

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
**COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS**

INTEGRAAL VERSLAG
MET
**VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN**

SEANCE PLENIERE

PLENUMVERGADERING

Vendredi

02-10-2020

Après-midi

Vrijdag

02-10-2020

Namiddag

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	Parti Socialiste
VB	Vlaams Belang
MR	Mouvement réformateur
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	Partij van de Arbeid – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
sp.a	socialistische partij anders
cdH	centre démocrate Humaniste
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 55 0000/000	Document parlementaire de la 55 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 55 0000/000	Parlementair stuk van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigegekleurd papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants Commandes : Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.lachambre.be e-mail : publications@lachambre.be	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers Bestellingen : Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.dekamer.be e-mail : publicaties@dekamer.be
--	--

SOMMAIRE

Reprise de la discussion de la déclaration du gouvernement 1

Orateurs: **Barbara Pas**, présidente du groupe VB, **Peter De Roover**, président du groupe N-VA, **Servais Verherstraeten**, président du groupe CD&V, **Benoît Piedboeuf**, président du groupe MR, **Kathleen Depoorter**, **Marco Van Hees**, **Anneleen Van Bossuyt**, **Theo Francken**, **Reccino Van Lommel**, **Raoul Hedebouw**, président du groupe PVDA-PTB, **Björn Anseeuw**, **Catherine Fonck**, présidente du groupe cdH, **Wim Van der Donckt**, **Joy Donné**, **Bert Wollants**, **Kurt Ravyts**, **Sander Loones**, **Maxime Prévot**, **Sofie Merckx**, **Wouter Vermeersch**, **Alexander De Croo**, premier ministre, **Sophie Wilmes**, vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales, **Dominiek Sneppe**, **Valerie Van Peel**, **Dries Van Langenhove**, **Pierre-Yves Dermagne**, vice-premier ministre et ministre de l'Économie et du Travail, **Georges Gilkinet**, vice-premier ministre et ministre de la Mobilité

Ce compte rendu n'a pas d'annexe.

INHOUD

Hervatting van de besprekking van de verklaring van de regering 1

Sprekers: **Barbara Pas**, voorzitter van de VB-fractie, **Peter De Roover**, voorzitter van de N-VA-fractie, **Servais Verherstraeten**, voorzitter van de CD&V-fractie, **Benoît Piedboeuf**, voorzitter van de MR-fractie, **Kathleen Depoorter**, **Marco Van Hees**, **Anneleen Van Bossuyt**, **Theo Francken**, **Reccino Van Lommel**, **Raoul Hedebouw**, voorzitter van de PVDA-PTB-fractie, **Björn Anseeuw**, **Catherine Fonck**, voorzitter van de cdH-fractie, **Wim Van der Donckt**, **Joy Donné**, **Bert Wollants**, **Kurt Ravyts**, **Sander Loones**, **Maxime Prévot**, **Sofie Merckx**, **Wouter Vermeersch**, **Alexander De Croo**, eerste minister, **Sophie Wilmes**, vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen, **Dominiek Sneppe**, **Valerie Van Peel**, **Dries Van Langenhove**, **Pierre-Yves Dermagne**, vice-eersteminister en minister van Economie en Werk, **Georges Gilkinet**, vice-eersteminister en minister van Mobiliteit

Dit verslag heeft geen bijlage.

SÉANCE PLÉNIÈRE

PLENUMVERGADERING

du

van

VENDREDI 2 OCTOBRE 2020

VRIJDAG 2 OKTOBER 2020

Après-midi

Namiddag

La séance est ouverte à 14 h 10 et présidée par M. Patrick Dewael dans l'hémicycle du Parlement européen à Bruxelles.

De vergadering wordt geopend om 14.10 uur en voorgezeten door de heer Patrick Dewael in het halfrond van het Europees Parlement in Brussel.

Ce compte rendu a été réalisé en collaboration avec les services du Parlement européen, que nous remercions chaleureusement.

Dit verslag kwam tot stand in samenwerking met de diensten van het Europees Parlement, die wij hartelijk bedanken.

Le président: La séance est ouverte.

De vergadering is geopend.

Ministres du gouvernement fédéral présents lors de l'ouverture de la séance:

Aanwezig bij de opening van de vergadering zijn de ministers van de federale regering:

Alexander De Croo, Petra De Sutter, Vincent Van Quickenborne, Eva De Bleeker.

01| Reprise de la discussion de la déclaration du gouvernement

01| Hervatting van de besprekking van de verklaring van de regering

La discussion de la déclaration du gouvernement est reprise.

De besprekking van de verklaring van de regering wordt hervat.

Mevrouw Pas heeft het woord.

01.01| Barbara Pas (VB): Mijnheer de voorzitter, collega's, klassieke muziek heeft de Vlaming al vaker rampspoed en ellende gebracht. Denk maar aan de opvoering van de operette *De Stomme van Portici* op 25 augustus 1830. En nu is het de beurt aan Vivaldi, de componist van "De vier jaargetijden". Ik hoop maar dat we met deze ploeg niet vertrokken zijn voor een drie jaar durend winterseizoen. Eigenlijk is het een ongelooflijke oneer voor die vioolvirtuoos Antonio Vivaldi om dit onding naar hem te noemen.

Eerste minister De Croo, u had het in uw regeringsverklaring over respect, democratie en vertrouwen. Respect. Misschien kan u uw ministers al eens oproepen tot aanwezigheid. Ik denk dat het respect is voor de oppositie om op z'n minst aanwezig te zijn bij de besprekking van de regeringsverklaring.

Respect voor de kiezer, laat dat net het grootste gemis zijn bij deze regering vandaag. Deze Vivaldiccoalitie heeft geen respect voor de kiezers. Het zogenaamde positieve Vivaldiproject is een links, francofoon belastingproject dat lijnrecht ingaat tegen het signaal dat de kiezer bijna 500 dagen geleden heeft gegeven. Vele Vlaamse

01.01| Barbara Pas (VB): Par le passé, la musique classique a pris plusieurs fois des allures de requiem pour les Flamands, rappelons-nous la représentation de *La Muette de Portici* en 1830. Espérons que ces *Quatre saisons* de Vivaldi ne se réduiront pas à un hiver long de trois années.

Le premier ministre a parlé de respect, de démocratie et de confiance. Peut-être pourrait-il commencer par prier ses ministres d'être présents, par respect pour l'opposition. C'est surtout le respect pour l'électeur qui fait cruellement défaut dans ce gouvernement. Ce projet Vivaldi, soi-disant positif, est une partition taxatoire

kiezers zijn ontgoocheld. Zij voelen zich zoals mijnheer Calvo vandaag: verraden en aan de kant geschoven.

In Vlaanderen heeft uw regering ook geen democratische legitimiteit. Hoe u het ook draait of keert, deze regering heeft geen meerderheid in Vlaanderen. Zij vertegenwoordigt de Vlamingen niet, niet electoraal, maar ook en vooral niet wat die rechtse grondstroom in Vlaanderen betreft. Er bestaat geen enkel ander land waar de twee grootste partijen van het land opzij worden gezet. Die twee grootste partijen van het land zaten niet mee aan tafel, ook al halen die samen meer dan drie keer zoveel stemmen als de grootste partij die wel aan de regeringstafel zit. En dan heeft u de mond vol over democratie in uw regeringsverklaring. Ik weet ook wel dat u niets onwettigs doet door die twee grote partijen, die bijna 2 miljoen stemmen haalden, opzij te schuiven. België heeft nu eenmaal geen *winner takes it all*-systeem. Maar besef dat als u het vertrouwen in de politiek wilt herstellen, zoals u zei in uw regeringsverklaring, dat u dat niet doet door een *losers take all*-systeem in de praktijk te brengen, zoals vandaag gebeurt.

Zeven dwergen vormen nu een kabouterregering, zeven. En de karige voorkeurstemmen van de vele excellenties illustreren dat. Op één federaal verkozen na van deze vele excellenties in de federale regering moet ik ze allemaal achter mij laten in het aantal voorkeurstemmen. De meeste ministers en staatssecretarissen hebben minder volk gehaald dan er vorige week volk aanwezig was op de Heizel, bij onze protestmanifestatie. Ik ga er eentje uitnemen. Neem het niet persoonlijk op. Het is representatief voor bijna alle anderen in uw regering en hij is ook nog niet aanwezig, maar Sammy Mahdi haalde 6.779 voorkeurstemmen. Kabouter Plop had er op diezelfde lijst 1.200 meer, dus het is eigenlijk nog erger dan een kabouterregering. Verscheidene ministers en staatssecretarissen vertegenwoordigen zelfs geen enkele stem, nul. Waarom nog mensen verkiezen als zoveel nobele onbekende niet-verkozenen in de regering zetelen?

De particratie pleegt een hold-up op de democratie, waarover u in uw regeringsverklaring sprak: respect, democratie en vertrouwen. Denkt u het vertrouwen in de politiek te herstellen door verkiezingsbeloftes te breken, door het omgekeerde te doen van al wat u verklaart? Tijdens de voorzittersverkiezingen van uw partij, nog geen half jaar geleden, pleitte collega Lachaert – ook afwezig – voor fiscale autonomie voor de regio's. Met hem als voorzitter van Open Vld zou er geen kernuitstap komen in 2025. Voor de zomer pleitte u nog, mijnheer de eerste minister, voor paars-geel, want anders, en ik citeer, anders krijg je nooit een stabiele regering. Een paars-groene zie ik niet zitten, zei u toen, zelfs niet mocht u het premierschap van zo'n regering op een schoteltje aangeboden krijgen. Want ik citeer verder: Open Vld heeft het niet goed gedaan bij de verkiezingen. Wij zijn de zevende partij in het Parlement. Je moet de democratie respecteren.

Toen had u het ook al over democratie en respect. Als eerste minister zonder slagkracht ben je de dweil van je regering, einde citaat. En zie nu dezelfde man die zich tijdens de vorige legislatuur als minister van Ontwikkelingssamenwerking niet in het buitenland kon vertonen zonder geld te beloven, die man is nu wel onze eerste minister. Wat Lachaert en u hebben gepresteerd, mijnheer de minister, doet onwillekeurig denken aan de grap van die Amerikaanse komiek

francophone de gauche, qui va directement à l'encontre du signal envoyé par l'électeur. De nombreux Flamands se sentent trahis et mis sur la touche.

Ce gouvernement n'a aucune légitimité démocratique en Flandre, parce qu'il n'y a pas de majorité, et ne représente pas, surtout, son véritable courant de fond: la droite. Aucun autre pays n'a osé évincer les deux plus grands partis qui, ensemble, comptent pourtant plus du triple des voix obtenues par le plus grand parti de ce gouvernement. Et le premier ministre poursuit sa rengaine démocratique. Il ne fait certes rien d'illégal, la Belgique n'a pas de système majoritaire. Mais si l'on veut rétablir la confiance dans la politique, il s'agirait d'éviter de mettre les perdants des élections au pouvoir.

Nous voici avec sept nains dans un gouvernement de nabots – le nombre dérisoire de voix de préférence que ces dignes excellences ont reçues en sont la preuve. Plusieurs ministres et secrétaires d'État n'ont pas même obtenu la moindre voix. À quoi bon organiser des élections, quand tant de nobles inconnus non élus siègent au gouvernement?

La particratie commet un hold-up sur la démocratie. Le premier ministre pense-t-il pouvoir rétablir la confiance dans la politique en rompant des promesses électorales? Lors des élections du président de l'Open Vld, M. Lachaert a plaidé pour l'autonomie fiscale des régions et a assuré que la sortie du nucléaire n'aurait pas lieu en 2025 sous sa présidence. Avant l'été, le premier ministre plaidait encore pour une coalition bourguignonne. Il avait souligné, alors, que son parti n'avait obtenu que la septième place aux élections et qu'un premier ministre sans capacité d'action serait la serpillière du gouvernement. Cela me fait penser à la blague de Groucho Marx: tels sont mes principes, mais si

Groucho Marx van de Marx Brothers: dit zijn mijn principes maar als je ze niet leuk vindt, heb ik er nog andere. In de Verenigde Staten was dat een grap, maar in dit land noemen ze dat staatsmanschap en verantwoordelijkheid nemen.

Vorige zomer wilde u nog een sobere regering vormen met tien ministers. Gisteren hebben maar liefst twintig excellenties de eed afgelegd, twintig. Ik vraag me zelfs af of er bij de MR behalve de vader, de zoon en de jongere broer misschien ergens nog een achterneefje is dat om een baantje verlegen zit. Dit is het moment zou ik zeggen. Twintig postjes creëren en dan invullen door familieleden. Mocht België Hongarije zijn, mijnheer de eerste minister, dan had de Europese Unie dit land allang een proces aangedaan.

Er zijn zeven dagen in de week, de regering en de regenboog hebben zeven kleuren. Er zijn zeven zeeën, zeven hoofdzonden, zeven werelddelen, zeven werken van barmhartigheid en nu is er nog een unicum bij. Er bestaat nu ook een land met zeven vicepremiers, zeven megakabinetten om te vullen. Ik vraag me af of dat uw invulling is van het aanzwengelen van de werkgelegenheid. Ik vraag mij af of het wel degelijk ledencongressen waren die doorgingen de voorbije week, of dat het eerder jobbeurzen waren. Als het op de postjes aan komt, zijn er blijkbaar geen politieke families. Zelfs de naar eigen zeggen zo ondeelbare verbindende fractie van Ecolo-Groen heeft twee vicepremiers. Zeer verbindend allemaal.

Denkt u dat u met de aanstelling van zo'n Mexicaans leger aan ministers en staatssecretarissen respect betoont aan de burgers in coronacrisis? Denkt u zo het vertrouwen in de politiek te herstellen, mijnheer de eerste minister? Ik kom nog eens terug op het getal zeven. Vindt u het normaal dat de zevende partij in een land de eerste minister van dat land levert? In vele landen bestaan er niet eens zoveel partijen. Bij regeringsvorming wordt in dit land geen rekening gehouden met de verkiezingsuitslag. Dat heeft hier niets met elkaar te maken. Hier telt dat niet mee. Hier spelen andere doorslaggevende argumenten. *Fils à papa* zijn, dat is in dit land geen wettelijk vastgelegde voorwaarde voor het premierschap, maar het helpt wel. En wat ook een pluspunt is om eerste minister te worden is een goede familiale band met het koningshuis. Sinds gisteren hebben we er trouwens, juicht allen, met Delphine en haar kinderen nog twee prinsesjes en een prins bijgekregen. Ik hoop alleszins dat we retroactief geen dotaties gaan moeten betalen, want dan gaat het gat in de begroting nooit meer te dichten zijn.

Van de postjes naar de praatjes, namelijk het regeerakkoord. U heeft in uw regeringsverklaring opgeroepen, mijnheer de premier, om niet te hard aan politiek te doen en niet te veel af te breken. Nu, ik heb die 83 bladzijden eens zeer nauwgezet en aandachtig doorgenomen, maar het is echt niet makkelijk om het niet af te breken. Ik zal mijn best doen om toch met twee positieve punten te beginnen.

Het eerste positieve punt voor uw regering is dat u de lat zo laag legt en dat de verwachtingen bij de burgers in dit land zo laag zijn dat u het eigenlijk alleen maar beter kan doen dan de verwachtingen. Het kan alleen maar meevalen. En als ik nog een positief punt mag aanhalen, dan is het de beleefdheid, de correctheid en de hoffelijkheid waarmee u zoals we u als vicepremier al jaren gewoon zijn het debat aangaat. Een vriendelijke goeidag en elementaire beleefdheid, dat is

vous ne les aimez pas, j'en ai d'autres. Dans notre pays, toutefois, pareille attitude est considérée comme celle d'un homme d'État qui assume ses responsabilités.

Hier, pas moins de vingt excellenties ont prêté serment. Y a-t-il encore au MR un petit neveu qui aurait besoin d'un job? Notre pays compte désormais sept vice-premiers ministres et sept mégacabinets. S'agit-il de votre conception de la stimulation de l'emploi? A-t-on vraiment tenu des congrès des membres du parti ou s'agissait plutôt de bourses à l'emploi? Il n'y a apparemment pas de familles politiques lorsqu'il est question de postes. Le groupe indivisible et rassembleur Ecolo-Groen a obtenu deux vice-premiers ministres.

Le premier ministre pense-t-il, en désignant une telle armée mexicaine, témoigner du respect envers nos concitoyens durant cette crise du coronavirus? Dans notre pays, la formation du gouvernement intervient sans prise en compte du résultat des élections. Être un fils à papa n'est pas une condition légale pour pouvoir occuper le poste de premier ministre dans notre pays, mais constitue néanmoins un atout, tout comme le fait d'entretenir de bons liens familiaux avec la maison royale.

Le premier a insisté pour qu'on ne se contente pas de démolir les politiques proposées. J'ai lu très précisément les 83 pages de l'accord de gouvernement. Il est très difficile ne pas démolir ce texte. Je commencerai néanmoins par deux points positifs. Tout d'abord, le premier ministre place la barre tellement bas que les résultats ne pourront pas nous décevoir. Ensuite, il a fait preuve de politesse, de correction et de courtoisie en lançant le débat, une attitude qui tranche avec celle de sa devancière, qui ne cessait de regarder son GSM ou de se retourner pour ne pas devoir

al een stijlbreuk met uw voorgangster, mijnheer de eerste minister. U zal zich de vele beelden in het Parlement herinneren en nu is ze zelfs helemaal afwezig. Maar als ik mevrouw Wilmès ondervroeg, dan zat ze altijd op haar gsm te kijken of draaide ze zich om, zolang ze ons maar niet moest aankijken. Eigenlijk, mijnheer de eerste minister, doet me dat denken aan stieren bij stierengevechten. Kent u *banderillas*? Dat zijn van die versierde stokken, ongeveer van een armlengte. En als de torero, de stierenvechter, er een in de nek van een stier steekt, kan dat beest zijn kop niet meer naar boven doen van de pijn. Dat geeft te veel pijnscheuten om nog naar boven te kunnen kijken. Het moet zijn dat onze verbale prikkelen wel heel pijnlijk waren in de voorbije legislatuur want uw voorgangster vertoonde exact dezelfde symptomen.

Maar het is alleszins positief, constructief dat u op z'n minst de beleefdheid hebt om, net zoals u dat ook van ons gewend bent, het debat deftig te voeren. Het regeerakkoord is vaag en wollig en zowat alles wordt op de lange baan geschoven. Het is vaagheid troef. Om in België een regering te kunnen vormen, moet je een hele vage tekst schrijven die multi-interpreteerbaar is, want alle regeringspartijen moeten die anders kunnen interpreteren, omdat men anders ook niet aan een akkoord geraakt. Men is hier eigenlijk al euforisch omwille van het bereiken van een akkoord. Men is blij omwille van het feit dat er een akkoord is eerder dan wat de inhoud van dat akkoord is. Daar kan men toch alle kanten mee uit.

Naast wolligheid en vaagheid zijn er nog veel platitudes. Een voorbeeldje: er komt een actief en transversaal beleid rond diversiteit en gelijke kansen. Ik weet echt niet wat ik me daar concreet bij moet voorstellen. Dat wordt hopelijk wel snel duidelijk. Maar uw regeerakkoord zit ook vol tegenstrijdigheden. U kan de oppositie niet verwijten dat wij tegenstellingen zoeken, want u heeft ze zelf zwart op wit in uw regeerakkoord genoteerd. Zo komen er zogenaamd geen nieuwe belastingen, maar een derde van de nieuwe inkomsten zal wel uit nieuwe belastingen komen.

Ander voorbeeld: het regeerakkoord voorziet in een strijd tegen tabaksgebruik, het streven naar een rookvrije generatie staat in het regeerakkoord. Maar in die budgettaire tabel die we van u hebben mogen ontvangen, neemt de opbrengst uit de btw en accijnen op tabak juist fors toe. Hoe die inkomsten gaan verhogen, dat is mij een raadsel, want die worden nu al tegen het tarief van 21 % belast. Daar komt hopelijk ook snel duidelijkheid over. Uw regeerakkoord zit namelijk nog vol onduidelijkheden.

Wat wel zeker is en wat heel veel Vlamingen, zeker de spaarders, zich afvragen, is hoe u de bijdrage van die personen die de grootste draagkracht hebben juist ziet. Ook dat is zeer multi-interpreteerbaar. Voor uw partij en voor de MR, is dat geen vermogensbelasting. Maar volgens PS-voorzitter Magnette gaat het wel degelijk om een vermogenstaks. Collega Laaouesj heeft zojuist op de vraag van mijn goede collega Wouter Vermeersch nog eens bevestigd dat er inderdaad richting een vermogensbelasting gedacht moet worden. Minister Gilkinet had het over een miljonairstaks die bedoeld is om de gezondheidszorg te financieren. Wat is het nu, krijgen wij daar enige duidelijkheid over?

Uw regeerakkoord, mijnheer de eerste minister, hangt net zoals die

soutenir notre regard.

L'accord de gouvernement est vague et insipide et quasi toutes les politiques prévues sont reportées aux calendes grecques. L'ensemble des partis du gouvernement doivent pouvoir interpréter le texte à leur manière puisqu'il est sinon impossible d'obtenir un accord. L'euphorie à laquelle nous assistons concerne davantage le fait d'avoir trouvé un accord que le contenu de ce dernier puisqu'il permet de défendre tout et son contraire. L'accord comprend également de nombreuses banalités, par exemple en matière de diversité et d'égalité des chances, ainsi qu'un grand nombre de contradictions. Ainsi, il n'y aura soi-disant pas de nouveaux impôts, mais un tiers des nouvelles recettes proviendra bel et bien de nouveaux prélèvements. L'objectif d'une génération sans tabac est mentionné dans l'accord de gouvernement, alors que les tableaux budgétaires font précisément état de recettes de TVA et d'accises sur le tabac en forte progression.

La forme que prendra la contribution des personnes ayant la plus grande capacité contributive annoncée par le gouvernement demeure imprécise. Le présent accord de gouvernement est mal ficelé et ne tient que par la peur panique de l'expression démocratique de l'électeur. En Belgique, un parti qui souhaite l'organisation d'élections est désormais officiellement non démocratique, alors que les partis qui refusent ces mêmes élections sont estampillés démocratiques. Le présent accord de gouvernement rassemble des éléments de nature à satisfaire chacun des partis, mais très peu d'annonces prometteuses pour l'électeur ou l'avenir.

De manière générale, à l'instar du code couleur affiché par la Belgique en matière de coronavirus, le rouge domine dans l'accord de gouvernement. Nous sommes très

Vivaldipartijtjes zelf met spuug en spinnendraad aan elkaar. Slechts één zaak bindt jullie: angst, een verlammende angst voor de kiezer, een panische angst voor een stembusslag, een heilige angst voor democratie, waar u in uw regeringsverklaring zo de mond van vol had. In België is het ondertussen zo ver gekomen dat een partij die verkiezingen wil, als ondemocratisch wordt bestempeld en dat de partijen die absoluut geen verkiezingen willen, die geen enkele boodschap hebben aan het signaal van de kiezer, dat die geduid worden als democratisch. In uw regeerakkoord zit iets voor elke partij, maar iets voor de kiezer of iets voor de toekomst, dat is wel heel verzoeken. Zo ver als het zoeken was naar mondmaskers onder de verantwoordelijkheid van Maggie De Block.

Mijn collega's zullen in de themaronde dieper ingaan op die verschillende onderwerpen. Maar ik wil u toch al een aantal kijtlijnen meegeven. Over het algemeen kleurt het regeerakkoord, zoals de kleurcode van dit land inzake corona, rood. Er zitten enkele goede sociale maatregelen in, die laat ik u zelf uitgebreid bewierken. Het principe van 1.500 euro minimumpensioen. U weet dat wij dat zeker genegen zijn, maar dat moet uiteraard samengaan met een hervorming van het systeem. Het aantal kilometers op de teller moet voor iedereen juist in rekening worden gebracht en dat is correcter dan enkel rekening te houden met de leeftijd van de wagen. De pensioenleeftijd blijft met deze regering trouwens op 67 jaar, ondanks alle verkiezingsbeloftes. We moeten uiteraard ook de middelen voorzien om alles te kunnen bekostigen. Met minister Vandenbroucke, de bom of beter bompa van Conner, in de regering kan dat niet misgaan. Hij zal ongetwijfeld aandringen op urgentie bij zijn collega die bevoegd is voor pensioenen.

Ik herinner me dat hij in 2004 samen met Vande Lanotte in een open brief schreef dat 2004 het scharnierjaar moest worden in de pensioenhervorming. Zestien jaar geleden schreef hij dat er geen tijd meer te verliezen was. Dat was nota bene juist na de vorige paars-groene regering. De nodige hervorming ligt er vandaag nog altijd niet.

Het veelvuldig overleg met de sociale partners is op zich een goede zaak. Op voorwaarde dat het uiteindelijk wel tot een beslissing komt, want in de vorige regering werd dat helaas te vaak als kerkhof gebruikt als men er in de regering niet uitgeraakte. De uitgaven zijn er, maar op de hervormingen blijft het wachten. Wat wel vaststaat, is dat de factuur naar de gewone Vlaamse burger en belastingbetalen zal gaan. Het afbouwen van alternatieve verloningsvormen: gaat dat om bedrijfswagens, zoals minister De Sutter op de radio reeds bevestigde? Dat het overgrote deel van de bedrijfswagens in dit land zich in Vlaanderen situeert, zal daar allicht niet vreemd aan zijn. Ook had ik graag duidelijkheid gekregen over de plannen van minister Gilkinet of het klopt dat deze regering ook van plan is om huurinkomsten te gaan belasten?

Groen wil ik vandaag explicet feliciteren. De passages in het regeerakkoord over energie en klimaat lijken helemaal uit uw programma geplukt. Zelfs zowat alle wetsvoorstellingen en resoluties inzake mobiliteit zijn letterlijk in de puntjes van het regeerakkoord terug te vinden. Alleen was de machtshonger zo groot dat u uw breekpunt, de kernuitstap, niet met zekerheid heeft kunnen doorduwen. Knap gedaan. In plaats van uw programma ritueel te verbranden. Want dat was toch de voorwaarde die Open Vld-voorzitter Lachaert eiste om

certainement favorables à la pension minimale de 1 500 euros, mais la mesure requiert une réforme correcte du système. Nonobstant toutes les promesses électorales, l'âge de la retraite reste, en outre, fixé à 67 ans. Il reste, par ailleurs, à trouver les moyens de financer la mesure mais avec papy Vandenbroucke au gouvernement, l'affaire est dans le sac. Je me souviens que dans une lettre ouverte écrite il y a seize ans, celui-ci qualifiait 2004 d'année charnière pour la réforme des pensions. Nous l'attendons toujours.

Une concertation régulière avec les partenaires sociaux est en soi une bonne chose, mais celle-ci doit alors déboucher sur des décisions concrètes et ne pas enterrer de dossiers épineux. Les dépenses ne manquent pas, mais les réformes sont toujours absentes. La facture sera en tout cas présentée au citoyen et contribuable flamand lambda.

Le démantèlement des formes de rémunération de substitution vise-t-il les voitures de société, dont l'écrasante majorité circule en Flandre? Et est-il exact que le présent gouvernement entend taxer les revenus locatifs, comme l'a déclaré précédemment le ministre Gilkinet?

Je tiens à féliciter Groen très explicitement: les passages sur l'énergie et le climat semblent tirés directement du programme de leur parti, et les points relatifs à la mobilité figuraient déjà dans leurs propositions de loi et résolutions. Leur soif de pouvoir était manifestement telle qu'ils ont par contre préféré laisser la sortie du nucléaire dans le vague. Les libéraux ont clairement fait machine arrière. Ecolo-Groen doit bien réaliser que les taxes CO₂ sont répercutées dans le prix final, et que c'est donc au consommateur de mettre la main au portefeuille.

samen met de liberalen in zee te kunnen gaan. Nu heeft hij het tegenovergestelde bewerkstelligd, want vele liberalen zaken heb ik nog niet in het regeerakkoord teruggevonden. Besef wel, beste collega's van Ecolo-Groen, dat CO₂-taksen worden doorgerekend in de eindproducten van een bedrijf en dat het dus de consument is die daarvoor zal opdraaien. Besef ook, beste collega's van Ecolo-Groen, dat uw regeringsbakfiets in de bestuurlijke modder zit.

Dat brengt mij bij het communautaire luik van het regeerakkoord.

Sta mij toe dat ik mij voor dit belangrijke luik richt tot de CD&V. Bij de regeringsverklaring van Michel I richtte ik mij tot de N-VA over dit thema. Diegenen die nog overgebleven zijn, die toen de debatten hebben gevuld, zullen zich dat allicht nog herinneren. Toen was ik, en niet alleen ik, zeer zwaar teleurgesteld in de sinds de jaren 60 ongeziene communautaire stilstand. Ik hekelde dat uiteraard ook in mijn tussenkomst. Het lag gevoelig, want ik werd onderbroken door de fractievoorzitter van de N-VA. Zij die er bij waren, herinneren zich ongetwijfeld de context nog: de regering-Michel zou als de zogenaamde sociaal-economische herstelregering de Franstaligen uitroken en zo hun communautaire appetijt doen toenemen. Ondertussen zouden ze structureel de begroting op orde brengen. Zoets was het, als ik me niet vergis. De enigen die ondertussen uitgerookt werden, zijn de Vlamingen. Hun verwachtingen werden niet ingelost. Wel integendeel, zij werden opgezadeld met hogere facturen en ondertussen blijft die miljardenstroom richting Wallonië en Brussel nog steeds toenemen. De transfers worden vandaag nog eens bevestigd in het regeerakkoord.

Maar herinnert u zich nog dat de grote troostprijs toen was dat de PS niet in de regering zat? We zouden in 2019 wat zien, dan zou die grote staatshervorming er wel komen en letterlijk onderbrak de N-VA-fractievoorzitter me als volgt: "Mevrouw Pas, ik meen dat u niet goed beseft wat er in dit Parlement aan het gebeuren is. We maken hier een historische gebeurtenis mee: na 26 jaar zit de PS in de oppositie", zo klonk het euforisch. Ik vraag me af, collega's, of u nog weet wat mijn antwoord daarop toen was.

Herinnert u het zich nog, collega De Roover?

01.02 Peter De Roover (N-VA): (...)

01.03 Barbara Pas (VB): Het was een andere fractievoorzitter, maar u zat er juist naast. U kan het verslag van die vergadering toen erbij nemen. Ik voorspelde uw fractie toen twee zaken: ten eerste dat na de verkiezingen van 2019 de PS opnieuw in die federale regering zou zitten, en ten tweede dat vijf jaar communautaire stilstand de aanleiding was om een tienjarige communautaire stilstand te worden. Helaas heb ik gelijk gekregen. U heeft dat antwoord toen weg-gelachen omdat ik de grote strategie er niet achter begreep, maar u die naar eigen zeggen inhoudelijk enkele klassen hoger speelt, zal me die strategie toch nog eens moeten uitleggen.

De voorzitter: De heer De Roover wil u onderbreken.

01.04 Peter De Roover (N-VA): Mijnheer de voorzitter, de feiten zijn wat ze zijn en u hebt ze hier correct weergegeven. Wij zaten toen namelijk in de regering en dat is nu – heb ik begrepen – niet meer het

Je me tourne aujourd'hui vers le CD&V pour l'aspect communautaire de cet accord. Aux débuts du gouvernement précédent, l'euphorie régnait face à l'absence du PS en son sein.

01.03 Barbara Pas (VB): J'avais pronostiqué, alors, qu'après les élections de 2019, le PS ferait sa rentrée au sein du gouvernement fédéral, et que cinq années de *statu quo* communautaire se mèreraient en une décennie de *statu quo*. Les faits m'ont malheureusement donné raison.

01.04 Peter De Roover (N-VA): La victoire électorale du Vlaams Belang a affaibli le catalyseur des

geval. U weet natuurlijk hoe dat komt en dat is een bizarre vaststelling. Maar politiek kan ergizar zijn. Het breekijzer van de Vlamingen is verzwakt door de overwinning van het Vlaams Belang. Ik verwijt u niet dat u de verkiezingen gewonnen hebt. Dat is uiteraard uw doelstelling en ik wens u geluk met elk succes dat u daarin boekt. Maar ik zie wat het resultaat is, namelijk dat zo vele tienduizenden Vlaamse stemmen in de nutteloosheid zijn terechtgekomen. Ik betreur dat. Maar dat neemt niet weg dat u natuurlijk uw eigen politieke logica volgt en dat recht hebt u.

01.05 Barbara Pas (VB): Collega De Roover, het gaat niet om interpretaties. Het gaat om vaststellingen. U bent toen met grote communautaire beloftes naar de kiezer getrokken. U hebt daarop een grote overwinning behaald en door het kleine Vlaams Belang was voor u de druk weggevallen en de roep van de macht te groot om daar werk van te maken. Het is door de verkiezingsoverwinningen dat het communautaire thema vandaag opnieuw op de agenda staat. Want uw communautaire stilstand heeft het draagvlak volledig zelf weggeamaaid.

Maar nu zit er dus wel een communautair luik in dit regeerakkoord. Ik richt me dan ook logischerwijze tot de CD&V, aangezien zij in hun programma enkele regionaliseringen hebben staan en omdat het ook dankzij hen is dat er tenminste iets communautairs in dit regeerakkoord staat. Collega Verherstraeten, spreek mij tegen als ik mij vergis, maar CD&V pleit ook voor een regionalisering van de gezondheidszorg als homogeen bevoegdheidspakket, zoals daar in 1999 als vierde van de vijf resoluties in het Vlaams Parlement zowat alle Vlaamse partijen voorstander van waren. Maar dat werd nooit uitgevoerd. Ik heb gelezen in interviews dat minister Geens liet optekenen dat hij ook voor homogene bevoegdheidspakketten was op Vlaams niveau inzake justitie, dat dat de werking zou verbeteren en vooral uw partij schoof het als één van de twee breekpunten naar voren voor regeringstoetreding: de uitwerking en gedeeltelijke realisatie van de staatshervorming. Mijn verwachtingen waren dan ook hooggespannen. Want oorspronkelijk stond u daarin niet alleen. Toen Egbert Lachaert nog steeds om het voorzitterschap van Open Vld aan het strijden was, pleitte hij nog openlijk voor een fiscale autonomie voor de regio's.

Ja, er staat meer communautairs in het regeerakkoord dan ten tijde van de regering-Michel. In plaats van één alinea krijgen we nu vijf en een halve bladzijde. Het klopt wat collega De Roover daarnet zei in zijn betoog. Het is kort en het is weinig ambitieus, maar het is alleszins langer en ambitieuzer dan wat in het vorige regeerakkoord stond.

Mocht de CD&V zich nog zorgen maken dat zij als overbodige partij in deze Vivaldiccoalitie haar stempel niet zou gedrukt hebben op dit regeerakkoord, dan kan ik zeggen dat u gerust op beide oren kunt slapen. Ook dit hoofdstuk ademt CD&V. Het is een en al tweeslachtigheid, een grote spreidstand. Het staat barstensvol met enerzijds, anderzijds.

Enerzijds staat er de wens tot homogenisering van bevoegdheden in, richting de deelstaten. Anderzijds wordt het federaal asymmetrisch federalisme uit de hoed getoverd om bevoegdheden die in het kader van de homogenisering naar de deelstaten zouden moeten gaan, toch

Flamands. Des dizaines de milliers de voix flamandes sont ainsi devenues inutiles.

01.05 Barbara Pas (VB): Il est vrai que les multiples promesses communautaires formulées à l'époque par la N-VA lui ont assuré une large victoire, mais le parti a ensuite cédé aux sirènes du pouvoir. Après cette trêve communautaire, le dossier fait aujourd'hui son grand retour. En effet, le programme du CD&V mentionne quelques régionalisations et ce parti plaide, en outre, pour une régionalisation des soins de santé pour en faire un paquet de compétences homogènes, une revendication largement soutenue en 1999 par une résolution du Parlement flamand, mais jamais mise en œuvre. C'est principalement le CD&V qui a conditionné son entrée au gouvernement à l'élaboration et à la réalisation partielle de la réforme de l'État. Néanmoins, même si sur ce point, le présent accord de gouvernement constitue une avancée par rapport au précédent, il n'en demeure pas moins succinct et peu ambitieux. De plus, fidèle à la tradition du parti, ce chapitre de l'accord brille par son ambiguïté. Il grouille de "d'une part" et "d'autre part".

D'une part, le gouvernement veut des compétences homogènes, d'autre part, il sort comme par enchantement de son chapeau la notion du fédéralisme asymétrique. Le transfert – partiel – des soins de santé vers les entités fédérées est mis en avant mais l'accord du gouvernement contient également de nombreux choix politiques fédéraux, et ce jusqu'en 2030!

D'une part, on dit qu'on respectera

nog federaal te kunnen houden. Enerzijds wordt de overdracht van de gezondheidszorg naar de deelstaten naar voren geschoven, althans een deel ervan. Het is dus nog niet gedaan met de versnippering. Anderzijds bevat het regeerakkoord tal van federale beleidskeuzes op dat vlak, zelfs met een horizon tot 2030. Die volledige defederalisering zit er nog lang niet aan te komen.

Enerzijds zegt men de bevoegdheden van de deelstaten te zullen respecteren. Anderzijds is er in verdoken termen sprake van herfederalisering onder het codewoord efficiëntie en het versterken van de slagkracht van het federale niveau. Ondertussen is al ten overvloede bewezen dat het federale niveau niet efficiënt kan werken. Maar we zullen zien wat daarvan komt. Enerzijds wordt er een staatshervorming in het vooruitzicht gesteld, maar anderzijds is er geen enkele waarborg dat die er ook effectief komt. Er wordt ook nergens een duidelijke richting aangegeven waar het precies over gaat en waar het daarmee naartoe zal gaan.

Collega De Roover had het daarjuist over de belangrijkheid van dit communautaire luik. Het ging om een lijk dat je niet opnieuw kan opwarmen. Een belediging aan het publiek dat dit probleem niet wordt aangepakt. Ik heb toch goed geluisterd, nietwaar collega? Dat is inderdaad exact wat u zegt. Het had perfect uit mijn tussenkomst van 2015 kunnen komen. Toen u het had over het "op een gepaste manier passievol oppositie voeren", dacht ik zelfs even dat het over mij ging, met een woordspeling zoals we die van u gewoon zijn. Maar ik ben alleszins blij dat die communautaire appetijt is teruggekomen. Het is een en al vaagheid.

01.06 Servais Verherstraeten (CD&V): Collega Pas, ik dank u voor uw intellectuele eerlijkheid, waarbij u een vergelijking maakt tussen het regeerakkoord van de vorige regering en het regeerakkoord van de huidige regering met betrekking tot het communautaire luik. U stelt dat er in het communautaire luik van dit regeerakkoord veel meer staat, dat daar wat gezondheidszorg betreft een richting is afgesproken, dat er procedures zijn afgesproken voor wat we deze legislatuur allemaal gaan doen. Terecht haalt u ook aan dat daar links en rechts, niet in dat institutionele hoofdstuk maar in andere hoofdstukken, ook verwijzingen naar staan. Maar met twee duidelijke lijnen: één, respect voor elkaars bevoegdheden, twee, goed samenwerken.

U hebt het over enerzijds en anderzijds. Enerzijds, de autonomie van de regio's versterken. Ik hoop dat vele Vlaams-nationalisten, vele democratische Vlaams-nationalisten, dat zullen ondersteunen. Anderzijds noemt u efficiëntie en slagkracht van de federale overheid versterken. Wat is er nu in godsnaam op tegen dat ook een federale overheid efficiënt en slagkrachtig is? Wij zijn verantwoordelijk voor de pensioenen van de mensen. Wij zijn verantwoordelijk voor hun veiligheid. Wij zijn verantwoordelijk voor de inning van hun belastingen, om die dan op een rechtvaardige wijze te herverdelen. Wat is er in godsnaam op tegen dat dit efficiënt en slagkrachtig gebeurt?

01.07 Barbara Pas (VB): Mijnheer de voorzitter, collega Verherstraeten, ik wens u veel succes als u denkt dat een federale overheid, waarvan men al decennia ondervindt dat die allesbehalve efficiënt werkt, nog efficiënt zou kunnen werken ... Maar wees niet

les compétences des entités fédérées. D'autre part, on parle en termes détournés de "réfédéralisation" sous prétexte d'efficacité et d'amélioration de la force de frappe du fédéral. D'une part, il y a la perspective d'une réforme de l'État mais d'autre part, il n'y a aucune garantie quant à sa réalisation effective.

01.06 Servais Verherstraeten (CD&V): Mme Pas a l'honnêteté intellectuelle de reconnaître que sur le plan communautaire, cet accord de gouvernement va bien plus loin que le précédent. Nous avons, notamment, convenu d'une direction pour les soins de santé. Nous référons aussi au communautaire dans d'autres dossiers, toujours dans le respect des compétences de chacun et gardant en ligne de mire une bonne collaboration. Nous voulons d'une part renforcer l'autonomie des régions, effectivement, et d'autre part affirmer l'efficacité et la capacité d'action du pouvoir fédéral. Quel mal y aurait-il à avoir un gouvernement efficace et énergique?

01.07 Barbara Pas (VB): M. Verherstraeten pense-t-il réellement que l'État fédéral pourra un jour devenir efficace? L'accord de

naïef. U weet perfect dat deze formulering de herformulering is van hoe het in de preformateursnota als "herfederalisering" stond geformuleerd. Want vergis u niet, al uw andere regeringspartijen interpreteren dit anders. Dat was juist het punt dat ik wou maken. Het kan met deze staatshervorming zoals het in dit regeerakkoord staat beschreven alle kanten uit. De lijnen zijn helemaal niet vastgelegd, welke richting het moet uitgaan, herfederaliseren of regionaliseren. Het is een volledig onduidelijk enerzijds/anderzijds-verhaal. Dat was juist het punt dat ik wou maken. Bedankt dat u dat nog eens helder heeft willen maken.

Collega Verherstraeten, er is geen timing, er is geen enkele garantie dat die staatshervorming er überhaupt komt. Het enige wat wel duidelijk is, dat ook letterlijk in uw regeerakkoord staat, is dat de miljardenstroom via de transfers langs de sociale zekerheid – de interpersoonlijke solidariteit, zo staat het er – integraal behouden blijft.

Collega's, in de tekst van het regeerakkoord komen de woorden "deelstaten", "Gewesten", "Gemeenschappen" – vaak in het kader van samenwerking – 125 keer voor. Dat is dus anderhalve keer per bladzijde. Die homogene bevoegdheidspakketten lijken mij in deze regeerperiode alleszins nog ver weg. Ter vergelijking, de woorden "taalwet" of "taalverplichting" behalen geen enkele hit, die komen niet eens voor in de tekst, en naar "dotaties" en "protocollaire rol van het koningshuis" heb ik de zoekfunctie niet eens kunnen gebruiken. Ik ken het resultaat al. In het regeerakkoord staat dat de hangende voorstellen inzake abortus naar de commissie voor de Justitie worden verwezen voor verdere studie en ook dat een onafhankelijk comité een studie zou maken van praktijk en wetgeving om daarna, en ik citeer uit uw regeerakkoord, "constructief te werken teneinde een consensus te bereiken tussen de partijen die deel uitmaken van de regering en in afwachting niet tot stemming over te gaan". Met andere woorden, CD&V, u kan niet uit de regering stappen. Dan zal er wel heel snel een consensus zijn tussen de resterende regeringspartijen om die onmenselijke en onaanvaardbare verlenging van de abortustermijn door te voeren. U kunt geen kant op. Wat gaat u in deze regering kunnen doen?

Het is onbegrijpelijk dat een partij die rekenkundig voor deze paars-groene constructie overbodig is, die trouwens – en geheel terecht – acht jaar lang storm heeft gelopen tegen een paars-groene regering – paars is trouwens niet voor niks een verstikkingsverschijnsel – nu in een heruitgave van paars-groen, een heruitgave zonder Vlaamse meerderheid dan nog, bereid is om zich te degraderen tot het reservewiel van dat paars-groene vehikel, tot een speelbal, tot totaal irrelevant, tot een dweil. U zit gegijzeld en u heeft zich laten gijzelen en CD&V doet me dan ook denken aan Harry Van Oers. Harry Van Oers was een inspecteur-generaal van het Belgische gevangeniswezen in 1993 en die bood zich spontaan aan als gijzelaar om te voorkomen dat er onschuldige slachtoffers zouden vallen bij een gewapende ontsnappingspoging van drie gangsters, Philippe Lacroix en de cultuurverrijkers Rami en Murat Kaplan. Ik herinner mij als twaalfjarige nog die zeer spectaculaire beelden. Van Oers werd als gijzelaar meegenomen vanuit een sas in de Brusselse gevangenis van Sint-Gillis. Maar u, CD&V, u heeft zichzelf vrijwillig aangegeven als gijzelaar. Na 27 jaar gebeurt het in dit land opnieuw, al is het deze keer geen heldendaad maar een laffe handeling. Harry Van Oers heeft die gijzeling overleefd, van de CD&V ben ik daar helemaal niet

gouvernement reformule la refédéralisation prévue dans la note des préformateurs. Les contours de la réforme de l'État décrite dans cet accord de gouvernement sont encore flous; quoi qu'il en soit, les autres partis du gouvernement interprètent le texte d'une autre manière que le CD&V. Rien n'est encore fixé. Le seul élément clair est que le flux de plusieurs milliards que constituent les transferts par le biais de la sécurité sociale est maintenu.

Dans cet accord de gouvernement, il est très souvent fait référence aux entités fédérées, aux Communautés et Régions. Nous sommes manifestement toujours à des années-lumière d'une logique basée sur des ensembles de compétences homogènes. Rien n'y figure concernant les lois linguistiques, les dotations ou le rôle de la famille royale. Les propositions en matière d'avortement sont renvoyées en commission de la Justice et une étude indépendante sera réalisée, après quoi les uns et les autres tenteront d'aboutir à un consensus. Quelle sera l'attitude du CD&V? Il est incompréhensible qu'un parti mathématiquement superflu et qui a combattu la violette pendant huit ans rejoigne à présent un gouvernement arc-en-ciel sans majorité flamande. Le CD&V se laisse prendre en otage de son plein gré.

Le CD&V a pourtant toujours semblé tenir à une majorité flamande au sein du gouvernement fédéral. Yves Leterme avait déclaré qu'il ne laisserait jamais passer un gouvernement minoritaire en Flandre, Joachim Coens a qualifié la majorité flamande de condition importante et notre collègue, M. Verherstraeten, de condition essentielle. Il est regrettable que le parti fasse désormais machine arrière.

zeker van.

Collega's, ik ga verder met het regeerakkoord. Ik ga verder met het gebrek aan Vlaamse meerderheid, want u heeft nu al een citaat gehoord van de verbroken beloftes en verklaringen van onze eerste minister, maar om het communautaire luik af te sluiten zou ik toch nog drie citaatjes willen toevoegen over de Vlaamse meerderheid, het gebrek aan Vlaamse meerderheid in deze regering. Uw partij bleek belang te hechten aan een Vlaamse meerderheid in de federale regering.

“Een Vlaamse minderheidsregering, dat zal niet passeren. Dat zullen we bevechten te land, ter zee en in de lucht, van De Panne tot Opgrimbie.” Woorden van Yves Leterme. “Een Vlaamse meerderheid blijft voor ons een belangrijke voorwaarde.” Niet mijn woorden, maar die van Joachim Coens. “Een Vlaamse meerderheid is altijd en uiterst belangrijk.” Niet mijn woorden, maar die van collega Verherstraeten. U had toen gelijk. Jammer dat u daar nu op terugkomt.

Collega's, in de regeringsverklaring van de eerste minister kreeg het thema migratie welgeteld twee zinnen. Twee zinnen. Dat toont nog eens de kloof aan tussen de dorpsstraat en de Wetstraat. Bij de bevolking leeft het wel. Zij gaven met de verkiezingen ook duidelijk het signaal dat er een ander migratiebeleid moet komen, maar helaas kondigt de bevoegde staatssecretaris nu al aan dat er geen trendbreuk komt met het verleden. Ook hij kondigt een migratiwetboek aan zoals zijn voorganger. Ook hij kondigt een kordaat terugkeerbeleid aan zoals zijn voorganger. Maar dat laatste is zeer opmerkelijk, aangezien de uitvoering van die aankondiging van dat kordaat terugkeerbeleid al meteen uitgehouden wordt door het regeerakkoord zelf. Het zal wel weer een enerzijds/anderzijds-verhaal worden. Want als het de regering menens is om de terugkeercijfers op te krikken, dan had ze er goed aan gedaan om dat recente rapport van de commissie-Bossuyt er eens op na te lezen. Daar stonden op een omvattende, objectieve manier de tekortkomingen van het gevoerde terugkeerbeleid mooi opgelijst en daarin werden aanbevelingen gedaan om het beleid efficiënter en effectiever te maken. Maar het is duidelijk niet gebeurd. Want uw regering sluit meteen twee belangrijke en noodzakelijke instrumenten uit die een efficiënt terugkeerbeleid mogelijk maken. Ten eerste is er niets voorzien met betrekking tot een mogelijkheid tot woonstbetreding en ik weet dat CD&V dat wel zou willen. Zij hebben dat alleszins al laten horen. De commissie-Bossuyt vindt dat ook een essentieel element, maar we hebben daarnet het duidelijke antwoord gehoord van collega Calvo. Het staat niet in het regeerakkoord. Dus het zal niet door de regeringspartijen worden gestemd.

Ten tweede wordt aangekondigd dat gezinnen met kinderen niet meer in gesloten terugkeercentra mogen in afwachting van hun gedwongen terugkeer. Op die manier zendt men het signaal uit dat geen enkel gezin met kinderen ooit zal worden uitgewezen en dat iedereen die in dit land met kinderen arriveert ook mag blijven. Dat heeft niet alleen gevolgen voor het terugkeerbeleid, maar dat zal ook onmiskenbaar een aanzuigeffect hebben en dit land nog aantrekkelijker maken voor illegale migratie uit alle windstreken.

Net als in de Zweedse regering het geval was, bestaat mijn vrees dat ook Asiel en Migratie deze legislatuur een departement zal worden,

Le premier ministre, M. De Croo, n'a consacré que deux lignes à l'immigration dans sa déclaration gouvernementale, ce qui témoigne du fossé qui sépare les citoyens des politiques. Les électeurs ont envoyé un signal clair. Malheureusement, il n'y a pas de rupture de tendance. Le nouveau secrétaire d'État annonce, tout comme son prédecesseur, un Code de la migration et une politique ferme de rapatriement, mais l'accord de gouvernement lui-même en minimise d'emblée la portée en excluant les visites domiciliaires et l'enfermement des familles avec enfants. Ce faisant, le gouvernement laisse entendre qu'aucune famille avec enfants ne sera expulsée, ce qui créera immédiatement un appel d'air. Je crains que le département de l'Asile et de la Migration ne donne à nouveau l'occasion à un secrétaire d'État volubile de se rendre célèbre pendant que les chiffres de l'immigration atteignent des sommets. L'accord de gouvernement ne dit nulle part son ambition de réduire l'immigration. Le gouvernement compte même ouvrir de nouveaux canaux légaux d'immigration.

waarbij een vlot pratende staatssecretaris in de media erg bekend zal worden, maar de cijfers blijven nog wel steeds op meer migratie wijzen. Wat niet in het regeerakkoord staat is veelzeggend. Werkelijk nergens is de ambitie terug te vinden om de immigratiecijfers, ook niet de illegale immigratie, te doen dalen. Dat is nochtans de uitdrukkelijke wens van de Vlaamse kiezers, niet alleen bij de verkiezingsuitslag van mei vorig jaar, maar ook zowat in elke opiniepeiling. Het tegendeel lijkt het geval. Terwijl nergens ook maar het voornemen wordt geopperd om die illegale instroom een halt toe te roepen, wil de regering zelfs extra legale migratiekanalen openen. Dat is alleszins niet de ommekeer waar de kiezer op 26 mei voor stemde.

Ook inzake justitie en veiligheid is wat niet in het regeerakkoord staat veelzeggender. Veiligheid en justitie kregen in uw regeringsverklaring welgeteld zes zinnetjes toebedeeld. Ik had veel liever gehoord, mijnheer de eerste minister, dat u een afschaffing van de voorwaardelijke invrijheidstelling had aangekondigd, een afschaffing van de klassenjustitie. Maar de afkoopwet blijft onaangeroerd. Een fusie van de Brusselse politiezones. Het is duidelijk dat de contente bomma van Conner niet in Brussel woont, want die fusie komt er niet. Geen harde aanpak van de criminaliteit. Het uitgangspunt voor het nieuwe strafrecht is dat de gevangenisstraf slechts het ultimum remedium zal worden. Ook dat is niet de ommekeer waar de kiezers op 26 mei 2019 voor stemden. Denkt u dat die kiezer voor discriminatietoetsen door de sociale inspectie koos? Denkt u dat het signaal van die kiezer was dat men de jacht op het racismespoek moet opproeren? Dat kan ik wel duiden. Dat is één van de weinige duidelijke passages in heel het regeerakkoord. "De strijd voor diversiteit en tegen alle vormen van discriminatie krijgt bijzondere aandacht" en ook "de regering versterkt de maatregelen ter bestrijding van desinformatie en van de verspreiding van *fake news*". De zeven minipartijtjes komen dus wel zeer goed overeen als het gaat om het bedreigen van de vrije meningsuiting. Christus, die deed in zijn tijd de stomme spreken, in België willen ze de sprekenden laten zwijgen. Als de boodschap het regime niet aanstaat, dan schiet men op die boodschapper, dan smijt men hem van sociale media of gaat men hem misschien wel strafrechtelijk vervolgen. Ik maak me geen illusies. België is nooit een democratie die naam waardig geweest. Liberalisme en vrijheid is onder Alexander De Croo heel ver te zoeken. Er komen zwarte tijden aan voor die vrijheid van meningsuiting.

Mijnheer de eerste minister, u heeft er in uw regeringsverklaring naar verwezen hoe symbolisch het is om vandaag een federale regerings hier te bespreken in het Europees Parlement. U verklaarde hier gisteren ook dat deze regering een uitgesproken Europese koers vaart. Dus maak u al geen zorgen over de genderdiversiteit in uw regering. Ik weet dat u blindelings naar twee vrouwen luistert: naar von der Leyen en naar Lagarde. U vaart een uitgesproken Europese koers. U citeerde zelfs Jean Monnet, een van de grondleggers van die Europese Unie. De mooie idealen die ten grondslag liggen van meer doorgedreven Europese samenwerking steunen wij volmondig. Maar de huidige Europese Unie heeft niets meer te maken met het Europese ideaal dat ons continent veiligheid, vrede en welvaart zou brengen. Het is al even geleden, maar ik heb de memoires van Monnet gelezen, en ik heb nergens de bewijzen gezien van een streven naar de ondemocratische, supergecentraliseerde EU-staat die de EU-burgers een migratiebeleid en klimaatbeleid oplegt waarvoor ze niet hebben gekozen maar waarvoor zij wel moeten betalen.

En matière de justice et de sécurité également, l'accord de gouvernement se distingue par ses lacunes. Absence de suppression de la libération conditionnelle ou de la loi sur la transaction pénale, pas de fusion des zones de police bruxelloises, absence de répression sévère de la criminalité. La peine de prison devient le recours ultime. Les électeurs n'ont pas voté pour ce type-là de revirement. Ils n'ont voté ni pour des tests de discrimination ni pour une chasse au spectre du racisme. Sur ces questions, de même que sur la lutte contre les infox, le texte de l'accord de gouvernement est, en revanche, très explicite. Pour brider la liberté d'expression, les sept minipartis s'entendent comme larrons en foire. Libéralisme et liberté ne sont plus que de vagues notions.

Le gouvernement suivra un cap résolument pro-européen. Nous souscrivons aux idéaux qui ont présidé à l'instauration de la coopération européenne, mais l'UE actuelle a abandonné l'idéal européen censé nous apporter sécurité, paix et prospérité pour se muer en un État UE non démocratique et hyper-centralisé qui impose aux populations des politiques migratoire et climatique qu'elles n'ont pas choisies.

Ik weet dat velen onder u ofwel niet gehinderd door enige kennis van zaken, ofwel moedwillig verkeerd ons graag het etiket "anti-Europees" geven. Dat is gemakkelijk, aangezien er dan geen inhoudelijke argumenten moeten aangevoerd worden, maar niets is minder waar. Het is juist uit liefde voor Europa dat wij zo'n EU-kritische partij zijn. De Europese Unie wil de Europese burgers opdringen dat Europa gelijkstaat aan die Europese Unie of niet zonder die Europese Unie kan. Europa en de Europese Unie worden dan ook al te vaak en door de eurofielen bewust verward. Maar dat zijn twee totaal verschillende zaken. Europa is de bakermat van onze westerse cultuur, de bakermat van de democratie, van de klassieke vrijheden. Cultuurhistorisch gezien is Europa een heel verscheiden continent. Een Deen is geen Griek, een Vlaming is geen Waal. Het is juist dankzij de verscheidenheid tussen de volkeren, dankzij die unieke diversiteit, de Europese rijkdom aan culturen, volkeren, tradities zoals Sinterklaas en Zwarte Piet, dat Europa sterk is kunnen worden. "Diversiteit is sterkte", zei u gisteren in uw regeringsverklaring. Deze diversiteit is inderdaad sterkte. Dit door de eeuwen gegroeid mooi Europees lappendeken is duizendmaal waardvoller en leefbaarder dan de artificiële eenheidsworst die Verhofstadt en co voor ogen hebben. Europa is een prachtig continent. Europa is ons veel te dierbaar om het te laten wegzingen in het moeras van de regelneverij en om het grenzeloos te laten uitbreiden tot er niks meer van overblijft.

Mijnheer de eerste minister, u noemde dit Europees Parlement in uw regeringsverklaring, als ik me niet vergis, het kloppend hart van de democratie. Het leek wel op een sollicitatie voor een Europese topjob voor de zoveelste Belgische premier, maar ik moet wel zeggen: Yves Leterme, Michel, Verhofstadt en consoorten, die hebben toch het geduld opgebracht tot een tijdje na hun regeringsverklaring. Maar dit halfronde bestempelen als het kloppend hart van de democratie... Mijnheer de eerste minister, de Europese Unie is een antidemocratische moloch. Als er in Hongarije of in Polen wetgeving wordt goedgekeurd die de Europese Unie niet zint, dan kan er niet snel genoeg opgetreden worden. Maar blijkbaar worden die fundamentele waarden, zoals vrijheid van meningsuiting waarop de Europese Unie gebouwd is, wel zeer selectief toegepast. Het is duidelijk dat men zeer selectief met het morele vingertje zwaaait. Die Europese Unie blijft oorverdovend stil als het gaat om politieke gevangen in Catalonië. In een EU-lidstaat, Spanje, wordt men jarenlang in de gevangenis gezet, louter omdat men poogt uit te voeren waarvoor men in 2015 democratisch verkozen werd. De uitvoering van verkiezingsbeloftes is men in dit etablissement duidelijk niet gewoon. Het is dan ook inderdaad een zeer symbolische plaats voor het debat van vandaag, want ook hier behoort het behouden van beloftes niet tot de gewoonte.

Collega's, zondag zagen we een autokaravaan van bezorgde burgers die vanuit alle hoeken van Vlaanderen in hun vrije tijd door weer en wind naar de Heizel zijn gekomen om de politieke klasse te herinneren aan hun verkiezingsbeloftes, om respect te vragen voor de wil van de kiezer. Gisteren zagen we een stoet van *bricoleurs* en *marchandeurs* die over een boulevard van verbroken verkiezingsbeloftes naar de koning trokken om er een ministerportefeuille in ontvangst te nemen en hun kiezers verder mee te sleuren in een Belgisch straatje zonder einde. En morgen, morgen gaat u allicht het

Il est facile de nous qualifier d'anti-européens, mais c'est inexact. C'est précisément par amour de l'Europe que nous ne lui épargnons pas nos critiques. L'Europe est le berceau de notre culture occidentale et elle s'est renforcée précisément grâce à la diversité des peuples. L'Europe nous est beaucoup trop chère pour la laisser s'engluer dans la surenchère réglementaire et accepter son élargissement à l'infini jusqu'à ce qu'il n'en reste plus rien.

Lorsque le premier ministre réfère au Parlement européen comme le cœur battant de la démocratie, cela ressemble fort à un précoce appel du pied pour un futur poste en or à l'Europe. L'UE est, bien au contraire, un ogre antidémocratique qui se montre bien sélectif dans ses indignations morales: il réagit vite lorsqu'une loi hongroise ou polonaise ne lui sied pas, mais face aux prisonniers politiques catalans, son silence est assourdissant.

Dimanche, une caravane de voitures venues des quatre coins de la Flandre a pris le chemin de Bruxelles pour rappeler ses promesses électorales à la classe politique, et pour exiger d'elle le respect de la volonté de l'électeur. Demain, cette coalition recevra très probablement le mandat de

vertrouwen geven aan de Vivaldicoalitie die zichzelf niet eens vertrouwd. Dan gaat u het mandaat geven aan zeven partijen om verder aan te modderen op kosten van de Vlamingen.

De afrekening volgt. Uw Franstalige opdrachtgevers zullen de rekening niet betalen. Die gewoonte hebben ze hier niet. Ik rond af, en ik geef u nog mee, collega's – ik ben begonnen met Vivaldi, ik ga ook eindigen met Vivaldi, en ik ga u meegeven hoe het einde van Vivaldi eruitzag, volgens de biografie van de componist. Hij stierf op 28 juli 1741 in Wenen, ziek, berooid en volkomen genegeerd door het publiek. Wat Mozart slechts een halve eeuw later, in dezelfde stad zou overkomen, gebeurde ook met de eens rijke Antonio Vivaldi. Hij werd begraven in een naamloos graf, als een hond de put in. Deze Vivaldicoalitie krijgt niet het vertrouwen van het Vlaams Belang.

01.08 Benoît Piedboeuf (MR): Merci, monsieur le président. Vous savez, Mozart est également mort dans une fosse publique. On en parle encore tous les jours et son œuvre ne disparaîtra jamais.

J'aime Mozart. J'aime aussi Vivaldi en tant que musicien. Je suis sûr que je vais l'aimer en tant que gouvernement.

Monsieur le premier ministre, monsieur le président, chers collègues, si nous sommes réunis dans cette enceinte exceptionnelle, c'est que nous menons toujours une bataille contre le coronavirus. Nous devons rester vigilants, prudents, solidaires et attentifs aux plus fragiles. Le gouvernement de Sophie Wilmès avait été chargé de se concentrer sur cette tâche.

De nombreuses mesures ont été prises pour prendre en charge les malades, épauler les services de soins et faciliter le travail de première ligne. Tout n'a peut-être pas été parfait. Notre société est compliquée et le virus n'était pas connu. On en cerne petit à petit les contours, mais nos responsables étaient là, sur le terrain. Des mesures rapides et drastiques ont été prises pour sauver notre économie, épauler entreprises, indépendants et PME. Ces efforts doivent être et seront poursuivis par notre nouvel exécutif, comme vous l'avez rappelé hier, monsieur le premier ministre.

Dans cet esprit, une des premières priorités sera de nous focaliser sur nos services de soins de santé. La crise a souligné à quel point nous avions besoin de personnel soignant en suffisance et mieux valorisé. La première ligne est la pierre de touche de notre gestion de la santé. Des efforts ont déjà été faits et il faut les poursuivre. Il nous faut une amélioration structurelle du secteur de la santé. Des budgets récurrents ont été prévus pour assurer une meilleure rémunération, une réduction de la charge de travail et davantage de formations permanentes. Des moyens seront dégagés également pour les soins de santé mentale. Le financement des hôpitaux doit être plus simple et transparent. Il doit s'opérer dans le cadre de réseaux.

Pour dégager des moyens, nous devons accorder une attention particulière à la maîtrise du budget alloué aux médicaments par une utilisation efficace tenant compte des besoins de la population, bien entendu, en responsabilisant les prescripteurs et en augmentant la part des médicaments à meilleur prix et des biosimilaires.

En ce qui concerne la gestion de la crise, on peut se réjouir de la

poursuivre les cafouillages aux dépens des Flamands. Je lui prédis le même sort que Vivaldi lui-même, un jour compositeur richissime, pour finir indigent et oublié dans une fosse anonyme. Cette coalition n'aura pas la confiance de mon groupe.

01.08 Benoît Piedboeuf (MR): Wij vergaderen vandaag in dit bijzondere gebouw omdat we nog steeds strijden tegen het coronavirus. We moeten alert blijven, en oog hebben voor de meest kwetsbare personen. De regering-Wilmès werd belast met die taak en heeft talrijke maatregelen getroffen om de behandeling van de zieken te organiseren en het werk van het zorgpersoneel in de frontlinie te faciliteren. Niet alles verliep weliswaar perfect, maar onze verantwoordelijken hebben ook drastische maatregelen genomen om de economie te reden. Deze inspanningen zullen voortgezet worden door de nieuwe regering.

De gezondheidszorg zal een van de prioriteiten zijn. De crisis heeft aangetoond dat er nood is aan voldoende en beter gewaardeerd zorgpersoneel. Om de sector structureel te verbeteren zullen er structurele budgetten uitgetrokken worden om de lonen te verhogen, de werklast te verminderen en de opleidingen te bestendigen. Er worden ook middelen gealloceerd voor de geestelijke gezondheidszorg. De financiering van de ziekenhuizen moet eenvoudiger en transparanter gebeuren, en gestoeld worden op ziekenhuisnetwerken.

Om deze middelen beschikbaar te kunnen stellen moeten we de uitgaven voor geneesmiddelen beter onder controle houden. Dit

désignation d'une personne référente mandatée pour un an afin de coordonner de façon optimale les actions de l'État fédéral et des entités fédérées. La bonne coordination et l'amélioration de l'efficacité de notre État doivent être des lignes de force de l'action du gouvernement.

Outre la sécurité sanitaire, l'accord de gouvernement déploie un axe sur la sécurité en général pour répondre aux revendications du monde judiciaire, qui réclame un refinancement pour le personnel, pour l'informatisation et pour les bâtiments, nous le savons tous. Une attention sera aussi portée à un meilleur accès à la justice pour les justiciables les plus vulnérables. Permettre aux magistrats d'être en nombre suffisant dans des locaux décents, avec des moyens informatiques adéquats, pour communiquer en interne qu'à l'intention du justiciable, est le minimum indispensable pour pouvoir mener une mission de justice efficace. Modernité, accessibilité et efficacité sont les maîtres-mots des réformes envisagées du Code pénal, de la procédure pénale et de l'exécution des peines. Bien qu'il soit de longue haleine, ce travail est indispensable, car il touche au fondement même de notre société et de ce que l'on appelle l'État de droit. Il nous faut des sanctions rapides au moyen de procédures accélérées, une exécution de toutes les peines et une sévérité envers les récidivistes.

kunnen we doen door de voorschrijvers te responsabiliseren en door het percentage goedkope geneesmiddelen en *biosimilars* te vergroten. Er wordt een commissaris aangesteld om de inspanningen van de federale overheid en de deelgebieden te coördineren. Deze coördinatie en een verbeterde efficiëntie van de overheid moeten krachtlijnen worden van het regeringsbeleid.

Het regeerakkoord bevat ook een hoofdstuk over de veiligheid, waarin gehoor gegeven wordt aan de eisen van de gerechtelijke sector, die dringend vraagt om een herfinanciering voor personeel, informatisering en gebouwen. Er zal aandacht worden besteed aan de toegang tot de justitie voor de meest kwetsbare personen. Er moeten voldoende magistraten zijn, in degelijke gebouwen, met gepaste middelen. Modern, toegankelijk en efficiënt zijn de sleutelwoorden van de hervorming. Dit werk van lange adem is broodnodig, want het raakt aan het fundament van onze rechtsstaat. Straffen moeten snel uitgesproken en procedures moeten versneld worden, alle straffen moeten ook effectief uitgevoerd worden, en recidivisten moeten hard aangepakt worden.

01.09 Kathleen Depoorter (N-VA): Mijnheer de voorzitter, in het regeerakkoord zit een uitbreiding van het verzekerd pakket wat de mutualiteiten betreft, maar ik geloof niet dat er een bril bij zit. Het is toch een beetje moeilijk. Ik sta hier al een vijftal minuten te zwaaien.

01.09 Kathleen Depoorter (N-VA): Même s'il est fait état, dans l'accord de gouvernement, d'une extension du paquet assuré des mutualités, les frais d'optique ne sont pas mentionnés. Ceci pour vous dire que je vous fais déjà signe depuis cinq minutes.

De **voorzitter:** Komt u misschien eens hier staan, mevrouw Depoorter, dan zou u kunnen vaststellen dat het heel moeilijk is om dat overzicht te hebben. Ook iemand van de mensen heeft mij daar attent op gemaakt. Maak uw punt nu in plaats van altijd opmerkingen te maken op alles en iedereen.

Le **président:** Si Mme Depoorter était à ma place, elle pourrait constater qu'il est difficile d'avoir une bonne vue d'ensemble des membres. Il serait préférable qu'elle en vienne au contenu.

01.10 Kathleen Depoorter (N-VA): Voorzitter, ik denk niet dat het nodig is om zo uit te halen.

De **voorzitter:** Ik denk ook niet dat het nodig is die opmerking te maken. Ik kan ook alleen maar kijken

waar ik kan kijken en als u hier zou komen staan, zou u samen met mij vaststellen dat dat niet eenvoudig is. Ik hoor u niet en ik kan ook niet de hele tijd rondkijken van links naar rechts. Daar vraag ik een klein beetje begrip voor.

01.11 Kathleen Depoorter (N-VA): Het was een grapje, voorzitter, maar blijkbaar is de spanning vrij hoog.

De **voorzitter:** Ik kom niet bij van het lachen.

01.12 Kathleen Depoorter (N-VA): Collega Piedboeuf, ik heb u gehoord over de remuneratie van de zorg. Maar ik heb in het regeerakkoord niets gelezen over de remuneratie van de thuisverpleegkundigen. Zijn daar op dit moment plannen voor? Want wij weten allemaal dat die mensen ook tijdens de coronapandemie enorme inspanningen geleverd hebben en dat hun bezoldiging toch wel heel summier is.

Dan heb ik een tweede vraag over het medicatiebeleid. U zegt dat we gaan voor een verantwoord medicatiebeleid. Ik heb ook gelezen, en u heeft het zelf gezegd, dat er een responsabilisering zal komen van de voorschrijvers. Daar gaan we mee akkoord. We moeten effectief aan bepaalde zaken werken, bijvoorbeeld de PPI's of antibiotica. Maar ik heb ook gelezen dat daar inkomsten tegenover staan: 250 miljoen euro per jaar wordt er door besparingen in de farmasector ingeschreven in de begroting. Ik wil er u op wijzen dat de overschrijding van het geneesmiddelenbudget per jaar gemiddeld 300 miljoen euro is. Dus eigenlijk gaan wij hier over een delta van 550 miljoen euro spreken. Hoe gaat u dat concreet aanpakken?

01.13 Benoît Piedboeuf (MR): Merci, madame.

En ce qui concerne les infirmières à domicile, vous nous rappellerez des longues discussions que nous avons tenues au sujet du fonds Blouses blanches, dans le cadre duquel nous avions d'ailleurs demandé l'affectation de budgets pour les infirmières à domicile, notamment pour les indépendantes. Nous nous sommes accordés sur quelques principes mais nous avions toute une liste d'autres principes sur lesquels il fallait encore s'accorder. Nous allons, bien entendu, revenir sur ce sujet puisque les budgets sont réservés, mais que nous n'avons pas encore trouvé tous les moyens de dépenser ces budgets. Il nous faut donc bien évidemment revenir sur le sujet, mais c'est bien notre intention.

En ce qui concerne les médicaments, vous savez que nous avons des discussions récurrentes avec le secteur, secteur auquel il faut évidemment prêter attention parce que c'est probablement un des secteurs qui investit le plus dans la recherche dans notre pays. C'est un des secteurs qui engage le plus de hautes fonctions d'ingénieurs, de chimistes, de chercheurs. Et on sait par ailleurs que, quand on contacte le secteur pharmaceutique, il y a toujours moyen de trouver des accords. Nous allons donc poursuivre le dialogue avec le secteur en le respectant, bien entendu, car si l'on veut trouver de nouvelles molécules, de nouveaux moyens de soigner les gens, il faut maintenir ce secteur qui, sinon, va se déplacer ailleurs dans le monde, alors qu'il est, dans notre pays, un des plus performants d'Europe et du monde.

01.11 Kathleen Depoorter (N-VA): C'était de l'humour, mais manifestement, la tension est assez vive.

Le **président:** Je suis mort de rire.

01.12 Kathleen Depoorter (N-VA): Est-il prévu d'améliorer la rémunération des infirmiers à domicile, qui ont fourni des efforts considérables durant la pandémie?

Une politique plus responsable sera menée en matière de médicaments, notamment en responsabilisant les médecins prescripteurs. Les économies prévues dans le secteur pharmaceutique devraient rapporter un montant estimé à 250 millions d'euros. Le dépassement du budget des médicaments s'élève cependant en moyenne à 300 millions d'euros. Comment ce delta de 550 millions sera-t-il compensé?

01.13 Benoît Piedboeuf (MR): Tijdens de discussies over het Zorgpersoneelfonds hebben wij gevraagd dat er budgetten zouden worden gealloceerd voor de thuisverpleegkundigen, onder wie er ook velen als zelfstandige werken. Over een aantal principes moest er nog overeenstemming gevonden worden. We zullen hierop terugkomen, aangezien de budgetten ervoor uitgetrokken zijn.

Wat de geneesmiddelen betreft, lopen de besprekingen met de farmaceutische sector nog – de farma-industrie is een van de grootste investeerders in research in ons land en tevens een van de sectoren die het hoogste aantal hoogopgeleiden in dienst heeft. We komen altijd tot een akkoord met de farmaceutische sector. We zetten de dialoog voort met respect, want als we willen dat er nieuwe behandelingen ontwikkeld worden in België, moeten we de farma-industrie hier houden en

delokalisatie voorkomen.

01.14 Marco Van Hees (PVDA-PTB): Monsieur le président, monsieur Piedboeuf, je vous entendez parler du fonds Blouses blanches, qui se retrouve dans cet accord Vivaldi. Je pense que ça vaut quand même la peine de se rappeler que ce fonds Blouses blanches a été obtenu par le personnel soignant, parvenu à l'arracher de dure lutte avec, il faut le dire, l'aide d'un amendement introduit par le PTB et passé in extremis en séance plénière.

Mais je me souviens que vous et votre parti étiez contre ce fonds Blouses blanches. Et je me rappelle qu'à l'époque, Mme Wilmès, responsable du budget, disait qu'un tel montant de 40 millions d'euros, c'était totalement irresponsable. Cela veut donc dire que vous vous êtes finalement rangé à la position du PTB, monsieur Piedboeuf?

01.15 Benoît Piedboeuf (MR): Monsieur Van Hees, j'aime beaucoup votre humour.

Monsieur Van Hees, vous le savez bien. En fait, ce qui se passe, c'est que ce pourquoi nous n'étions pas d'accord, ce sont les majorités alternatives qui passaient tantôt à gauche, tantôt à droite, sans aucune considération pour l'équilibre budgétaire et pour le coût de ces mesures.

Il est clair que pour l'aide aux infirmières, l'amélioration du statut et les infirmières à domicile, nous étions tout à fait d'accord. Seulement, quand on a un gouvernement que vous critiquez tous parce qu'il était minoritaire, parce qu'il ne reposait sur rien, il faut quand même aussi avoir une certaine rigueur et une certaine permanence dans la vision future. Et donc décider des dépenses sans mettre un budget derrière – si, le budget des dépenses – mais sans prévoir l'équilibre budgétaire, ça ne va pas.

L'accord de gouvernement, je l'ai lu avec plaisir, ne prévoit plus de majorité alternative. Je suis évidemment au regret pour vous et pour le Vlaams Belang, vous pourrez abonder dans le sens de ce qu'on va vous proposer, mais il y aura plus de majorité alternative et ça, ça permet de tenir un équilibre et d'avoir des finances un petit peu plus saines, voilà. On n'était pas contre le fonds, évidemment.

Je vais vous dire franchement – et je peux le dire pour mes amis – mais moi, ça a toujours été le cas dans ma vie, on soutient toujours les bonnes idées.

Mais il faut évidemment avoir les moyens de ses idées et de ses ambitions.

Je reprends, monsieur le président: modernité, accessibilité et efficacité seront les maîtres mots dans les réformes envisagées du code pénal, de la procédure pénale et de l'exécution des peines. Ce sera un travail de longue haleine, disais-je, mais il est indispensable car il touche au fondement même de notre État de droit.

Il faut des sanctions rapides, des procédures accélérées, une

01.14 Marco Van Hees (PVDA-PTB): Het is het zorgpersoneel dat er na een verbeten strijd voor gezorgd heeft dat het Zorgpersoneelfonds in leven geroepen werd, dankzij een amendement van de PVDA.

Uw partij wilde niet weten van dat fonds, en mevrouw Wilmès, die bevoegd was voor de begroting, zei dat een bedrag van 400 miljoen onverantwoord was. Wil dat zeggen dat u uw kar gekeerd hebt en thans het standpunt van de PVDA onderschrijft?

01.15 Benoît Piedboeuf (MR): Ik waardeer uw gevoel voor humor. Waar we het niet over eens waren, waren de alternatieve meerderheden die nu eens langs linkerzijde, dan weer langs rechterzijde werden gevonden, zonder rekening te houden met het begrotingsevenwicht of het prijskaartje van de maatregelen.

We waren het eens over de steun voor de verpleegkundigen en de verbetering van het statuut, maar men moet enige discipline aan de dag leggen en blijk geven van een bestendige toekomstvisie. Beslissen over uitgaven zonder een budget op te stellen is gevaarlijk.

Het regeerakkoord sluit alternatieve meerderheden uit. Ik betreur dat voor u en voor het Vlaams Belang, maar het zal gemakkelijker zijn om een evenwicht en een iets gezondere financiële situatie te behouden.

Moderniteit, toegankelijkheid en efficiency, dat zullen de sleutelwoorden zijn in het kader van de voorgenomen hervormingen van het Strafwetboek, de strafprocedure en de strafuitvoering. Het zal een werk van lange adem worden, dat evenwel onontbeerlijk is, omdat het betrekking heeft op de fundamentele fundamenten van onze rechtsstaat.

exécution des peines et une sévérité envers les récidivistes, c'est là que j'en étais. Par ailleurs, en concertation avec les entités fédérées, le gouvernement entend aussi arriver à mettre en place les plans de détention individualisés dès le prononcé de la peine pour assurer une réinsertion des détenus dans la société et éviter la récidive. Nous sommes heureux de voir qu'une réflexion sera entamée sur la problématique des détenus qui, en fin de peine, continuent à représenter un danger pour la société. La protection de notre société nécessite qu'une solution soit trouvée.

Il faudra continuer à prendre en charge les violences intrafamiliales et sexuelles, la formation des policiers, la formation des services de soins, les centres de prise en charge des violences sexuelles, car ces outils sont indispensables pour répondre au fléau de la violence, d'autant plus intolérable qu'elle est infligée aux plus vulnérables.

Pour nos forces de police, le gouvernement prévoit sur base annuelle un recrutement de 1 600 policiers et une réforme de la formation pour réduire le délai entre la candidature et l'engagement effectif. La sécurité personnelle des agents de police et des secouristes sera améliorée, les violences envers eux feront l'objet d'une tolérance zéro: analyse approfondie par le parquet, traduction rapide devant les juridictions pénales s'il y a violence physique. Il ne peut pas être question de classement sans suite, l'impunité doit être bannie.

Notre sécurité intérieure est primordiale et se bâtit aussi en dehors de nos frontières; notre monde connaît de vives tensions tous azimuts: des conflits, bien sûr, mais aussi un dérèglement climatique et des instabilités qui induisent des phénomènes migratoires importants et donnent lieu à des crises humanitaires alarmantes.

Nous devons poursuivre la défense des valeurs communes. Notre pays, qui occupe une place dans le monde diplomatique sans commune mesure avec sa taille, continuera à promouvoir la vision constructive et ambitieuse de la coopération internationale.

Je me félicite que notre gouvernement réitère aujourd'hui l'engagement de notre pays pour un multilatéralisme fort, qui garantit la protection du droit international et des intérêts des pays de notre taille.

Nous insistons sur l'importance des Nations Unies comme cadre de discussion et d'action. Le sommet de l'ONU sur la biodiversité qui s'est ouvert ce mercredi est un nouvel exemple de cette portée universelle: la protection de l'environnement et le développement durable doivent être pris en compte dans nos futurs engagements bilatéraux et multilatéraux. En matière de sécurité, nous insistons sur le rôle particulier du Conseil de sécurité.

La Belgique, lors de sa présidence, par un travail sérieux et important, a mis plusieurs dossiers à l'ordre du jour du Conseil, notamment ceux des enfants dans les conflits armés et de la justice transactionnelle. Elle a aussi confirmé l'importance de la coopération européenne au sein du Conseil.

Même si notre mandat se termine en décembre, nous continuerons à contribuer activement, matériellement et financièrement, à la prévention des conflits et au développement des institutions démocratiques. Nous soutiendrons aussi toutes les initiatives de médiation

Er is nood aan snelle sancties, snelrecht, strafuitvoering en een streng beleid ten aanzien van de recidivisten. De regering zal in overleg met de deelgebieden voorts werk maken van de invoering van individuele detentieplannen, die onmiddellijk na de straftoemeting worden uitgewerkt om de reclassering te verzekeren en recidive te voorkomen. Er zal een begin worden gemaakt met de reflectie over de problematiek van de gedetineerden die aan het einde van hun straf nog altijd een gevaar voor de maatschappij vormen.

Men zal werk moeten blijven maken van de strijd tegen huiselijk en seksueel geweld, de opleiding van de politieagenten, de opleiding van het personeel van de zorgdiensten en de opvangcentra voor de slachtoffers van seksueel geweld.

De regering wil op jaarbasis 1.600 politieagenten rekruteren, en wil de opleiding hervormen om de procedure voor indiensttreding te versnellen. Er zal een nultolerantie gelden voor geweld tegen agenten en hulpdiensten.

De internationale spanningen lopen hoog op. We moeten de gemeenschappelijke waarden blijven verdedigen. Ons land zal blijven pleiten voor een constructieve en ambitieuze visie op internationale samenwerking.

Onze regering herhaalt het engagement van ons land voor een krachtig multilateralisme. We benadrukken de belangrijke rol van de Verenigde Naties als raamwerk voor discussie en actie. Inzake veiligheid leggen we de nadruk op de bijzondere rol van de VN-Veiligheidsraad. Ook al loopt ons voorzittersmandaat in december af, wij zullen niettemin blijven bijdragen tot conflictpreventie en tot de ontwikkeling van de democratische instellingen. Wij

dans nos politiques multilatérales et bilatérales, tant au Moyen-Orient qu'au Liban, en Iran, en Irak, en Syrie dans la région des Grands Lacs et du Sahel.

La cohérence de notre politique extérieure, militaire et de développement doit être renforcée; une politique de sécurité nationale forte repose sur une politique étrangère ambitieuse et coordonnée. C'est pourquoi nous nous réjouissons de voir que l'accord gouvernemental se veut volontariste sur le plan de la défense en réaffirmant un engagement pour une défense européenne effective contribuant à une réelle stratégie et à une autonomie européenne tout en renforçant le pilier européen au sein de l'OTAN.

Dans cette optique, l'accent sera mis sur une base industrielle forte. La poursuite des investissements, la participation au Fonds européen de la défense, la participation au sein de la coopération permanente structurée, sont autant de possibilités pour nos entreprises et leur relance.

En matière d'emploi, nous nous félicitons de voir qu'après les investissements conséquents accomplis par le gouvernement Michel, qui permettront de moderniser la défense, l'accent sera mis sur le personnel de la Défense. Cela rendra la profession militaire plus attractive et conduira à un meilleur recrutement ainsi qu'à une meilleure rétention. Ces investissements s'inscrivent dans la lignée de la vision stratégique pour la défense et la loi de programmation militaire. S'agissant du domaine de l'emploi en général, de nombreuses mesures d'urgence et de soutien aux entreprises ont été prises ces derniers mois, notamment à l'initiative du ministre Ducarme, afin de soutenir l'emploi au maximum.

Mais, selon certains observateurs, le pire reste peut-être à venir. C'est la raison pour laquelle la relance sera un fil conducteur de ce gouvernement: il faut un électrochoc pour renforcer notre économie et la tourner vers l'avenir.

01.16 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Mijnheer Piedboeuf, ik hoor u zeggen dat jullie volop zullen inzetten op die bilaterale en multilaterale samenwerking. Dat blijkt ook uit het regeerakkoord, maar als er één ding is waarvoor die samenwerking heel veel kan opleveren, dan is het voor jobs. Ik denk toch dat het voor jullie als liberalen ook heel belangrijk is. Mensen verwachten dat Europa meehelpt aan die jobcreatie.

Ik zie dan wat er in het regeerakkoord staat over de handelsakkoorden, die heel belangrijk zijn voor die jobs, als men weet dat één job op drie afhangt van de export. Er wordt gezegd dat België een betrouwbare partner zal zijn bij het ratificeren van die handelsakkoorden, maar daarna komt er een hele reeks opsommingen van voorwaarden; en als al die voorwaarden vervuld moeten zijn, dan zullen die handelsakkoorden niet meer geratificeerd kunnen worden.

Vandaar mijn vraag aan u: zullen jullie die handelsakkoorden – ik denk aan het akkoord met Mercosur en aan het akkoord met Mexico – als regering ratificeren, ja of neen? Zo niet, dan speelt u hier echt wel met de welvaart van de Vlamingen. U weet, als u de welvaart van de Vlamingen onder druk zet, zet u de welvaart van België onder druk.

zullen ook alle initiatieven voor bemiddeling steunen.

De samenhang van ons buitenlands, defensie- en ontwikkelingsbeleid moet worden versterkt. Wij zijn blij dat het engagement voor een effectieve Europese defensie bevestigd wordt in het regeerakkoord. Verdere investeringen, de deelname aan het Europees Defensiefonds, de deelname aan de permanente gestructureerde samenwerking, al deze initiatieven bieden kansen voor onze bedrijven en hun relance.

Het accent zal op het personeel van Defensie gelegd worden. Zo moet een carrière bij het leger aantrekkelijker worden.

De voorbije maanden werden er tal van nood- en steunmaatregelen genomen voor de bedrijven, teneinde de werkgelegenheid zo goed mogelijk te ondersteunen. Maar misschien moet het ergste nog komen. De economische relance zal een leitmotiv zijn voor deze regering: er is een elektrische schok nodig om onze economie weer van de grond te tillen en uit het dal te helpen.

01.16 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Ce gouvernement souhaite miser sur la coopération bilatérale et multilatérale. Celle-ci est très importante pour la création d'emplois. Un emploi sur trois dépend des exportations. Selon l'accord du gouvernement, la Belgique sera un partenaire fiable pour la ratification d'accords commerciaux mais s'ensuivent un tas de conditions qui rendent leur approbation quasiment impossible. Ce gouvernement va-t-il procéder à la ratification d'accords commerciaux? S'il ne le fait pas, il joue avec la prospérité des Flamands et met donc à mal la prospérité de la Belgique.

01.17 Theo Francken (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer Piedboeuf, ik hoor u graag toch een uitleg geven over Defensie. U weet, als ik Defensie hoor, dan ben ik altijd geïnteresseerd en spits ik mijn oren. U zegt ja, het is belangrijk dat we blijven investeren in Defensie en ik denk dat wij met de Zweedse coalitie eindelijk die trendbreuk hebben kunnen realiseren: 9 miljard euro in de wet, 9 miljard euro aan investeringen. Ik denk dat dat een zeer goede zaak is en dat we die richting verder moeten uitgaan.

Er is een vraag gesteld over de input van 2,4 miljard euro de komende legislatuur aan extra investeringen. Ik heb dat opgevraagd, maar ik moet zeggen dat ik eigenlijk heel weinig informatie krijg. Ik zie dat ook niet terug in de *one-pager* die ik gekregen heb van de premier. Mijn vraag is dus: wat zullen de publieke investeringen zijn in Defensie de komende jaren? Ik kom aan een bedrag van 0,664 miljard euro voor de hele legislatuur, mijnheer De Croo. Dat zou dan ten laatste in 2024 200 miljoen euro zijn. Kan dat nog eens toegelicht worden? Hoe zit dat nu juist? Dat is één.

Ten tweede vind ik het zeer belangrijk dat de investeringen die besteld zijn ook worden uitgevoerd. U weet dat wij in de schoot van de regering, mijnheer Piedboeuf, lang en hevig hebben gediscussieerd over de nucleaire capaciteit, de *dual use* van onze F-35-vliegtuigen die besteld zijn. Zal dat doorgaan? Zullen wij onze nucleaire verantwoordelijkheid blijven nemen binnen de NAVO, een zeer belangrijke pijler, u weet dat. We hebben hier SHAPE, we hebben hier het hoofdkwartier, en we hebben hier natuurlijk heel wat jobs, ook zeker in Wallonië, te verdedigen. Mijn vraag is, zullen we doorgaan met die nucleaire capaciteit in het kader van de F-35-aankoop?

Mijn derde vraag, heel kort mijnheer de voorzitter, gaat over de opdracht van onze F-16's. Ze zijn deze week vertrokken richting Syrië en Irak. Zullen wij opnieuw in de strijd tegen het internationaal islamisme, het internationaal terrorisme, onze verantwoordelijkheid nemen? Er is veel debat over geweest en de partijen aan de linkerzijde hebben gezegd: die opdracht in Syrië is niet legitiem. Daar bestaat geen internationaal rechtskader voor. Het staat in het regeerakkoord dat opdrachten in de toekomst alleen kunnen mits een sluitend internationaal rechtskader. Mijn vraag, zeer duidelijk aan u: staat de MR achter de opdracht in Syrië en als die opdracht – ik neem aan dat dat nog altijd doorgaat, die militaire opdracht tegen IS, tegen Daesh in Syrië – doorgaat en er een verlenging wordt gevraagd, onder andere door de internationale partners van Operatie Inherent Resolve en dus ook van Amerika, zullen we dat dan verlengen of is er een afspraak gemaakt binnen de regering om dit dan tegen te houden en geen opdracht meer in Syrië te hebben?

01.18 Benoît Piedboeuf (MR): Merci pour ces questions. Je les aime d'autant plus que ce ne sont pas mes matières favorites, donc il n'y a pas de souci.

En ce qui concerne les accords commerciaux, il est clair que l'on a toujours toute une série de débats par rapport aux accords commerciaux: il y a des gens qui descendent dans la rue, il y a la société civile qui s'exprime, et il faut bien le dire, la plupart du temps, il y a toute une série de gens qui s'expriment, mais qui n'ont pas lu les accords internationaux. J'ai été moi-même surpris, dans certains

01.17 Theo Francken (N-VA): Je dresse toujours l'oreille quand il s'agit de la Défense. La coalition suédoise y a investi 9 milliards d'euros. C'est un point très positif. Au cours de la prochaine législature, l'investissement s'élèvera à 2,4 milliards d'euros mais nous ne disposons que de très peu d'informations à ce sujet. Quels investissements publics sont-ils prévus?

La capacité nucléaire des F-35 que nous avons commandés sera-t-elle maintenue? Continuerons-nous à assumer nos responsabilités au sein de l'OTAN?

Cette semaine, nos F-16 ont pris la direction de la Syrie et l'Irak. Vont-ils contribuer à la lutte contre le terrorisme international? Selon l'accord du gouvernement, seules pourront être acceptées les missions assorties d'un cadre juridique international conforme. La gauche estime que ce cadre n'existe pas pour la Syrie. Des missions seront-elles encore effectuées en Syrie à l'avenir?

01.18 Benoît Piedboeuf (MR): De meeste handelsakkoorden strekken ertoe de internationale handel te ontwikkelen. Dat is waarschijnlijk belangrijker voor Vlaanderen dan voor Wallonië, maar het is positief voor heel het land met zijn zeehavens en luchthavens, waaronder kleine in Wallonië die graag willen groeien.

débats auxquels je participais dans la société civile, chez 11.11.11, etc., de la façon dont certains ne connaissaient pas les contenus et les détours exacts des accords internationaux. Même si ces accords doivent bien entendu être négociés par rapport à certains aspects, parce qu'on ne peut pas non plus organiser une concurrence extérieure par rapport à nos activités, la plupart du temps, ils permettent justement, comme vous le dites très bien, de développer le commerce international. C'est vrai que c'est important pour la Flandre, probablement plus, évidemment, que pour la Wallonie, mais c'est important pour notre pays. Quand on voit le fonctionnement des ports, notamment du port d'Anvers, quand on voit le fonctionnement des aérodromes, avec maintenant même de petits aérodromes wallons qui commencent à avoir de grandes ambitions, on se rend compte que les accords internationaux sont souvent positifs.

Alors je ne saurais vous dire si nous allons tous les ratifier. Il va falloir qu'il y ait un débat entre nous et que l'on voie ce que l'on peut avaliser, ce que l'on peut aussi faire modifier dans le cadre des discussions, parce que ce sont souvent des discussions longues et on parvient aussi à les faire monter en qualité dans ce contexte. Donc oui, d'une manière générale, les accords internationaux doivent être, certainement, étudiés et défendus dans la mesure où ils permettent le développement de notre activité.

S'agissant de la matière militaire, il faut dire que tous les investissements qu'on a consentis pendant la 'Suédoise', on les a décidés, une partie a déjà été mise en œuvre, mais nous n'avons pas encore tout implémenté. Les incidences économiques de ce développement et de ces investissements sont donc encore en cours et vont encore se poursuivre pendant quelques années. Ce qui est prévu maintenant dans l'accord gouvernemental et dans l'épure budgétaire – mais qui est une épure de déclaration gouvernementale, donc elle n'est pas aussi précise qu'un budget annuel – prévoit de continuer des investissements, donc c'est positif. Est-ce que c'est assez, est-ce que c'est trop? On verra bien, en fonction aussi des moyens qui vont être dégagés, mais la volonté est toujours d'investir dans notre armée, de maintenir une armée de qualité, de maintenir une armée de professionnels. Je vous rassure donc sur ce point-là, il n'y a absolument pas d'envie de supprimer ou de réduire la qualité de notre armée, d'autant plus que l'on défend l'avènement d'une vision européenne. Alors il est clair qu'il est plus facile de s'inscrire dans un cadre international, européen – il tarde à venir, il faut bien le dire, comme beaucoup de choses tardent à venir au niveau européen –, mais nous avons aussi, tant en Europe que dans l'OTAN ou ailleurs, des engagements internationaux, et nous devons les tenir, ces engagements. Vous avez parlé des F-16 et des missions internationales, nous avons des engagements internationaux, nous devons respecter nos engagements. Savoir si on va équiper en nucléaire les avions, je ne saurais vous répondre. Je suppose que notre nouvelle ministre de la défense va certainement se plonger dans le sujet; si on a des engagements, on les tiendra.

En ce qui concerne la relance, je parlais d'un cadre dynamique et prospère comme clé de la réussite. Le premier élément clé concerne la loi de 1996. Le gouvernement a décidé qu'il était nécessaire de la maintenir telle que nous la connaissons depuis sa réforme de 2017. Ce sera l'unique moyen de maintenir la compétitivité de nos entreprises. Le gouvernement a fait un choix. Tout l'art, bien entendu,

Ook al worden er vaak lange en moeizame besprekingen over internationale akkoorden gevoerd, toch moeten ze bestudeerd en verdedigd worden.

De Zweedse coalitie heeft ingestemd met tal van militaire investeringen, maar ze zijn nog niet allemaal gerealiseerd. De economische impact daarvan zal dus nog enkele jaren voelbaar zijn. Overeenkomstig het regeerakkoord en de begrotingstabellen zullen die investeringen voortgezet worden om over een goed uitgerust beroepsleger te beschikken, met name ter ondersteuning van de visie van de EU en van de NAVO. In verband met de internationale missies met F-16's waarvan u gewag maakt, kan ik zeggen dat we onze internationale engagementen moeten nakomen. Ik weet niet of de vliegtuigen zullen worden uitgerust met nucleaire wapens.

Wat de relance betreft, heeft de regering ervoor gekozen om de wet van 1996, zoals gewijzigd in 2017, te handhaven. We moeten een evenwicht zoeken tussen competitiviteit en koopkracht.

Onze arbeidsmarkt lijkt wel verlamd. De bedrijven hebben een beroep gedaan op de vangnetten die de Staat in het leven riep om de koopkracht op peil te houden tijdens de crisis: tijdelijke werkloosheid wegens overmacht; overbruggingsrecht; uitstel, vermindering of zelfs opschorting van de bijdragen. Niettemin zijn er minder vacatures, maar is er voor een aantal beroepen ook nog steeds een gebrek aan arbeidskrachten. De arbeidsmarkt doet er alles aan om uit haar as te herrijzen. We moeten het vertrouwen van de bedrijven en de werknemers herstellen.

consistera à trouver un équilibre entre compétitivité et pouvoir d'achat. Notre marché de l'emploi semble aussi paralysé, il faut bien le dire. Pendant la crise, les entreprises se sont tournées vers les filets de sécurité mis à la disposition par l'État: le chômage temporaire pour force majeure, le droit-passerelle ou encore le report, les diminutions, voire les suspensions de cotisations. Ces mesures ont préservé le pouvoir d'achat des travailleurs et des indépendants, mais malgré cela, des travailleurs se trouvent sans emploi, les offres d'emploi diminuent, les entreprises, en manque de confiance, vivent dans l'incertitude, certains métiers sont toujours autant en pénurie. Aujourd'hui, notre marché de l'emploi se bat pour renaître. Il est de notre devoir et de celui du gouvernement de prendre les responsabilités de redonner confiance tant aux entreprises qu'aux travailleurs.

01.19 Reccino Van Lommel (VB): Mijnheer Piedboeuf, u zegt zojuist dat economische relance de rode draad is doorheen het hele regeerakkoord. En inderdaad, er wordt daar vooral gesproken over een investering in groene economie, een soort van nieuwe economie, en dat dat een bepaald multiplicatoreffect met zich zou meebrengen.

Zoals u weet, zijn er vandaag heel wat bedrijven in de reguliere economie die het zeer moeilijk hebben, heel wat bedrijven die dreigen failliet te gaan. Als we dan kijken naar het multiplicatoreffect, welke sectoren van die reguliere bedrijven zullen daar dan van profiteren?

En dan heb ik ook nog een tweede vraag voor u. Als u zegt dat economische relance de rode draad is: de Nationale Bank heeft vorige maand opnieuw gecommuniceerd dat het consumentenvertrouwen bijzonder laag is en verder blijft dalen, wat er dus voor zorgt dat de aggregatieve vraag in dit land verder zal dalen. Wat er uiteindelijk voor zal zorgen dat het algemeen prijsniveau daalt en dat er dus nog meer bedrijven moeilijkheden zullen ondervinden. Wat gaat u doen om in de toekomst dat algemeen prijsniveau op peil te houden en om ervoor te zorgen dat die aggregatieve vraag in overeenstemming blijft met het aggregatief aanbod?

01.20 Benoît Piedboeuf (MR): Je ne suis pas sûr d'avoir bien compris la première question, mais vous évoquez le développement de l'économie verte et demandiez quelles entreprises allaient pouvoir en bénéficier. Et bien toutes les entreprises qui développent l'économie verte! Et il y en a beaucoup dans notre pays. Il y a aussi un secteur de la recherche qui est particulièrement intéressant. Je n'ai donc pas bien compris la question que vous posiez.

En ce qui concerne la relance économique et l'avis de la Banque nationale, je pense qu'un des premiers facteurs pour le retour de la confiance est la constitution d'un gouvernement. Car ces derniers mois, on n'arrêtait pas de se lamenter sur le fait qu'on était incapable de gouverner, qu'on n'avait plus de majorité et que ça n'allait pas.

Mais maintenant, une Vivaldi, qu'on l'aime ou qu'on ne l'aime pas, représente malgré tout une majorité de notre Parlement, ce qui ne fait jamais plaisir à ceux qui n'en sont pas, mais c'est une majorité, cela s'impose à tout le monde. Et je crois que rien que de ce fait, les lignes de force qui ont été définies, l'accord sur le développement économique dans l'innovation, dans le développement durable, dans les nouveaux axes de développement de notre société, sont des

01.19 Reccino Van Lommel (VB): M. Piedboeuf affirme que la relance est le fil rouge de l'accord de gouvernement. Quelles sont les entreprises de l'économie régulière qui pourront bénéficier de l'effet multiplicateur des investissements dans l'économie verte? Quelles mesures prendra-t-il pour tenter de maintenir le niveau des prix actuellement à la baisse?

01.20 Benoît Piedboeuf (MR): U spreekt over de ontwikkeling van de groene economie en vraagt welke bedrijven daar baat bij zullen hebben: alle bedrijven die bijdragen aan de ontwikkeling van de groene economie! Daarnaast is er een zeer interessante onderzoekssector actief op dat gebied.

Wat de économique relance en het advies van de Nationale Bank betreft: een van de belangrijkste voorwaarden voor het herstel van het vertrouwen is de vorming van een regering. Met een Vivaldi-regering, die een meerderheid in het Parlement heeft – wat nooit naar de zin is van de partijen die er geen deel van uitmaken – en vastgelegde krachtlijnen, econo-

effets qui vont certainement pouvoir rétablir progressivement la confiance.

Il est clair qu'une partie de la méfiance ou du manque d'entrain de la population et des entreprises vient aussi du contexte sanitaire, bien entendu. Il semble que les choses évoluent favorablement, car on a bien vu qu'en début de la crise on soignait les gens, d'une certaine façon, sans connaître exactement la façon dont il fallait le faire, ce qui a fait beaucoup de morts, alors que maintenant, on se rend compte qu'on est parvenu à mieux soigner les gens, et donc que le taux de mortalité est moindre.

Si les choses se poursuivent comme ça, la population va progressivement retrouver confiance, retrouver une vie sociale, sachant que la vie sociale, ses contacts, la vie festive, tout cela fait aussi beaucoup pour le moral des gens. Et si l'on parle d'évolution des prix, effectivement, s'il a moins de demande, il y a une baisse de prix, mais tout le travail est justement de relancer la demande.

mische ontwikkeling die gebaseerd is op innovatie, duurzame ontwikkeling enz., zal het vertrouwen langzamerhand hersteld worden.

Het wantrouwen van de bevolking en de bedrijven is overigens deels terug te voeren op de gezondheidscrisis. De situatie lijkt gunstig te evolueren: bij het begin van de crisis werden de coronapatiënten op goed geluk verzorgd, met als gevolg dat er veel doden zijn gevallen, maar nu worden de mensen beter behandeld, waardoor de mortaliteitsgraad daalt.

Als de situatie zo verder evolueert, zal het vertrouwen van de bevolking hersteld worden. De mensen zullen de draad van hun sociaal leven opnieuw opnemen, waardoor ze zich beter in hun vel zullen voelen. Wat de evolutie van de prijzen betreft, heeft de ineenstorting van de vraag een prijsdaling in de hand gewerkt, maar het ondersteunen van die vraag is net het rechte eieren.

01.21 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Monsieur le président, monsieur Piedboeuf, vous avez abordé le deuxième point que je trouve pénible dans cet accord de gouvernement, c'est celui du maintien de la loi sur la compétitivité de 1996.

Je ne comprends pas. Après la crise de la COVID-19, pendant laquelle nous avons applaudi tous ces travailleurs qui ont continué à travailler, pendant laquelle nous avions dit qu'il y aurait un monde autre après la crise, il faut quand même valoriser les efforts de tous ces travailleurs et donc leur permettre de négocier des augmentations salariales. Alors je ne comprends pas qu'un gouvernement, qui comporte d'ailleurs en son sein des partis de gauche, ait refusé de revenir sur cette loi avec l'aggravation, du fait de votre gouvernement, consistant à ne plus donner aucune marge salariale. Dernièrement, c'était 1,1 %.

Chers collègues, trouvez-vous normal que, dans un pays comme la Belgique, les normes soient sur le point de complètement disparaître pour les partenaires sociaux pour discuter? Or, monsieur Piedboeuf, vous qui êtes un libéral, vous devriez normalement être partisan de la loi de l'offre et la demande, c'est-à-dire dans chaque secteur d'une négociation en fonction d'une offre de travail et d'une demande de travail.

Je constate que vous, les libéraux, êtes pour le libéralisme sur tous les aspects du marché sauf sur un, une marchandise un peu particulière: la force de travail. Là, ce n'est pas l'offre et la demande

01.21 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): U hebt het tweede heikale punt in dit regeerakkoord aangesneden: de handhaving van de wet tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen van 1996.

Tijdens coronacrisis hebben we geapplaudisseerd voor de werknemers en beloofd dat de toekomst er anders zou uitzien. Na de crisis moeten we hun inspanningen belonen en onderhandelingen mogelijk maken over loonsverhogingen. Ik begrijp niet dat een regering met onder meer linkse partijen kan weigeren om die wet te herzien. Bovendien heeft uw regering de gevolgen van die wet nog verergerd, door geen enkele loonmarge meer toe te staan.

Is het normaal dat de loonnormen aan de discussie tussen de sociale partners ontrokken worden? Mijnheer Piedboeuf, als liberaal

qui jouent, mais une décision politique, autoritaire, intrusive dans le marché. Pour dire, aucun secteur ni aucune entreprise ne peuvent négocier au-dessus de cette norme. Le libre marché disparaît quand il s'agit de discuter des salaires des travailleurs.

Eh bien, monsieur Piedboeuf, dans la perspective des mois et des années à venir, pourquoi ne nous donnez-vous pas la liberté de discuter d'augmentation salariale dans les secteurs, dans les entreprises? Et persistez-vous dans le maintien d'une loi qui cadenasse complètement toute forme de concertation sociale dans les semaines à venir?

zou u ook hier de wet van vraag en aanbod moeten laten spelen: in elke sector moet er ruimte zijn voor onderhandelingen die gebaseerd zijn op de vraag naar werk en het aanbod van werk. Maar de liberalen stellen zich liberaal op voor alles wat de markt aangeeft, behalve één aspect: de arbeidskrachten. Op dat punt voeren ze een autoritaire, politieke beslissing door, waarmee ze ingrijpen in de marktwerking.

Waarom laat u ons niet in debat gaan over een loonsverhoging in de sectoren en de bedrijven? Zult u zich blijven vastklampen aan een wet die elke vorm van sociaal overleg uitsluit?

01.22 Benoît Piedboeuf (MR): Je pensais que Mme Fonck voulait interroger. En ce qui concerne la loi de 1996, vous prenez...

De **voorzitter:** Mijnheer Anseeuw, eerst stelde de heer Van Lommel een vraag, daarna de heer Hedebouw. Ik laat de heer Piedboeuf, die heel veel vragen krijgt, antwoorden, vraag per vraag. Want anders wordt het helemaal onoverzichtelijk. Neemt u dus rustig opnieuw plaats op uw stoel, ik vergeet u niet. Uw naam is hier door drie mensen genoteerd, ik zal u echt niet vergeten. U hebt waarschijnlijk ooit iets ergs meegemaakt, maar ik zal u niet vergeten.

01.23 Benoît Piedboeuf (MR): Monsieur Hedebouw, vous prenez comme référence la crise du corona en affirmant qu'en raison de la crise, il faudrait permettre aux travailleurs d'obtenir des augmentations salariales, si ce n'est que la crise du corona n'a pas touché que la Belgique.

Elle s'est étendue à tous les pays qui nous entourent et bien au-delà. La situation et la réaction de chacun des pays conditionnent, bien entendu, le fonctionnement de notre petit pays: à partir du moment où nous ne nous alignons pas sur la croissance, les prix, les rémunérations dans les pays voisins, nous n'avons plus la compétitivité suffisante pour maintenir notre activité économique convenablement.

Comme on l'a vu au cours des dernières années – vous nous critiquez d'ailleurs à ce sujet –, nous sommes parvenus à réduire tout doucement cette différence et ces marges de différence avec les voisins, ce qui nous permet de relancer notre économie. Comme on le voit – et, à mon avis, ce sera d'ailleurs un sujet de discussion dans les mois qui viennent – tout simplement avec les accises, si on augmente les accises chez nous en disant que tout ira bien, tout le monde s'en va de l'autre côté de la frontière pour faire ses achats.

Je sais qu'il y a des augmentations d'accises qui seront peut-être réfléchies, peut-être, mais il va falloir réfléchir à la façon dont on se positionne par rapport à ce type d'impôts, par rapport aux pays voisins, car, sinon, nous détruisons notre économie. La loi de 1996, qu'on l'aime ou qu'on ne l'aime pas – elle a d'ailleurs été amenée par la gauche, mais nous l'avons modifiée, c'est vrai, récemment, en

01.23 Benoît Piedboeuf (MR): U verwijst naar de coronacrisis als hefboom voor loonsverhogingen, maar deze crisis heeft al onze buurlanden getroffen en woedt ook ver daarbuiten.

De reactie van de ons omringende landen beïnvloedt de werking van België: als we ons beleid niet afstemmen op wat onze buurlanden doen, zullen we inboeten aan concurrentiekraft en zal onze economische activiteit terugvallen.

De voorbije jaren hebben we de kloof met onze buurlanden gedicht, waardoor onze economie weer op gang is gebracht. Maar als we de accijnen verhogen bijvoorbeeld, zal de consument de grens oversteken om zijn inkopen te doen. De wet van 1996 maakt het mogelijk om de competitiviteit te herstellen. Zodra we onze welvaart hebben herverdeeld, zal iedereen hiervan profiteren.

2017 –, permet de rétablir la compétitivité. Et lorsqu'on aura retrouvé la prospérité, il est clair que chacun pourra et devra en bénéficier.

01.24 Björn Anseeuw (N-VA): Dank u voorzitter dat ik het woord krijg. Ik hoop dat u het mij vergeeft dat ik enigszins op mijn qui-vive ben. Dat is niet omdat ik ooit iets ergs heb meegemaakt, maar ik heb nog niet zo lang geleden mijn fractieleider wel iets ergs weten meemaken toen er een debat was over het vertrouwen over de Wilmès II-regering. Vergeeft u mij dus dat ik vandaag wel op mijn qui-vive ben. Maar ik heb niet te klagen, ik heb het woord gekregen, waarvoor dank.

Mijnheer Piedboeuf, er is inderdaad wel wat onduidelijkheid over de loonnormwet. De collega van de Partij van de Arbeid heeft er net een vraag over gesteld, heeft zijn lezing gegeven van de passage die daarover in het regeerakkoord staat. Ik heb evenwel een andere lezing daarvan. Vandaar dat ik toch wel wat duidelijkheid wil.

Er staat namelijk dat die loonnormwet zoals ze is aangepast en hervormd door de Zweedse regering, wordt behouden. Maar er staat ook nog wat achter, namelijk mits het bewaren of bereiken van een of ander evenwicht tussen enerzijds koopkracht, anderzijds concurrentiekraft – terwijl de concurrentiekraft van onze bedrijven net zo belangrijk is om die koopkracht en dus die jobs in stand te houden in ons land. Ik zie de tegenstelling tussen de twee eigenlijk niet.

Ik heb hierover dus de eenvoudige vraag aan u: kan u mij bevestigen dat de loonnormwet zoals ze is hervormd door de Zweedse regering onverkort zal worden behouden, maar vooral ook dat ze niet zal worden ondermijnd door andere truken van de foor, zoals via omzendbrieven of weet ik nog wat? Kan u bevestigen dat daar op geen enkele manier aan zal worden getornd?

01.25 Benoît Piedboeuf (MR): C'est en effet inscrit dans l'accord de gouvernement. Quand on évoque – et je pense que je l'évoque aussi dans mon texte – qu'il faut un savant équilibre entre la compétitivité et le pouvoir d'achat, il y a un autre volet qui permet de travailler sur le pouvoir d'achat: c'est justement la détaxation des bas revenus. Donc, quand on parle d'augmenter les salaires, il y a une façon de les augmenter aussi: c'est de baisser la charge fiscale sur les plus bas revenus. On ne les augmente pas. C'est comme tout ce débat sur la pension entre le brut et le net: si le brut reste le même, mais qu'on diminue les impositions sur les tranches les plus basses, on augmente le pouvoir d'achat. Donc le maintien de la loi de 1996 pour maintenir la compétitivité n'empêche pas de pouvoir travailler sur le pouvoir d'achat par d'autres moyens. Quand on parle d'établir un équilibre subtil entre les deux, c'est ça qu'on évoque.

01.26 Catherine Fonck (cdH): Merci, monsieur le président. Monsieur Piedboeuf, je voudrais revenir sur vos propos concernant la crise du Covid-19. Vous avez dit ici: "au début, on ne soignait pas bien les patients et ça a créé des morts". Je trouve que vos propos sur les soignants sont particulièrement choquants, je vous le dis.

Voilà que maintenant les gens seraient morts parce que les soignants ne les auraient pas bien pris en charge. J'espère que vos propos ont dépassé votre pensée.

01.24 Björn Anseeuw (N-VA): Le flou règne autour de la loi sur la norme salariale. J'interprète l'accord différemment du PVDA: il stipule que la loi sur la norme salariale, telle que modifiée et réformée par la Suédoise, est maintenue si un équilibre entre compétitivité et pouvoir d'achat est atteint. Je ne vois, à vrai dire, pas de contradiction entre les deux: la compétitivité est importante pour maintenir le pouvoir d'achat, et donc l'emploi.

M. Piedboeuf peut-il me confirmer que la loi sur la norme salariale restera maintenue en l'état, et surtout qu'elle ne sera pas affaiblie par des circulaires et *tutti quanti*?

01.25 Benoît Piedboeuf (MR): Het staat in het regeerakkoord.

Om het juiste evenwicht te vinden tussen concurrentiekraft en koopkracht kunnen we ook sleutelen aan de belastingvrijstelling van de lage inkomens. Het is zoals bij het pensioen: als het brutobedrag gelijk blijft, maar we de belasting op de laagste schijven verminderen, verhogen we de koopkracht.

01.26 Catherine Fonck (cdH): U hebt gezegd dat de patiënten in het begin van de coronacrisis niet goed verzorgd werden en dat er dus doden gevallen zijn. Dat is choquerend. Dat doet uitschijnen dat er mensen overleden zouden zijn omdat het zorgpersoneel hen niet goed behandeld zou hebben! Maar als zoveel landen minder

Puis-je peut-être vous rappeler que de nombreux pays ont enregistré bien moins de décès. Parce que ces pays n'ont pas minimisé la situation, comme l'a fait la Belgique, parce que ces pays ont pris des décisions et des mesures beaucoup plus fortes et beaucoup plus rapides, parce que ces pays disposaient de stocks stratégiques d'équipements de protection, parce que ces pays ont mis en place un testing, un tracing et l'isolement des cas positifs de manière beaucoup plus rapide.

Alors, si vos propos ont dépassé votre pensée, l'affaire sera close. Sinon, j'espère que vous mesurerez que ce que vous avez dit est particulièrement indécent. Voilà, monsieur le président.

sterfgevallen geregistreerd hebben, dan komt dat doordat ze, in tegenstelling tot België, de situatie niet geminimaliseerd hebben, doordat ze sneller en daadkrachtiger beslissingen hebben genomen, doordat ze beschikten over strategische voorraden van beschermingsmateriaal, doordat ze snel tests en een vorm van tracing hebben ingevoerd.

Ik hoop dat u sneller hebt gesproken dan u denken kon, want wat u gezegd hebt, is ongehoord!

01.27 Benoît Piedboeuf (MR): Monsieur le président, merci madame Fonck. J'ai l'habitude de vos discours en commission santé. C'est d'ailleurs pour ça que je ne vais plus en commission santé.

Je voudrais vous dire, madame Fonck, que ma fille est médecin elle aussi. Elle soigne des patients tous les jours. De plus, le directeur général de l'ISPPC à Charleroi, Michel Dorigatti, est un ami personnel et je suis de près les activités de tous les hôpitaux de la province de Luxembourg.

Et quand ces gens me disent: "tu sais, au début du corona, on ne savait pas ce qu'on devait faire, on nous a dit de ne pas utiliser ça, alors que maintenant on le fait et que ça soigne", eh bien ces gens-là me disent la vérité. Et la vérité, c'est quoi? C'est qu'on ne savait pas ce qu'il fallait faire, madame Fonck. On ne savait pas et les soignants ne savaient pas ce qu'il fallait faire.

Vous avez déjà regardé les réseaux sociaux? Vous avez vu tous les savants fous qui ont des idées tout le temps? On ne savait pas ce qu'il fallait faire, parce qu'on ne connaissait pas ce virus. Et c'est pareil dans le monde entier. On en a discuté avec les Taïwanais qui ont prévenu l'OMS au mois de janvier. Et l'OMS, qui est protégée par certains, n'a pas voulu écouter ce que Taïwan disait. Et les organismes qui s'occupent de ça se sont parfois trompés de chemin.

Ce ne sont donc pas les soignants qui sont responsables, c'est la méconnaissance du virus qui n'a pas permis aux soignants de savoir ce qu'ils devaient faire à certains moments. C'est hallucinant ce que vous dites, hallucinant.

01.27 Benoît Piedboeuf (MR): Mijn dochter is ook arts, vrouw Fonck, en zij verzorgt dagelijks patiënten. Bovendien is de algemeen directeur van de ISPPC in Charleroi (de intercommunale voor gezondheidszorg in de regio Charleroi) een persoonlijke vriend van me en volg ik de activiteiten van alle ziekenhuizen in de provincie Luxemburg van nabij op.

De waarheid is dat niemand in het begin van de pandemie wist wat er moest gebeuren. We kenden het virus immers niet, ook al waren er op de sociale media gekke wetenschappers actief die al maar nieuwe inzichten spuiden. We hebben erover gesproken met de Taiwanzen die de WHO al in januari hadden gewaarschuwd. Maar de WHO heeft niet willen luisteren naar Taiwan. De verantwoordelijke instellingen hebben zich ook soms vergist.

Het zorgpersoneel is niet verantwoordelijk, maar door de weinige kennis die vorhanden was over het virus wisten de zorgwerkers op sommige momenten niet wat ze moesten doen.

01.28 Björn Anseeuw (N-VA): Mijnheer de voorzitter, het kan u misschien een beetje ergeren, maar ik doe een loffelijke poging om mijn geld enigszins waard te zijn.

De **voorzitter:** Dat u mij ergert, vind ik helemaal niet erg. Daarvoor zit ik hier. Maar u kan misschien ook aan uw collega's denken die ook graag een vlot verlopend debat willen.

01.29 Björn Anseeuw (N-VA): Ja, dat is goed.

01.29 Björn Anseeuw (N-VA): Je

Collega Piedboeuf, dank u voor uw antwoord. Mijn bekommernis is inderdaad de concurrentiekracht van onze bedrijven en ik had gehoopt dat dat ook de uwe was. Maar u hebt in uw antwoord heel veel duidelijkheid geschapen. Nu hebt u niet geantwoord: ja, we zullen die onverkort blijven toepassen, die Zweedse hervorming. U hebt eigenlijk een opening gelaten om die toch te ondermijnen, en dus houd ik wel mijn hart vast voor de concurrentiekracht, de koopkracht en de jobs in ons land.

En dat begrijp ik hoe langer hoe minder, als we vaststellen dat er geen enkele arbeidsmarkthervorming in het regeerakkoord staat. Als we nu nog eens moeten vaststellen uit onder andere de antwoorden die u geeft dat de Zweedse hervormingen zelfs worden teruggeschroefd of minstens kunnen worden teruggeschroefd, dan houd ik inderdaad mijn hart vast voor de koopkracht van de mensen in ons land, voor de jobs en voor de concurrentiekracht van onze bedrijven. Dit is echt betreurenswaardig.

01.30 Benoît Piedboeuf (MR): Je suis au regret de vous dire que vous ne m'avez pas écouté. J'ai dit très exactement: "le gouvernement a décidé qu'il était nécessaire de la maintenir telle que nous la connaissons depuis sa réforme de 2017" et j'ai ajouté "ce sera l'unique moyen de maintenir la compétitivité de nos entreprises", donc à votre question, la réponse est oui.

Dans le projet qui nous est présenté, la relance passera inévitablement par le maintien de notre compétitivité, par une réforme du marché du travail ainsi que par une nouvelle baisse de la fiscalité sur le travail, essentiellement sur les bas et les moyens salaires. C'est là que je vous disais qu'il fallait un équilibre entre compétitivité et pouvoir d'achat. Elle passera aussi par un renforcement de la formation des travailleurs tout au long de leur carrière, via un compte formation, par la poursuite de l'harmonisation des régimes, le développement du commerce en ligne, ou encore l'encouragement de la mobilité des travailleurs vers les métiers en pénurie.

En ce qui concerne la concertation sociale, votre gouvernement, monsieur le premier ministre, souhaite poursuivre un dialogue constructif avec les partenaires sociaux. Il laissera un temps raisonnable pour qu'ils parviennent à des accords dans le respect des règles budgétaires et des orientations politiques. Par ailleurs, votre gouvernement mettra un point d'honneur à une meilleure conciliation entre vie professionnelle et vie privée, avec une attention particulière vis-à-vis des familles monoparentales. Les régimes de congés seront simplifiés. Une harmonisation et une optimisation des congés seront lancées. Un allongement du congé aidant proche est également prévu.

m'inquiète de la compétitivité de nos entreprises et j'avais espéré que M. Piedboeuf me rejoigne sur ce point. Or il a clairement entrebaillé la porte à une remise en question de la réforme menée par la coalition suédoise. J'ai du mal à le suivre à ce propos, d'autant plus que l'accord de gouvernement ne fait état d'aucune réforme du marché du travail. Tout cela est regrettable et je crains pour la compétitivité, le pouvoir d'achat et les emplois en Belgique.

01.30 Benoît Piedboeuf (MR): Ik heb gezegd dat de regering beslist heeft dat de wet van 1996, zoals gewijzigd in 2017, gehandhaafd moet worden en ik heb eraan toegevoegd dat dit de enige manier is om de concurrentiekracht van onze bedrijven te vrijwaren. Het antwoord is dus: ja.

In het project dat hier voorligt, steunt de relance op het behoud van onze concurrentiekracht, een hervorming van de arbeidsmarkt en een nieuwe verlaging van de belasting op arbeid, vooral wat de lage lonen en de middeninkomens betreft. Andere essentiële onderdelen van dit relancebeleid zijn een verbetering van de opleiding van werknemers gedurende hun volledige loopbaan, via een opleidingsrekening, de voortzetting van de harmonisatie van de arbeidsstelsels, de verdere uitbouw van de e-commerce of nog het bevorderen van de mobiliteit van werknemers, richting knelpuntberoepen.

De regering wil de constructieve dialoog met de sociale partners voortzetten. Ze zal hun de nodige tijd gunnen om akkoorden te bereiken, met inachtneming van de budgettaire regels en de beleidskeuzes. De regering zal toezien op een verbetering van het evenwicht tussen beroeps- en privéleven,

waarbij er bijzondere aandacht zal gaan naar de eenoudergezinnen. De verloftelsels zullen vereenvoudigd worden. Er zal gestart worden met de harmonisatie en de optimalisatie van de verschillende verloven. Het mantelzorgverlof zal eveneens verlengd worden.

01.31 Marco Van Hees (PVDA-PTB): Monsieur le président, monsieur Piedboeuf, vous êtes passé très rapidement sur le chapitre fiscalité. Je pensais que vous alliez... Vous y revenez après? Ah d'accord, je suis intervenu trop tôt alors.

Mais Monsieur Piedboeuf, vous allez sans doute nous dire qu'aucune taxe nouvelle ne sera introduite. C'est ce que vous alliez nous dire? Alors je précède un petit peu vos propos.

01.32 Benoît Piedboeuf (MR): Vous avez tort, je vais vous le dire.

01.33 Marco Van Hees (PVDA-PTB): Eh bien écoutez, monsieur le président, je vais peut-être attendre alors, tout simplement. Pourquoi intervenir avant que monsieur Piedboeuf annonce cette bonne nouvelle?

Mais vous me donnerez la parole tout à l'heure, monsieur le président?

Le **président**: Mais laissez surtout continuer l'orateur de temps en temps.

01.34 Marco Van Hees (PVDA-PTB): Ou alors j'interviens maintenant?

01.35 Benoît Piedboeuf (MR): Monsieur le président, il serait préférable de rassembler les questions à la fin, cela nous ferait gagner du temps.

En matière d'organisation du travail, il faudra tendre vers plus de flexibilité et davantage de faisabilité. À cet effet, vous poursuivrez le travail de lutte contre le stress et le burn-out, en vous appuyant sur les constats dressés dans le cadre des projets pilotes. On favorisera le télétravail établi dans un cadre interprofessionnel, qui vise à la fois la flexibilité et la protection des travailleurs. Le gouvernement entend également travailler sur l'accessibilité aux comptes carrière et le droit à la déconnexion pour chaque travailleur. En ce qui concerne le travail associatif, il est aussi question d'introduire une nouvelle réglementation avant 2021. Celle-ci sera organisée en concertation avec le secteur concerné.

Afin d'atteindre les objectifs en matière de taux d'emploi, il conviendra aussi de s'attarder sur l'inactivité de certains groupes plus vulnérables et de lutter contre les pièges à l'emploi. Aussi, nous devrons travailler pour prévenir l'afflux vers les incapacités de travail et favoriser la réinsertion des malades de longue durée.

En se fondant sur les recommandations du CNT, il convient d'adopter une approche positive et multidisciplinaire et de favoriser la diversité au sein des entreprises avec une sensibilisation, un suivi et une

01.35 Benoît Piedboeuf (MR): Wat de arbeidsorganisatie betreft, zullen we naar meer flexibiliteit en werkbaar werk streven. U zult de strijd tegen stress en burn-out blijven verderzetten. U zult telewerk in een interprofessioneel kader bevorderen. De regering wil werken aan de toegankelijkheid van de loopbaanrekeningen en het afmeldingsrecht voor elke werknemer. Wat het verenigingswerk betreft, is er ook sprake van de invoering van nieuwe regeling vóór 2021.

We zullen maatregelen moeten nemen om te voorkomen dat werknemers massaal in de arbeidsongeschiktheid terechtkomen en we zullen de re-integratie van langdurig zieken moeten bevorderen. Wat de gehandicapten betreft, zullen we de financiële drempels moeten wegnemen door de 'prijs'

adaptation des tests en situation.

En ce qui concerne les personnes porteuses d'un handicap, il conviendra de supprimer les seuils financiers en réduisant le prix de l'amour, tel qu'on le nomme, et le prix du travail. Nous travaillerons également sur l'esprit d'entreprise chez les personnes en situation de handicap. Enfin, les travailleurs âgés ne seront pas oubliés puisque les régimes de fin de carrière seront adaptés afin d'augmenter la durée effective de leur carrière.

L'ensemble de ces outils permettra d'établir un marché du travail efficient, structuré et dynamique, avec un objectif ambitieux de 80 % de taux d'emploi d'ici 2030.

Je ne peux m'empêcher, bien sûr, comme l'a fait mon collègue Laaouej, de mentionner un dossier que j'ai toujours suivi de près, que je connais bien et qui concerne le statut des artistes. Depuis de nombreuses années, nous plaidons pour une réforme en profondeur du statut. Ces dernières semaines, nous sommes venus avec des propositions concrètes concertées avec le secteur afin de fournir de véritables perspectives et une réelle sécurité à ces milliers de travailleurs du milieu culturel, qui participent au rayonnement international de notre pays. Le secteur culturel a toute sa place dans notre économie et y apporte une plus-value certaine. Il faut pouvoir le valoriser. Je me réjouis de voir que cette réforme figure en bonne place dans l'accord du gouvernement. Une société évoluée ne peut se permettre de négliger ceux qui lui apportent de la saveur de vivre, de l'élévation, de la qualité de vie et du partage de valeurs, d'émotions, d'esprit critique et d'autodérision.

01.36 Reccino Van Lommel (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer Piedboeuf, u stelt zonet, dat u, zoals het in het regeerakkoord staat, naar een werkzaamheidsgraad van 80 % wil gaan tegen 2030. Maar hoe ziet u dat tegen 2024? Waar zullen we op dat moment staan? Want ik neem aan dat u toch wel tussentijdse evaluaties zal maken?

En twee, om terug te gaan naar mijn vraag van daarnet die u niet had begrepen: er wordt in het regeerakkoord gesproken over een multiplicatoreffect omwille van een aantal overheidsinvesteringen die zal gebeuren. Maar ik wil eigenlijk vooral weten welke noodlijdende sectoren of welk type noodlijdende bedrijven van vandaag zullen profiteren van die investeringen in dat multiplicatoreffect. Dat zijn twee zeer concrete vragen.

01.37 Benoît Piedboeuf (MR): Elles sont concrètes, mais elles ne sont toujours pas précises.

C'est comme pour la pension nette à 1500 euros: c'est un objectif. C'est un objectif à atteindre. On a, pendant la Suédoise tellement décriée, mis toute une série de mesures en place, qu'on a beaucoup critiquées mais qui ont produit des effets en création d'emplois. On n'était pas toujours d'accord sur l'origine de la création de ces emplois. Certains disaient: "C'est le contexte économique". Quand le contexte économique est bon et qu'on crée des emplois, on dit: "C'est grâce au contexte économique", et quand ça va mal, on dit: "C'est de la faute du gouvernement". Mais il y avait des mesures qui ont été

van de liefde' en de arbeidskosten te verlagen. We zullen ook aan hun ondernemersgeest werken. De eindeloopbaanregelingen zullen worden aangepast om de effectieve duur van de loopbaan te verlengen. Samen zullen die instrumenten het mogelijk maken om de ambitieuze doelstelling van een arbeidsgraad van 80 % tegen 2030 na te streven.

We pleiten al jaren voor een diepgaande hervorming van het kunstenaarsstatuut. De voorbije weken hebben we in overleg met de sector met concrete voorstellen geformuleerd. Het verheugt me dat die hervorming een prominente plaats in het regeerakkoord inneemt.

01.36 Reccino Van Lommel (VB): M. Piedboeuf souhaite un taux d'emploi de 80 % à l'horizon 2030, mais qu'en sera-t-il en 2024? Je suppose que le gouvernement procédera à des évaluations intermédiaires.

L'accord de gouvernement évoque un effet multiplicateur résultant de plusieurs investissements publics. Quels seront les secteurs en crise ou les catégories d'entreprises en difficulté qui bénéficieront de ces investissements?

01.37 Benoît Piedboeuf (MR): Dat zijn concrete, maar geen precieze vragen.

Het nettopensioen van 1.500 euro is een doelstelling die men wil bereiken. Dankzij de maatregelen van de zogenaamde Zweedse coalitie is de werkgelegenheidsgraad toegenomen. De vraag hoe die banen gecreëerd werden was wel een discussiepunt. Sommigen

prises et qui ont augmenté ce taux d'emploi.

On a connu, depuis lors, la crise corona qui a vraiment plombé notre économie, mais c'est clair que la relance, le maintien des mesures – parce que les mesures qui ont été prises vont être maintenues – sont de nature, évidemment, à améliorer ce taux d'emploi. Toutes les mesures en matière de formation, d'adéquation des travailleurs aux métiers en pénurie, tout ça, ce sont des éléments qui sont de nature à favoriser ce taux d'emploi. Alors, quand vous dites: "Il y a des entreprises en difficulté. Quelles entreprises en difficulté vont bénéficier des investissements prévus par le gouvernement?", c'est clair que si les axes sont des axes de développement durable, par exemple, toutes les entreprises qui peuvent bénéficier des investissements dans le développement durable, ce sont les entreprises qui, travaillant dans le développement durable, sont en difficulté. Je ne sais pas dire les choses autrement. Vont bénéficier des investissements publics les entreprises qui sont dans la ligne des investissements publics. Il y en a qui sont en difficulté, il y en a qui ne le sont pas. Pendant la crise, il y a des entreprises qui s'en sont très bien tirées et il y en a d'autres qui ont été en difficulté. Donc, bénéficieront des investissements publics les entreprises qui travaillent dans le secteur visé par l'investissement public.

Je ne peux pas terminer sur l'emploi sans mentionner l'entrepreneuriat, le travail des indépendants et des entreprises qui sont le moteur de notre économie, qui sont créatrices de valeur et pourvoyeuses d'emplois. Nous nous investirons, mon groupe et tous les partenaires, dans des missions de soutien à travers de six axes: compétitivité, fiscalité, lutte contre le dumping social par la prolongation de la mesure "zéro cotisation", accessibilité des marchés publics par une simplification administrative, travail à une concurrence équitable entre entreprises belges et entreprises étrangères dans le respect de la loi en organisant les mêmes contrôles pour tous.

Le deuxième pilier porte sur l'amélioration du statut social et le soutien à l'entrepreneuriat. Nous continuerons d'améliorer ce statut aussi pour ceux qui sont actifs dans l'économie de plateforme. Nous travaillerons à réduire l'impôt des indépendants soumis à l'IPP et nous valoriserons toutes les cotisations sociales à partir du premier euro pour les indépendants complémentaires. Nous continuerons à revaloriser les pensions des indépendants en supprimant progressivement le coefficient de correction pour les années de carrière dans le futur.

Le troisième pilier concerne les retards de paiement. L'objectif sera de lutter contre les retards de paiement, et le gouvernement prendra les dispositions pour effectuer ses propres paiements sans délai – c'est évidemment la moindre des choses. Par ailleurs, l'État se doit d'être aux côtés de ses entreprises et l'administration doit devenir un partenaire.

Le premier pas se fera par la simplification administrative, qui constitue le quatrième pilier sur lequel le travail va s'axer. L'objectif ambitieux est de réduire les charges administratives de 30 %. Cela fait des années qu'on parle de simplification administrative, et quand on est sur le terrain, on n'a pas toujours l'impression qu'elle vient. Donc il va vraiment falloir s'y atteler.

Le cinquième pilier consistera à armer nos entreprises pour le

hebben ze aan een gunstige conjunctuur toegeschreven, maar het is dankzij de maatregelen die er genomen werden dat de werkgelegenheidsgraad toegenomen is.

De coronacrisis heeft onze economie lamgelegd, maar de relance en het behoud van de maatregelen op het vlak van de opleiding en de verhoging van de inzetbaarheid van de werknemers voor knelpuntberoepen dragen bij tot een verbetering van de werkgelegenheidsgraad.

De bedrijven in moeilijkheden die actief zijn in de sector waarin de overheid zal investeren, zullen van die investeringen kunnen gebruikmaken in functie van de ontwikkelingsassen.

De zelfstandigen en de bedrijven zijn de motor achter onze economie. Wij zullen ons toeleggen op ondersteuningsopdrachten volgens zes assen: het concurrentievermogen, de fiscaliteit, de strijd tegen de sociale dumping, de toegang tot overheidsopdrachten en een level playing field voor de activiteiten van de Belgische en de buitenlandse bedrijven.

De tweede pijler richt zich op het verbeteren van het sociaal statuut en het ondersteunen van het ondernemerschap. We zullen dat statuut blijven verbeteren, ook voor de platformeconomie. We zullen de belastingen voor de zelfstandigen verlagen en voor de zelfstandigen in bijberoep de socialezekerheidsbijdragen vanaf de eerste euro valoriseren. We zullen de correctiecoëfficiënt voor de loopbaanjaren geleidelijk afschaffen.

De derde pijler heeft betrekking op de betalingsachterstanden. De regering zal ze bestrijden en ervoor zorgen dat ze haar eigen facturen tijdig betaalt. De administratie moet een partner worden.

développement international.

Enfin, le sixième s'accorde à apporter une approche sectorielle au développement de nos PME, de l'entrepreneuriat féminin aux artistes, de la lutte contre la pratique commerciale déloyale au soutien des modèles coopératifs. Le gouvernement propose à juste titre une approche sectorielle comme réponse la plus appropriée. Les défis à relever sont nombreux mais indispensables, ils seront un facteur de relance de l'économie.

Quant à la sécurité sociale de demain, elle sera tournée vers l'avenir, forte, efficace, inclusive, innovante et durable. Le gouvernement emmené par Alexander De Croo s'attellera donc à l'harmonisation des régimes, poursuivra la lutte contre la fraude sociale et le travail au noir, assurera les dotations d'équilibre au régime de sécurité sociale. Tout ceci va évidemment dans le bon sens afin d'assurer la pérennité de notre sécurité sociale. L'emploi reste le meilleur rempart de la lutte contre la pauvreté, mais aussi un facteur d'émancipation sociale. C'est ce sur quoi nous travaillons sans relâche depuis de nombreuses années, sans oublier ceux qui souffrent, ceux qui sont exclus du marché du travail, ceux qui dépendent des derniers filets de sécurité.

De vierde pijler heeft tot doel de administratieve lasten met 30 % te verminderen. In het veld werd er nog niet genoeg vereenvoudigd.

De vijfde pijler strekt ertoe onze bedrijven voor de internationa-
sering te wapenen.

De zesde pijler betreft sectorale maatregelen ten gunste van de ontwikkeling van onze kmo's. De vele uitdagingen die er moeten worden aangegaan, zullen een factor van herstel zijn.

Het socialezekerheidsstelsel van morgen zal sterk, innovatief en duurzaam zijn. De regering zal de stelsels harmoniseren, de fraudebestrijding voortzetten en de evenwichtsdotaties blijven verzekeren. Arbeid blijft het beste bolwerk tegen armoede en is een factor van sociale emancipatie. We zullen degenen die het zwaar hebben, die uitgesloten zijn van de arbeidsmarkt en afhankelijk zijn van de laatste vangnetten niet vergeten.

01.38 Reccino Van Lommel (VB): Mijnheer de voorzitter, mijn excuses dat ik elke vraag twee keer opnieuw moet stellen, ik vind het zelf ook zeer vervelend. Maar ik vind het toch wel vrij essentieel dat ik zou kunnen weten wat de ambitie is van deze regering inzake de werkzaamheidsgraad in 2024. Men spreekt over 80 % in 2030. Ik zou willen weten waar deze regering op middellange termijn wil stranden in dit verband. Ik denk dat dat een zeer concrete vraag is waar ook een heel concreet antwoord op kan komen.

01.38 Reccino Van Lommel (VB): Je suis sincèrement désolé de devoir, manifestement, répéter chacune de mes questions. Il est pourtant essentiel de connaître les ambitions de ce gouvernement en matière de taux d'emploi à l'horizon 2024. C'est là une question très concrète, et la réponse devrait l'être tout autant.

01.39 Benoît Piedboeuf (MR): Action concrète en effet. Vous savez, il y a 31 ans que je fais des budgets pour des déclarations de politique générale, et quand on se fixe des objectifs, on essaie d'y arriver. S'il s'agit d'essayer de prédire l'avenir, on est en 2020 et vous dire quel sera le taux d'emploi en 2024, j'en suis totalement incapable, évidemment. Je suis désolé de vous le dire, mais c'est une question stupide: qui peut dire quel sera, en 2024, le taux d'emploi? C'est impossible.

On a, c'est vrai, pour 2030, un objectif de 80 % dont on sait qu'il est ambitieux, qu'il sera difficile d'y arriver. Il faut déjà que l'économie se remette en marche, donc savoir quel sera le taux d'emploi atteint en 2024, je ne pourrai vous le dire qu'en 2024. À question précise, réponse précise.

01.39 Benoît Piedboeuf (MR): Wanneer men doelstellingen vastlegt, probeert men die ook te realiseren. Ik ben niet in staat om in 2020 te voorspellen wat de werkzaamheidsgraad in 2024 zal zijn. Het spijt me, maar dat is een domme vraag.

Voor 2030 ligt onze doelstelling op 80 %, wat hoog gegrepen is. Daartoe moet de economie weer aantrekken. Ik zal u dus pas in 2024 kunnen vertellen wat de werzaamheidsgraad in 2024 is!

Le président: Monsieur Piedboeuf, vous voulez conclure?

01.40 Benoît Piedboeuf (MR): Vous voulez que je conclue?

Le président: Oui, enfin vous pouvez continuer.

01.41 Benoît Piedboeuf (MR): Je ne suis qu'à dix-huit minutes.

Le président: Vous êtes là depuis une heure et quart mais...

01.42 Benoît Piedboeuf (MR): Mais c'est les discours...

Le président: ... Vous avez parlé 18 minutes.

01.43 Benoît Piedboeuf (MR): Ben voilà, donc j'en ai encore au moins 42. Merci, monsieur le président.

Le président: Vous avez une heure.

01.44 Benoît Piedboeuf (MR): En matière de pouvoir d'achat, l'engagement est pris d'augmenter le salaire net, principalement des bas et des moyens revenus – comme je l'ai déjà dit – par des mesures fiscales et parafiscales, de relever progressivement les minima sociaux, de relever les pensions. Et avant qu'on ne me pose la question, on part évidemment pour arriver à 1500 euros net, il faut partir de 1 500 euros brut, ce qui est déjà une première étape. Puis en fonction de l'évolution et du relèvement des abattements fiscaux, effectivement – comme l'ont expliqué mes collègues –, on va essayer d'arriver à 1500 euros net, c'est l'objectif. C'est comme pour le taux d'emploi en 2030: on se fixe un objectif et on fait le maximum pour y arriver, donc de relever les pensions.

Les minima d'incapacité de travail seront avancées de sept à deux mois pour une meilleure protection.

Il faudra continuer à éviter les pièges à l'emploi pour les personnes porteuses d'un handicap, je l'ai déjà évoqué aussi. Pour réaliser ces objectifs, le gouvernement mettra à disposition des partenaires sociaux, l'enveloppe bien-être ainsi qu'un budget supplémentaire.

En matière de lutte contre la pauvreté, le gouvernement a décidé de travailler en concertation avec les entités fédérées et les experts du vécu avec une attention particulière à la pauvreté infantile et aux familles monoparentales. La démarche se voudra proactive, il faut une détection active et précoce de la pauvreté.

01.44 Benoît Piedboeuf (MR): Op het stuk van de koopkracht verbinden we ons ertoe het nettoloon van de lage en middeninkomens door middel van fiscale en parafiscale maatregelen te verhogen en de sociale minima en de pensioenen op te trekken. Om de doelstelling van een minimumpensioen van 1.500 euro netto te bereiken, moet men vertrekken van 1.500 euro bruto, om vervolgens afhankelijk van de evolutie en de belastingverminderingen vooruitgang te boeken. Net zoals voor de werkzaamheidsgraad tegen 2030, leggen we onszelf ook hier een doelstelling op.

Het minimumbedrag voor de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen vervroegen we van de zevende maand naar de tweede maand arbeidsongeschiktheid.

We voorzien in modaliteiten om de inactiviteitsvallen voor mensen met een handicap te vermijden. De regering zal de welvaartsveloppe en een extra budget ter beschikking van de sociale partners stellen.

De regering zal in overleg met de deelgebieden en de experts de strijd aanbinden met de armoede, met name de kinderarmoede en de armoede in eenoudergezinnen, waarbij er vooral ingezet zal

worden op de vroegtijdige opsporing.

Le président: Je suis désolé mais maintenant c'est M. Van der Donckt qui veut vous interrompre.

01.45 Wim Van der Donckt (N-VA): Ik ben heel kort.

Ik kan natuurlijk begrijpen, collega, dat u geen glazen bol hebt wanneer het over de werkzaamheidsgraad gaat. Tegen 2024 is het moeilijk om die in te schatten. Maar blijkbaar hebt u die glazen bol wel wanneer het gaat over de minimumpensioenen van 1.500 euro. Ik heb zonet ook mede namens de bomma van Conner een vraag gesteld aan collega Laaouej en de bomma, die blijkbaar deze debatten zeer geïnteresseerd volgt, heeft mij een berichtje gestuurd met een vraag, want ze zei: ik heb het eigenlijk toch niet helemaal goed begrepen. Ze had ergens wel begrepen dat die 1.500 euro volgens de heer Laaouej netto was. Nu, die vraag kaats ik ook graag naar u toe. Hoe ziet u dat, met in het achterhoofd de desbetreffende uitlatingen van uw voorzitter op dat punt.

En drie, vermits u blijkbaar toch over een glazen bol beschikt wat betreft de pensioenen, hoeveel mensen gaan daarvan uiteindelijk – in 2024 – gebruik kunnen maken? En uiteraard, zal dat wel in 2024 zijn? Een vraagje dat ik bijkomend aan u wens te stellen, omdat u een liberaal bent en die worden toch verondersteld goed te kunnen rekenen. Enfin, dat heeft men mij toch altijd wijsgemaakt... Als u economie gestudeerd hebt, dan zorgt u ervoor dat u spaart en gaat u dikwijls toch naar de liberalen. De zelfstandigen, die kunnen ook allemaal goed tellen, daar zijn ook veel mensen bij die, vroeger dan toch, voor de liberalen stemden. Wie gaat dat feestje eigenlijk allemaal betalen, want ik hoor daar allerlei berichten over. Ik ben een simpele jurist. De ene spreekt van 3,6 miljard euro, en dan is het maar 2,3 miljard euro. Dus kan u daarbij wat duidelijkheid scheppen? Ik vraag het namens de bomma van Conner.

01.46 Benoît Piedboeuf (MR): Monsieur le président, on va s'entendre, je suis juriste aussi.

Et les juristes quand ils parlent, ça peut durer longtemps et on n'y voit pas toujours très clair. Je m'excuse pour mes amis juristes, mais quand ils sont dans un conseil d'administration, on voit comment ça se passe. Bon, alors on va l'expliquer encore une fois: ce que mon président de parti a dit, c'est que la pension nette à 1 500 euros, ça coûte trois milliards. Est-ce qu'il y a trois milliards prévus actuellement? Non, il n'y a pas trois milliards prévus actuellement; il y a des dépenses prévues, il y a des augmentations prévues, dans toute une série de domaines, mais il n'y a pas actuellement dans le budget de quoi amener une pension nette tout de suite de 1 500 euros, non. C'est pour ça que je dis qu'il faut commencer par le brut. Quand on relève la pension pour arriver à un brut de 1 500, on fait déjà un effort. Si, par l'action fiscale, avec les recettes qu'il faudra trouver – je suppose que Monsieur Laaouej... pardon, M. Laaouej c'était avant, monsieur van Hees me posera la question – si, avec des abattements fiscaux, on parvient à augmenter le net en relevant les plafonds d'imposition, on va progressivement tendre vers une pension nette qui va se rapprocher progressivement de 1 500 euros. Ahmed Laaouej vous a dit, par rapport aux bénéficiaires, ça dépend de la situation individuelle de chacun, ça dépend des années de carrière ça dépend

01.45 Wim Van der Donckt (N-VA): Prévoir le taux d'emploi à l'avenir n'est bien sûr pas simple, mais s'agissant de la pension minimale de 1 500 euros, nous disposons en revanche d'une boule de cristal. Certains ont compris que, pour M. Laaouej, il était question de 1 500 euros nets.

Comment devons-nous interpréter ce chiffre? Combien de citoyens pourront-ils bénéficier de cette pension en 2024? S'agit-il effectivement de 2024? Qui financera tout cela et quel sera le coût global?

01.46 Benoît Piedboeuf (MR): Wat mijn partijvoorzitter gezegd heeft, is dat het optrekken van het minimumpensioen tot 1.500 euro netto drie miljard euro zou kosten. Daar is in de begroting momenteel geen ruimte voor. Daarom zeg ik dat we eerst moeten streven naar een brutobedrag van 1.500 euro. Rekening houdend met de fiscale aftrekposten zullen we geleidelijk streven naar een nettopensioen dat de 1.500 euro zal benaderen. Hetzelfde geldt voor de werkgelegenheidsgraad: we stellen doelstellingen voorop. Wie kan er zeggen hoelang deze pandemie nog zal duren? Nog als jurist noch als economist kan ik u daar een precies antwoord op geven.

Er zal specifieke aandacht uitgaan naar de energiearmoede, de col-

de toute une série de paramètres. Un gouvernement qui s'installe, c'est comme dans une commune ou dans une province: il se fixe des objectifs et il doit calibrer son action pour essayer de les atteindre. Quand nous étions ensemble dans la Suédoise, nous avons fixé des objectifs, on en a atteint un certain nombre, on ne les a pas tous atteints. On parlait tantôt de lutte contre la fraude fiscale, on avait aussi des objectifs, on avait aussi des recettes prévues au budget, puis on s'est rendu compte que parfois, elles étaient la moitié de ce qu'on avait espéré. On se fixe donc une vision pour y arriver, mais je ne suis pas capable de vous dire, pas seulement parce que je suis un juriste, mais parce que, effectivement, on ne sait pas dire tel jour telle heure il y aura 1 500 euros net. C'est un chemin et on doit y arriver, c'est comme pour le taux d'emploi; on se fixe des objectifs. Qui peut dire combien de temps va encore durer cette pandémie? Personne ne peut le dire. Si on redémarre l'économie dans deux mois ou si on la redémarre dans un an, cela va changer tous les chiffres, donc je suis désolé mais ni comme juriste, ni comme économiste, je ne peux vous répondre plus précisément.

Je vais essayer d'être plus concis, mais je ne peux pas laisser de côté les considérations fiscales de M. Van Hees. J'ai déjà abordé la lutte contre la pauvreté.

Pour atteindre les objectifs, une attention spécifique sera accordée à la pauvreté énergétique, au règlement collectif de dettes – en ce compris les dettes de santé – à l'aide psychologique et au sans-abrisme. Pour réaliser ces objectifs, les CPAS, on le sait, sont des acteurs centraux. Le gouvernement les encouragera à fournir un soutien financier supplémentaire aux ménages dont les revenus sont insuffisants. Ce soutien financier supplémentaire impliquera les bénéficiaires dans un processus d'activation sur mesure. Enfin – et c'est important – une évaluation de la réglementation sociale et fiscale sera lancée pour mesurer le niveau d'adaptation aux formes actuelles de vie commune.

Je ne peux pas clore cette partie du volet social sans parler des pensions. Tout au long de son mandat, le ministre des pensions, mon collègue Daniel Bacquelaine, s'est attelé à trois missions: l'harmonisation des régimes en matière de droits à la pension, une plus grande corrélation entre la carrière effective et le montant de la pension, et la revalorisation des pensions. La volonté du nouveau gouvernement prolonge les ambitions précédentes, malgré les nombreux défis liés au coût du vieillissement et – je vous rejoins – ce ne sera pas simple, parce qu'on sait quelle est l'évolution du coût du vieillissement. En outre, M. Vandenbroucke, qui va réintégrer le gouvernement, l'avait déjà annoncé il y a certainement une quinzaine ou une vingtaine d'années. Il est important de maintenir les travailleurs le plus longtemps possible sur le marché du travail. Nous travaillerons donc à la fois sur les modalités de fin de carrière, les pièges à l'inactivité dans le cadre d'une pension de survie, ainsi que sur la pension à temps partiel. Ces dernières années, les pensions les plus basses ont été revalorisées de nombreuses fois. L'objectif de parvenir progressivement à un montant de 1 500 euros pour une carrière complète reste l'un des objectifs du gouvernement.

Qui dit social et économie dit également fiscalité. Une fiscalité juste et optimale doit permettre de financer les politiques nouvelles. À cette fin, le gouvernement préparera une réforme fiscale avec pour objectif

lectieve schuldenregeling, de psychologische hulp en de daklozenproblematiek. Er zal een centrale rol zijn weggelegd voor de OCMW's. De regering zal ze ertoe aanmoedigen de gezinnen met ontoereikende middelen bijkomen-de financiële steun te verlenen en daarbij een proces van activering op maat ontwikkelen. Ten slotte zal de sociale en fiscale reglementering worden geëvalueerd om te bepalen in welke mate ze aan de huidige samenlevingsvormen is aangepast.

Tijdens zijn mandaat heeft minister van Pensioenen Daniel Bacquelaine zich aan drie opdrachten gewijd: de harmonisering van de pensioenstelsels, een grotere samenhang tussen de effectieve loopbaan en het pensioenbedrag, en de verhoging van de pensioenen. Die lijn zal de nieuwe regering doortrekken, ondanks de uitdagingen in verband met de kosten van de vergrijzing. Bovendien moeten we werknemers zo lang mogelijk op de arbeidsmarkt houden. We zullen ons dus over de eindeloopbaanmodaliteiten, de inactiviteitsval en het deeltijds pensioen buigen. Geleidelijk naar een pensioen van 1.500 euro netto voor een volledige loopbaan toewerken blijft het doel van deze regering..

Het nieuwe beleid zal via een rechtvaardige en optimale fiscaliteit gefinancierd worden. Daartoe zal ons belastingstelsel middels de fiscale hervorming vereenvoudigd en gemoderniseerd worden en billijker en neutraler gemaakt worden. De krachtlijnen ervan zijn de verlaging van de lasten op werk, de uitbreiding van de belastinggrondslag zonder verhoging van de globale belastingdruk, de vereenvoudiging van de personenbelasting en de rechtszekerheid.

Via de fiscaliteit zal de regering de balans tussen werk en privéevenementen verbeteren. Er moet een digitaks ingevoerd worden. De strijd tegen

de simplifier et de moderniser notre système fiscal, et de le rendre plus équitable et plus neutre. Les principes directeurs de la réforme sont notamment la réduction de la charge sur le travail, l'élargissement de la base imposable, sans toutefois que la charge fiscale globale n'augmente, la simplification de l'IPP et la sécurité juridique. Le gouvernement favorisera également la conciliation vie privée/vie professionnelle au moyen de la fiscalité. Une forme d'imposition numérique doit être mise en place. Notre pays prendra l'initiative dans les discussions en la matière au niveau international. La lutte contre la fraude fiscale se poursuivra. Le gouvernement réalisera un travail d'assainissement de nos finances publiques. Il s'agira d'un assainissement raisonnable, avec un équilibre entre relance et assainissement. Pas de nouveaux impôts sur les classes moyennes et populaires ni sur les épargnants: le travail d'une vie doit être préservé et respecté.

Une fiscalité moderne doit également favoriser les investissements qui restent essentiels pour le développement économique et social de notre pays. Ils ont un impact positif direct sur l'activité économique, ainsi que sur le potentiel de croissance. Ils accélèrent la croissance et créent plus de prospérité, ce qui permet aussi de contribuer à la soutenabilité des finances publiques. Notre pays a donc besoin d'un plan d'investissement clair et stable dans le temps.

01.47 Marco Van Hees (PVDA-PTB): Alors, monsieur Piedboeuf, vous nous dites: "pas d'impôts pour les classes populaires". Aucune nouvelle taxe ne sera introduite, lit-on dans l'accord Vivaldi. J'entends bien, mais quand je lis le chapitre budgétaire de la déclaration Vivaldi, je vois que l'effort sera divisé en trois et qu'un tiers de l'effort viendra de l'impôt. D'un côté, je lis "pas d'impôts" et de l'autre côté, je lis "un tiers vient de l'impôt". Là, il faudrait qu'on m'explique.

Quand on regarde le tableau budgétaire, celui-ci n'est pas très détaillé: rien pour les dépenses et quelques éléments en recettes pour l'effort budgétaire. Et que voit-on en fiscalité? 1,2 milliard d'euros. Donc, pour vous, zéro impôt c'est 1,2 milliard d'euros d'impôts. En outre, lorsqu'on regarde qui va payer ces impôts, on se rend compte que, sur ce 1,2 milliard, 750 millions d'euros, soit la majeure partie, viennent de la taxe sur la consommation. Vous dites que les couches populaires ne sont pas touchées par ces impôts; ce sont les taxes sur la consommation qui touchent le plus lourdement et le plus durement les classes populaires. Finalement, quel est le bilan fiscal de cette politique?

Je ne parle ici que de ce qui est prévu maintenant. Après, on sait que la fraude fiscale, c'est de la tarte à la crème, ça va tomber. Il faudra donc compenser. La relance magique et l'effet retour, c'est aussi de la tarte à la crème qu'il faudra compenser là encore par de nouvelles taxes. Finalement, que reste-t-il? C'est la population qui paie, comme d'habitude, comme sous la Suédoise. Il y a bien cette fameuse "taxe sur les épaules larges", mais celle-là, je la cherche. Où est-elle dans votre tableau budgétaire, cette taxe sur les épaules larges? J'ai bien regardé, plusieurs fois, mais je ne la vois pas. Qu'est-ce que cela veut dire? Que dans la négociation Vivaldi, sur le plan fiscal, c'est vous, les libéraux, qui avez gagné. C'est ça. Êtes-vous contents, finalement, d'avoir gagné contre la gauche, qui disait: "On va taxer les riches"? Pouvez-vous considérer que c'est une victoire lorsque l'on voit que cette taxe n'apparaît pas et que l'on lit dans la presse que la taxe sur

belastingontduiking zal voortgezet worden. De regering zal over het evenwicht tussen de relance en de sanering van de overheidsfinanciën waken. Er zullen noch voor de midden- en lagere klassen, noch voor de spaarders nieuwe belastingen geheven worden: werken moet lonen.

Een moderne fiscaliteit moet ook een aanmoediging zijn om te investeren. Investeringen zijn essentieel voor de economische en de sociale ontwikkeling en dragen bij tot de houdbaarheid van de overheidsfinanciën. Ons land heeft behoefte aan een duidelijk en stabiel investeringsplan.

01.47 Marco Van Hees (PVDA-PTB): U zegt ons: "Geen belastingen voor de lagere klassen". In het Vivaldi-akkoord lezen we dat er geen nieuwe belastingen zullen worden ingevoerd. Maar in het hoofdstuk van de Vivaldiverklaring over de begroting zie ik dat de inspanning in drieën zal worden verdeeld en dat een derde van de inspanning geleverd zal worden via belastingen. Enerzijds lees ik dus 'geen belastingen', maar anderzijds ook 'een derde komt van belastingen'.

De begrotingstabel is niet erg gedetailleerd: er staat niets in over de uitgaven en er worden slechts enkele inkomstenposten vermeld voor de budgettaire inspanning. Wat betreft de fiscaliteit, is er sprake van 1,2 miljard euro. Voor u staat 'geen belastingen' dus gelijk met 1,2 miljard euro belastingen. Van deze 1,2 miljard is 750 miljoen afkomstig van de belasting op consumptie. Maar het is precies die verbruiksbelasting die de lagere klasse het zwaarst in het hardst treft.

Men verwijst naar de fiscale fraude, maar dat is een dooddooener,

les épaules larges s'élèvera à un maximum de 300 millions d'euros...

Trois cent millions d'euros, c'est moins que la taxe sur les comptes-titres, donc moins que ce que le gouvernement de droite – la Suédoise – avait fait. Alors, peut-on dire que vous avez gagné ces négociations?

daar komt niets van, en ook naar de magische economische relance en de terugverdieneffecten. Er zal dus moeten gecompenseerd worden door nieuwe belastingen. Uiteindelijk is het de bevolking die betaalt, zoals altijd. Er zijn die veelbesproken 'lasten voor de sterkste schouders', maar waar staan die in uw begrotingstabel? Betekent dit dat de liberalen aan de onderhandelingstafel hun slag hebben thuisgehaald op het fiscale vlak? Kunt u het als een overwinning beschouwen dat deze lasten nergens voorkomen en dat ze in het beste geval slechts 300 miljoen euro zouden opleveren, als we de pers mogen geloven? Dat zou minder zijn dan de belasting op effectenrekeningen, minder dan wat de zogenaamde Zweedse coalitie heeft gedaan.

01.48 Joy Donné (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer Piedboeuf, hierop wil ik even inpikken.

Voor beide liberale voorzitters was het een erezaak dat er in dit regeerakkoord geen nieuwe belastingen zouden geaccepteerd worden. Dat heeft u, voorzitter, maar ook de andere liberale voorzitter, herhaaldelijk gezegd. Zeker geen meerwaardebelasting, zeker geen effectentaks, zeker niet het communistische programma dat de N-VA met de PS zou hebben voorbereid. Als ik het regeerakkoord lees en als ik de heer Laaouej zonet gehoord heb, dan denk ik dat de liberalen tijdens de onderhandelingen over het hoofdstuk fiscaliteit misschien even met andere dingen bezig waren. Er staat veel voorwaardelijks in het regeerakkoord, maar iets staat er toch zeer affirmatief in en dat is dat er bij de volgende begrotingscontrole een voorstel zal worden neergelegd voor een vermogenstaks. Dat staat er letterlijk in. Ik zal hier niet uitweiden over alle andere belastingen die in de loop van de legislatuur nog zullen moeten aanvaard worden.

Ik wil wel enige duiding krijgen over de discrepantie tussen wat bepaalde voorzitters en andere voorzitters zeggen over die meerwaarde- of vermogensbelasting. Komt er een vermogenstaks in 2021? Hoe zal die eruitzien en wat is de budgettaire raming daarvan?

01.48 Joy Donné (N-VA): Les présidents des partis libéraux ont répété à plusieurs reprises qu'aucun nouvel impôt ne serait accepté dans l'accord de gouvernement: ni impôt sur la plus-value, ni taxe sur les comptes-titres, ni le programme communiste qui aurait été concocté par la N-VA et le PS. L'accord de gouvernement mentionne pourtant en toutes lettres qu'une proposition relative à un impôt sur la fortune sera sur la table lors du prochain contrôle budgétaire.

Un impôt sur la fortune sera-t-il instauré en 2021? Sous quelle forme? Quelles en sont les recettes budgétaires estimées?

01.49 Benoît Piedboeuf (MR): Monsieur le président, je suis content d'entendre M. Van Hees parler de 'tarte à la crème' par rapport aux recettes de la lutte contre la fraude fiscale. En matière de tarte à la crème, vous nous la resservez assez souvent avec les dizaines de milliards qui nous échappent. S'il y a des dizaines de milliards qui nous échappent, je peux vous dire que notre volonté, ainsi que celle des partenaires, a toujours été de les attraper. Vous avez probablement plus de génie que nous en la matière, mais toutes les mesures que nous mettons en place, toutes les investigations que nous menons, y compris tout ce que l'on a vu dans les commissions

01.49 Benoît Piedboeuf (MR): Mijnheer Van Hees, u hebt het onveranderlijk over de tientallen miljarden die we mislopen maar het is altijd onze bedoeling geweest ze met alle middelen binnen te rijven.

Wat de verhoging van de belastingontvangsten betreft, wordt de

spéciales, etc., ne nous permettent pas toujours d'aller trouver les montants que vous annoncez comme étant perdus. Je ne sais pas si les montants qui sont évanouis dans la nature sont les montants des revenus de ces capitaux, ou bien si ce sont les montants des capitaux. Il y a une grosse soupe qui est faite par rapport à ça.

S'agissant de l'augmentation des recettes fiscales, il y a évidemment, comme je l'ai dit, un élargissement de la base imposable. Quand on dit que l'on ne veut pas d'impôt nouveau, nous parlons d'impôts nouveaux sur le travail, sur les pensions, sur les bas revenus, c'est ce que la Suédoise a fait. Je sais bien que ça vous embête, mais c'est ainsi. Quand on parle d'augmenter les pensions, c'est aussi augmenter la quotité des revenus exemptés d'impôts, c'est augmenter les charges professionnelles. Je ne sais pas vous l'expliquer mieux que de la façon dont on vous l'explique tout le temps.

S'agissant de la taxe sur le patrimoine qui est annoncée, je voudrais d'abord couper les ailes à un canard. Vous le savez, la taxe sur le patrimoine existe chez nous, dans le précompte immobilier, dans les droits d'enregistrement, sous de nombreuses formes. On ne peut pas dire qu'on ne taxe pas la propriété dans notre pays, c'est faux. La taxe dont vous rêvez qui est dite 'taxe des millionnaires', on a vu ce que ça rapporte en France. Si l'on rapporte la recette française à la taille de notre pays et aux millionnaires qui y vivent, je ne sais pas comment on va faire pour arriver au chiffre que vous annoncez.

Par contre, l'idée d'une justice fiscale, c'est-à-dire d'un équilibre et d'une contribution plus en adéquation par rapport aux revenus ou aux capitaux de certains, c'est quelque chose sur lequel il faut évidemment bien réfléchir et qu'il faut bien ajuster. Nous sommes tous d'accord sur le principe que celui qui a peu contribue peu, tandis que celui qui a beaucoup doit contribuer beaucoup. Quand on parle d'une recette – il y a bien eu la taxe sur les comptes-titres, on l'avait votée ensemble, mais on sait ce qu'elle est devenue, puisque toute l'opération a été annulée. On peut réfléchir à corriger ce qui a été mal fait à l'époque, et on peut surtout réfléchir à situer la limite plus haut, parce que nous pensons effectivement que l'épargne d'une vie doit être préservée, qu'il n'est pas normal de faire repasser à la caisse ceux qui ont déjà payé des impôts sur les revenus, ceux qui vont payer des droits de succession, ceux qui ont payé des droits d'enregistrement. Nous pensons que le petit capital que les gens qui travaillent parviennent à se constituer ne doit pas être pénalisé en plus. Par contre, quand on dépasse certaines limites, il est probablement possible de contribuer mieux.

Le gouvernement et la commission des finances, disposant de nombreuses compétences, vont essayer de relier l'ensemble des idées et de mettre les choses au point, d'autant plus que la majorité actuelle rassemble ceux qui étaient nos adversaires. Effectivement, il faut que, par rapport à une crise économique, à une situation difficile et à des besoins à couvrir, chacun contribue en fonction de ses moyens.

Nous nous félicitons aussi que le pacte national pour les investissements stratégiques soit au cœur du plan d'investissement du gouvernement et qu'il s'inscrive dans la continuité des axes définis, c'est-à-dire – peut-être que je vais répondre à la question à laquelle vous dites que je ne réponds pas – numérisation et innovation dans

heffingsgrondslag verruimd. Als we zeggen dat we geen nieuwe belastingen willen, hebben we het over de belastingen op arbeid, pensioenen en lage inkomens. Als we de pensioenen verhogen, verhogen we ook het aandeel van de belastingvrije inkomsten en verhogen we de beroepslasten.

We hebben al een vermogensbelasting, met name in de vorm van de onroerende voorheffing en de registratierechten, maar u droomt van een miljonairsbelasting. Maar als we het Franse recept vertalen naar de omvang van ons land en de miljonairs die er wonen, snap ik niet hoe we tot het door u aangekondigde cijfer zullen komen. Anderzijds moet het idee van fiscale rechtvaardigheid, dus een betere afstemming op de inkomsten of het kapitaal van bepaalde mensen, onderzocht worden. We zijn het er allemaal over eens dat degenen die weinig hebben weinig bijdragen en dat degenen die veel hebben veel moeten bijdragen. We moeten vooral nadrukken over de boven-grens, want we moeten het kleine kapitaal van de werkemers vrijwaren en het is niet normaal dat degenen die al inkomstenbelastingen of successie- of registratierechten betaald hebben, tweemaal langs de kassa moeten passeren.

De regering en de commissie voor Financiën, die over talrijke bevoegdheden beschikken, zullen trachten om die ideeën bijeen te brengen en de zaken duidelijk op een rijtje te zetten, temeer daar de tegenstrevers van gisteren nu tot de huidige meerderheid behoren. In die moeilijke situatie moet iedereen naar beste vermogen zijn steentje bijdragen.

Het Nationaal Pact voor Strategische Investeringen maakt de kern van het investeringsplan van de regering uit en ligt in de lijn van de continuïteit van de genoemde domeinen: de digitalisering en de innovatie in de gezondheidszorg,

les soins de santé, transition énergétique, amélioration de nos infrastructures et de la mobilité, enseignement et recherche universitaires, agenda numérique et cybersécurité. Quand vous voyez le canevas très large, mais à la fois très précis, des secteurs dans lesquels le pacte d'investissement va trouver à s'implémenter, vous réfléchissez à toutes les entreprises qui, dans ce secteur, sont en difficulté et vous aurez la réponse précise à la question précise que vous me posiez.

Le changement climatique est le défi du siècle, nous n'avons pas le choix, nous devons renforcer notre action en prenant des mesures à tous les niveaux de pouvoir, dont le niveau européen, bien entendu, avec le Green Deal, qui plaide pour une diminution des émissions de gaz à effet de serre de 55 % à l'horizon 2030 et l'objectif de parvenir à la neutralité climatique pour 2050. Notre gouvernement soutient ces ambitions européennes et s'inscrit dans cette dynamique.

L'accord de gouvernement prévoit que les objectifs climatiques seront transposés en objectifs intermédiaires, soumis chaque année à des évaluations objectives et vise d'ores et déjà une réduction de 55 % en 2030 – je ne sais pas vous dire en 2024. Ces objectifs intermédiaires seront déterminés en travaillant en table ronde associant la société civile, les institutions de recherche et les différents secteurs socioéconomiques. Certaines des compétences clés pour mener une politique climatique font partie des domaines de compétence dits mixtes, c'est-à-dire partagés entre le fédéral et les Régions. C'est le cas notamment pour l'environnement, l'énergie et les transports: les niveaux fédéraux et régionaux doivent nécessairement se coordonner en vue d'une action plus efficace.

L'accord de gouvernement prévoit une série de mesures pour mettre en place et réussir cette transition énergétique. Pour notre groupe, les voitures de société, par exemple, doivent être un levier vers un parc automobile plus vert, sans que le travailleur perde un euro. La ministre précédente, Mme Marghem, avait déjà lancé un doublement des capacités de l'éolien offshore afin d'atteindre les 4 gigawatts d'ici 2030. La prochaine zone éolienne sera réalisée le plus rapidement possible et en renforcement du réseau électrique actuel prévu pour relier les parcs éoliens au territoire terrestre, une nouvelle connexion sera étudiée et, si possible, réalisée pour 2025-2026. Nous étudierons aussi la possibilité d'aller plus loin que les objectifs du PNEC et de bâtir des parcs éoliens offshore en dehors des eaux territoriales belges.

Dans le cadre de l'accord de gouvernement, la loi de 2003 amendée en 2015 sur la sortie du nucléaire reste d'actualité, mais pour notre groupe, il y a trois piliers importants pour une politique énergétique moderne: le prix pour les citoyens et les entreprises – il ne faut pas qu'une sortie du nucléaire impacte le pouvoir d'achat des ménages et la compétitivité de nos entreprises –, la sécurité d'approvisionnement – il faut à tout moment qu'il y ait assez d'électricité pour faire face à la demande – et les émissions de CO₂ et le respect des engagements environnementaux et climatiques tels que l'accord de Paris. Une série de mécanismes est prévue pour garantir ces trois critères. Si l'on veut les atteindre, il faut qu'entre aujourd'hui et l'année prochaine, on puisse définir le CRM et le lancement des enchères en vue de permettre à des investissements. Il faut avoir les structures nécessaires, la capacité de production électrique piloteable pour

de energietransitie, de verbetering van de verkeersinfrastructuur en de mobiliteit, het onderwijs en het onderzoek aan de universiteiten, de digitale agenda en de cyberveiligheid.

De klimaatverandering is de uitdaging van de eeuw. We zullen daadkrachtiger moeten optreden en op alle beleidsniveaus maatregelen nemen, onder meer op het Europese niveau met de Green Deal, waarin men zich tot doel stelt om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met 55 % terug te dringen en tegen 2050 klimaatneutraal te worden.

Volgens het regeerakkoord zullen de klimaatdoelstellingen omgezet worden in tussentijdse doelstellingen, die jaarlijks geëvalueerd worden. Die doelstellingen zullen opgesteld worden op een ronde-tafeloverleg met het maatschappelijk middenveld, de onderzoeksinstellingen en de socio-economische sectoren. De sleutelbevoegdheden voor een klimaatbeleid maken deel uit van gemengde bevoegdheidsdomeinen, die over het federale niveau en de Gewesten verdeeld zijn. Dat is onder meer het geval voor milieu, energie en vervoer. Om doeltreffender op te treden is coördinatie dus nodig.

Om de energietransitie te doen slagen moet er volgens mijn fractie werk worden gemaakt van een vergroening van de bedrijfswagens, zonder verlies voor de werknemers. Mevrouw Marghem had al een verdubbeling van de offshorewindenergi capaciteit tot stand gebracht. Er zal zo spoedig mogelijk werk worden gemaakt van de bouw van het volgende offshorewindmolenpark en indien mogelijk zal er een nieuwe aansluiting tegen 2025-2026 worden gerealiseerd. Wij zullen bestuderen of het mogelijk is om verder te gaan dan het NEKP en om windmolenvelden buiten de Belgische territoriale wateren te bouwen.

atteindre nos objectifs en 2025. Pour garantir la sécurité d'approvisionnement dans tous les cas possibles et imaginables ainsi qu'un prix abordable, une clause de rendez-vous fin 2021 a été fixée afin d'analyser cette situation. Si ce *monitoring* démontre un problème de sécurité d'approvisionnement, le gouvernement prendra des mesures telles que celle de l'ajustement du calendrier légal de sortie, pour une capacité maximum de 2 gigawatts, soit 2 réacteurs.

En conclusion, le programme d'action en matière d'environnement, de climat et d'énergie est positif et prend en compte l'impact financier de la transition sur le portefeuille des ménages et des entreprises, ce que notre groupe soutient.

De wet op de kernuitstap blijft behouden. Voor onze fractie moet er bij het uitstippelen van een modern energiebeleid rekening worden gehouden met de energieprijs voor de gezinnen en de bedrijven, de continuïteit van de energievoorziening en de CO₂-uitstoot, met inachtneming van onze milieu- en klimaatverbintenissen. Wij moeten de nadere modaliteiten van het CRM en van de veiling voor volgend jaar vastleggen om investeringen mogelijk te maken, zodat we onze doelstellingen in 2025 kunnen bereiken. Eind 2021 moet er een eerste analyse worden uitgevoerd. Als dan blijkt dat er problemen zijn op het stuk van de energievoorziening zal de regering maatregelen nemen, zoals de aanpassing van het wettelijk vastgelegde tijdpad voor de uitstap voor een maximumcapaciteit van 2 GW (2 reactoren).

Daarbij wordt er rekening gehouden met de financiële impact van de transitie voor de gezinnen en de bedrijven, en onze fractie steunt dat.

01.50 Bert Wollants (N-VA): Dank u, mijnheer Piedboeuf.

Dat is een zaak die al een paar keer is aangehaald vandaag, namelijk de vraag: als u de beslissing uitstelt naar het einde van 2021... Eigenlijk komt het rapport maar binnen in 2021 ... Dus de beslissing die u neemt, zal daarna plaatsvinden. Wat wil zeggen dat u vervolgens een milieueffectenrapport zal moeten maken om de wet te kunnen wijzigen, om alles te kunnen opstarten.

Alle bronnen die ik consulteer, bij de exploitant, bij onze nucleaire waakhond of nog ergens anders, zeggen allemaal dat dit te laat is. Men heeft dat zo geschreven om ervoor te zorgen dat die verlenging onmogelijk is. En er is maar één manier waarop u dat toch zou halen, namelijk door nu al de procedures op te starten. Dus als u nu een milieueffectenrapport schrijft, als u nu de wetswijziging in gang steekt en dat soort dingen meer.

Daarom heb ik de volgende vragen.

Ten eerste, is het inderdaad de bedoeling dat u het doorschuift naar het einde van 2021, waarbij u weet dat het te laat is? Of gaat u vanuit de MR erop aandringen dat onmiddellijk de nodige stappen worden gezet, dat de procedures in gang worden gezet, zodat die timing haalbaar is?

01.50 Bert Wollants (N-VA): En réalité, le rapport ne sera rédigé qu'en 2021 et la décision sera prise en fonction de celui-ci. Le gouvernement devra ensuite rédiger un rapport d'incidence environnementale afin de modifier la loi. Tous mes contacts signalent qu'il sera déjà trop tard et que la façon dont est rédigé le passage rend toute prolongation impossible. Repousserons-nous effectivement la décision jusque fin 2021, sachant qu'il sera déjà trop tard, ou bien le MR demandera-t-il instantanément que les démarches soient d'ores et déjà entreprises afin de respecter le calendrier? Voici quelque temps, des demandes similaires ont été faites pour les centrales de Doel 1 et 2, pour lesquelles nous devons être prêts d'ici décembre 2022. Si les travaux pour Doel 4 et Tihange 3 ne

Ik wil u er even wijzen dat enige tijd geleden over het milieueffectenrapport van Doel 1 en 2 een gelijkaardige vraag werd gesteld, met name door alle leden van paars-groen-plus – zo zal ik het maar noemen – waaronder de heer De Maegd. Zij hebben gevraagd of we dat voor Doel 1 en 2 wel gaan halen. Want we moeten klaar zijn voor december 2022. Als u met Doel 4 en Tihange 3 pas start met de werkzaamheden eind 2021, denk ik niet dat die centrales zullen draaien in 2025. Dus mijn vraag is heel concreet: gaat u het nu in gang zetten, of gaat u ze sluiten?

01.51 Kurt Ravyts (VB): Mijnheer de voorzitter, ik zou het betoog van collega Wollants toch nog een beetje kracht en concretisering willen bijzetten. Deze namiddag valt op Belga voor iedereen en in de pers te lezen dat ENGIE Electrabel, de exploitant, vorige maand een nota heeft bezorgd aan de onderhandelaars waaruit ik heel kort zal citeren: "Het uitstellen van een principebeslissing over de toekomst van Doel 4 en Tihange 3 tot eind 2021 maakt het de facto onmogelijk die eenheden na hun huidige sluitingsdatum van juni/september 2025 te blijven uitbaten." En inderdaad, wat gaat u doen, collega Piedboeuf? Gaat u voor alle zekerheid nu al een deel van het administratief en wetgevend werk voorbereiden? Realisme, denk ik, is heel hard zoek. Graag een antwoord.

01.52 Benoît Piedboeuf (MR): Monsieur le président, c'est exactement la raison pour laquelle il était nécessaire de faire un gouvernement. On en parle depuis tellement longtemps qu'effectivement, on s'est mis en retard dans de nombreuses procédures et prises de décision; c'est regrettable.

L'objectif reste le même et il est dans la déclaration gouvernementale – vous n'avez pas bien entendu ce que j'ai dit. Si le monitoring en 2021 – peut-être que c'est trop tard – démontre un problème de sécurité d'approvisionnement, le gouvernement prendra des mesures telles que celle de l'ajustement du calendrier légal de sortie du nucléaire pour une capacité maximale de 2 gigawatts. Je ne sais pas vous dire autre chose que ce qu'il y a dans la déclaration du gouvernement.

On maintient l'objectif de sortie du nucléaire, on veut absolument déployer au maximum les investissements dans le renouvelable, on veut atteindre les objectifs et on ne veut pas prendre de risque par rapport à l'alimentation électrique. Vous dites l'un et l'autre que cela ne va pas aller et qu'il sera trop tard, mais on verra bien et on va y travailler.

01.53 Bert Wollants (N-VA): Mijnheer de voorzitter, de heer Piedboeuf mag nog 27 keer die passage uit het regeerakkoord voorlezen, dat verandert niets aan het feit dat u te laat zult zijn. Het is uw eigen fractie die heeft gevraagd of het milieueffectenrapport voor Doel 1 en Doel 2 wel op tijd klaar zou zijn. Wij vreesden dat het te laat zou zijn. U zegt nu dat het veel sneller kan als het gaat over Doel 4 en Tihange 3. Als onze nucleaire waakhond FANC zegt dat het te laat is, zegt u dat zij ongelijk hebben. Als de exploitant zegt dat heel die kalender helemaal niet meer past in die discussie, is uw antwoord: we zullen zien.

Als dat het geval is, zullen we niets zien. Want op dat moment zal het

démarrent que fin 2021, je ne pense pas que ces centrales fonctionneront en 2025. Allons-nous prendre le dossier en main dès à présent ou fermerons-nous les centrales?

01.51 Kurt Ravyts (VB): L'exploitant ENGIE Electrabel aurait remis une note le mois dernier aux négociateurs, indiquant que le report de la décision sur l'avenir de Doel 4 et Tihange 3 rendait *de facto* leur exploitation impossible après 2025. Qu'entreprendra concrètement notre collègue, M. Piedboeuf?

01.52 Benoît Piedboeuf (MR): Wegens de vertragingen in de procedures en het uitblijven van beslissingen was er een regering nodig. Zoals ik zojuist gezegd heb, zal de regering, als uit de monitoring in 2021 blijkt dat er een probleem is met de continuïteit van de energievoorziening, het tijdschema voor de kernuitstap aanpassen voor een maximumcapaciteit van 2 GW. Dat staat in de regeringsverklaring.

De doelstelling blijft behouden. We willen in hernieuwbare energie investeren en we zullen ons inspannen om die doelstellingen te halen.

01.53 Bert Wollants (N-VA): Peu importe le nombre de fois que M. Piedboeuf lira encore ce passage, il sera trop tard. Lorsque l'AFCN, notre garde-fou nucléaire, confirme ces propos, M. Piedboeuf les réfute. Lorsque l'exploitant déclare que ce calendrier n'a plus lieu d'être dans cette discussion, il répond qu'on verra. Mais nous ne verrons plus rien parce que nous serons plongés dans l'obscurité. Il

licht inderdaad uitgaan. Dat u elke keer opnieuw hetzelfde zinnetje voorleest, dat er heel duidelijk is ingeschreven door een aantal partijen om ervoor te zorgen dat die verlenging onmogelijk is, zelfs als de bevoorradingsszekerheid in het gedrang komt, dat doet mij een heel aantal vragen stellen over wie er aan tafel zat toen dat hoofdstuk werd geschreven. Ik hoop dat het meer dan één fractie was.

01.54 Reccino Van Lommel (VB): Ik vind het antwoord van de heer Piedboeuf eigenlijk een beetje hypocriet. Hij zegt dat we een regering nodig hebben om die kernuitstap al dan niet uit te stellen, om daarin beslissingen te nemen. Wel kijk, er is een aantal partijen in de meerderheid die eigenlijk stiekem wel voorstander is van die levensduurverlenging en die maar al te goed beseffen dat we die levensduurverlenging nodig hebben. Het wetsvoorstel van het Vlaams Belang is voorgelegd in de commissie voor Klimaat en men heeft daar heel dogmatisch over gedaan. Men heeft zelfs niet eens het debat ten gronde willen voeren. Men heeft het debat niet willen voeren. Men heeft zelfs de stemming van het wetsvoorstel gesaboteerd om geen kleur te hoeven bekennen. Daarom vind ik het echt hypocriet. En inderdaad, zoals de collega's zeggen: in 2025 zal er een zeer groot probleem zijn, want dit krijgen jullie niet meer rechtgetrokken als eind dit jaar hierover geen beslissing wordt genomen.

01.55 Benoît Piedboeuf (MR): Mais ce ne sont pas des questions, monsieur le président, ce sont des affirmations et des projections. Gouverner, c'est prévoir. On a enfin un gouvernement, et ce gouvernement va se poser la question de ce que vous dites, de ce que vous déclarez, de ce dont on débat. Michel De Maegd nous en a déjà parlé, Marie-Christine Marghem aussi. Donc, le problème, il sera sur la table et les échéances, on les connaît.

Un gouvernement ne peut pas se permettre de faire en sorte que l'économie soit stoppée et les lumières éteintes, et le gouvernement va faire ce qu'il faut pour arriver à maintenir l'opérationnalité de notre alimentation électrique avec tous les moyens possibles et imaginables. Je vous ai parlé de l'offshore, évidemment ce ne sont jamais que des petits éléments, mais il faut continuer ce développement et voir à quel niveau de production et de productivité on va arriver. Et sinon, bien entendu, il n'y a aucun gouvernement sur la Terre, et en tout cas pas dans notre pays, qui prendra la responsabilité d'empêcher l'approvisionnement électrique des ménages et des entreprises. Donc vous pouvez dire que de toute façon on ne va pas y arriver, moi je vous dis qu'on doit y arriver et qu'on y arrivera. Voilà.

En conclusion, le programme d'action en matière d'environnement, de climat et d'énergie est positif et prend en compte l'impact financier de la transition sur le portefeuille des ménages et des entreprises, que notre groupe soutient, disais-je.

Et je conclurai par un point important de votre accord de gouvernement, monsieur le premier ministre, un point qui me tient particulièrement à cœur: celui de la confiance du citoyen. La longue crise politique vient enfin de trouver un épilogue. Cela ne doit pas nous faire perdre de vue que le fossé creusé avec la population est immense. C'est pourquoi nous sommes heureux que votre gouvernement ait la volonté d'accorder une attention particulière à renouer le dialogue constructif et efficace avec les citoyens. De

est clair que cette phrase a été insérée pour rendre impossible toute prolongation nucléaire même si la sécurité d'approvisionnement est de ce fait menacée. Qui en endossera alors la responsabilité?

01.54 Reccino Van Lommel (VB): Je trouve que la réponse de M. Piedboeuf est hypocrite. Un certain nombre de partis de la majorité sont secrètement favorables à cette indispensable prolongation. Notre proposition de loi n'a pas pu faire l'objet d'un débat de fond en commission et son vote a même été saboté pour permettre à ceux qui sont favorables à la prolongation de ne pas le dire ouvertement. En 2025, on sera confronté à un très gros problème.

01.55 Benoît Piedboeuf (MR): Regeren is vooruitzien. We hebben eindelijk een regering, en die zal zich daarover buigen. Het probleem zal ter tafel komen, en de deadlines zijn bekend.

De regering zal de stroomvoorziening met alle mogelijke middelen operationeel houden. Offshore-windenergie is een van de pistes, en moet verder ontwikkeld worden. Geen enkele regering zal de elektriciteitsvoorziening voor de gezinnen en de bedrijven in gevaar brengen!

In het actieprogramma inzake milieu, klimaat en energie, ten slotte, wordt er rekening gehouden met de financiële impact van de transitie op de portefeuille van de gezinnen en de bedrijven, en onze fractie staat hierachter.

Dit is de epiloog van een lange politieke crisis, eindelijk. De kloof met de burger is echter immens. Daarom zijn we verheugd dat uw regering bijzondere aandacht besteedt aan het herstel van de dialoog met de bevolking. Het zal initiatieven regenen om het vertrouwensdeficit weg te werken!

nombreuses initiatives seront mises en place pour résorber ce déficit de confiance. Et je connais mes collègues, ils sont pleins d'imagination, et vous allez voir que ça va fuser.

Il est primordial que nous puissions rassembler toutes les bonnes volontés autour d'un projet commun, d'une idée commune pour notre pays, afin de ne pas laisser le champ libre aux idées de propagande d'un autre temps, d'un autre âge, que certains entendent exploiter. Nous le devons à nos concitoyens et nous le devons à notre pays. Les valeurs de liberté, de solidarité, de justice, de diversité, d'égalité, la gestion rigoureuse et le respect de l'autre et des institutions doivent conduire votre et notre raisonnement et notre travail. Je suis convaincu de cette volonté commune de faire union pour être plus forts de rejeter l'égoïsme, le racisme, le dénigrement.

C'est pourquoi, monsieur le premier ministre, mon groupe votera la confiance à votre gouvernement.

Laten alle mensen van goede wil zich achter een gemeenschappelijk project scharen, om geen vrij spel te geven aan een ideeëngood uit andere tijden, dat sommigen willen uitbuiten. Vrijheid, solidariteit, rechtvaardigheid, diversiteit, gelijkheid, degelijk bestuur en respect voor elkaar zijn waarden die we steeds voor ogen zullen houden in ons werk. Ik ben ervan overtuigd dat wij allen echt een-drachtig schouder aan schouder zullen staan tegen egoïsme, racisme en denigrerende taal.

Daarom, mijnheer de eerste minister, zal mijn fractie het vertrouwen schenken aan uw regering.

01.56 Sander Loones (N-VA): Dank u wel mijnheer de voorzitter.

Collega Piedboeuf, ik had gehoopt dat u in uw speech ook iets zou zeggen over de staatshervorming. Maar gelet op het ruime debat, is dat er wellicht niet van gekomen. Maar ik wilde toch die vraag stellen, want er is iets wat ik echt niet begrijp. Het regeerakkoord zegt explicet dat het institutionele hoofdstuk zeer belangrijk is. Sommige collega's hebben hier ook al benadrukt dat het institutionele een belangrijke trofee is voor de collega's van de CD&V. Het is zo belangrijk, zeggen ze, dat we daarvoor twee vicepremiers verantwoordelijk gaan maken in de regering. We gaan dat niet geven aan een staatssecretaris. We geven dat niet aan een minister. We geven dat aan vicepremiers. Waarom? Dan komt dat thema ook echt in de kern, in het hart van de regering.

Kijk ik naar de bevoegdhedsverdeling, dan zie ik dat voor de MR mevrouw Wilmès vicepremier is. Maar als ik dan kijk naar de taakverdeling, dan zie ik dat de heer Clarinval verantwoordelijk is voor het institutionele luik. Het is mij dus niet helemaal duidelijk wie nu de vicepremier is. In het regeerakkoord staat: degene die het institutionele behandelt, is vicepremier. Dus, mijnheer Clarinval, proficiat, u bent de vicepremier. Het regeerakkoord zegt het.

01.56 Sander Loones (N-VA): L'accord de gouvernement proclame que le volet institutionnel est essentiel. Deux vice-premiers ministres s'en verront confier la responsabilité, pour que le sujet soit traité au sein du kern. Pourtant, selon la distribution des maroquins, c'est le ministre Clarinval qui est en charge de la réforme institutionnelle, tandis que la ministre Wilmès devient vice-première pour le MR. C'est donc d'emblée une promesse de l'accord de gouvernement qui est rompue. Pourquoi? La ministre Wilmès chercherait-elle à éviter toute implication dans le dossier?

Maar alle gekheid op een stokje. Het verbaast me wel. Deze regering zet dat zwart op wit in het regeerakkoord. En dan verbaast het mij dat er blijkbaar een belofte wordt gebroken. Ik heb een simpele vraag: waarom wordt deze belofte gebroken? Wil de MR niet meewerken aan die staatshervorming? Is dat de reden? Wil mevrouw Wilmès met die staatshervorming niks te maken hebben? Dan zou het toch wel interessant zijn te weten of het regeerakkoord loyaal zal worden uitgevoerd, ook op dit punt.

01.57 Maxime Prévot (cdH): Monsieur le président, je voudrais aussi intervenir sur le chapitre institutionnel.

J'attendais sagement qu'il puisse être abordé par le chef de groupe du MR, puisque l'on sait que sa formation politique, jusqu'à son plus

01.57 Maxime Prévot (cdH): Ik had verwacht dat de MR-fractieleider het institutionele hoofdstuk zou behandelen, het centrale thema van zijn partij, die zich als het

haut niveau, en a fait une thématique centrale, s'érigent même en rempart, à un moment donné, face à certaines idées.

Trois questions précises: la première est *a priori* plus d'ordre méthodologique, indépendamment du point qui a pu être soulevé par le collègue Loones et auquel vous devrez répondre. J'ose imaginer que la volonté *a priori* n'est pas de paralyser l'action du gouvernement sur le volet socioéconomique en risquant une pollution quelconque de son action par les débats institutionnels. Ça me semblerait d'ailleurs souhaitable. Et j'imagine alors que vous pourrez nous confirmer que la mission des deux responsables des réformes institutionnelles s'exercera bien en parallèle, mais indépendamment de l'action du gouvernement. Et si c'est le cas, c'est vrai qu'on peut dès lors s'interroger sur la motivation qui a amené les négociateurs à considérer qu'il fallait néanmoins être vice-premiers ministres.

Deuxième question: puisque nous aimons tous la clarté, en tout cas on le prétend, et donc autant l'apporter, il est prévu dans le processus, si on en croit l'accord de gouvernement d'y associer les milieux académiques, la société civile et les citoyens, c'est très bien, mais également les acteurs politiques. Entendez-vous alors inscrire votre processus de concertation dans les mêmes travées que ce qui a pu être réalisé lors de la sixième réforme de l'État, c'est-à-dire en associant aussi les partis de l'opposition au processus de réformes à venir. Et si oui, tous les partis de l'opposition? Y compris celles et ceux que l'on place volontiers sur la ligne de l'extrême gauche ou de l'extrême droite. Ou pas?

Personnellement ce ne sera pas une surprise, au risque de déplaire à certains de nos collègues dans cette assemblée, si je vous dis que je trouve qu'un processus, pour pouvoir être mené à bien avec sérieux et raison, ne doit pas nécessairement y associer les extrêmes. Je sais que la réponse que vous me donnerez ravira les uns et scandalisera les autres, mais ça m'intéresse d'avoir cette précision sur la manière dont les partis d'opposition pourraient être associés dès lors que, de surcroît, pour la mise en œuvre de la réforme, vous le savez, une majorité spéciale est requise.

Troisième question, et j'en termine, monsieur le président, parce que j'ai bien reconnu l'habileté de notre collègue Servais Verstraeten en réponse tout à l'heure à la question que d'aucuns posaient sur le sens de la réforme de l'État, et singulièrement son double sens. Davantage de régionalisation, certes, mais aussi pas de tabou sur une refédéralisation. Quand on lit le texte, c'est évidemment plus subtil et on sait pourquoi le mot refédéralisation n'apparaît pas expressis verbis, on parle de renforcer les pouvoirs du fédéral. Et, très habilement, c'est un compliment, Servais, tu as expliqué tout à l'heure les belles compétences que le pouvoir fédéral exerce: les pensions, etc. en disant donc qu'il fallait les renforcer. Mais renforcer l'existant, c'est encore autre chose que de permettre que les compétences exercées par le fédéral s'élargissent. Et donc vous savez combien nous avons été attachés, mais vous aussi – je me souviens des discours de votre président de parti sur un enjeu lié à la refédéralisation de certaines compétences –, à ce que ce soit au moins un chapitre possible. Confirmez-vous alors de manière très claire que, quand on parle de renforcer les pouvoirs du fédéral, ça signifie, sans savoir quelles seront évidemment les conclusions à l'avance, mais qu'à tout le moins, la perspective de refédéraliser certaines

bolwerk tegen bepaalde ideeën had opgeworpen.

Mijn eerste vraag betreft de methode. Men wil de werkzaamheden van de regering op sociaal-economisch vlak niet door institutionele debatten verlammen. De twee personen die belast worden met de institutionele hervormingen zullen hun opdracht dus los van de werkzaamheden van de regering uitvoeren. Als dit het geval is, kan men zich afvragen waarom het vice-eersteministers moeten zijn.

Ten tweede moeten volgens het akkoord de academische wereld, het maatschappelijk middenveld, de burgers en de politieke actoren bij dat proces betrokken worden. Zult u, net zoals bij de zesde staatshervorming, alle oppositiepartijen bij dat proces betrekken, ook die uiterst links en uiterst rechts?

Om een dergelijk proces op een ernstige en verstandige manier tot een goed einde te brengen is het volgens mij niet nodig om de extremen erbij te betrekken. Ik ben geïnteresseerd in deze verduidelijking omdat er voor de tenuitvoerlegging van de hervorming een bijzondere meerderheid vereist is.

Dit brengt me bij een derde vraag. We weten waarom het woord herfederalisering niet uitdrukkelijk in de tekst van het akkoord voorkomt. Onze collega Verherstraeten heeft zeer handig gezegd dat de bevoegdheden van de federale overheid versterkt moeten worden. Het versterken van wat al bestaat is echter niet hetzelfde als het uitbreiden van de bevoegdheden. Betekent het versterken van de bevoegdheden van de federale overheid dat men de machtsbasis van de federale Staat zal uitbreiden?

compétences et donc d'élargir l'assiette des pouvoirs de l'État fédéral est également sur la table.

Je vous en remercie.

01.58 Benoît Piedboeuf (MR): Chers collègues, merci pour vos questions.

Vous dites que je n'en ai pas parlé, vous n'avez pas entendu, lors de mon intervention, les notions d'efficacité, d'amélioration de l'efficacité, de concertation avec les entités fédérées, etc.

On s'en est rendu compte pendant la crise sanitaire, mais on se rend compte aussi à d'autres moments de la façon dont, effectivement, notre État ne fonctionne pas toujours idéalement. Il y a deux vice-premiers ministres qui sont désignés, ils sont chargés de travailler sur le sujet. Deux ministres, pardon, j'ai été induit en erreur.

La raison pour laquelle ils sont désignés pour y travailler, c'est que c'est tellement conflictuel et qu'on en parle tellement souvent qu'il faut prendre un peu de recul et travailler en concertation avec les acteurs de la société civile et avec les acteurs politiques. À mon avis, quand on envisage des acteurs politiques, on pense plutôt aux institutions qui existent tant dans les entités fédérées et régionales, le Sénat, les provinces... on peut vraiment élargir le champ d'action, on voit bien qu'il y a toute une série de niveaux de pouvoir, c'est un petit peu comme en France: il y en a beaucoup trop et ça amène beaucoup de difficultés, c'est la même chose chez nous. Alors est-ce que l'on va associer les partis extrêmes? On n'a pas l'habitude de les associer, ni de débattre avec eux; par contre, il y a une chose qu'il ne faut pas oublier de faire, c'est d'écouter ce qu'ils transmettent comme message et ce que leurs électeurs transmettent comme message. On a vu, dimanche dernier, une manifestation de force qui n'était pas la plus sympathique que l'on puisse espérer.

Moi, vous savez, depuis que je suis à Bruxelles au Parlement et que je loge sur place, j'en profite, chaque fois que j'ai le temps, ça m'arrive, pour faire des incursions dans toute une série de petites villes flamandes que je ne connaissais pas – parce qu'on habite dans un pays qui est magnifique, qui est magnifique d'Arlon jusqu'à Ostende, qui a plein de richesses monumentales, culturelles, qui a plein de lieux à découvrir, et franchement, s'arrêter à une frontière linguistique idiote, c'est vraiment perdre un enrichissement personnel. Bien entendu, nous, francophones, on est porteur d'un problème, c'est que l'organisation de notre enseignement a été tellement stupide qu'on n'est pas devenu tous parfaits bilingues, c'est évidemment idiot en matière de politique et de responsabilité politique. On essaie d'inverser la tendance maintenant, mais on travaille avec 40 ans de retard. Nous avons donc un problème à ce niveau-là et parfois certains oublient qu'il faut aller voir un petit peu chez le voisin ce qui s'y fait de bien et on accueille beaucoup de Flamands dans notre région.

Quand on fait ça, on se rend compte qu'il y a un développement de haine, d'agressivité, de méchanceté parfois qui se déploie de façon totalement idiote, et totalement anti-économique d'ailleurs, à l'encontre par exemple des francophones qui se rendent à la côte: il y a des endroits à la côte où on est très bien accueilli, il y en a où on

01.58 Benoît Piedboeuf (MR): Tijdens de gezondheidscrisis, maar ook op andere momenten zijn we tot het besef gekomen dat de werking van onze Staat niet altijd optimaal is. Er werden twee ministers aangesteld om over dit onderwerp na te denken.

We moeten de zaak vanop de nodige afstand bekijken en overleg plegen met het middenveld en de politieke wereld in de brede zin van het woord. Moeten ook de extremistische partijen hierbij betrokken worden? We hebben niet de gewoonte dat te doen, noch om het debat met hen aan te gaan. Eén ding mogen we echter niet vergeten te doen; we mogen het signaal dat de kiezers van deze partijen willen afgeven niet in de wind slaan.

Wij, Franstaligen, zitten met een probleem opgescheept: het onderwijs heeft ons niet tot perfect tweetaligen klaargestoomd, wat niet erg verstandig is vanuit het oogpunt van de politiek en de politieke verantwoordelijkheid. We proberen die trend om te buigen, maar we lopen wel 40 jaar achter. Sommigen vergeten helaas om eens bij de buren te kijken en een voorbeeld te nemen aan de goede initiatieven die er daar genomen worden.

Franstaligen die naar de Belgische kust gaan bijvoorbeeld, worden steeds vaker geconfronteerd met haat, agressiviteit en idiote, gemeene reacties: soms wordt men er zeer warm onthaald, soms helemaal niet. Wanneer men een beetje Nederlands brabbelt of Fransman is, redt men het nog wel. Zo niet, zijn de reacties onderkoeld. Welke impact heeft dat op de economie? De Franstaligen reizen naar Nederland, waar ze beter onthaald worden, of naar

n'est pas bien accueilli. Quand on baragouine un peu de néerlandais, on s'en tire et ça se passe bien, sinon, si on n'est pas Français, on est mal reçu. C'est triste de voir ça, c'est absolument triste. Qu'est-ce que ça provoque comme effet au niveau économique? Des francophones vont soit aux Pays-Bas, où ils ne parlent pas plus le néerlandais, mais ils sont mieux accueillis, soit en France, parce qu'évidemment il y a pas le problème de la langue et il y a un accueil qui est différent. Ça, dans un petit État grand comme un mouchoir de poche, c'est évidemment désastreux. Moi je me suis rendu à Courtrai, à Tongres, à Gand, à Bruges, dans de nombreuses villes flamandes et j'y trouve vraiment une richesse à tous points de vue. C'est évidemment quelque chose que nous voulons travailler contre les partis haineux et qui installent de l'agressivité par rapport aux francophones. Alors est-ce qu'on va dialoguer avec eux en direct? Non, mais par contre recevoir les messages et voir les véhicules qui transportent, qui arborent des signes nazis etc., il faut le savoir, parce que la montée des extrêmes en Europe, elle est aussi dans notre pays et donc c'est important de le savoir. Mais discuter avec les institutions, discuter avec les entités fédérées, voir comment chacun peut essayer, soit de faire mieux ce qu'il a à faire, soit de mieux répartir les compétences pour que ça fonctionne mieux, ce n'est quand même pas un sacrilège: il faut pouvoir discuter intelligemment entre nous. Ça ne sert à rien de se braquer sur les mots de refédéralisation ou de régionalisation, il faut être plus efficace et faire mieux ce que l'on a à faire collectivement pour la population.

On doit chacun balayer devant sa porte. J'ai entendu tantôt que c'était évoqué, et moi je le dis à chaque fois que je peux quand je suis en discussion sur le sujet dans la partie du pays que je fréquente le plus: il y a un ministre flamand de la santé, il y a un ministre fédéral de la santé et tous les autres, ils sont chez nous.

Donc je dis ça à mes amis politiques aussi: avant de dire qu'il y a trop de ministres de la santé, il faut d'abord régler les problèmes chez nous, et ce n'est qu'un exemple, il y en a d'autres. Améliorer ça pour le pays, mais améliorer ça chacun de son côté fait partie de nos obligations. Il y a des ministres qui vont se poser toutes les questions, qui vont dialoguer, qui vont essayer de voir comment on améliore les choses. Et améliorer les choses, c'est essayer que ça se passe mieux en Flandre, que ça se passe mieux en Wallonie et qu'on essaie d'articuler un petit peu mieux nos relations. J'ai beaucoup de plaisir à être ici et à fréquenter mes collègues flamands, j'ai suivi des cours intensifs de néerlandais, je ne suis certainement pas encore au niveau, mais je promets de continuer. C'est un petit peu dommage de devoir le faire à mon âge, mais voilà, je le fais quand même et je regrette que, de la part des Flamands qui étaient bilingues, certains le deviennent de moins en moins parce qu'ils n'ont pas envie de montrer aux francophones qu'ils parlent français. C'est dommage, on a un petit pays qui ne mérite pas ça.

Je ne vous ai pas répondu très précisément, mais je vous ai répondu avec mon cœur parce que, franchement, dans un pays comme le nôtre, même si on est de rôles linguistiques différents – on a quand même plaisir à être ensemble.

01.59 Peter De Roover (N-VA): Collega Piedboeuf, we danken u alleszins voor deze les in uw mooie Franse taal. Uw Vlaamse collega's die ter zake nog wat achterstand kunnen inhalen, hebben

Frankrijk, waar het probleem van de taal niet bestaat. Voor een land dat maar een zakdoek groot is, is dat een rampzalige toestand.

Tegenover de agressiviteit en de haat willen wij de dialoog en de openheid stellen. Men pleegt geen heiligenschennis wanneer men de dialoog aangaat met de instellingen en met de deelgebieden, of wanneer men bekijkt hoe iedereen kan proberen zijn opdrachten beter te vervullen en de bevoegdheden beter te verdelen: we moeten op een intelligente manier met elkaar in gesprek gaan. Het is zinloos om zich blind te staren op termen als herfederaliseren of regionaliseren, het komt erop aan efficiënter te zijn en zijn taken beter te volbrengen in het belang van alle burgers. Er werden ministers aangesteld om al de vragen te studeren, om de dialoog aan te gaan en om te proberen verbeteringen aan te brengen. Dat betekent dat men zal proberen het beter te doen in Vlaanderen of in Wallonië, maar ook dat we onze onderlinge relaties zullen proberen bij te schaven.

Ik heb u misschien geen haarfijn antwoord gegeven, maar ik heb met het hart gesproken. Ongeacht de taalrol waartoe we behoren, hebben we in dit kleine land het genoegen te mogen samenleven.

01.59 Peter De Roover (N-VA): M. Piedboeuf a déclaré que certains amis wallons passent leurs

hier zeker van genoten.

Eén puntje. U hebt gezegd dat sommige Waalse vrienden hun vakantie zouden nemen in Nederland of in Frankrijk als gevolg van... ik wil daar niet op ingaan, maar goed. Ik leer daaruit dat een grens geen enkel obstakel vormt om ergens op vakantie te gaan of ergens mensen te ontmoeten en dat de indruk gewekt wordt dat een structuurhervorming op institutioneel vlak ook meteen een scheiding tussen mensen zou impliceren. Ik ben bijzonder blij dat uw voorbeeld aantoont dat het ene absoluut nijs te maken heeft met het andere.

01.60 Sander Loones (N-VA): Collega Piedboeuf, mijn vraag is niet zozeer wie in de regering bevoegd is voor staatshervorming. Ik wil daarover duidelijk zijn. Mijn vraag gaat niet over postjes maar over inhoud. Ik denk niet dat we een echt antwoord gekregen hebben. Ik reken er trouwens ook op dat er een antwoord komt van de premier. De heer De Croo is als premier de behoeder van het regeerakkoord en daarin staat zwart op wit dat het institutionele, een staatshervorming, het voorwerp zal uitmaken van besprekingen in de kern van de regering en dus opgevolgd zal worden door vicepremiers. Het gaat echt wel over de essentie. Want de vraag is: wordt dit hoofdstuk staatshervorming al dan niet serieus genomen? Het gaat over de vraag of elke partij en dus ook de MR daaraan loyaal zal meewerken. Het gaat inderdaad ook over de vraag of mevrouw Wilmès bijvoorbeeld mee zal werken aan de splitsing van het thema gezondheidszorg. Daarover gaat het zeer concreet. Wij rekenen er alvast op. Er is wel licht aan het einde van de tunnel of toch een lichtpuntje in deze regering. We hebben ook gezien dat er tot deze regering twee vicepremiers zijn toegetreden, de heer Vandenbroucke en de heer Dermagne, vicepremiers met een duidelijke regionalistische reflex. Wij hopen die reflex ook te zien bij de MR en de CD&V.

01.61 Kathleen Depoorter (N-VA): Ik zal het kort houden, mijnheer de voorzitter, want collega Loones is snel over de splitsing van de gezondheidszorg begonnen en over de visie van de regering daaromtrent en de oefening die gemaakt moet worden.

Maar ik stel vast dat het de derde partij is die in de regering zit en die over de regionalisering van de gezondheidszorg een andere visie medeelt. Dus ik denk dat u echt nog heel veel werk heeft en ik weet niet wat u in deze nota heeft opgenomen, wat dan ook de waarheid daaromtrent is. Maar één compliment, monsieur Piedboeuf. Dank u, u bent eigenlijk de eerste Waalse politicus die toegeeft dat voor wat de gezondheidszorg betreft er echt wel veel te veel ministers zijn in Wallonië, en dat die negen er zeven zijn in het Franstalig gebied en één federale en één Vlaamse.

01.62 Maxime Prévot (cdH): Monsieur le président, je n'ai pas de problème à reconnaître également qu'il y a trop de ministres dans la partie francophone. Monsieur Piedboeuf, à plusieurs reprises, puisque vous avez été de nombreuses fois interrompu, vous avez commencé vos réponses en disant: "je ne peux pas être plus clair que ce que je vous dis". Je crois que là, vous pouvez l'être.

D'ailleurs, je vous remercie pour le bel aveu de conclusion de votre intervention, qui reconnaît que vous n'aviez pas répondu aux questions. Peu me chaut, pour ce qui me concerne, de savoir si finalement, c'est un ministre, un vice-premier, etc.; pour moi, c'est

vacances aux Pays-Bas ou en France. La frontière ne constitue donc pas à un obstacle aux rencontres humaines. La preuve est donc faite qu'une réforme institutionnelle structurelle n'est pas nécessairement synonyme de division entre personnes.

01.60 Sander Loones (N-VA): Ma question ne portait pas sur les portefeuilles, mais sur le contenu. J'attends une réponse du premier ministre, gardien de l'accord de gouvernement, lequel stipule explicitement que le volet institutionnel sera suivi par les vice-premiers ministres. La réforme de l'État sera-t-elle traitée sérieusement? Tous les partis – y compris donc le MR – y oeuvreront-ils loyalement? La ministre Wilmès collaborera-t-elle à la scission des soins de santé? Les vice-premiers ministres Vandenbroucke et Dermagne incarnent déjà tous deux le réflexe régionaliste. Nous espérons que ce même réflexe animera aussi le MR et le CD&V.

01.61 Kathleen Depoorter (N-VA): Voilà déjà le troisième parti qui propose une vision différente en matière de régionalisation des soins de santé. M. Piedboeuf est le premier responsable politique wallon à admettre que les ministres compétents en matière de soins de santé sont trop nombreux en Wallonie.

01.62 Maxime Prévot (cdH): Ik heb er geen probleem mee om eveneens te erkennen dat er te veel Franstalige ministers zijn. Ik zou willen weten of de institutionele hervormingen nu wel of niet onafhankelijk van en parallel met de acties van de regering voorbereid zullen worden. U bevestigt dat de extreemrechtse en de extreemlinkse partijen niet bij dat

foncièrement accessoire.

Ce qui m'intéresse, c'est de savoir si oui ou non, le processus institutionnel va être mûri indépendamment et parallèlement de l'action du gouvernement. À question claire, réponse claire, j'en suis sûr: oui ou non?

Deuxième élément – et je vous remercie parce que je vous rejoins là-dessus –, vous avez confirmé que les partis d'extrême-gauche et d'extrême-droite ne seraient pas associés au processus. Cela ne ravira pas tous nos collègues ici, mais personnellement j'acquiesce. Vous avez évoqué que les acteurs politiques qui allaient être consultés seraient bien sûr aussi d'autres pouvoirs publics et d'autres entités. C'est très bien, mais ce ne sont pas ces autres parlements ou autres pouvoirs publics qui vous accorderont une majorité spéciale à la Chambre. Il y aura donc besoin de pouvoir aussi se concerter avec les partis d'opposition; je le dis d'autant plus à l'aise que la question se posera peut-être davantage du côté flamand que du côté francophone, au vu de la composition de votre exécutif.

Donc, est-ce que oui ou non, nous allons pouvoir être associés, comme ce fut le cas lors de la sixième réforme de l'État, hors donc le Vlaams Belang et le PTB comme vous l'avez confirmé? Enfin, c'est un mot qui n'est pas compliqué à prononcer: 'refédéralisation'. Vous l'avez souhaitée, nous la souhaitons. Est-ce que la Vivaldi le permettra? Vous avez noyé le poisson habilement, mais dans cette enceinte, on est tous d'excellents nageurs. La question est donc simple: est-ce qu'au moins, la perspective des refédéralisations est clairement aussi une option pour la Vivaldi, oui ou non?

01.63 Benoît Piedboeuf (MR): Monsieur le président, le problème de s'arrêter à la sémantique, c'est qu'on parvient à vexer les gens sur un mot, alors que, quand on dit les choses autrement, on arrive à être efficace sans vexer. Donc, effectivement, si vous voulez appeler une amélioration de l'efficacité à certains moments 'refédéralisation' ou 'régionalisation', vous pouvez. Le fait d'être plus efficace ne veut toutefois pas dire que tout d'un coup, on coupe les Régions de leurs attributions et puis on les met au fédéral. Non. Nous voulons améliorer la ligne de décision dans certains cas.

Un cas très simple est celui de l'aide médicale urgente: il y a des décisions qui se prennent au niveau régional, qui ne sont absolument pas efficaces et qui sont à géométrie variable, entre la Flandre et la Wallonie. Il y a donc certainement moyen d'améliorer les choses. Il suffit de consulter les entreprises qui réalisent des transports médicalisés, qu'ils soient d'urgence ou pas, pour avoir la démonstration de la stupidité avec laquelle on fonctionne dans notre pays. Là où je suis évidemment éminemment d'accord, c'est qu'il ne faut pas appeler à une refédéralisation de ce que l'on n'est pas capable de gérer soi-même. Parce que, quand on fout le bordel dans sa Région – excusez-moi d'être vulgaire, mais c'est comme ça –, et quand on gère mal quelque chose parce qu'on le répartit mal, il ne faut pas penser que la solution, c'est de le mettre à l'échelon supérieur pour qu'on règle les problèmes à notre place.

J'ai déjà constaté que dans certains cas, il y a des choses qui sont mieux faites et mieux organisées en Flandre qu'elles ne le sont chez nous. Je l'ai dit récemment encore lors d'un débat, il ne faut pas que

procès betrokken zullen worden. Daarmee stem ik in. U zegt dat u de politieke actoren van de overheden en andere entiteiten zult raadplegen, maar zij zullen u geen bijzondere meerderheid in de Kamer verstrekken. Men zal overleg moeten plegen met de oppositiepartijen en, zeker in het licht van de samenstelling van de regering, nog meer aan de Vlaamse dan aan de Franstalige zijde.

Zullen wij bij die werkzaamheden betrokken worden, zoals dat voor de zesde staatshervorming het geval was, met uitzondering van het Vlaams Belang en de PVDA? Zal Vivaldi een aanzet geven tot een herfederalisering, waarvoor wij vragende partij zijn?

01.63 Benoît Piedboeuf (MR): Het probleem met de semantiek is dat men iemand door een bepaalde woordkeuze in de gordijnen kan jagen. U kunt een verbetering van de efficiëntie een 'herfederalisering' of een 'regionalisering' noemen. Wij willen in sommige gevallen de besluitvormingslijn verbeteren, zonder daarom bevoegdheden weg te halen bij de Gewesten.

Gedifferentieerde beslissingen afhankelijk van het Gewest zijn bijvoorbeeld niet efficiënt voor de dringende medische hulp of voor ambulancebedrijven. We moeten toch niet pleiten voor een herfederalisering van wat we zelf niet kunnen regelen. Sommige zaken zijn beter geregeld in Vlaanderen. We moeten erkennen dat we niet altijd even efficiënt zijn. We zijn een Latijns volkje...

Het probleem met de RIZIV-nummers vloeit voort uit het feit

les Wallons pensent que la refédéralisation est la solution à leur incapacité de régler le problème. Je suis désolé, mais il faut avoir la modestie de reconnaître qu'à certains moments, on n'est pas aussi efficaces. Nous sommes des latins, pas des germaniques, et parfois les latins ont une façon fantaisiste de régler les choses. Ce n'est pas toujours le cas de nos homologues flamands. Quand on voit par exemple le problème des numéros INAMI: à partir du moment où une décision est prise et qu'elle est appliquée d'un côté mais qu'elle ne l'est pas de l'autre, il ne faut pas s'étonner a posteriori que ce soit compliqué. Ce n'est pas en disant qu'il faut refédéraliser qu'on va régler le problème, puisque nous n'avons pas réglé le problème nous-mêmes. Maintenant, c'est fait, ça arrive, c'est long, mais ça va finir par arriver.

Quant à savoir si les ministres vont travailler en extérieur, s'ils font partie d'un gouvernement, chacun des ministres travaille dans ses matières. Je suppose qu'il y aura des rapports au gouvernement et que l'idée, c'est d'améliorer les choses.

En ce qui concerne l'opposition, quand il faut une majorité des deux tiers, je ne vois pas comment on l'obtient sans demander à ceux qui doivent voter s'ils veulent bien voter pour. Cela n'empêche pas que des partis qui ont des visées beaucoup plus agressives rejoignent ce vote si ça leur convient; mais on verra bien. Ce sont les majorités alternatives dont j'ai parlé tout à l'heure. Elles sont exclues du fonctionnement du gouvernement. Si elles se réalisent parce qu'il y a des projets qui plaisent à d'autres que les partis du gouvernement, par exemple le vôtre, tant mieux. Je suppose que DéFI et d'autres partis vont à certains moments appuyer des décisions proposées par le gouvernement, parce qu'elles leur plaisent.

Par rapport à ce que mon collègue Peter De Roover a dit, il est vrai que ce n'est pas la frontière qui empêche de se déplacer. C'est simplement ce que je dénonçais, c'est la traduction de cette frustration dans une agressivité par rapport à l'autre. Je pense que la meilleure façon de régler les problèmes n'est pas d'être agressif. Je vous respecte, j'ai beaucoup de plaisir à vous fréquenter et ce n'est pas par l'agression qu'on arrive à faire avancer les choses. Ce que j'ai vu dimanche ne me donne pas très envie de participer à la fête.

01.64 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, proficiat voor u en uw hele ploeg. Collega's, bijna vijfhonderd dagen. Vijfhonderd dagen en eindelijk hebben we een nieuwe regering. Misschien heeft de kiezer de kaarten niet gemakkelijk geschud, maar voor ons als politici kan dat geen excus zijn om de kiezer anderhalf jaar te laten wachten.

We hebben – en ik heb het reeds eerder in onze assemblee gezegd – veel te lang hun geduld op de proef gesteld. Hoeft het dan te verbazen dat we bijvoorbeeld vanochtend in de media te horen kregen hoe weinig vertrouwen die kiezer, die burger nog heeft in de politiek? En dat we een flinke deuk in dat vertrouwen hebben veroorzaakt?

En daarom, mijnheer de eerste minister, is op de eerste plaats, en wellicht de belangrijkste opdracht van uw regering dat vertrouwen te herstellen. Door de belangrijkste uitdagingen aan te pakken. Door de echte zorgen van de mensen in de straat en op de bedrijfsparken ter

dat een genomen beslissing aan de ene kant van de taalgrens wél, maar aan de andere kant niet uitgevoerd wordt. Een probleem dat we zelf niet hebben kunnen aanpakken zullen we niet oplossen door te stellen dat een herfederalisering noodzakelijk.

Elke minister werkt binnen het bestek van zijn bevoegdheden.

Wat de oppositie betreft, kunnen er alternatieve meerderheden gevonden worden als andere partijen zich kunnen vinden in voorstellen waarvoor een tweedemeerdeerdeheid vereist is.

Mijnheer De Roover heeft gelijk: het is niet de grens die een obstakel vormt om zich te verplaatsen. Ik hekelde het feit dat die frustratie zich vertaalt in een agressieve houding, die de zaken volgens mij niet vooruit helpt. Van wat ik zondag heb gezien, word ik niet vrolijk.

01.64 Servais Verherstraeten (CD&V): Nous voici enfin avec un nouveau gouvernement, après presque cinq cent jours. L'électeur ne nous a pas distribué de très bonnes cartes, mais cela ne peut servir d'excuse pour le faire patienter un an et demi. Rien d'étonnant à ce que la confiance des Belges dans la politique fonde comme neige au soleil. La principale mission de ce gouvernement sera dès lors de rétablir cette confiance, en relevant les défis les plus importants et en ayant à cœur de répondre aux préoccupations réelles des citoyens et des entreprises. Le gouvernement doit

harte te nemen. Door de dialoog aan te gaan met burgers en het middenveld, en door vooral ook met zeven partijen eensgezind op te treden.

Een herstel van geloofwaardigheid in de politiek is bijgevolg op de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de regering. Dit is op de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de meerderheid, en ook wij horen respect te hebben voor de oppositie en dat te tonen. Maar niet alleen, zoals vanochtend ook door collega Calvo is gezegd. Dat doen we allemaal.

Président: André Flahaut, vice-président.

Voorzitter: André Flahaut, ondervoorzitter.

The Duty of the opposition is to oppose. Aan het begin van een nieuwe regeerperiode nodig ik jullie uit: controleer die regering, daag die meerderheid uit, wees inderdaad scherp en helder, maar laat ons met elkaar waardig en hoffelijk omgaan. Want we zijn allemaal verantwoordelijk voor de wijze waarop we het debat voeren. We hoorden nog een paar weken geleden van de bondskanselier dat het woord het begin van de daad is. Dus laten we het verbale geweld achterwege laten, want de democratie verliest daarbij. Dat is ook een uitdaging, ik herhaal het, voor ons allemaal en dus bijgevolg ook voor deze meerderheid.

01.65 Peter De Roover (N-VA): Mijnheer Verherstraeten, ik denk mij niet te vergissen wanneer ik in uw woorden een vingerwijzing lees die ik niet op prijs stel. U wekt hier de indruk – en ik zou graag willen dat u die expliciteert – dat de oppositie zich op een onwaardige manier zou gedragen. Dat blijkt impliciet uit uw bewoordingen. Vandaar mijn vraag: wilt u hier iets duidelijker over zijn?

01.66 Servais Verherstraeten (CD&V): Collega De Roover, u hoeft zich niet aangesproken te voelen als ik u niet aangesproken heb.

Het is mijn vaststelling dat het politiek debat de laatste jaren erg verruwt en niet alleen in ons land, maar overal. Door de nieuwe media wordt dat ruw debat ook nog eens verder uitvergroot, veel meer dan vroeger en veel meer dan in de traditionele media het geval was. En dat is niet zonder risico voor een democratie.

Mag ik er nog eens op attenderen: dit is in de eerste plaats uiteraard – en dat heb ik ook gezegd – ook onze verantwoordelijkheid, van de meerderheid en van de regering. Dit is de verantwoordelijkheid van ons allemaal. Ik doe een oproep. Ik heb hier geen vingerwijzing gegeven. Ik heb hier niet berispt. Ik vind trouwens dat het debat vandaag ook zeer hoffelijk verloopt. Mijnheer de voorzitter, misschien is het deze nieuwe assemblee of de nieuwe infrastructuur waar we zitten die dat ook een stukje beïnvloedt, maar ik vind hoe dan ook dat het een ambitie moet zijn voor ons allen om als het ware te doen zoals sporters met elkaar doen. We bekampen elkaar, maar we respecteren ook elkaar. Dat hoort de ambitie ook te zijn van deze meerderheid en dat zal ze ook zijn.

01.67 Peter De Roover (N-VA): Wanneer u het over de oppositie hebt, dan voel ik me wel degelijk aangesproken. Ik heb begrepen dat wij nu officieel tot de oppositie behoren. Ik vond dat er absoluut wel een insinuatie in zat, vandaar ook mijn vraag. Ik mag uw woorden dus

renouer le dialogue avec les citoyens et la société civile, et agir en relayant le point de vue unanime des sept partis.

Ce faisant, la majorité doit témoigner du respect à l'opposition. J'invite cette dernière à scruter l'action du gouvernement, à défier la majorité, mais il s'agit de nous comporter avec dignité et courtoisie les uns envers les autres. Nous sommes en effet tous responsables de la manière dont nous débattons.

01.65 Peter De Roover (N-VA): Je n'apprécie pas ces accusations. M. Verherstraeten insinue que l'opposition ne se comporte pas dignement.

01.66 Servais Verherstraeten (CD&V): M. De Roover ne doit pas se sentir visé personnellement. Ces dernières années, le débat politique est de plus en plus houleux, pas seulement dans notre pays. Les nouveaux médias amplifient encore le phénomène. Il s'agit au premier chef de la responsabilité de la majorité et du gouvernement, mais aussi de nous tous. Je ne pointe personne du doigt. Nous devrions davantage nous comporter comme des sportifs. Nous nous combattons les uns les autres, mais devons aussi nous respecter mutuellement.

01.67 Peter De Roover (N-VA): Si M. Verherstraeten évoque l'opposition, je me sens visé. Le débat reste très courtois aujourd'hui.

nu interpreteren en ook uw terechte verwijzing naar de hoffelijkheid van het debat, zoals zich dat vandaag heeft afgespeeld. Ik heb geen onvertogen bewoordingen gehoord, noch van mijn kant noch van die van collega's. Dus ik mag aannemen dat u de insinuatie die men erin kon zien – en ik denk dat men daarvoor niet ver moest zoeken – hiermee formeel tegenspreekt. Dan dank ik u daarvoor.

01.68 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik heb gezegd wat ik van dit debat tot op heden vond en daar neem ik uiteraard geen woord van terug. Maar ik heb evenzeer gezegd hoe ik de verruwing van het politieke debat niet alleen in ons land maar ook elders in de wereld en de uitvergrooting ervan betreur en ik heb gezegd dat we daar met z'n allen aandachtig voor moeten zijn.

Collega's, zeven partijen met diverse standpunten en we hebben een akkoord bereikt. Dat was enkel mogelijk omdat we bereid waren onszelf te overstijgen en compromissen te sluiten. Mijnheer de eerste minister, niet toevallig hebt u gisteren hier op deze tribune twee christendemocraten geciteerd: Monnet en De Gasperi.

Aangezien alle goede dingen uit drie bestaan, zou ik er graag nog één aan toevoegen: de voorzitter van de Europese Commissie, Ursula von der Leyen. Als we allen bereid zijn om compromissen te sluiten zonder onze principes te compromitteren, kunnen wij een oplossing vinden. Dat is wat deze meerderheid gedaan heeft. Collega's, het is vanmorgen onder meer gegaan over het al dan niet hebben van een meerderheid in een taalgroep. We hebben als christendemocraten en als Vlaamse christendemocraten lang gepleit voor een federale regering met een meerderheid rond een as van de twee grootste politieke formaties in de beide landsgedeelten. Men heeft vanmiddag geciteerd dat ik dat uiterst belangrijk vond. Niet meer, niet minder. Wij vonden dat zij die de leiding hebben over deelstaatregeringen een nog versterkte kans gaven op goede samenwerking tussen de deelstatenregeringen en de federale, omdat mensen geen vechtfederalisme willen. Omdat mensen willen dat de vele regeringen in ons land samenwerken in plaats van elkaar tegen te werken. Ook Vlamingen wensen dat, omdat mensen efficiënt bestuur willen. Efficiënt bestuur is ook maximaal proberen het beleid op elkaar af te stemmen en zo elkaars beleid te versterken.

Het is juist dat we geen Vlaamse meerderheid hebben binnen de schoot van deze federale meerderheid. We hebben maar bijna 49 % van de stemmen gehaald. Het is niet de bedoeling om deze legislatuur vaak te verwijzen naar vorige regeringen. Ik vind dat we het in de politiek moeten hebben over de toekomst, maar ik zal er nu een uitzondering op maken. Ik neem als voorbeeld gewoon de laatste regering. Als de laatste regering niet met een Franstalige meerderheid heeft bestuurd, wil dat dan zeggen dat wij tegen de Franstaligen hebben bestuurd? Of wil dat zeggen dat de regering daarvoor tegen de Nederlandstaligen zou hebben bestuurd? Ongeacht hoe deze regering is samengesteld, wat de meerderheid op taalvlak betreft, heeft deze regering maar één ambitie. Van De Panne tot Aarlen en van Mons tot Noord-Limburg, wij zullen de belangen dienen van alle Belgen, Nederlandstaligen en Franstaligen.

Collega's, een regeerakkoord is een belangrijke eerste stap, maar er is nog een lange weg te gaan. Het echte werk moet nog beginnen en dat zal alleen mogelijk zijn als er wederzijds vertrouwen en respect is.

01.68 Servais Verherstraeten (CD&V): Sept partis aux positions divergentes ne pouvaient parvenir à un accord qu'en dépassant leurs intérêts et en concluant des compromis. Ce n'est pas un hasard si le premier ministre a cité hier deux chrétiens démocrates; MM. Monnet et De Gasperi.

Ajoutez à cette liste Mme von der Leyen, la présidente de la Commission européenne. Les solutions sont le fruit de compromis conclus sans qu'aucune des parties ne trahisse ses principes. C'est précisément ce qu'a fait la présente majorité.

Mon groupe politique a longtemps prôné la formation d'un gouvernement fédéral réunissant les deux chefs de file des exécutifs des entités fédérées. Cette formule réduit les risques d'un fédéralisme de combat. Chaque citoyen, Flamand inclus, aspire à une gouvernance efficace. Certes, l'exécutif actuel n'a pas de majorité du côté flamand. Le gouvernement précédent, sans majorité francophone, a-t-il pour autant gouverné contre les francophones? Ou encore le gouvernement avant lui a-t-il gouverné contre les néerlandophones? La seule ambition nourrie par le présent gouvernement est de servir les intérêts de tous les Belges.

Si un accord de gouvernement constitue une première étape majeure, le travail est loin d'être terminé. Comme dans chaque exécutif, il reste à consolider la confiance entre les partenaires et cet objectif ne pourra être atteint que par une prise en considération des préoccupations et de leurs sensibilités respectives. Si nous

Dat vertrouwen moet groeien, zoals in elke regering. Dat zal moeten groeien, maar het kan alleen groeien als we rekening houden met de bekommernissen en gevoeligheden van anderen. Dat zeven partijen een regeerakkoord als dit kunnen maken, toont ook aan dat dat mogelijk is.

Als deze regering die belangrijkste opdracht kan vervullen en ook het vertrouwen in de politiek wil herstellen, dan zal zij ook een antwoord moeten geven op de gevoelens van onbehagen en onzekerheid die er hoe dan ook bij de bevolking zijn. Ik denk aan zij die vrezen dat hun kinderen het minder goed zullen hebben dan zijzelf, zij die het gevoel hebben te leveren, terwijl ze er niet bij horen, zij die vinden dat de globalisering te ver is doorgeslagen en zij die vinden dat ze niet dezelfde kansen krijgen als anderen.

De globalisering heeft ongetwijfeld, en gelukkig maar, enorme voordelen opgeleverd. Wij kunnen ons niet afzonderen van de rest van de wereld. Openheid is nodig, maar een gemeenschap die niet gebouwd wordt op een sokkel van gemeenschappelijke waarden is gebouwd op los zand. Die gemeenschappelijke waarden, collega's, die moeten we koesteren, want die bepalen waarvoor we staan. Daarom zal deze regering voor evenwicht moeten zorgen, een evenwicht tussen de nodige hervormingen zijn. Wij zullen moeten rekening houden met zij die absoluut zeer veel aanpassingen willen en anderen die het misschien liever bij het oude zouden willen laten. We zullen een evenwicht moeten zoeken tussen zij die het goed hebben en zij die minder kansen krijgen. Wij zullen een evenwicht moeten zoeken tussen Vlamingen en Franstaligen. Wij zullen een evenwicht moeten zoeken tussen zij die hier geboren zijn en zij die hier nieuwkomers zijn.

Collega's, wij zijn in het voorjaar getroffen door iets wat we niet verwacht hadden. We zijn getroffen door een gezondheidscrisis zonder voorgaande. Gelukkig, en ik salueer hen, beschikten wij over een hoogstaande gezondheidszorg met fantastische zorgverleners, maar de crisis leert ons ook dingen. De crisis heeft ons geleerd dat het efficiënter kan. De crisis heeft geleerd dat zorgpersoneel ook meer erkenning verdient. Applaus is uitstekend, maar betere loons- en arbeidsvoorwaarden, een verlaging van de werkdruk en meer opleidingen, zijn nog beter. Dat is wat deze regering doet. Zij plaatst daar structureel middelen tegenover voor de hele legislatuur en zet zo het werk verder dat in het Parlement was gestart.

01.69 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Mijnheer Verherstraeten, u hebt het zonet gehad over eenheid, over efficiëntie en over de lessen uit de coronacrisis. Een van de lessen die we net geleerd hebben, is het probleem van de negen ministers van Gezondheid. Niet alleen twee Vlaamse en zeven Franstaligen, want mevrouw Depoorter vergeet Elke Van den Brandt van Groen, die de Vlaamse Brusselaars vertegenwoordigt. Wat de crisis ons toch echt geleerd heeft, is dat we nood hebben aan eenheid van commando. Het is door alle experts gezegd. Er zijn ook publieke opinies over verschenen.

Vlaming of Waal, men wordt op dezelfde wijze door het coronavirus getroffen. Ik begrijp dus niet waarom u dan denkt dat u door meer te splitsen dichter bij de mensen komt of efficiënter zult zijn. Denkt u nu echt dat u dichter bij de mensen komt door Gezondheid van de Wetstraat naar het Martelarenplein te halen? Denk aan het drama in

voulons restaurer la confiance dans la politique, nous devons également apporter une réponse aux sentiments de malaise et d'insécurité des citoyens qui ont l'impression que l'on se contente de leur demander des sacrifices, mais de rester exclus. Le gouvernement devra trouver l'équilibre entre réformes ou statu quo, entre nantis et plus démunis, entre Flamands et francophones, entre ceux qui sont nés en Belgique et ceux qui sont nés ailleurs.

La crise sanitaire nous a également appris que nous manquons d'efficacité et que le personnel soignant mérite une plus large considération. Le présent gouvernement poursuit le travail parlementaire et prévoit des moyens structurels pour mener cette tâche à bien.

01.69 Sofie Merckx (PVDA-PTB): La crise du coronavirus nous a également appris que neuf ministres de la Santé, c'est exagéré. Il faut une unité de commandement. Pourquoi diviser davantage serait plus efficace ou permettrait de rendre à nos soins de santé ses valeurs humaines de proximité? Il suffit de penser au drame qui s'est déroulé dans les maisons de repos et de soins, une compétence du ministre flamand Beke.

de woonzorgcentra. Hoe heeft de heer Beke de crisis gemanaged in Vlaanderen? Het pandemieplan van 2006 dat diende om pandemieën in woonzorgcentra aan te pakken, heeft men blijkbaar ergens in een lade laten liggen. Het is nooit doorgegeven en dus ook niet uitgevoerd in de woonzorgcentra.

01.70 Servais Verherstraeten (CD&V): Collega Merckx, ik kom verder in mijn betoog op de bevoegdheidsverdelingen terug, maar laat mij uw vraag beantwoorden.

Ten eerste zijn wij getroffen door een enorme gezondheidscrisis, die ons allen verrast heeft, niet alleen onze Gemeenschappen en ons land, maar ook de buurlanden. De omvang en onverwachtheid ervan heeft ons allemaal verrast. We hebben daar een antwoord op gegeven. De respectieve Gemeenschappen. De federale overheid. Ik vind niet dat alles perfect is gelopen, maar ik vind wel dat alle diverse overheden het allerbeste van zichzelf hebben gegeven.

We hebben geleerd door te doen. Learning by doing. Had het beter gekund? Ja, maar hebben we het er zo slecht vanaf gebracht als u stelt? Dat durf ik tegen te spreken. We zouden oneer aandoen aan diegenen die het allerbeste van zichzelf hebben gegeven. Moet er eenheid van commando komen? Er is veel eenheid geweest, denk ik. Kan er meer eenheid van commando zijn? Ik denk het wel, mijns inziens kan dat best. We zitten vandaag met een staatsstructuur zoals die is en we zitten daar vandaag met een grondwettelijke context zoals die is.

We zullen het dus met de huidige bijzondere wetgeving en de huidige Grondwet moeten doen. Als het niet zo ernstig is als in maart/april, in het voorjaar, en we de zaak kunnen beheren, misschien niet beheersen, maar kunnen beheren, dan denk ik ook dat eenheid van commando mogelijk is, met respect voor elkaars bevoegdheden. Dat respect voor elkaars bevoegdheden vindt u menigmaal in dit regeer-akkoord terug. Collega's, deze crisis heeft trouwens aangetoond hoe belangrijk lichamelijk welzijn is, maar ook het mentale.

01.71 Björn Anseeuw (N-VA): Mijnheer Verherstraeten, u had het daarstraks over het respect voor elkaar bevoegdheden. U had het ook over een hoffelijk en ernstig debat. Op dat laatste punt is dat niet wat ik de hele dag heb ontwaard. Toen een Antwerpse collega zich vanmorgen op een eerder hooghartige toon verloor in wat zinsneden zonder veel samenhang, dan was dat niet de verbindende taal waar deze meerderheid, deze paars-groene regering, prat op gaat. Blijkbaar is dat niet de eerste keer, getuige het beloftevolle witte konijn uit Antwerpen. Ik ben echter mild en vergevingsgezind. Het zal wat zenuwachtigheid zijn, en ik begrijp dat wel, want als het gaat over bevoegdheidsverdeling, dan begrijp ik dat er bij u ook wat zenuwachtigheid is. Vandaar dat u daar ook de nadruk op legt.

Ik heb een heel concrete vraag. In het regeerakkoord staat nagenoeg niets wat ook maar enigszins lijkt op arbeidsmarkthervorming. Wat er wel in staat, is één concrete activeringsmaatregel, maar activering is bij uitstek een bevoegdheid van de deelstaten. Dat verbaasde me dus. Als ik dan kijk naar welke activeringsmaatregel het is, dan gaat het over die zones *zéro chômeur de longue durée*, iets wat uit Frankrijk is overgewaaid, tot in Wallonië en zelfs tot in Brussel, maar nog niet tot in Vlaanderen. Vanuit Vlaams perspectief is zo een

01.70 Servais Verherstraeten (CD&V): Cette crise sanitaire d'envergure n'a pas seulement surpris la Belgique mais aussi tous les pays voisins. Tout n'a pas fonctionné parfaitement mais l'ensemble des pouvoirs publics ont donné le meilleur d'eux-mêmes. Auraient-ils pu faire mieux? Oui mais il ne faut pas non plus nous déprécier. Une plus grande unité de commandement sera la bienvenue à l'avenir – dans le respect des compétences de chacun – mais la structure de l'État est ce qu'elle est.

01.71 Björn Anseeuw (N-VA): M. Verherstraeten a évoqué le respect des compétences respectives des divers niveaux de pouvoir ainsi que la nécessité de mener un débat courtois et sérieux. Pourtant, j'ai entendu ce matin un collègue anversois s'exprimer d'une façon assez décousue. Je comprends cependant que certains soient nerveux lorsqu'il s'agit de la répartition des compétences. Rien n'est mentionné dans l'accord de gouvernement en ce qui concerne la réforme du marché de l'emploi. Une mesure d'activation concrète y figure cependant: les territoires zéro chômeur de longue durée. Pourtant, il s'agit là d'une compétence régionale par excellence. Par ailleurs, cette mesure

maatregel natuurlijk de kar voor het paard spannen.

Het Vlaamse beleid op het vlak van activering is er uitsluitend op gericht om mensen toe te leiden naar een job, om mensen daarop voor te bereiden, specifiek en meer in het bijzonder in de richting van knelpuntberoepen. Die zone *zéro chômeur de longue durée* is net het omgekeerde. We hebben een werkloze die blijkbaar niet terechtkan op de arbeidsmarkt, dus creëren we een kunstmatige job, gesubsidieerd door de overheid. Dat is wat vandaag al in Frankrijk, Wallonië en Brussel gebeurt. Dat staat natuurlijk haaks op waar het Vlaamse beleid voor staat. U kent het ongetwijfeld goed genoeg, want de minister van Werk in de Vlaamse regering kent u ook ontzettend goed. Zij is een partijgenote van u.

Ik vind het wel bijzonder hoe u het ene met het andere rijmt. Mijn concrete vraag aan u is dus: de activeringsmaatregel die nu is opgenomen in het regeerakkoord van de paars-groene regering, betekent die dat de zones *zéro chômeur de longue durée* ook aan Vlaanderen zullen worden opgedrongen?

01.72 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik krijg zeer boeiende en interessante vragen. Alleen zijn het luiken die ik zo dadelijk in mijn betoog zou willen aansnijden. Ik was nog met het gedeelte Volksgezondheid bezig.

Collega Anseeuw, respect voor elkaars bevoegdheden vinden wij als Vlaamse christendemocraten fundamenteel. We gaan ervan uit dat, als iedereen voor zijn eigen deur veegt, de hele straat schoon is.

Wat de ambities van deze federale regering betreft inzake activering, hebt u het zelf gezegd: in de eerste plaats is dat een bevoegdheid van de regio's. Dat is zo, maar wij kunnen helpen in het kader van onze bevoegdheden inzake eindeloopbaanbeleid en werkbaar werk, om de regio's te helpen die activering te realiseren. Het is niet de bedoeling van de federale regering om op hun terrein te komen. Het is wel de bedoeling om resultaat te boeken.

Collega Anseeuw, ik probeer te antwoorden op uw vraag. Of wenst u al een nieuwe vraag te stellen voordat ik geantwoord heb?

01.73 Wouter Vermeersch (VB): Mijnheer Verherstraeten, ik heb een heel duidelijke vraag.

Ik hoor u voortdurend over respect praten, maar ik heb vanmorgen naar Radio 1 geluisterd en daar waren de ARCO-spaarders aan het woord. Ze zeiden dat het hard aankomt dat de advocate van de tegenpartij in het ARCO-dossier uiteindelijk minister wordt. Ze hebben het uiteraard niet over de persoon zelf en haar competenties, maar over de symbolische waarde. U hebt het voortdurend over respect. Wat denkt u over het respect voor die ARCO-spaarders?

Voorzitter: *Patrick Dewael, voorzitter.*
Président: *Patrick Dewael, président.*

01.74 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik krijg tijdens mijn betoog vragen over alles, zodat ik eigenlijk de structuur van mijn betoog moeilijker kan volgen. Ik probeer eerst de vraag over het arbeidsmarktbepalid te beantwoorden. Wat u ongetwij-

revient à mettre la charrue avant les bœufs. En effet, alors que la politique d'activation menée en Flandre vise exclusivement à guider les citoyens vers un emploi, le concept de ces territoires est basé sur l'objectif contraire, à savoir créer des emplois artificiels en partant manifestement du principe que le chômeur ne peut plus se réinsérer sur le marché de l'emploi. Cette mesure sera-t-elle également imposée à la Flandre?

01.72 Servais Verherstraeten (CD&V): Il est fondamental de respecter la répartition des compétences entre les différents niveaux de pouvoir. Si chacun balaie devant sa porte, la rue sera propre. L'activation est une compétence régionale, mais le niveau fédéral peut apporter sa contribution par le biais de ses compétences en matière de politique de fins de carrière et de travail faisable.

01.73 Wouter Vermeersch (VB): Ce matin, les coopérants d'ARCO se sont, via leur avocat, déclarés choqués de voir devenir ministre l'avocate de la partie adverse dans le dossier ARCO. Est-ce là leur témoigner de respect?

01.74 Servais Verherstraeten (CD&V): Je vais d'abord m'efforcer de répondre à la question sur la politique en matière de marché du

feld opgevallen zal zijn, collega Anseeuw, is dat de ambitie van de federale regering om de werkzaamheidgraad tegen 2030 op te trekken tot 80 % ook de ambitie is van de Vlaamse regering.

De federale regering en de Vlaamse regering hebben dezelfde ambities.

U pleit voor autonomie, wij ook. In een andere context misschien, maar wij pleiten ook voor autonomie. Als een Franstalige regio, die bevoegd is voor activering, bepaalde invullingen geeft, dan horen we die autonomie te respecteren. Als wij staan op onze autonomie in het kader van onze bevoegdheden, dan horen we ook de autonomie van onze Franstalige collega's in het kader van hun bevoegdheden te respecteren. Dat zal ik ook doen, maar we zijn gezamenlijk een engagement aangegaan. Meer mensen aan de slag, dat is de essentie van de zaak. Dat gaat uiteraard over werkloosheid, maar ook over veel meer dan werkloosheid. Er zijn namelijk nog veel meer mensen niet aan de slag, collega Anseeuw, die ook niet werkloos zijn.

01.75 Björn Anseeuw (N-VA): Dank u voor uw bijzonder duidelijk antwoord, collega Verherstraeten.

Ik heb uit uw antwoord begrepen dat u de autonomie van de deelstaten op het vlak van de activering zult respecteren. Dat is één, dat heb ik goed begrepen, denk ik. Ten tweede, ik heb ook begrepen dat u die zones zonder langdurige werkloosheid vanuit de federale overheid wil ondersteunen.

U weet bijzonder goed dat een dergelijke activeringsmaatregel haaks staat op wat er in Vlaanderen gebeurt op het vlak van activering. Met andere woorden, het is een maatregel enkel op maat van de Franstaligen, die in hoofdzaak zal worden betaald door de Vlaming. Dat is dan duidelijk, dat is een nieuwe extra factuur voor Vlaanderen, een factuur die Vlaanderen moet betalen voor het Waalse activeringsbeleid. Dat is dan duidelijk. Dat is dan de stap die u zet in deze paars-groene regering. Ik zou er niet trots op zijn. Ik stel het vast, maar het is goed dat de Vlamingen nu weten dat er bijkomende facturen komen.

01.76 Servais Verherstraeten (CD&V): Collega Anseeuw, u hoeft mij geen woorden in de mond te leggen die ik niet heb uitgesproken. Als het duidelijk is dat er ambities zijn om tegen 2030 aan 80 % te komen, dan zullen én de regio's én de federale overheid een serieus tandje moeten bijsteken en daarover samenwerken en hun beleid ook op elkaar afstemmen, met respect voor elkaars bevoegdheden. Maar wel met één duidelijke lijn, en dat is die ambitie te realiseren. Dan zullen er meer mensen aan de slag zijn en dan zullen uw zorgen omtrent de transfers voor een stuk vanzelf verminderen. Dat is mijn absolute overtuiging.

01.77 Wouter Vermeersch (VB): Ik had mijn vraag misschien niet duidelijk gesteld, daarom zal ik ze nog eens herhalen, mijnheer Verherstraeten. U had het voortdurend over respect. Vanmorgen hebt u misschien ook de ARCO-spaarders op de radio gehoord. Zij vonden het respectloos dat de advocate van de tegenpartij minister werd. Het ging twee keer niet over de competentie of de persoon van de minister, maar natuurlijk over de symboolwaarde.

travail. Ce gouvernement a pour objectif de relever le taux d'emploi à 80 % d'ici à 2030. Le gouvernement flamand partage cette ambition. Nous plaidons également pour l'autonomie, mais il nous faut alors faire montre du même respect pour l'autonomie de nos collègues francophones. Plus de personnes au travail: voilà ce dont il s'agit – et la question déborde largement le seul chômage.

01.75 Björn Anseeuw (N-VA): M. Verherstraeten entend respecter l'autonomie, mais aussi soutenir les zones sans chômage de longue durée, ce qui est en porte-à-faux avec la politique flamande. Nous voici donc face à une mesure élaborée sur mesure pour les francophones, mais payée par les Flamands.

01.76 Servais Verherstraeten (CD&V): M. Anseeuw ne peut me faire dire ce que je n'ai pas dit. Pour réaliser ces ambitions, le gouvernement fédéral et les régions devront collaborer et accorder leurs politiques. Si davantage de personnes ont un emploi, les transferts diminueront d'eux-mêmes.

01.77 Wouter Vermeersch (VB): Alors que M. Verherstraeten n'a cessé d'évoquer l'importance du respect, les épargnants d'ARCO s'estiment peu respectés lorsqu'ils voient l'avocate de la partie adverse devenir ministre. Je ne parle pas des compétences ni de

In hoeverre beschouwt u dat respectvol voor die ARCO-spaarders, die miljoenen gedupeerden die uit het ARCO-dossier zijn voortgekomen?

01.78 Servais Verherstraeten (CD&V): Collega, wij hebben respect voor die 800.000 ARCO-spaarders en wij hebben én in de vorige regering naar oplossingen gezocht, én in die daarvoor, met diverse samenstellingen. Er zijn procedures hangende. We leven in een rechtsstaat. Wij horen die procedures te respecteren en we zullen dat doen. Nadat de bevoegde hoven en rechtbanken zich daarover uitgesproken hebben, zullen wij als regering een positie innemen. Wat ik echter weinig respectvol vind, is dat u een nieuwe minister – die u niet kende, maar die ik wél ken – door haar professioneel verleden verdacht wenst te maken. Advocaten hebben een deontologie!

la personne de la ministre, mais de la valeur symbolique de sa nomination.

01.79 Wouter Vermeersch (VB): Ik heb heel duidelijk gezegd dat het niet om de competentie of de persoon van de minister gaat, maar natuurlijk over de symboolwaarde. Mijn vraag aan u is heel duidelijk: zijn er in de regeringsonderhandelingen over het ARCO-dossier afspraken gemaakt, want behoudens vergissing van mijn kant staat daarover niets in het regeerakkoord. Ik vraag u dus heel duidelijk: wat met het ARCO-dossier? Wat hebt u met de zeven partijen daarover afgesproken?

01.78 Servais Verherstraeten (CD&V): Nous respectons ces 800 000 épargnants d'ARCO et nous avons recherché des solutions au sein du précédent gouvernement et de celui qui a précédé. Des procédures sont en cours et nous respecterons les décisions qui en découleront. Le gouvernement prendra position lorsque les cours et tribunaux compétents auront rendu une décision. Il est peu respectueux de jeter la suspicion sur une nouvelle ministre sur la base de son passé professionnel. Les avocats ont une déontologie.

01.80 Servais Verherstraeten (CD&V): U hebt het regeerakkoord goed gelezen. U vindt daar in het regeerakkoord niets over terug. U hebt mij goed gehoord. Er zijn gerechtelijke procedures hangende. Die wachten wij af, en daarna zal de regering daarover wel een positie innemen en zal de bevoegde minister in overleg met heel de regering daarover een standpunt bepalen. U kent de ambitie van de Vlaamse christendemocraten, maar u kent ook de ambitie van vele anderen. Wij zoeken oplossingen in dit dossier.

01.79 Wouter Vermeersch (VB): Je répète qu'il s'agit d'un symbole. Des accords ont-ils été conclus quant à ce dossier au cours des négociations qui ont débouché sur la formation du gouvernement? Nous n'en retrouvons aucune trace dans l'accord de gouvernement.

De voorzitter: Mag ik nu voorstellen dat mijnheer Verherstraeten zijn betoog voortzet? Ik zeg het nogmaals, maar wat baten kaars en bril? Een fractieleider heeft toch ook het recht om een paar punten te mogen maken, zonder dat hij constant van het ene naar het andere thema moet overschakelen? Dat is toch ook niet de bedoeling?

01.80 Servais Verherstraeten (CD&V): Lorsque le pouvoir judiciaire aura rendu une décision, le ministre compétent définira sa position en la matière en concertation avec l'ensemble du gouvernement. Nous sommes toujours à la recherche de solutions.

Le président: Les députés ne sont pas des membres du gouvernement. L'objectif n'est pas de les interroger comme s'ils en faisaient partie.

Ik kan dat nu blijven herhalen, mevrouw Van Bossuyt, maar dit is dus geen correcte invulling van het interruptierecht. Wat we willen vermijden, zijn tien sprekers die elkaar opvolgen zonder dat er een debat mogelijk is. Nu krijgt een spreker die op de tribune staat nauwelijks de kans iets te zeggen. Hij wordt eigenlijk ondervraagd alsof hij een lid is van de regering. Bij mijnheer Piedboeuf was dat ook het geval. Ik heb eigenlijk nog nooit meegemaakt dat de regering zo'n rustige dag kon doorbrengen als vandaag. Ik heb nog geen enkele concrete vraag gehoord aan een lid van de regering. Ik weet niet of dat afgesproken is.

Ik ben maar een beetje aan het proberen u terug te brengen naar de klas, want we hoppen bij elke fractieleider van de ene vraag naar de andere. Straks zal de regering nog wel moeten repliceren op iets. Ik ben u dus een beetje aan het uitdagen om de heer Verherstraeten toe te laten zijn betoog voort te zetten en anderzijds ook wat werk te geven aan de regering. Dat was eigenlijk mijn bedoeling, maar *you have the floor*, mevrouw Van Bossuyt.

01.81 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik had al drie keer mijn punt gemaakt in de tijd dat u net deze opmerking heeft gemaakt.

Mijnheer Verherstraeten, u hebt het over respect voor elkaar's bevoegdheden. Ik veronderstel dat respect voor elkaar's bevoegdheden ook betekent dat je mee aan tafel mag zitten als er over je bevoegdheden gesproken wordt. In dit land is dat momenteel echter absoluut niet het geval. Op het Europese niveau zit Vlaanderen bijna nooit mee aan de tafel, terwijl daar over heel veel van zijn bevoegdheden gesproken wordt. En zeker in deze regering, in deze constellatie met een Vlaamse minderheid, is het meer dan ooit belangrijk dat die Vlaamse stem veel duidelijker gehoord kan worden aan de Europese tafel. Ik hoop dus dat daar toch eindelijk verandering in zal komen.

01.82 Servais Verherstraeten (CD&V): Collega Van Bossuyt, zoals de Kamervoorzitter meer dan terecht heeft gezegd: ik zit niet in de regering. Ik heb er echter wel ooit in gezeten en ik heb begrepen dat zeer veel standpunten die ons land dient in te nemen hoe dan ook eerst het voorwerp uitmaken van interministerieel overleg. In het regeerakkoord komen de woorden "evalueren" en "onderzoeken" zeer veel voor, fenomenaal veel zelfs, zoals collega De Roover vanochtend terecht heeft gezegd. Ik heb ondertussen ook even nagegaan, collega De Roover, hoeveel keer die in het vorige regeerakkoord stonden. Nog meer. Ik heb ook eens gegoogeld hoeveel keer ze in het Vlaamse regeerakkoord stonden. Nog meer.

Waar ik heel fier op ben, is dat in dit regeerakkoord zeer veel "in overleg met de sociale partners" en "in overleg met de deelstaten" staat. Waar ik ook heel fier op ben, is dat in dit regeerakkoord zeer veel herhaald wordt dat wij willen samenwerken met de deelstaatregeringen om overal in dit land tot een zo goed mogelijk beleid te kunnen komen.

01.83 Peter De Roover (N-VA): U hebt daarstraks natuurlijk heel goed geluisterd, maar mij maar half geciteerd, toen u zei dat uw regering, de regering die u steunt, heel veel zal onderzoeken en evalueren. Daar heb ik op zich geen probleem mee. Het ging mij vooral om het gebrek aan hervormingen dat daartegenover staat. De hervormingsdrift van de Vlaamse regering, waaraan u actief deelneemt, plaatst daar iets tegenover. Het is dus niet zozeer dat deze regering te veel onderzoekt, maar wel dat ze te weinig ambitie heeft om te hervormen.

01.84 Eerste minister Alexander De Croo: Mijnheer de voorzitter, ik heb de indruk dat u mij probeert aan te sporen om deel te nemen aan het debat. Als ik iets hoor dat feitelijk onjuist is, dan zal ik dan ook de gelegenheid nemen om daarop in te gaan.

01.81 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): M. Verherstraeten évoque le respect des compétences de chacun, mais la Flandre ne peut presque jamais siéger au niveau européen dans ce pays. Avec un gouvernement minoritaire en Flandre, il importe désormais plus que jamais que la voix de la Flandre puisse se faire entendre beaucoup plus clairement au niveau européen. J'espère que cela sera enfin possible.

01.82 Servais Verherstraeten (CD&V): De nombreuses positions que notre pays doit définir font préalablement l'objet d'une concertation interministérielle. L'accord de gouvernement utilise souvent les mots "évaluer" et "examiner". Ils l'étaient encore plus dans le précédent accord de gouvernement, et il en va de même pour l'accord de gouvernement flamand. Je suis fier de l'accent qui a été mis sur la collaboration avec les entités fédérées et les partenaires sociaux.

01.83 Peter De Roover (N-VA): Je n'ai été cité qu'à moitié à l'instant. Le problème n'est pas tant que ce gouvernement se livre à trop d'études, mais plutôt qu'il affiche trop peu d'ambition réformatrice.

01.84 Alexander De Croo, premier ministre: Quand j'entends quelque chose qui est démenti par les faits, il est normal que je souhaite réagir. La Flandre siège

Ik wil graag ingaan op de opmerking van mevrouw Van Bossuyt dat Vlaanderen nooit aan tafel zit in Europa. Bij vijf van de negen raadsformaties is het zo dat Vlaanderen aan tafel zit. Dat geldt bijvoorbeeld voor landbouw, visserij, energie en mobiliteit. Vlaanderen zit bij vijf van de negen formaties aan tafel en wordt in verband met andere thema's betrokken bij de bepaling van de standpunten. Ik ben de voorbije jaren vaak naar vergaderingen van Ecofin en de eurogroep geweest en kan zeggen dat Vlaanderen altijd wordt betrokken bij de bepaling van de standpunten en de nota's die men daarover krijgt. Die vloeien voort uit onderhandelingen en daar moet men zich dan ook aan houden. Zeggen dat Vlaanderen niet bij besprekingen op het Europese niveau wordt betrokken, is het licht van dezon ontkennen.

01.85 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Ik ben heel blij dat u Vlaanderen voortaan altijd zult meenemen naar alle Europese toppen en bijvoorbeeld ook naar de Europese Raad, als er over een begroting van tweeduizend miljard euro onderhandeld wordt. Bedankt voor dat engagement.

01.86 Eerste minister Alexander De Croo: U trekt een conclusie uit iets wat ik helemaal niet heb gezegd. Misschien kan mijnheer de voorzitter duidelijkheid scheppen. Dat heb ik niet gezegd. Ik heb simpelweg uw opmerking weerlegd dat Vlaanderen nooit aan tafel zit. Dat is absoluut niet het geval. Meer valt daar eigenlijk niet over te zeggen.

01.87 Sander Loones (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik wil u oproepen om uw rol als voorzitter waar te nemen.

De premier heeft gezegd dat de deelstaten in verband met bepaalde zaken wel bij de besprekingen op het Europese niveau worden betrokken. Bovendien staat in het regeerakkoord dat de samenwerkingsakkoorden van 1994 moeten worden aangepast. In het regeerakkoord zelf staat dus dat deze regering vindt dat de deelstaten te weinig worden betrokken bij het overleg op het Europese niveau. De vraag van collega Van Bossuyt is dus volledig terecht.

Voormalig premier Wilmès heeft zich bij de laatste onderhandelingen over de meerjarenbegroting geëngageerd om de deelstaten meer bij die zaken te betrekken. Dat is in grote mate gebeurd, maar op belangrijke momenten juist niet. Het gaat daarbij om belangrijke thema's die in de begroting worden opgenomen en waarvoor de kennis bij de deelstaten moet worden gezocht. Denk bijvoorbeeld aan besprekkingen op het Europese niveau over het Europese landbouwbeleid. De nodige kennis ligt dan in Vlaanderen. De vraag van mevrouw Van Bossuyt is zeer terecht en u kunt die niet zomaar afdoen met de een of andere politieke spelerei.

Bent u voornemens zich te engageren om de deelstaten, telkens wanneer het nodig is en telkens wanneer er een microbevoegdheid bij de deelstaten ligt, niet alleen bij voorafgaande vergaderingen te

dans neuf formations du Conseil de l'UE et elle est associée à la définition d'une position pour d'autres thèmes. Ces positions procèdent de négociations et elles sont fixées dans des notes auxquelles il faut ensuite se tenir.

01.85 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Je me réjouis que le premier ministre permettra désormais chaque fois à la Flandre de participer aux sommets européens et par exemple aussi au Conseil de l'UE lorsqu'un budget de 2 000 milliards d'euros y sera discuté. Merci pour cet engagement.

01.86 Alexander De Croo, premier ministre: Mme Van Bossuyt dit là quelque chose qui ne découle absolument pas de ce que j'ai dit. J'ai réfuté l'affirmation selon laquelle la Flandre n'est jamais associée aux discussions.

01.87 Sander Loones (N-VA): L'accord de gouvernement prévoit que l'accord de coopération de 1994 doit être adapté. Ce gouvernement estime donc lui-même que les entités fédérées sont trop peu associées à la concertation au niveau européen. La question de Mme Van Bossuyt est donc pleinement justifiée.

Le premier ministre précédent, Mme Wilmès, s'est engagé lors des dernières négociations au sujet du budget pluriannuel à associer davantage les entités fédérées, ce qui a été fait dans une large mesure, sauf précisément aux moments critiques, alors que, par exemple dans le cas de la PAC, le know-how est en Flandre.

Le premier ministre actuel, M. De Croo, s'engage-t-il non

betreken, maar ook een plek aan de tafel te geven?

seulement à ne pas se contenter d'associer les entités fédérées aux réunions préliminaires, mais aussi à leur donner une place à la table des négociations chaque fois que cela sera nécessaire et chaque fois qu'une micro-compétence fera partie de leurs attributions?

01.88 Eerste minister **Alexander De Croo**: In de Europese Raad van de regeringsleiders zitten staatshoofden. Hoe kunnen we dan regelen dat iemand die geen staatshoofd is, mag aanschuiven?

Er vindt vandaag overigens een Europese top plaats, waarbij ik natuurlijk niet aanwezig kan zijn. De enige manier waarop ons land op die top kan worden vertegenwoordigd is ofwel door de voorzitter van de Raad, en Charles Michel doet dat ook, ofwel door een staatshoofd. Emmanuel Macron is vandaag bijvoorbeeld niet aanwezig en wordt vertegenwoordigd door Angela Merkel. We kunnen dus alleen vertegenwoordigd worden door een staatshoofd.

Ik weet niet of u dit als opstap ziet in verband met een of ander separatistisch idee, maar dat is een ander verhaal. Op een top van staatshoofden kan men niet door het hoofd van een deelstaat worden vertegenwoordigd. Zo werkt dat niet.

01.88 Alexander De Croo, premier ministre: Seuls des chefs d'État peuvent siéger au Conseil européen des chefs de gouvernement. Les seules personnes habilitées à représenter notre pays à ce sommet sont le président du Conseil, Charles Michel, ou un chef d'État.

J'ignore si la N-VA y voit une brèche pour l'une de ses idées séparatistes, mais ceci est une autre histoire.

01.89 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik denk dat de premier heel goed weet dat hij daar nooit alleen in de zaal zit. Bij de belangrijke raden, bijvoorbeeld bij de onderhandelingen over de begroting van tweeduizend miljard euro, zat de premier daar met de vijf mensen die hij mocht meenemen. Dat waren vijf mensen (...) die daar zaten. Slechts in tweede instantie werd de Vlaamse permanente vertegenwoordiger wat geïnformeerd en werd er op hem een beroep gedaan. Men moet daar achter de premier aan tafel kunnen zitten om mee te beslissen over dergelijke belangrijke zaken. Dat is in het belang van iedereen in België. Daar ligt immers de nodige informatie.

01.89 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Le premier ministre sait très bien qu'il ne sera jamais seul au Conseil. Lors des négociations sur le budget de 2 000 milliards d'euros, il s'était fait accompagner de cinq personnes. Ce n'est que dans un deuxième temps que le représentant permanent de la Flandre a été impliqué, alors qu'il aurait dû être autour de la table pour participer aux décisions importantes. C'est dans l'intérêt de tout un chacun en Belgique.

01.90 Minister Sophie Wilmès: Mijnheer de voorzitter, ik voel me een beetje betrokken bij dit verhaal, aangezien ik de eer had om het standpunt van België te verdedigen tijdens de onderhandelingen over het meerjarige financiële kader.

Er zijn twee fasen geweest.

Voor de uitbraak van COVID-19 ben ik onder meer samen met leden van de delegatie van de Waalse regering en van de Vlaamse regering afgereisd. Zoals u weet, mogen aan de onderhandelingstafel alleen de regeringsleiders zitten. Er is in de delegatie plaats voor mensen die willen meekomen en voor de uitbraak van COVID-19 was er onder meer plaats voor Wallonië en Vlaanderen. Vervolgens kregen we te maken met COVID-19.

01.90 Sophie Wilmès, ministre: J'ai eu l'honneur de défendre le point de vue de la Belgique aux négociations sur le cadre financier pluriannuel, qui se sont déroulées en deux phases.

Avant la crise du COVID-19, j'ai notamment fait le voyage avec des membres des délégations des gouvernements wallon et flamand. Seuls les chefs de gouvernement peuvent s'asseoir à la table des négociations, mais les délégations peuvent accueillir qui le souhaite. Avant la pandémie, il y avait notamment de la place pour la

Wallonie et pour la Flandre. Le COVID-19 a changé la donne.

Et qu'est-ce qui s'est passé à ce moment-là, c'est qu'on ne pouvait plus avoir de grandes délégations et que, donc, le minimum, c'est d'avoir quand même son ambassadeur, les gens de l'administration qui vous suivent, etc. Enfin je ne vais pas tout expliquer ici, je l'ai déjà fait en commission à l'époque, et on était en liaison constante avec la représentation permanente en vidéo pour expliquer l'évolution des choses. C'est un premier point.

Deuxième point: l'ensemble des points qui sont défendus à l'Europe. Ce n'est parfois que le chef du gouvernement ou le chef de l'État qui siège, mais en Belgique il y a la DGE, il y a des préparations DGE, et tout est discuté.

Troisième point, au niveau de l'organisation des travaux au fédéral, puisque c'est vous qui étiez président de la commission, vous savez qu'on faisait des prébriefing et puis on a fait des débriefing. Et je terminerai par ceci: la preuve que le point de vue des entités fédérées est toujours défendu, c'est que, je vous le rappelle quand même, au départ, dans les négociations sur le cadre pluriannuel financier de 2020 à 2027, il n'était pas du tout question, en aucun cas, qu'il y ait des compensations pour un Brexit. Qui s'est battu pour cela? La Belgique entre autres, avec les entités fédérées à ses côtés, pas seulement la Belgique, mais la Belgique au niveau fédéral avec les entités fédérées à ses côtés et on est parvenu à nos fins.

01.91 Servais Verherstraeten (CD&V): Ik probeer de draad weer op te pikken, mijnheer de voorzitter.

We hadden het over hervormingen? Hervormingen betekenen niet noodzakelijk tabula rasa maken. Hervormingen kunnen wat goed is verder versterken.

De hier aanwezige gewezen minister van Volksgezondheid heeft de eerste stappen gezet naar de uitbreiding van de geestelijke gezondheidszorg. Deze regering versterkt en investeert daarin 200 miljoen euro. Dat is een belangrijke opstap en een belangrijke doorstart om zij die kwetsbaar zijn de zorgen te geven waar ze recht op hebben. Dat noemen wij ook hervormen.

We hebben het daarnet gehad over hervormingen op de arbeidsmarkt om de werkgelegenheidsgraad op te krikken. We willen de drempels voor inactieven wegwerken. We voorzien bijvoorbeeld in deeltijds werken en deeltijds recupereren wegens ziekte. We maken het mogelijk om zij die zich de inspanning getroosten om deeltijds te werken te belonen in plaats van te straffen, zoals we in het verleden misschien iets te veel hebben gedaan. We geven personen met een handicap meer kansen om te participeren op de arbeidsmarkt.

Er is reeds door onder meer collega Piedboeuf naar verwezen, we proberen de prijs van de liefde verder terug te dringen, zodat een gehandicapte die samenwoont met een partner er baat bij heeft te werken en baat heeft bij contacten, want werken is meer dan loon verdienen. Werken zorgt ook voor sociale contacten. Werken is ook er zich goed bij voelen. Dat is zo belangrijk. Ook dat is hervormen.

Op dat ogenblik waren er geen grote delegaties meer mogelijk. We stonden via videocalls voortdurend in contact met de permanente vertegenwoordiging om de recentste ontwikkelingen toe te lichten. Voor de punten die in Europa verdedigd worden, is soms enkel het staatshoofd of de regeringsleider aanwezig, maar in België wordt alles binnen de DGE voorbereid en besproken.

Op federaal niveau waren er prebriefings en daarna debriefings. Aanvankelijk was er geen sprake van compensaties voor de Brexit. Wie heeft daarvoor gestreden? België onder andere, samen met de deelgebieden, en we zijn in onze opzet geslaagd.

01.91 Servais Verherstraeten (CD&V): Réformer n'est pas nécessairement faire table rase. Ce gouvernement va investir 200 millions d'euros dans le renforcement et l'extension des services de santé mentale. Des réformes sont prévues sur le marché du travail afin d'augmenter le taux d'emploi. Nous voulons lever les obstacles de l'inactivité en proposant des solutions de travail à temps partiel, par exemple, et de récupération à temps partiel pour cause de maladie. Nous offrirons aux personnes handicapées davantage de possibilités de participer au marché de l'emploi parce que le travail permet de nouer des contacts sociaux et donc une intégration sociale. Voilà aussi ce que j'appelle réformer. Il en va de même pour l'aide aux isolés qui veulent aller de l'avant après la perte de leur conjoint.

Nous sommes également heureux que le gouvernement continue à veiller à la compétitivité de nos entreprises. Des augmentations

Als we weduwen helpen die na het verlies van een partner de draad weer willen oppikken, dan is dat ook hervormen en ik vind dat heel sociaal. Ik vind dat heel warmmenselijk. Christendemocratischer kan het niet. Dat is de wens en dat is de ambitie van alle zeven partijen.

Wij zijn ook tevreden dat de regering blijft waken over de concurrentiekraft van onze ondernemingen, want die vormt de basis van de tewerkstellingsgroei. Loonsverhogingen moeten mogelijk zijn. Loonsverhogingen waar dat kan, zijn absoluut te verkiezen, want ze versterken de koopkracht en versterken de groei van de economie, maar we maken die mogelijk zonder de competitiviteit van de ondernemingen in het gedrang te brengen.

Ik kom nu tot de pensioenen.

In de vorige regering is er zeer fel gediscussieerd over pensioenen en over het einde van de loopbaan. Sommigen vonden dat we veel te ver gingen en anderen vonden dat we niet ver genoeg gingen. Wij als christendemocraten hebben er altijd voor gepleit dat mensen die langer leven ook langer zouden werken en dat de pensioenleeftijd mee zou evolueren met de verlenging van de levensduur. Er moet echter ook een draagvlak voor zijn. Het moet ook mogelijk zijn.

Daarom vinden we wat in het regeerakkoord staat, het behoud van de bestaande regels, zo goed. We versoeppelen niet en we verstrengen niet. Ik hoor in de assemblee vaak het verwijt aan Vlaamse christendemocraten dat we een middenpositie innemen. Dat is de weg die we altijd hebben gevuld en die we trouwens ook altijd zullen blijven volgen.

We pleiten voor een menselijke economie. We pleiten ook voor werkbaar werk. Nog verder morrelen aan de eindeloopbaanregels en aan de pensioenregels kan slechts in overweging worden genomen als we ook de vooruitgang die we al geboekt hebben op het vlak van werkbaar werk en de eindeloopbaanregels – en die is er de laatste jaren meer dan geweest – op het terrein voortzetten. Dit is een gevoelige materie. We hebben daar afspraken rond gemaakt. Ik heb vanochtend collega Calvo horen zeggen: "Er zijn afspraken gemaakt. Wij zullen die als fractie honoreren." Welnu, ook voor deze gevoelige materie zeg ik aan de vrienden en collega's uit de meerderheid: ook wij zullen op dit vlak de afspraken honoreren.

De regering voorziet ook in een stevig relancebeleid door de koopkracht van de mensen te verhogen en door ondernemingen te steunen. We hebben in het Parlement de afgelopen maanden heel wat wetsvoorstellingen goedgekeurd met aanzienlijke meeruitgaven. Er waren verschillende partijen binnen en buiten de toenmalige meerderheid die nog verder wilden gaan.

01.92 Wim Van der Donckt (N-VA): Collega Verherstraeten, u zult het niet geloven, maar ik heb weer een bericht gekregen van de bomma van Conner Rousseau en ze meldt mij dat het nu voor haar wel duidelijk is na het antwoord van collega Laaouej en collega Piedboeuf, met name dat het eigenlijk niet helemaal duidelijk is.

Ze zegt: "Oké, die 1.500 euro dat is dus eigenlijk bruto die dan netto zal worden door..". Ze had het niet helemaal begrepen. Wie kan er

salariales devraient être réalisées là où c'est possible parce qu'elles renforceront le pouvoir d'achat et la croissance économique mais nous les réaliserons sans compromettre la compétitivité de nos entreprises.

Au sujet des pensions, nous avons toujours soutenu que qui vit plus longtemps doit aussi travailler plus longtemps, et que l'âge de la retraite devrait évoluer avec l'allongement de l'espérance de vie. Dans cet accord de gouvernement, nous ne touchons pas aux règles du jeu – ni durcissement, ni assouplissement – et le CD&V adopte une position intermédiaire. Nous plaidons pour une économie humaine et pour un travail faisable. Ce n'est que si nous poursuivons les progrès en ce sens que nous pourrons remettre l'ouvrage sur le métier. Il s'agit là d'une matière sensible, et nous respecterons les engagements pris.

Le gouvernement prévoit également une solide politique de relance, en augmentant le pouvoir d'achat et en soutenant les entreprises. Le Parlement a analysé des dépenses supplémentaires conséquentes ces derniers mois, et nombreux étaient les partis, à l'intérieur comme à l'extérieur de la majorité de l'époque, à vouloir aller plus loin encore.

01.92 Wim Van der Donckt (N-VA): La célèbre grand-mère de Conner Rousseau me fait savoir que cette saga sur la pension minimale n'est pas claire à ses yeux. Comment ce montant évoluera-t-il du brut au net et qui y aura droit à quel moment?

trouwens aanspraak maken op die 1.500 euro? "Ja, daar gaan ze dus nog eens moeten over nadenken", vertelt zij mij. Wanneer zou men daar dan recht op kunnen hebben? Ik heb haar gezegd: "Kijk in het regeerakkoord. U heeft niet goed geluisterd naar mijnheer Laaouej en naar mijnheer Piedboeuf. Ze hebben de intentie om dat effectief te realiseren tegen 2024."

Daarna kreeg ik nog een kort antwoord, iets over plaveien en de hel. Ik heb geen bijkomend argument meer om de bomma van Conner ervan te overtuigen dat ze eigenlijk toch niet helemaal ongelijk heeft, namelijk dat heel die regeling rond dat minimumpensioen bijzonder onduidelijk en diffus is en dat die 1.500 euro überhaupt, in tegenstelling tot wat men initieel heeft willen laten uitschijnen, geen zekerheid is, ook niet in 2024.

Ik heb daarjuist de heer Laaouej gewezen op een uitspraak van een ex-minister die thans minister is, minister Vandenbroucke. Hij waarschuwde in het begin van dit jaar: "Creëer geen valse verwachtingen. Denk goed na vooraleer je communiceert, zodat de mensen zeker zijn van een minimumpensioen van 1.500 euro."

U spreekt tot mensen die hun hele leven lang gewerkt hebben en wij hebben de hoop gecreëerd dat zij 1.500 euro zullen krijgen in de plaats van 1.000 of 1.200 euro. Help mij om de bomma van Conner ervan te overtuigen dat dat ook effectief zo zal zijn.

01.93 Servais Verherstraeten (CD&V): Collega Van der Donckt, ik hoop dat u samen met ons gelukkig bent dat deze regering de laagste pensioenen verhoogt. Ik hoop dat u tevreden bent dat zij alle pensioenen onder de 1.500 euro zal verhogen en daar zitten bijvoorbeeld zeer veel pensioenen bij van zelfstandigen. Deze regering heeft dus ook de belangen van de zelfstandigen in haar achterhoofd. 1.500 euro veronderstelt uiteraard een volle loopbaan. Dat zegt een gewezen en huidig minister. Ik ben blij dat we een sterke kracht als hij terug in de regering hebben. Als hij zegt: "Je mag geen valse verwachtingen koesteren", dan doen we dat ook niet. Deze regering zegt niet dat morgen alle pensioenen meer dan 1.500 euro netto zullen bedragen. Deze regering zegt wel: "Wij willen en wij gaan de pensioenen verhogen tot 1.500 euro en - lees het regeerakkoord – dat is netto."

In de begrotingstabellen zult u zien dat we geleidelijk en progressief de pensioenen verhogen tot ruimschoots boven de 1.500 euro bruto. We zullen met de regering jaar in, jaar uit bekijken in welke mate dat groeipad mogelijk is. Maar de ambitie is en blijft voor alle Belgen met een voltijdse loopbaan een nettopensioen van 1.500 euro en we zullen die realiseren.

Collega's, ik kom terug tot mijn betoog.

De koopkracht verhogen van mensen en ondernemingen. Dat is onze ambitie. Maar, en dat hebben we ook geleerd, de bomen groeien niet tot in de hemel. Het begrotingstekort dat flink is opgelopen door de fenomenale gezondheidscrisis en economische crisis waarmee we geconfronteerd worden, moet binnen aanvaardbare grenzen blijven. Vandaar dat het de ambitie is van deze meerderheid om dat tekort in de tweede helft van de legislatuur structureel af te bouwen om zo onze kinderen en onze kleinkinderen niet op te zadelen met een nog

Franchement, je suis à court d'arguments et je suis donc tout à fait incapable de la convaincre que cette pension minimale est acquise à 100 %. L'ancien et actuel ministre Vandenbroucke a déclaré début 2020 qu'il fallait communiquer avec prudence et ne pas donner de faux espoirs à la population. Je suppose que le gouvernement aura à cœur de suivre ce sage conseil et fournira des informations limpides à la grand-mère de Conner Rousseau.

01.93 Servais Verherstraeten (CD&V): J'espère que M. Van der Donckt se réjouit lui aussi de l'augmentation des pensions les plus basses, qui englobent également les pensions des indépendants. Une pension de 1 500 euros est évidemment basée sur une carrière complète. Si le ministre en question déclare qu'il ne faut pas donner de faux espoirs aux gens, nous nous garderons également de le faire. Ce gouvernement entend porter progressivement, année après année, les pensions à un montant net de 1 500 euros.

Nous souhaitons renforcer le pouvoir d'achat des particuliers et des entreprises mais le déficit budgétaire s'est considérablement creusé en raison de la crise et doit rester dans des limites acceptables. Nous voulons réduire structurellement ce déficit durant la

verder verhoogde schuld. Wij stellen met voldoening vast dat we daar ook goede afspraken rond hebben gemaakt.

Wijlen Jean-Luc Dehaene had in zijn twee regeringen die hij heeft geleid een gouden regel: een derde, een derde, een derde. Besparingen, inkomsten en diversen. Die afspraken hebben we ook gemaakt en die zijn evenwichtig en rechtvaardig.

Ik wil ook terugkomen op het debat dat ik met betrekking tot deze billijke regel heb gehoord, hier in deze assemblee.

Het is niet zo dat wij ons begrotingspad dat u in de tabellen vindt al per definitie gaan fiscaliseren. Het is uiteraard de bedoeling om maatregelen te treffen, om cijfers te halen, zodanig dat we geen diverse maatregelen nodig hebben. Zodat we geen bijkomende bezuinigingen en bijkomende taksen nodig hebben. Dat is de ambitie. Als we erin slagen om de activiteitsgraad te verhogen en onze ambities wat dat betreft te realiseren, zullen we de uitgaven in de sociale zekerheid kunnen beperken. Doordat er meer mensen aan de slag zijn, zullen er extra inkomsten komen zonder dat we de belastingen verhogen. Want mensen die een job hebben, betalen uiteraard meer taksen dan mensen die er geen hebben. Dat spreekt voor zich. Wij proberen op die manier betere begrotingsresultaten te halen zodat de extra inspanningen die we zullen moeten doen, kunnen gelimiteerd worden.

01.94 Wouter Vermeersch (VB): Mijnheer Verherstraeten, ik heb een duidelijke vraag voor u.

Uw collega Hendrik Bogaert van de CD&V heeft deze week een afkeurende verklaring geschreven over dit regeerakkoord en ik citeer hem letterlijk. Hij zegt, en ik citeer hem: "De begrotingsplannen van deze regering zijn onverantwoord ten opzichte van onze kinderen en kleinkinderen en brengen ons regelrecht naar de kolom van de zwakke schuldbieke landen".

Ik wil hier ook een enerzijds-anderzijdsverhaal aanhalen. Enerzijds zegt u: we hebben hier een evenwichtig begrotingspad, en anderzijds zegt uw collega Bogaert dat deze plannen onverantwoord zijn ten opzichte van onze kinderen, kleinkinderen en dat we terechtkomen bij de zwakke, schuldbieke landen van Europa. Welk "enerzijds" of "anderzijds" is het nu? Wie van de CD&V moeten we geloven?

01.95 Servais Verherstraeten (CD&V): Collega Vermeersch, het zal ongetwijfeld de ambitie zijn van de zeven meerderheidspartijen om sneller en meer structureel onze begrotingscijfers te verbeteren.

We hebben trouwens afgesproken dat, als de economische groei ook veel hoger is dan we voorzien hebben, we ook extra inspanningen zullen doen. Maar wat we niet gaan doen, dat is in de uiterst moeilijke economische omstandigheden waarin we ons nu bevinden een zo rigide begrotingsbeleid voeren dat we elke economische groei zullen fnuiken. Dat gaan we niet doen. Ik spreek hier namens heel onze fractie en ik zal mij straks over het stemgedrag over het vertrouwen voor deze regering, over heel dit regeerakkoord, uitspreken, maar u kent daarop het antwoord reeds.

seconde moitié de la législature. Nous sommes satisfaits des accords qualitatifs à ce sujet basés sur la règle d'or de feu Jean-Luc Dehaene: un tiers d'économies, un tiers de recettes, un tiers de divers. Notre ambition est d'éviter des restrictions et des impôts supplémentaires en augmentant le taux d'activité et en limitant ainsi les dépenses de la sécurité sociale.

01.94 Wouter Vermeersch (VB): M. Bogaert a déclaré cette semaine que les plans budgétaires de ce gouvernement étaient irresponsables parce que ce sont nos enfants qui en paieront les frais colossaux et parce qu'ils affabillissent et endettent notre pays à outrance. Qui devons-nous croire parmi les membres du CD&V?

01.95 Servais Verherstraeten (CD&V): Les sept partis de la majorité nourrissent l'ambition d'améliorer les chiffres budgétaires à un rythme plus rapide et de façon plus structurelle. Il est prévu que nous ferons des efforts supplémentaires même si la croissance économique est plus forte que prévu. Je m'exprime du reste au nom de tout mon groupe, comme je le ferai également lorsque j'expliquerai notre intention de vote sur cet accord gouvernemental.

De voorzitter: Collega's, we kunnen natuurlijk blijven pingpongen... Het is inderdaad een debat. U kunt dat alle 150 of 149 leden op deze manier blijven verder doen, maar ik wijs u erop dat nog vier tot vijf fracties hun hoofdsprekertijd nog moeten gebruiken. Conform de afspraken die we gemaakt hebben in de Conferentie van voorzitters vind ik dat niet correct. Iedereen kan natuurlijk blijven onderbreken. Als u denkt dat u dan een goed debat hebt, *so be it*. Reglementair kan ik niets doen tegen het feit dat u het woord vraagt, dus, alsjeblieft, doe maar.

01.96 Wouter Vermeersch (VB): Mijnheer Verherstraeten, wij willen geen superrigide begrotingsbeleid in deze crisis. Dat zeggen we helemaal niet. Maar ik wil u dezelfde vraag stellen die ik ook aan collega Laaouej heb gesteld. In de begrotingstabellen die hier voorliggen, eindigen wij op 3,4 % tekort in entiteit 1, de federale overheid. Daar moeten nog de Waalse begrotingsputten en dergelijke bijkomen. U had het net over de pensioenen en de betaalbaarheid daarvan. Hoe denkt u de pensioenen betaalbaar te houden als we alleen al met de federale overheid 3,4 % tekort hebben en met de Waalse putten erbij richting 4,5 of meer procent evolueren?

01.97 Servais Verherstraeten (CD&V): Collega Vermeersch, ik ken de begrotingen van de Waalse regering en van de Brusselse hoofdstedelijke regering niet uit het hoofd, maar ongetwijfeld zullen zij de ambitie hebben om ook in de tweede helft van de legislatuur hun begrotingscijfers op structurele wijze te verbeteren, zoals ook de Vlaamse regering dat in haar regeerakkoord heeft voorzien. Ook nu hebben zij een tekort. Ik vind dat meer dan verantwoord dat ze dat tekort hebben. Maar ze gaan naar een verbetering wat die cijfers betreft.

Ik vind eigenlijk dat uw tussenkomst de indruk geeft dat de mensen moeten vrezen voor hun pensioen, terwijl we juist als regering de ambitie hebben om die pensioenen van de mensen te verbeteren en te verhogen. Terwijl een vergrijzingscommissie heeft gezegd dat op termijn – laat mij uitspreken – het probleem van de betaalbaarheid van de pensioenen zal verkleinen. Wij kunnen dat aan, mijnheer Vermeersch, wij zullen dat ook verder aankunnen, en dat zal geen afbreuk doen aan het verhogen van de pensioenen. Deze begrotingscijfers zullen de ambities inzake pensioenen niet fnuiken.

Collega's, wij willen een duale samenleving vermijden. En daarom willen wij als Vlaamse christendemocraten stappen zetten in de richting van een rechtvaardige fiscaliteit. Ik vind het goed dat deze regering de stappen van vorige regeringen verder zet en lasten op arbeid daar waar mogelijk verminderd. Dat wij duwtjes geven in de rug van de gezinnen waarvan beide ouders werken door kinderopvang en door mantelzorg te ondersteunen. Dat wij de internetgiganten gaan taxeren, multinationals minimumbelastingen gaan opleggen en de onaanvaardbare fiscale onrechtvaardigheden ten voordele van bijvoorbeeld sporters en makelaars willen terugdringen. Wij vinden dat stappen vooruit.

Naast het economische en naast het budgettaire en het financiële wil ik het ook hebben over onze veilige samenleving. Wij zetten in op meer politieagenten. Wij zetten in op snellere procedures voor

Le président: On peut interrompre sans fin l'orateur. Si vous estimez qu'il s'agit d'une bonne façon de débattre, qu'il en soit ainsi mais j'aimerais souligner que quatre ou cinq groupes doivent encore monter à la tribune pour exercer leur droit à un temps de parole complet.

01.96 Wouter Vermeersch (VB): Durant la période que nous vivons, nous non plus ne voulons pas d'une politique budgétaire rigide à l'extrême. Ma question est toutefois de savoir comment le gouvernement entend pouvoir maintenir le financement des pensions avec un déficit budgétaire fédéral de 3,4 %, auquel il faut encore ajouter le gouffre budgétaire wallon de 4 à 5 %.

01.97 Servais Verherstraeten (CD&V): Il ne fait aucun doute que les gouvernements wallon et bruxellois ambitionnent d'améliorer structurellement leurs chiffres budgétaires durant la seconde moitié de la législature, comme l'a également précisé le gouvernement flamand dans son accord gouvernemental. Pour le moment, il y a aussi un déficit à ce niveau-là.

M. Vermeersch veut donner l'impression que les citoyens doivent craindre pour leur pension alors que le gouvernement ambitionne justement de relever les pensions. Le Comité d'Étude sur le Vieillissement affirme qu'à terme, le problème de la viabilité financière des pensions va s'atténuer. Nous pouvons y faire face, aujourd'hui et demain.

Pour éviter une société duale, le CD&V veut poser des jalons en vue d'une fiscalité juste. Ce gouvernement va continuer à cheminer sur la voie ouverte par le gouvernement précédent: l'allègement des charges pesant sur le travail. En soutenant les gardes d'enfant et les aidants proches, nous donnons un coup de pouce aux ménages où les deux parents

bestrafing, onder meer van kleinere criminaliteit. Wij willen een keten-gerichte aanpak van kindermishandeling en intrafamiliaal geweld. En vooral ook: wij willen een verkeersveilige samenleving. Nul verkeersslachtoffers is niet realistisch. Maar de zeven partners kunnen het niet aanvaarden dat wij in vergelijking met andere EU-landen zeer slecht scoren en misschien is het in het verleden te weinig een Wetstraatdossier geweest, maar het is daarom niet minder een dorpsstraatdossier. Duizenden families die een kind of een familielid verliezen. Duizenden families die soms een paar lijnen als column in de krant zijn maar die ons allen, als we het lezen, er toch even bij doen stilstaan en zeggen: "Oei, gelukkig dat het ons niet is overkomen". Collega's, ik denk dat we hier nog een tandje moeten bijsteken met de strengere bestraffingen die we in het verleden reeds hebben doorgevoerd. Meer controles, meer handhaving en het rijbewijs met punten om hardleerse recidivisten van zware inbreuken definitief een halt toe te roepen, dat moet er komen. Dat zijn we de familie van die slachtoffers verschuldigd.

Collega's, de tweehonderdste verjaardag van ons land is niet meer veraf. Maar het België van 2030 is en zal niet het België van 1830 zijn. We vieren straks trouwens ook vijftig jaar deelstaten. En het werk is nog niet af. De coronacrisis en de lange duur van onze regeringsvorming tonen aan dat onze staatsstructuur voor verbetering vatbaar is, ondanks dat er ook zeer veel goede elementen in zitten. Wij als Vlaamse christendemocraten zijn geen nostalgische unitaristen. Wij zijn evenmin separatisten. Wij gaan voor een sterk Vlaanderen in een bestuurbaar land en we willen de autonomie van de deelstaten versterken. Maar zoals we afgesproken hebben met elkaar willen we daarbij ook met elkaars gevoeligheden rekening houden.

Collega Calvo, ik moet zeggen dat ik uw tussenkomst van vannachtend enorm heb gewaardeerd. Ja, we hebben er op gestaan dat er hierover een luik kwam. Ja, we hebben samen afspraken gemaakt. Ja, we zijn het niet over alles eens. We zijn het niet over alles eens tussen Nederlandstaligen en Franstaligen en we zijn het zelfs niet over alles eens tussen Nederlandstaligen. Dat is een vaststelling. Dat wisten we ook. Dat bleek ook uit de kiescampagnes. Maar als we stappen vooruit willen zetten, dan zullen we naar elkaar moeten luisteren en dan zullen we met elkaar moeten overleggen. Enkel zo kunnen we proberen om een akkoord te maken. Anders zal het niet lukken. Akkoorden met uzelf alleen afsluiten brengt ons geen stap vooruit. De werkmethode die wij hebben afgesproken, vind ik een goede werkmethode. We gaan in overleg met het werkveld, met de burgers, met de verenigingen, met hen die met die staatsstructuur geconfronteerd worden.

travaillent. Les taxes sur les géants d'Internet, l'impôt minimum pour les multinationales et la réforme des avantages fiscaux indus pour les sportifs et leurs agents sont d'autres pas dans le bon sens.

Nous misons également sur la sécurité, avec davantage d'agents de police et des procédures de sanction plus rapides pour la petite criminalité. Nous voulons une approche coordonnée de la maltraitance des enfants et des violences intrafamiliales. Et nous faisons de la sécurité routière une priorité. Il est inacceptable que nous déplorions bien plus de victimes sur nos routes que d'autres pays européens. Nous visons dès lors des peines plus sévères, davantage de contrôles, davantage de répression, et un permis à points qui devrait faire barrage aux multirécidivistes incorrigibles. Nous le devons aux familles de toutes les victimes de la route.

La Belgique de 2030 sera bien différente de celle de 1830, mais il nous reste encore du pain sur la planche. La longue période de formation du gouvernement et la crise du coronavirus ont montré que notre structure étatique est encore perfectible. Nous ne sommes ni belgicains nostalgiques, ni séparatistes. Nous voulons une Flandre forte dans un pays gouvernable. Nous voulons renforcer l'autonomie des entités fédérées, mais nous tiendrons compte, au sein du gouvernement, des différentes sensibilités en présence. J'ai beaucoup apprécié l'allocution de M. Calvo. Les partis du gouvernement ne s'accordent pas sur tout, mais si nous voulons aller de l'avant, il nous faudra nous écouter mutuellement et nous réunir autour de la table – entre nous, avec la société civile, les citoyens, les associations, et toutes les parties qui sont confrontées à la structure de l'État.

01.98 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Mijnheer Verherstraeten, nog

01.98 Sofie Merckx (PVDA-

even kort over het idee om de gezondheidszorg te splitsen, want we hebben het er daarnet al over gehad. Mijn vraag aan u is zeer duidelijk: houdt dit regeerakkoord een splitsing van de gezondheidszorg in of niet? Kan u daar duidelijk op antwoorden?

01.99 Servais Verherstraeten (CD&V): Collega Merckx, u hebt het akkoord gelezen. U kent ook de huidige constitutionele context.

Ten eerste biedt de preconstituante van de afgelopen legislatuur slechts een zeer beperkt kader voor deze constituant. Dat beperkt onze bewegingsruimte. Collega Calvo heeft vanochtend gewezen op de oorzaken daarvan.

Ten tweede vereisen wijzigingen in onze staatsstructuur een bijzondere meerderheid, en dus ook een meerderheid in beide landsdelen. Dat vergt inspanningen en contacten.

Ten derde hebben we afgesproken dat we ons gaan voorbereiden. We hebben op het gebied van volksgezondheid een richting aangewezen, dicht bij de patiënten en richting de gefedereerde entiteiten. Maar we hebben ook afgesproken dat we met het werkveld zullen spreken. Ik zal eerlijk zijn. Ik durf ook zelf kritisch te zijn. We hebben een zesde staatshervorming gerealiseerd, samen met quasi dezelfde meerderheid en ook nog onze Franstalige christendemocratische familie. Die heeft heel veel autonomie gegeven. Maar ik ben niet doof of blind voor de kritische opmerkingen die we nadien uit het veld gekregen hebben. Daaruit blijkt dat er meer homogenisering en meer efficiëntie nodig zijn of dat we door de homogenisering meer efficiëntie kunnen bereiken.

Wat we tijdens deze legislatuur in akkoord en met een meerderheid kunnen doen, zullen we niet nalaten. Maar in het licht van de constitutionele context verwacht ik dat het meeste zal gebeuren vanaf 2024. Daarom vind ik het zo belangrijk dat we dit grondig voorbereiden en dat we aan teksten schrijven. Jean-Luc Dehaene heeft ooit een staatshervorming gerealiseerd waarbij hij de wetteksten als het ware naast zich had liggen en er op de wetteksten werd onderhandeld. Dat hebben we bijvoorbeeld niet bij de zesde staatshervorming gedaan. Men verliest dan enorm veel tijd. Ik vind het goed om te onderhandelen op ontwerpteksten, die al dan niet al zijn bekijken door de Raad van State. Dat zijn stappen vooruit, en daar wint men ook enorm veel tijd mee. Dit lijkt mij de juiste weg te zijn. We gaan deze vier jaar niet verliezen. We gaan vooruitgaan, en de stappen die we kunnen zetten, die zullen we ook zetten.

PTB): L'accord de gouvernement prévoit-il ou ne prévoit-il pas de scission des soins de santé?

01.99 Servais Verherstraeten (CD&V): Mme Merckx sait ce que contient l'accord de gouvernement. Elle connaît aussi le contexte constitutionnel. Le pré-constituant de la législature précédente donne un cadre limité pour ce constituant. Notre marge de manœuvre est étroite. Il faut en outre une majorité spéciale, ce qui demande des efforts et des contacts préalables. Nous nous sommes mis d'accord pour poursuivre le travail préparatoire. En matière de santé publique, une direction est donnée: proximité avec les patients et orientation régionale. Mais nous sommes également convenus de nous mettre à l'écoute des travailleurs de terrain, lesquels évoquent le besoin d'une plus grande homogénéité et d'une plus grande efficacité.

Ce gouvernement fera ce qui est possible, mais la majeure partie du travail ne pourra pas être accomplie avant 2024 en raison du contexte constitutionnel. Jean-Luc Dehaene disposait autrefois de textes de loi lorsqu'il a accompli une réforme de l'État. Il n'en a plus été ainsi lors de la sixième réforme de l'État, ce qui nous a fait perdre énormément de temps. Pouvoir négocier sur la base de projets de loi, éventuellement déjà examinés par le Conseil d'État, offre un gain de temps considérable. Ces étapes préliminaires pourront être franchies lors des quatre prochaines années.

01.100 Kathleen Depoorter (N-VA): Collega Verherstraeten, ik hoor u graag Jean-Luc Dehaene citeren voor wat betreft het hervormen van bepaalde sectoren. Er is een bepaalde sector, namelijk het onderwijs, die hervormd is zonder dat die staatshervorming in de eerste plaats noodzakelijk was. Wij hadden een akkoord, collega Verherstraeten, om de zorgsector te regionaliseren vanuit de huidige bevoegdheden, om de budgetten te splitsen en ze bicefaal te benaderen. Uw partij ging daarmee akkoord.

01.100 Kathleen Depoorter (N-VA): L'enseignement a été réformé sans cette réforme de l'État. Nous avions un accord afin de régionaliser le secteur des soins à partir des compétences actuelles et de scinder les budgets. Le CD&V avait marqué son accord. J'envisage à présent un raisonnement

Ik hoor u nu een andere logica ontwikkelen. Oké, u kan van gedacht veranderd zijn. Maar ik hoor u ook zeggen dat u grondig onderzoek zult doen. Eén van de toch wel zeer belangrijke partners in de gezondheidssector is het u welbekende Zorgnet-Icuro. Zorgnet-Icuro heeft zich toch heel duidelijk uitgesproken voor het regionaliseren van de zorg. Dus waarom, collega, verschuilt u zich nu achter een extra onderzoek, achter opnieuw jarenlange gesprekken met de sector, terwijl u perfect vandaag al stappen kan nemen?

Als ik in het regeerakkoord kijk, dan zie ik dat u heel veel kleine stappen probeert te nemen, maar op een niet zo koosjere manier. U heeft het namelijk over preventie. Preventie is een deelstaatbevoegdheid, maar u zal zich daar nu een beetje mee moeien. Zo zijn er nog een aantal voorbeelden, die ik straks bij de bespreking van de gezondheidszorg zal aanhalen. Mijn vraag voor u is echter wat is de meerwaarde van het jarenlange onderzoek, het negeren van de signalen uit het veld, en van een akkoord dat eigenlijk door uw partij ondersteund werd maar nu niet kan uitgevoerd worden? En hoe staat CD&V tegenover de tussenkomsten van de coalitiepartners daarnet, waar de ene als het ware naar de maan de andere naar Jupiter verwijst? U heeft geen consensus. Wat gaat u daaraan doen?

01.101 Servais Verherstraeten (CD&V): Collega, als er een consensus was rond een tweederdemeerderheid over een staatshervorming, dan lagen er bij wijze van spreken volgende week ontwerpen of wetsvoorstellen voor. Dat is niet het geval. De afgelopen legislatuur hadden we een standstill, een bevriezing. We hebben ons zelfs niet voorbereid.

Een staatshervorming en een staatsstructuur realiseren waarbij we bijvoorbeeld de richting van de gezondheidszorg aanduiden, en waar uw en onze voorkeur dezelfde is, is natuurlijk alleen mogelijk als we bruggen bouwen en contacten leggen. Dat lijkt me dan ook essentieel.

Ik kom tot het akkoord dat u hebt afgesloten met de collega's van de PS. Ik was in de maand augustus verheugd, want ik hoopte dat er een meerderheid mogelijk was rond een as van de twee grootste politieke formaties. Wij hadden die ambitie ook, maar het is niet gelukt. U refereert nu graag naar dat akkoord. Ik wil dat akkoord, dat inspanningen van jullie heeft gevergd, dat inspanningen van de PS heeft gevergd, helemaal niet afbreken. Maar er is wel één ding. Ik heb heel veel respect voor uw fractie en haar achterban. Ik heb heel veel respect voor de PS-fractie. Maar ondanks dat jullie de grootste formatie zijn in elk van jullie regio's, hebben jullie uiteraard geen exclusief spreekrecht wat dat betreft. De optelsom van jullie fractiesterkte volstaat niet om hervormingen te realiseren. Daarvoor heb je meer mensen nodig. Het is al moeilijk om een akkoord te sluiten met twee. Maar het is nog moeilijker om een akkoord te sluiten dat een tweederdemeerderheid oplevert en een meerderheid langs elke taalrol. Daar is nog een weg voor af te leggen. En ik hoop dat u die weg met ons zult afleggen.

Collega's, ik heb daarnet trouwens mijn goede collega Piedboeuf gehoord. Daaruit bleek dat we het niet over alles eens zijn.

01.102 Dominiek Sneppe (VB): Collega Verherstraeten, ik wil toch even benadrukken, om de financiën in de budgetten van de

différent. J'entends qu'une étude va être réalisée. Zorgnet-Icuro s'est pourtant déjà exprimé clairement en faveur d'une scission.

Pourquoi alors procéder à une nouvelle étude et mener encore des discussions pendant des années? Quelle est la plus-value? Que pense en fait le CD&V des exposés faits ici par certains partenaires de la coalition? De toute évidence, il n'y a pas de consensus. Je vois dans l'accord de gouvernement de nombreuses petites démarches suspectes. Le gouvernement entend ainsi s'immiscer dans la prévention, qui est de la compétence des entités fédérées.

01.101 Servais Verherstraeten (CD&V): S'il y avait un consensus et une majorité des deux tiers en faveur d'une réforme de l'État, nous pourrions d'emblée soumettre des projets. Tel n'est pas le cas. Au cours de la législature précédente, une trêve a même été observée, rien n'a été préparé. Pour réformer l'État, nous devons jeter des ponts.

En août, je me suis réjoui de l'accord conclu entre la N-VA et le PS. J'espérais voir émerger une majorité autour de l'axe des deux plus grandes familles. Ma volonté n'est pas d'éreinter l'accord conclu à l'époque. J'ai beaucoup de respect pour le groupe PS et pour le groupe N-VA. Ils sont les plus grands dans leur région, mais ils ne disposent pas ensemble d'une majorité des deux tiers à la Chambre. Nous avons encore un long chemin à parcourir pour parvenir à la fois à une majorité des deux tiers et à une majorité dans chaque rôle linguistique. J'espère que la N-VA parcourra ce chemin avec nous.

01.102 Dominiek Sneppe (VB): Une majorité des deux tiers n'est

gezondheidszorg te splitsen, heeft men helemaal geen tweederde meerderheid nodig. Dat kan perfect binnen een parlementaire meerderheid. Ik zou de vraag willen stellen die mijn collega Depoorter ook stelde, want die hebt u op zijn tsjeefs een beetje ontweken. Als wij voorstellen op tafel leggen om die budgetten te splitsen, zult u die dan steunen met uw fractie of niet? Daarover gaat het uiteindelijk. Dat kan zonder tweederdemeerderheid en zonder staatshervorming.

pas requise pour scinder les budgets des soins de santé. C'est parfaitement possible dans le cadre d'une majorité parlementaire. Le groupe CD&V nous soutiendra-t-il si nous formulons des propositions tendant à scinder ces budgets?

01.103 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, behoudens vergissing van mijn zijde, collega, vergt de bijzondere financieringswet wel een bijzondere meerderheid. Dus ik denk niet dat u het wat dat betreft bij het rechte eind hebt. Dat klopt mijns inziens niet. Laat mij vrij duidelijk zijn. Wij zouden graag zoveel mogelijk overhevelen. Dat is de ambitie van de Vlaamse christendemocraten. Maar we beseffen dat er geen consensus over is en we beseffen dat niet iedereen het daarover eens is, ook niet binnen de Vlaamse partijen...

Binnen de schoot van de regering heeft men een richting aangeduid. Maar laat ons heel duidelijk zijn, en daarin verschillen we misschien van uw fractie, wij willen de financiering niet splitsen. Wij willen de interpersoonlijke solidariteit niet afbreken. Of een zieke nu Franstalig is, Nederlandstalig of anderstalig, hij heeft recht op zorg en die moet absoluut gegarandeerd worden. Die zorg hebben we grondwettelijk verankerd en wat ons betreft blijft die grondwettelijk verankerd. Wij zijn een welvarend land. Wij kunnen ons niet permitteren dat Noord of Zuid echt een tekort zou hebben aan zorg. Dat is als Vlaamse christendemocraten altijd onze visie geweest en dat zal ook altijd zo blijven.

Maar ik heb mijn goede collega Piedboeuf zeer goed beluisterd daarnet en sommige elementen van zijn discours klonken als muziek in de oren. Wij moeten kritisch zijn voor datgene wat nog beter kan. De regio's moeten voor elkaar openstaan en met een open geest met elkaar in overleg gaan. Onze twee ministers bevoegd voor de voorbereiding van die staatshervorming, wens ik alle geluk toe. Het zijn misschien geen vicepremiers zoals tekstueel in het regeerakkoord staat. Wat gebeurt er in de ochtendelijke uren als de bevoegdheden verdeeld worden, collega Loones? Ik was er niet bij. Elk voordeel heb zijn nadeel, en vice versa.

Ik ken collega Clarinval. Ik heb met collega Clarinval een even goede samenwerking gehad zoals ik nu heb met collega Piedboeuf, met een openheid van geest. Ik ken de kwaliteiten van onze minister Verlinden op dat vlak. Het voordeel van niet in de kern te zitten, is dat men iets meer tijd vrij heeft om aan die werkzaamheden te beginnen. In de kern heeft men veel om de oren en moet men zich met alles ter zake bezighouden. Maar uiteraard is het een verantwoordelijkheid van heel de regering en een eindverantwoordelijkheid uiteraard ook van de eerste minister en zijn hele ploeg ter zake.

Voor mij is het niet belangrijk wie het doet, voor mij is het belangrijk dat er vooruitgang komt en die vooruitgang zal er alleen maar komen als we respect hebben voor elkaars standpunten en proberen naar elkaar toe te groeien.

01.103 Servais Verherstraeten (CD&V): La loi spéciale de financement requiert bel et bien une majorité spéciale. Notre souhait est de transférer un maximum de compétences, mais nous sommes conscients de l'absence de consensus sur ce point. Une direction a été indiquée au sein du gouvernement. Nous ne voulons pas scinder le financement ni la solidarité interpersonnelle. Tout malade, qu'il soit francophone, néerlandophone ou allophone, a droit aux soins de santé. Ce droit demeurera ancré dans la Constitution en ce qui nous concerne. Un pays prospère ne peut pas se permettre qu'une région particulière souffre d'un déficit en termes de soins.

Les régions doivent faire preuve d'ouverture et être disposées à la concertation. Les deux ministres chargés des réformes institutionnelles ne sont peut-être pas vice-premiers ministres, comme indiqué dans l'accord de gouvernement, mais je les félicite très sincèrement. L'avantage, dès lors qu'on ne fait pas partie du comité ministériel restreint, c'est qu'on dispose d'un peu plus de temps pour travailler. La réforme de l'État constitue évidemment une compétence de l'ensemble du gouvernement et du premier ministre. Ce qui compte, ce n'est pas tant qui fait quoi mais bien de réaliser des progrès. Or ce progrès n'est réalisable que dès lors que nous sommes en mesure d'aller les uns vers les autres dans le respect mutuel.

01.104 Sander Loones (N-VA): Collega Verherstraeten,

01.104 Sander Loones (N-VA):

staatshervorming is voor u persoonlijk een zeer belangrijk thema. Dat siert u. We hebben het daarstraks gehad over wie zal bezig zijn met de staatshervorming. Ik wil u graag een vraag stellen over wat zij precies gaan doen.

Wat staat er in het regeerakkoord? Het regeerakkoord zegt: er zullen staatshervormingen worden voorbereid zonder taboes. Dat is dat laagje vernis waar Peter De Roover daarnet naar verwees. Dat is een laagje vernis dat een werkelijkheid verbergt, en wat is de werkelijkheid? Laat ons eerlijk zijn. We weten allemaal wat dat woordje "zonder taboe" betekent. Dat woordje wil zeggen dat een aantal van uw collega-ministers, collega-partijen in de regering De Croo, bevoegdheden willen afnemen van Vlaanderen en die bevoegdheden opnieuw willen herfederaliseren, herunitariseren.

Hoe zal dat gaan? U heeft zelf gezegd: er komen twee ministers, een van MR, een van CD&V. Zij zullen concrete wetteksten uitschrijven die voorbereid worden, zelfs ingediend worden, bezorgd worden aan de Raad van State en ingediend kunnen worden in het Parlement. Ik wil daar een vraag over stellen. We weten allemaal dat CD&V geen vragende partij is om bevoegdheden te herfederaliseren. U kan dit zeer concreet maken. U heeft een van die twee ministers die die wetteksten zal voorbereiden. Ik vraag u hier nu vandaag zeer duidelijk: het engagement dat uw CD&V-minister geen wetteksten zal helpen uitschrijven die bevoegdheden herfederaliseren, is dat een engagement dat u hier vandaag kan aangaan?

01.105 Servais Verherstraeten (CD&V): Collega Loones, gelet op uw communautaire expertise en interesses kent u ongetwijfeld onze congresresoluties waarin "zonder taboes" staat. Ik moet u zeggen: mijn persoonlijk standpunt daarover is anders dan de congresresoluties. We hebben niets overgeheveld zonder reden. We hebben vaak overgeheveld omdat we er onderling niet uit konden geraken. Dat we het daar met elkaar niet over eens zijn, dat gaan we toch niet verbergen?

U hebt collega Calvo vanochtend gehoord. Wij zijn het niet over alles eens met betrekking tot de inrichting van de staatsstructuur maar we willen er wel samen voor gaan om een oplossing te vinden. Wetteksten worden niet door één minister gemaakt, wetteksten worden op z'n minst door twee ministers gemaakt. Wetteksten worden door twee ministers voorbereid en worden nadien, als het over een ontwerp gaat, door heel de regering goedgekeurd. Daarover zullen we onderhandelen nadat we met het werkveld in overleg zijn gegaan.

Ik kan niet vooruitlopen op het eindresultaat ervan. U weet dat het niet de ambitie van mijn fractie is om te herfederaliseren. Maar u weet ook dat we willen vooruitgaan en dat we stappen willen zetten. Als we er binnen de schoot van de regering uit willen geraken en resultaten willen behalen, zullen we in overleg moeten gaan met anderen. Ik hoop, collega Loones, dat als we inspanningen doen, u die ook met een openheid van geest zult bekijken.

01.106 Sander Loones (N-VA): Mijnheer de voorzitter, heel kort, hoor.

U was bezorgd omwille van de overladen agenda van de vicepremier.

L'accord de gouvernement prévoit que des réformes institutionnelles seront préparées sans tabous. "Sans tabous" signifie que certains partis du gouvernement veulent ôter à la Flandre certaines de ses compétences et les re-fédéraliser. Les deux ministres vont rédiger des textes législatifs concrets. La ministre CD&V s'abstiendra-t-elle de rédiger des textes législatifs tendant à re-fédéraliser des compétences?

01.105 Servais Verherstraeten (CD&V): Les partis du gouvernement ne partagent pas le même avis sur tout ce qui concerne la structure de l'État mais nous voulons trouver une solution ensemble. Les textes de loi ne sont pas rédigés par un seul ministre mais par deux ministres au moins et ensuite, ils sont approuvés par l'ensemble du gouvernement. Nous mènerons des négociations à ce sujet après nous être concertés avec les acteurs de terrain. Je ne peux pas préjuger des résultats de ces discussions. Notre ambition n'est pas de "refédéraliser" mais nous voulons aussi aller de l'avant.

01.106 Sander Loones (N-VA): Si le CD&V est si soucieux de l'agenda surchargé de ses ministres, il peut alléger celui de la ministre

Daarom is de taak institutionele hervorming bij mevrouw Verlinden, die ik bijzonder veel succes toewens, terechtgekomen. U heeft ze wat meer tijd als niet-vicepremier. Ik stel voor dat u haar agenda nog wat lichter maakt en dat u alles wat herfederaliseren is er per definitie afhaalt. Dan kan zij zich focussen op de essentie en dat is splitsen van die bevoegdheden want dit land is echt niet efficiënt. Dit land is op. Dit land werkt niet meer. België blokkeert. Laat ons daar onze energie in stoppen en zeker de energie van mevrouw Verlinden. Dan wordt dat geheid een succes..

01.107 Servais Verherstraeten (CD&V): Collega's, ik rond af. Deze regering gaat voor een efficiënte aanpak van de gezondheidscrisis. Deze regering gaat voor een krachtig relancebeleid. Deze regering gaat voor een menselijke, maar ook voor een duurzame economie. Deze regering gaat voor een sterk veiligheidsbeleid. Deze regering gaat voor een streng, humaan en ook respectvol migratiebeleid. Deze regering gaat voor rechtvaardige fiscaliteit. Deze regering gaat voor een evenwichtige aanpak. Wij herkennen ons in dit akkoord. Wij voelen ons niet gegijzeld. Wij staan achter dit akkoord, mijnheer de eerste minister, met overtuiging. En met veel gemeenschappelijke ambitie zal heel onze fractie u morgen, u en heel uw ploeg, het vertrouwen schenken. Wij wensen u allen veel succes.

Verlinden en la délestant de tous les aspects liés à la "refédéralisation". Elle pourra alors se concentrer sur la scission des compétences fédérales. Ce pays ne fonctionne plus. La Belgique est dans l'impasse.

01.107 Servais Verherstraeten (CD&V): Ce gouvernement s'est engagé en faveur d'une gestion efficace de la crise sanitaire, d'une politique de relance solide, d'une économie humaine et durable, d'une politique de sécurité forte, d'une politique migratoire stricte, humaine et respectueuse, d'une fiscalité équitable et d'une approche équilibrée. Nous nous reconnaissions dans cet accord. Nous ne nous sentons pas pris en otage. Notre groupe accordera sa confiance au gouvernement De Croo car il partage avec lui de très nombreux objectifs.

01.108 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Mijnheer Verherstraeten, u hebt het erover gehad. U herkent zich in dit akkoord. We weten dat u er in de onderhandelingen effectief veel hebt uitgehaald en dit op de kap van 500 vrouwen die jaarlijks naar Nederland gaan om daar een abortus te kunnen doen. Op de kap ook van de vrouwenbeweging, denk ik, in het algemeen die reeds jaren – ik kan het niet genoeg benadrukken – vraagt dat de abortuswet eindelijk aangepast wordt aan de noden van de vrouwen en aan het recht van de vrouwen op zelfbeschikking.

U hebt het ook veel over respect gehad. Ik denk dat het effectief gaat over respect voor het idee dat breed gedragen is door heel veel mensen, ook in Vlaanderen, dat het aan de vrouw is om te beslissen of zij wel of niet abortus laat uitvoeren. Ik heb gelezen wat daarover in het regeerakkoord staat. U hebt het er niet echt over gehad. Maar als ik het goed begrepen heb, heeft u de wet, nadat u die meerdere malen heeft geblokkeerd, stevig in de diepvries gestoken.

Tenzij er een consensus komt onder de regeringspartijen. Zo staat het erin. Er is hier ook gesproken over respect voor het Parlement. Ik denk dat er andere tijden geweest zijn waarin er effectief respect is geweest voor het Parlement. Het is ook op deze manier – toen de CD&V niet in de regering zat en het Parlement zich heeft kunnen uitspreken – dat uiteindelijk de eerste stappen in de abortuswet zijn gezet.

Mijn vraag aan u is: vindt u, met wat er in het regeerakkoord staat, dat u respect heeft voor de keuze van vrouwen om al dan niet een abortus te doen? Ten tweede: wat staat er nu precies in? En wat gaat de CD&V stemmen? Gaat u effectief eventueel een wijziging van de

01.108 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Il est vrai que le CD&V a parfaitement négocié aux dépens de 500 femmes qui se rendent chaque année aux Pays-Bas pour y subir un avortement et aux dépens du mouvement féministe qui revendique une mise en adéquation de la législation sur l'avortement avec les besoins des femmes et leur droit à l'autodétermination. Le CD&V serait peut-être bien inspiré de souscrire à l'idée largement soutenue qu'il appartient à la femme de décider si elle souhaite ou non pratiquer un avortement. Sauf consensus entre les partis composant la majorité gouvernementale, la loi sur l'avortement est rangée au frigidaire.

abortuswet stemmen of hebt u het goed in de diepvries gekregen en zullen we het er niet meer over hebben?

01.109 Valerie Van Peel (N-VA): Mijnheer de voorzitter, het is een beetje vreemd dat ik een heel andere lezing heb dan mevrouw Merckx. Alhoewel, dat is niet zo vreemd, dat is in het leven denk ik vaak zo.

Maar collega Verherstraeten, ik wilde toch ook inderdaad twee dingen aanhalen die u zeer duidelijk niet heeft genoemd in uw hele uiteenzetting. Nochtans twee van de zaken die u zeer hard vooruit wou schuiven en dat is inderdaad uw akkoord – ik heb er wel moeite mee om het zo te noemen – over ethische kwesties.

Nu, begrijp me goed. Ik weet dat u en zeker uw voorzitter er alles aan heeft gedaan om daar een akkoord rond te krijgen. Ik weet ook dat zonder u er al een trein meer vertrokken zou zijn. Maar u weet ook dat zonder ons en zonder de andere Vlaamse partijen die die meerderheid vertegenwoordigen die hier geen vragende partij voor zijn in Vlaanderen, dat die trein ook allang vertrokken zou zijn. Wat u nu doet, en daarom begrijp ik dat u het niet vermeldt, is wel héél veel vertrouwen hebben in uw nieuwe partners. Ik heb daar concreet, mijnheer Verherstraeten, drie vragen over.

In de tekst over het ethische akkoord staat wat abortus betreft dat er een onafhankelijk multidisciplinair wetenschappelijk comité zal worden opgericht met meteen daarna tussen haakjes – ik kan me al zo voorstellen hoe dat daar aan tafel is gebeurd – aangeduid door alleen de partijen die deel uitmaken van de regering. Dus, onafhankelijk aangeduid door alleen de partijen die deel uitmaken van de regering. Dat kan geen toeval zijn. Mocht de fake news-monitor die deze regering blijkbaar gaat beginnen al bestaan, dan zouden ze dat ‘onafhankelijk’ er nu al uit laten halen. U weet immers heel goed dat u hier één, mathematisch niet nodig bent in het debat maar twee, dat u daar lijnrecht staat tegenover de ethische standpunten en eigenlijk vooral het gebrek aan onderbouwing en debat als het over ethische zaken gaat, tegenover uw partners. Dat weet u want u heeft u net even hard als ikzelf geërgerd aan het non-debat dat er over abortus is gevoerd in de commissies. Dat weet u.

Wat ik mij afvraag is: legt u mij eens uit hoe die zin, onafhankelijk, maar wel alleen door de partijen aangeduid, eigenlijk precies gelezen moet worden.

Ten tweede, de expertengroep die alle ethische wetgeving zal evalueren – wat ik trouwens zeer goed vind van collega Van Hoof dat ze dat er heeft in gekregen, want daar moet dringend iets gebeuren – hoe zal die samengesteld worden? Als dat alleen gebeurt met de leden van deze regering, dan kan ik u nu al voorspellen dat Wim Distelmans zijn eigen evaluatiecommissie, die hij al decennia voorzit zelf mag evalueren en als dat de manier is waarop u zich met een kluitje in het riet heeft laten wegsturen, dan wordt het nog een pijnlijke zaak.

Tweede vraag: er is consensus nodig van de regeringspartijen voordat er initiatieven genomen worden op ethisch vlak. Maar wat gaat u doen als de PVDA – ze staan al klaar natuurlijk – hun ideologische teksten morgen in de commissie agenderen? Wat gaat u

01.109 Valerie Van Peel (N-VA): Ma lecture de l'accord de gouvernement est totalement différente de celle de Mme Merckx. M. Verherstraeten n'a, en effet, pas mentionné les questions éthiques si chères au CD&V. Je sais que son parti a tout fait pour conclure un accord et qu'il a réussi à bloquer certains points. De plus, en Flandre, la majorité n'est pas demandeuse d'une modification de la loi. Mais on peut dire que le CD&V fait aveuglément confiance à ses partenaires.

L'accord de gouvernement annonce la création d'un comité scientifique multidisciplinaire indépendant chargé d'examiner la loi sur l'avortement, dont les membres seront toutefois exclusivement nommés par les partis du gouvernement. Quelle est dans ce cas l'acception précise du qualificatif 'indépendant'? Quelle sera la composition du groupe d'experts qui analysera l'ensemble des législations à caractère éthique? Sur ce point aussi, le CD&V s'est-il fait balader?

Un consensus des partis de la majorité est nécessaire pour des initiatives sur le plan éthique. Que fera le gouvernement si le PTB met ses textes idéologiques à l'agenda? Les partis francophones voudront un vote au sujet de ces textes. Que fera le CD&V, en tant que parti mathématiquement superflu dans ce gouvernement?

Lors des discussions d'ordre éthique en commission de la Justice, le groupe CD&V siégeait autrefois aux côtés de la N-VA, du cdH et du Vlaams Belang. Ils sont désormais seul au gouvernement. Lors des discussions, les partenaires actuels de la coalition n'ont jamais témoigné de respect pour les positions du CD&V. Jusqu'où peut aller en réalité la naïveté du CD&V?

doen? Want ik weet wel wat sommige anderen van de Franstalige partijen gaan doen. Die gaan stemmen. Dat ligt daar aan de andere kant van de taalgrens zo gevoelig. Die zijn daar zo van overtuigd dat dat moet gebeuren, dat die gaan stemmen. Wat gaat u dan doen als mathematisch overbodige partij in deze regering?

Ten derde, mijnheer Verherstraeten, en ik vind het spijtig dat ik u die vraag moet stellen, want ik vind u eigenlijk een heel toffe mens. Ik vond u trouwens in de ethische discussies in de commissie Justitie ongelooflijk sterk. U heeft daar een juridische onderbouwing gegeven op alles wat erin stond waarbij de initiatiefnemers spijtig genoeg niet aanwezig waren. Daarom heeft u ook geen enkel antwoord gekregen op de, denk ik, in totaal zeker 98 vragen die u daar gesteld heeft. Ik vond u daar echt sterk. U was er natuurlijk ook sterk omdat u daar niet alleen zat. U zat daar naast mijn fractie. U zat daar naast cdH. U zat er naast het Vlaams Belang. U zat daar dus niet alleen. U zit nu wel alleen en ik hoor u heel veel over vertrouwen en respect spreken. Er was in die discussies nooit respect naar u toe. Ik vind u tof. Het spijt me dat ik het moet vragen, maar hoe naïef kan u zijn? Dat is mijn derde vraag.

01.110 Dries Van Langenhove (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer Verherstraeten, ik ben een beetje op mijn honger blijven zitten. Dat het signaal van de kiezer genegeerd werd door deze regering, wisten we intussen al, maar in uw tussenkomst hebt u het welgeteld één zin gehad over het migratiebeleid. Alsof de migratie een klein detail voor deze regering is. Alsof de migratie iets is waar eigenlijk niet veel mensen van wakker liggen. Nu, ik kan u zeggen, niet alleen op basis van mijn eigen ervaring, maar ook op basis van de verkiezingsuitslag van 26 mei 2019, dat migratie wel degelijk iets is wat zeker bij een meerderheid van de Vlamingen, maar ook, zoals ik vorige week in het parlement zei, bij een meerderheid van de Franstaligen en van de Walen, maar ook van de Brusselaars op nummer één staat. Het is iets waar ze echt wakker van liggen, iets waar ze elke dag opnieuw mee worden geconfronteerd.

U hebt het dan wel over de goede afspraken, de goede sfeer, de leuke werkmethodes die er zijn afgesproken in dit regeerakkoord en met deze paars-groene ploeg waar u aan vast hangt met de CD&V. Maar welke concrete afspraken zijn er gemaakt over migratie? Ik vrees dat het er niet veel zullen zijn, want anders had u er wel tijdens uw tussenkomst mee gepronkt.

Wat we wel lezen in het regeerakkoord zijn een aantal afspraken over wat er versoepeld wordt. Wat er eigenlijk nog losser gemaakt wordt aan ons migratiebeleid, te beginnen bij het feit dat er geen gezinnen meer worden vastgezet in gesloten terugkeercentra. Op die manier wordt de terugkeer van illegale migranten nog bemoeilijkt.

Ten tweede, het feit dat we ontwikkelingshulp, het geld van Vlaamse en Waalse belastingbetalers dat wordt gegeven aan derde landen, niet meer mogen gebruiken als hefboom om illegale en criminale migranten terug te sturen naar hun land van herkomst. Ook dat wordt met dit regeerakkoord onmogelijk gemaakt. Zo is er nog een heel aantal andere zaken, zoals bijvoorbeeld ook de wet op de woonstbetreding bij illegaliteit die jullie er niet hebben doorgekregen en die collega Calvo vanmorgen zelfs heeft afgeschoten. Die wet komt er gewoonweg niet.

01.110 Dries Van Langenhove (VB): Je suis resté sur ma faim. M. Verherstraeten n'a consacré qu'une seule ligne à la politique migratoire. Comme si l'immigration était un thème qui n'empêchait pas grand monde de dormir, alors qu'il est le thème de loin le plus important pour une majorité de Flamands, mais aussi des francophones, qui y sont quotidiennement confrontés. Quels accords concrets ont-ils été convenus au sujet de l'immigration?

L'accord de gouvernement prévoit plusieurs assouplissements qui rendent les rapatriements plus difficiles, comme la fin de l'enfermement des familles. L'aide au développement ne peut plus non plus être utilisée comme levier pour renvoyer des migrants et la loi relative aux visites domiciliaires reste au point mort. Quelles garanties avons-nous qu'il sera donné suite aux promesses du nouveau secrétaire d'État à l'Asile et à la Migration? Comment les chiffres du rapatriement pourront-ils croître?

Dan vraag ik mij af: welke garanties hebt u dat de belofte van uw minister Mahdi zullen worden ingewilligd? Dat wel degelijk de terugkeercijfers van die illegale migranten zullen stijgen? Welke goede afspraken, om u te citeren, hebt u op dat vlak gemaakt? Daar heb ik niets van gehoord. Wat zegt u tegen die meerderheid van Vlamingen die gestemd hebben met migratie als hun belangrijkste onderwerp, en die u tijdens uw tussenkomst volledig hebt genegeerd? Ik vraag het mij orecht af, mijnheer Verherstraeten.

De voorzitter: Mijnheer Verherstraeten, u bent nog niet klaar.

01.111 Servais Verherstraeten (CD&V): Voorzitter, collega's, ik antwoord eerst op de laatste vraag. Ik kan alleen maar verwijzen naar het regeerakkoord wat dat betreft: snellere procedures, snellere asielprocedures.

Ten tweede, ook focussen op uitwijzing als men hier niet terecht en zonder vergunning is. Maar dat allemaal in respect voor het internationaal recht en de rechten van de mens. Onze structuren die daarvoor bevoegd zijn moeten we evalueren en aanpakken om te zien of dat sneller kan.

En ja, de wet op de woonstbetreding staat er niet in, maar wel de ambitie om betere cijfers te behalen wat betreft uitwijzing. Dat vergt wellicht extra middelen. Dat vergt afspraken met andere landen. Dat vergt alternatieven, want dat is het grote verschil tussen u en mij. Uitwijzingen zullen wellicht onvermijdelijk zijn, maar elke uitwijzing die we kunnen vermijden door alternatieven te vinden, door mensen vrijwillig te laten teruggaan en kansen te laten krijgen in hun land van oorsprong, daar zullen we altijd eerst op inzetten. En als uitwijzingen moeten gebeuren, dan zullen ze moeten gebeuren. Maar dat zal altijd respectvol en met respect voor de rechten van de mens zijn.

Ik kom dan aan de vragen van collega's Merckx en Van Peel. Ook daar kan ik niet anders dan verwijzen naar het regeerakkoord. De tekst van het regeerakkoord is wat dat betreft vrij duidelijk. Er komt een onafhankelijk multidisciplinair wetenschappelijk comité aangeduid door de regering dat een onderzoek doet. Collega Van Peel, ik vind dat niet tegenstrijdig, een onafhankelijk comité aangeduid door de regering. Als u per definitie en op voorhand, specialisten op het terrein als afhankelijk beschouwt omdat ze hun opdracht van de regering hebben gekregen, dan vind ik dat u afbreuk doet aan vele mensen in vele diverse domeinen, ook het ethische. Ze kunnen perfect in opdracht van een regering onafhankelijk hun advies geven. Tweede afspraak. Wij wachten hun advies af, alvorens tot de stemming te kunnen overgaan. En ook dat is een antwoord op uw vraag.

Collega's, deze ochtend is onder meer door collega Calvo gezegd aan de Vlaamse christendemocraten: wat u denkt over de staatsstructuur, is niet volledig mijn gedacht maar ik heb afspraken met u gemaakt en die zal ik honoreren. Ik had hem onmiddellijk kunnen antwoorden: met betrekking tot andere punten, denk ik ook niet zoals u, maar we hebben afspraken gemaakt, en ik zeg tegen én de groene familie én de blauwe familie én de rode familie: die afspraken, zelfs al zijn ze misschien geen kopie van de congresresoluties van onze partij, die afspraken zullen we honoreren. Waarom? Omdat we maar een ploeg kunnen vormen als we met mekaar gevoeligheden rekening houden.

01.111 Servais Verherstraeten (CD&V): Nous atteindrons cet objectif en accélérant les procédures d'asile et en nous focalisant sur l'éloignement des personnes en séjour illégal et sans permis, le tout en respectant le droit international et les droits de l'homme. La loi sur les visites domiciliaires ne figure pas dans l'accord de gouvernement, mais nous avons l'ambition de présenter des chiffres en amélioration. Telle est la différence entre M. Van Langenhove et moi-même: les éloignements sont peut-être inévitables, mais nous entendons tout de même les éviter au maximum en cherchant d'autres solutions.

Pour répondre aux questions de Mmes Merckx et Van Peel, je voudrais faire référence à l'accord de gouvernement. Un comité scientifique multidisciplinaire sera désigné par le gouvernement. Des spécialistes sont tout à fait à même de rendre un avis indépendant à la demande d'un gouvernement. Nous attendrons cet avis avant de passer au vote.

Ce matin, M. Calvo a déclaré qu'il ne partageait pas l'opinion de notre groupe concernant la structure de l'État, mais qu'il honorerait les accords qui ont été conclus. Nous pouvons tenir les mêmes propos vis-à-vis des familles politiques verte, rouge et bleue en ce qui concerne les autres éléments qui ont été convenus. Nous ne pouvons constituer une équipe que si nous prenons en considération les sensibilités de chacun.

En dat zullen we ook doen met betrekking tot dit dossier. En dat staat ook in het regeerakkoord.

01.112 Dries Van Langenhove (VB): Mijnheer Verherstraeten, ik heb u een heel duidelijke vraag gesteld. Ik heb u erop gewezen dat er in het regeerakkoord enkele zaken staan die de terugkeercijfers verder zullen doen dalen. U heeft nochtans bij monde van uw eigen staatssecretaris, de heer Mahdi, gezegd dat die terugkeercijfers gaan stijgen.

Ik vraag mij dus af, samen met heel veel Vlaamse en Waalse kiezers die bezorgd zijn over de migratie, hoe u in godsnaam die migratiecijfers, die terugkeercijfers van illegale migranten dan zal doen stijgen. Welke maatregelen staan daar tegenover? Hoe gaat u die belofte waarmaken? Het antwoord dat u geeft is niets.

U zegt twee zaken.

Ten eerste, mijnheer Van Langenhove, we gaan het humaner organiseren. Allemaal goed en wel, ik ben ook, net zoals al mijn collega's, net zoals iedereen in dit halfronde hier, een grote voorstander van een zeer humaan en correct menselijk migratiebeleid en terugkeerbeleid. Maar wat heeft dat in godsnaam te maken met het verhogen van de terugkeercijfers? Ik vraag me dan af waar u precies het verschil zal maken want u zat ook in de vorige regering. Was dat dan geen humaan migratiebeleid? Mijnheer Verherstraeten, waar is dan precies het verschil met het nieuwe beleid dat zal worden gevoerd? Hoe zal dat een invloed hebben op die terugkeercijfers?

Het tweede punt dat u aanhaalt is het volgende. U zegt: Mijnheer Van Langenhove, wij hebben alternatieven voor die wet op de woonstbetreding. Wij hebben alternatieven voor het verstrijken van de gezinsherening en dergelijke meer. Maar wat zijn dan die alternatieven, mijnheer Verherstraeten? U komt dan met de vrijwillige terugkeer. Dat is altijd zo het magische woord geweest in het migratierebat. Die vrijwillige terugkeer, dat is de oplossing voor alles. Dan hebben we geen problemen meer, dan moeten we als Staat weinig gaan organiseren. Als al die illegalen nu een keer gewoon zelf vrijwillig teruggaan naar hun land van herkomst. Dat zou natuurlijk heel gemakkelijk zijn. Maar wat zien we in de realiteit? Dat dat een fictie is, een sprookje. Dat gebeurt niet. En dat gebeurt zeker niet, mijnheer Verherstraeten, als u de gedwongen terugkeer nog eens gaat uitschakelen. Waarom zou een illegale migrant ooit teruggaan naar zijn land van herkomst als u niet eens een stok achter de deur hebt? Waarom zou er ooit een migrant vrijwillig teruggaan naar zijn land van herkomst, als hij weet dat er nooit een gedwongen terugkeer zal zijn? U kan alleen maar een deftige vrijwillige terugkeer hebben als er ook een deftige gedwongen terugkeer is, mijnheer Verherstraeten.

Ik zou dus echt orecht willen weten, voor al die kiezers die gestemd hebben met migratie als belangrijkste onderwerp, hoe u in godsnaam – u mag de hulp inroepen van uw minister en van uw collega's – die terugkeercijfers zal doen stijgen met een regeerakkoord waar alleen maar maatregelen instaan die die cijfers zullen doen dalen?

01.113 Servais Verherstraeten (CD&V): Collega's, ik heb ik de indruk dat mijnheer Van Langenhove het regeerakkoord met

01.112 Dries Van Langenhove (VB): Bien que l'accord de gouvernement contienne des mesures qui vont faire baisser les chiffres des retours, ce gouvernement prétend qu'il va les faire augmenter. Comment diable entend-il tenir cette promesse? M. Verherstraeten affirme que les retours vont être organisés de façon plus humaine – tout le monde dans cet hémicycle est favorable à une politique migratoire humaine et correcte –, mais quel est le rapport avec les chiffres des retours? Comment va-t-on faire la différence par rapport à la politique précédente? Et sous-entend-il que cette politique migratoire n'était pas humaine?

Il fait également référence aux alternatives à la loi sur les visites domiciliaires et au durcissement des règles en matière de regroupement familial, mais quelles sont ces alternatives? Le retour volontaire est le mot magique, la solution à tout, mais il s'agit d'un conte de fées. Si le moyen de coercition – le retour forcé – disparaît, pourquoi un migrant en situation illégale retournerait-il volontairement?

01.113 Servais Verherstraeten (CD&V): M. Van Langenhove n'a

betrekking tot dit luik niet heeft gelezen en dat hij ook daarnet niet naar mij geluisterd heeft.

Wij sluiten gedwongen terugkeer niet uit. Als dat nodig is, zal dat ook gebeuren. Maar u kan ons dit niet verwijten. Indien u dat doet, zal het ons niet afbrengen van andere ideeën. Als we het op andere en meer menselijke manieren kunnen oplossen, dan zullen we dat doen.

01.114 Peter De Roover (N-VA): Ik laat mijn goede collega Verherstraeten even uitrusten, hij heeft dat meer dan verdiend.

Nee, ik wil me even tot u richten, mijnheer de voorzitter, vooraleer collega Hedeboe het woord krijgt.

Wij hebben hier vandaag een hele lange dag gehad en we zijn nog niet aan het einde van ons Latijn, onder meer dankzij de vele tussenkomsten waarbij de diverse collega's gebruikmaken van hun spreekrecht. Zo hoort dat.

De premier heeft zeven vicepremiers, sommigen zullen verwijzen naar een sprookje. Ik moet zeggen dat zij heel keurig, zoals dat hoort, de debatten volgen. Dat stel ik op prijs, maar ik denk dat dat ook zo hoort. Mijnheer Calvo heeft het bijvoorbeeld gehad over het belang van de samenwerking tussen de regering en het Parlement. Wie ik nu wel mis, en eigenlijk al een hele tijd, is de vicepremier en minister van Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven. Ik stel vast dat zij zo dadelijk deelneemt aan een tv-programma. Ik wil haar alle ruimte geven om dat ook te doen, in alle omstandigheden, maar ik vind dat nu eigenlijk ongepast. Ik zou het op prijs stellen dat zij minstens beschikbaar is.

Minister Vandenbroucke verlaat soms ook de zaal, maar daar heb ik alle begrip voor. Men kan hier niet de hele tijd aanwezig zijn. Maar de minister is wel altijd in de buurt. Mevrouw Wilmès heeft nu even de zaal verlaten, maar zij is doorgaans hier aanwezig en ik neem aan dat zij in de directe nabijheid is. Zij zou hier meteen kunnen opgeroepen worden. Dus zes van de zeven vicepremiers doen dat heel keurig. Maar van de collega uit de Ecolo-Groenfractie vind ik dat ze ook beschikbaar zou moeten zijn in deze omstandigheden.

01.115 Eerste minister Alexander De Croo: Ja, inderdaad, mevrouw De Sutter neemt deel aan een tv-debat. Als u specifiek vragen voor haar heeft, ben ik bereid om die te beantwoorden. Zij zal daarna hier aanwezig zijn en kan dan de vragen beantwoorden. Ik stel vast dat het kwart voor zeven is en dat we nog vier tussenkomsten hebben en daarna nog allerlei thematische debatten. Het voordeel van het feit dat het iets langzamer gaat – maar dat is geen kritiek – is dat ze straks zeker nog aanwezig zal zijn en op eventuele vragen kan antwoorden.

De voorzitter: Dat is inderdaad zo. Zij heeft dat inderdaad laten weten, maar het is nu eigenlijk de beurt aan collega Hedeboe. Er zijn niet nog vier sprekers te gaan, mijnheer de premier, er zijn er nog zes te gaan. Dus het gaat vooruit. Het gaat, ik zal niet zeggen verbazend goed vooruit, maar het gaat vooruit, en ik denk dat als collega Hedeboe daar ook geen punt van maakt...

De regering is hier met heel wat leden vertegenwoordigd en mevrouw

apparemment pas lu ce chapitre de l'accord de gouvernement. Le retour forcé ne disparaît pas, mais s'il est possible de résoudre le problème de manière différente et plus humaine, nous le ferons.

01.114 Peter De Roover (N-VA): Le premier ministre a sept vice-premiers ministres. La plupart suivent dûment les débats, mais la vice-première ministre et ministre de la Fonction publique et des Entreprises publiques se trouvera dans quelques minutes sur un plateau de télévision. Je trouve cela inconvenant. Je comprends bien qu'il ne soit pas possible d'être présent en permanence, mais elle devrait à tout le moins rester disponible.

01.115 Alexander De Croo, premier ministre: La ministre De Sutter va effectivement participer à un débat télévisé. Si M. De Roover a des questions spécifiques à lui poser, je suis tout disposé à y répondre. La ministre sera assurément de nouveau présente après le débat.

Le président: Le gouvernement est très bien représenté au sein de cet hémicycle, et la ministre De Sutter a également annoncé qu'elle nous rejoindrait ensuite. Le débat peut se poursuivre, à moins que M. De Roover demande la suspension de la séance.

De Sutter zal ons zo dadelijk opnieuw vervoegen. Dat heeft zij ook laten weten. Dus tenzij mijnheer De Roover een schorsing vraagt van de vergadering – waarover ik mij dan zal beraden – zou ik toch voorstellen dat wij de zevende spreker van vandaag het woord geven.

01.116 Peter De Roover (N-VA): Ik zal geen schorsing vragen, mijnheer de voorzitter, ik heb mijn punt gemaakt.

Ik wil toch opmerken dat ik het geen uiting van respect vind en ik had graag gehad dat de premier haar daarop zal aanspreken, want mocht dat voor een belangrijke aangelegenheid zijn die verbonden is aan haar functie... Een televisie-uitzending lijkt me in deze omstandigheid en vandaag eigenlijk geen gepast excuus om hier afwezig te zijn.

01.117 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Mijnheer de eerste minister, mijn eerste groot probleem met het Vivaldi-akkoord, dat is dat de mensen anderhalf jaar geleden gestemd hebben voor een breuk met de politiek van de laatste jaren.

S'il y a bien un signal qui a clairement été donné, le 26 mai 2019, c'est celui d'une population qui souhaitait une rupture avec la politique passée. Les gens voulaient un changement et, assurément, un changement sur toutes les compétences sociales.

Wat is het probleem? De politiek die u hier voorstelt, is gewoon het voortzetten van de politiek van de Zweedse coalitie. Dat de Open Vld daar blij mee is, kan ik verstaan. Open Vld zegt: we bewaren de Zweedse erfenis, met competitievere ondernemingen dankzij de loonnormwet, met de verlaging van de venootschapsbelasting, met de pensioenhervorming, met het behoud van de lastenverlaging en de taxshift. De Open Vld is heel blij om door te doen met wat men altijd gedaan heeft: dat kan ik verstaan.

Maar dat de linkse partijen dat ondertekenen, komaan! Dat versta ik niet. De mensen hebben gestemd voor een breuk.

Les gens ont voté pour une rupture avec un coup de barre à gauche par rapport à la politique de la Suédoise. Comment avez-vous pu accepter un accord alors que ceux du Vld sont en train de dire: "c'est bon on continue, on est contents, on est contents, le *tax shift*, on est contents, la réforme du marché du travail, on est contents, les pensions à 67 ans, on est contents!".

Ça, je ne le comprends pas, parce qu'il y avait un moment historique: des votes avaient été exprimés en faveur d'une rupture, le rapport de force était présent sur différents dossiers: oui, la pension à 67 ans – je vais tout à l'heure – ce n'est pas un détail, oui la pension à 1500 euros, ce n'est pas au détail, oui, la hausse des salaires, ce n'est pas un détail. Je ne suis pas en train de dire ici que tout est mauvais.

Ik ben niet aan het zeggen dat alles slecht is. Die 1,2 miljard euro voor de zorgsector, dat is een positief punt. Die 2,5 % groeinorm, dat is een positief punt. Oké, het is ook door de strijd dat de sector van de

01.116 Peter De Roover (N-VA): J'ai fait valoir mon point de vue. Ce n'est pas une marque de respect. La participation à une émission de télévision n'est pas une excuse valable.

01.117 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Ma première objection fondamentale tient au fait que les électeurs ont voté pour une rupture avec les pratiques politiques de ces dernières années.

De bevolking heeft op 26 mei 2019 een duidelijk signaal afgegeven: ze wilde een duidelijke trendbreuk met het vorige beleid, en vooral een verandering op het stuk van alle sociale departementen.

Le présent gouvernement se contente de poursuivre la politique initiée par la coalition suédoise. Je comprends la satisfaction à cet égard de l'Open Vld, mais je ne digère pas que les partis de gauche souscrivent à cette continuité.

De bevolking wilde een ruk naar links. Hoe is het mogelijk dat u hebt ingestemd met een akkoord waarvan de Vld nu zegt dat het een goed akkoord is en dat ze tevreden is omdat het vorige beleid gewoon wordt voortgezet?

Ik wil hier niet beweren dat alles slecht is.

Tout n'est pas mauvais, à l'exemple du 1,2 milliard d'euros pour les soins de santé ou de la

witte woede dat is gaan halen, maar dat kan ik waarderen. Het feit dat er zeven vrouwen op veertien in de regering zitten, dat is een positief signaal. Maar het hoofdaspect van die breuk is er niet gekomen, en dat is echt spijtig, want dat signaal naar het linkse volk, naar het werknemersvolk, naar al die mensen die gehoopt hadden op een breuk, dat is er niet. En dat is echt wel een probleem. Geef mij de toestemming om een paar van de thema's die in het akkoord zitten te overlopen.

Monsieur le Président, on a abordé les pensions tout à l'heure. La pension à 67 ans a été un combat commun de toute la gauche pour dire: "On veut un retour à la pension à 65 ans." Elio Di Rupo, président à l'époque du Parti socialiste, en avait même fait un point de rupture. Cela reste vrai. Il avait dit en 2015: "Nous ramènerons la pension à 65 ans". Le 14 mai 2019, il dit: "Le PS s'engage à mener un combat acharné pour revenir à la pension légale à 65 ans". Une semaine avant les élections, la totale, il sort la grosse artillerie, le grand mensonge, on s'en fout, on balance la sauce et que nous dit M. Di Rupo? "Je fais un point de rupture sine qua non pour la montée du PS au gouvernement: la pension à 65 ans."

Bij de sp.a had ik ook gehoord dat dat een belangrijk punt was voor jullie. Mag ik even citeren misschien? Citaat van mijn kameraad Meryame Kitir: "De pensioenleeftijd opnieuw verlagen naar 65 jaar is een breekpunt voor ons. Er is geen draagvlak om te werken tot 67 jaar." Dat heeft Meryame Kitir gezegd op 24 april 2019. Breekpunten. Dat is een belangrijk punt. Ik ben het helemaal eens dat een programma niet helemaal kan behaald worden bij onderhandelingen. Dat is evident, dat kan niet. Het is coalitievorming. Je hebt de krachtverhouding die je hebt. Maar een breekpunt in de politiek en zeker voor linkse partijen, zeker voor partijen die in contact staan met het werkvolk: dat is iets heel belangrijks. Daar moet respect voor zijn en ik vind het echt spijtig dat zo'n punt, een breekpunt, vandaag zo gemakkelijk gebroken is.

Ik weet dat de heer Vandenbroucke, die nu minister is van sp.a, zelf vond dat het geen slecht idee was om tot 67 jaar te werken. Dus daarover is er een debat binnen sp.a. Maar toen was dat niet het standpunt van uw partij, mijnheer Vandenbroucke. Uw partij vond dat het niet ging om tot 67 jaar te werken. Als er zo'n belangrijke evolutie is in de doctrine, dan moet daarover duidelijkheid geschapen worden ten aanzien van het werkvolk. Zij moeten weten waarover het gaat.

La question de la pension à 65 ans, ce n'est pas juste une promesse électorale, c'est aussi une nécessité. Premièrement, constatons déjà que dans l'immense majorité des pays européens, la pension est à 65 ans, que soit au Danemark, que ce soit en Italie, que ce soit en Espagne, en Irlande, elle est à 65 ans. Il y a deux pays en Europe qui sont passés à 67 ans, en plus de la Belgique.

Pourquoi, monsieur le premier ministre, nous voulons réduire cette pension à 65 ans, je vais vous dire la bonne et simple raison. Pourquoi? C'est que devant la mort, on n'est pas égal. L'espérance de

norme de croissance de 2,5 %, même si ces acquis sont en partie le fruit du combat mené par le secteur. La présence de sept femmes au gouvernement constitue également une évolution positive. Mais les travailleurs de gauche n'ont pas obtenu la rupture qu'ils réclamaient.

Alle linkse partijen hebben ervoor geijverd de pensioenleeftijd weer te verlagen tot 65 jaar. Voor Elio Di Rupo was dat zelfs een breekpunt. Hij heeft dat in 2015 herhaald en in mei 2019, een week voor de verkiezingen, gebruikte hij het grove geschut door te verklaren dat de pensioenleeftijd van 65 jaar een breekpunt is, en voor de PS een absolute voorwaarde voor toetreding tot de regering.

Le 24 avril 2019, Mme Kitir a déclaré: "ramener l'âge de la pension à 65 ans constitue un point de rupture pour nous. Personne ne souhaite travailler jusque 67 ans."

Un programme ne peut effectivement pas être réalisé entièrement dans le cadre d'une coalition présentant un certain rapport de forces, mais un point de rupture constitue assurément un élément très important, surtout pour un parti en contact avec les travailleurs. Cela force le respect.

M. Vandenbroucke, qui est à présent ministre pour le sp.a, estimait lui-même que l'idée de travailler jusqu'à l'âge de 67 ans n'était pas mauvaise. Si la doctrine évolue à ce point, il convient de faire la clarté à l'égard des travailleurs.

De kwestie van de pensioenleeftijd van 65 jaar is niet enkel een verkiezingsbelofte, het is ook bittere noodzaak. In de overgrote meerderheid van de Europese landen ligt de pensioenleeftijd op 65 jaar. Het verschil in levensverwachting tussen iemand die een universitair diploma heeft en iemand die er geen heeft, be-

vie, la différence d'espérance de vie entre quelqu'un qui a un diplôme universitaire et quelqu'un qui n'a pas un diplôme universitaire, qui a un diplôme de primaires, vous savez combien c'est en Belgique? Quinze ans. Quinze ans d'espérance de vie de différence en bonne santé. C'est énorme.

Et c'est la raison pour laquelle nous, la gauche, on était fier – et on est toujours fier – de combattre pour pouvoir avoir une réduction non seulement de l'âge de départ, mais aussi – et permettez-moi d'introduire ça avant de donner la réponse parce que c'est le deuxième dossier qui y est lié tout de suite – celui des métiers pénibles.

01.118 Eerste minister **Alexander De Croo**: Mijnheer Hedebouw, daarvoor wil ik toch even gaan rechtstaan.

Als ik naar vanmiddag kijk, dan hebben we eigenlijk twee soorten van discours gehad. We hebben mensen gehoord die aantonen dat het in de politiek ook wel zinvol kan zijn om naar elkaar te luisteren en om te begrijpen dat een partij niet altijd alle waarheid in pacht heeft. Ik vond dat de heer Calvo daar eigenlijk een goed voorbeeld van was. Om de hand uit te steken naar andere partijen en ook aan te duiden op welke manier men andere partijen respecteert.

Dan heeft men de andere sprekers gehad, die eigenlijk elke tussenkomst alleen maar gebruiken om tegenstellingen aan te duiden, om de boel op te poken en om daarvan karikaturen te maken. Er is in mijn ogen absoluut geen twijfel over bij welke categorie u zit. U zit bij de categorie die alleen maar op zoek is naar karikaturen. En nu bent u hier mijn coalitiepartners aan het aanvallen en een beetje aan het kietelen. Wat u eigenlijk probeert te doen, is te zeggen: maar dat is toch niet voldoende! Dat is toch geen sociaal beleid. Kijk eens wat wij doen op het gebied van het verhogen van de uitkeringen. Kijk eens wat wij doen op het gebied van het verhogen van pensioenen, een belofte die zoveel partijen gemaakt hebben. Dat wordt hier op een geleidelijke en verstandige manier gedaan. Het enige wat u doet, is proberen om daarvan karikaturen te maken omdat u zeer goed weet dat uw plannen totaal onbetaalbaar zijn. Dat is het verschil ten opzichte van wat wij doen. Wat wij doen is het verhogen van sociale uitkeringen. Maar we zorgen er ook wel voor dat het betaalbaar kan zijn. Dat is de politiek die we moeten voeren. Een politiek van het centrum. En misschien moeten we het eerder een politiek van het brede centrum noemen, van partijen die niet op zoek zijn naar tegenstellingen.

Natuurlijk hebben linkse partijen over bepaalde zaken andere ideeën dan de mijne. Dat is logisch, anders zouden we in dezelfde partij zitten. Maar het DNA van deze regering zijn partijen die luisteren naar elkaar. Dat zijn partijen die begrijpen dat als men iets wil realiseren in de wereld van vandaag, men dat niet alleen kan. Iemand alleen of een partij alleen realiseert niets. Zij die vandaag iets realiseren, dat zijn zij die geen karikaturen maken, die luisteren naar elkaar en die samenwerken. Dat is het DNA van deze regering.

01.119 **Raoul Hedebouw** (PVDA-PTB): Oei, nu zullen jullie verplicht drie en een half jaar applaus moeten geven als De Croo zijn rechtse maatregelen aan jullie voorstelt. Dat zal niet gemakkelijk zijn. Dat is een debat binnen links, mijnheer De Croo. Dat u daarvan een

draagt in België 15 jaar. Daarom waren wij er als linkse partijen trots op om de strijd voor een verlaging van de pensioenleeftijd te voeren, maar ook om stappen vooruit te zetten op het vlak van de zware beroepen.

01.118 **Alexander De Croo**, premier ministre: Nous avons entendu cet après-midi deux modèles de discours: un modèle qui démontre que, dès lors qu'un parti n'a pas toujours le monopole de la vérité, il peut s'avérer utile en politique aussi d'écouter ce que les autres ont à dire. M. Calvo l'a parfaitement illustré.

D'autres orateurs, en revanche, n'ont pour seul but que de pointer les contradictions, de mettre de l'huile sur le feu et de tenir un discours caricatural. M. Hedebouw représente ce second modèle, car il est parfaitement conscient que les projets de son parti ne pourront jamais être financés. Le nouvel exécutif augmente les allocations sociales, tout en veillant à ce que cette mesure puisse être financée: une politique centriste.

Il est évident que sur certains thèmes, les partis de gauche ne partagent pas mes idées, sinon nous siégerions dans le même parti. L'écoute mutuelle entre les partis qui le composent est l'ADN de ce gouvernement. Dans le monde d'aujourd'hui, il est illusoire de penser qu'il est possible de mener des projets à bien tout seul.

01.119 **Raoul Hedebouw** (PVDA-PTB): Le premier ministre De Croo roule pour les riches. Son programme en témoigne. Un dé-

voorstander bent, dat weet ik. U rijdt voor de rijken. Dat heb ik al goed begrepen. U komt daarvoor uit in uw programma enzovoort. Maar ik heb hier een debat met breekpunten rond links. Ik vind dat een belangrijk punt. Dat is niet kietelen. U vindt dat kietelen. Tegenstellingen zijn er in de maatschappij. Tegenstellingen zijn er rond het pensioenthema. Ik had het over die 15 à 18 jaar verschil in levensverwachting in goede gezondheid. Dat is een verschil. De collega's van mijn vader, staalarbeider met brugpensioen, zijn nu aan het sterven, terwijl andere delen van de bevolking in veel betere werkomstandigheden kunnen doorleven. Dat zijn tegenstellingen. Ik vind die niet uit. Dat is niet kietelen. Dat is de waarheid. Uw toenmalige minister Bacquelaine had destijds beloofd: tot 67 jaar werken, oké, maar er komt een akkoord rond de zware beroepen. Hebt u één keer het woord "zware beroepen" gelezen in het akkoord?

Pas un mot, pas un mot sur les métiers pénibles, c'était essentiel comme question, cette question des métiers pénibles. C'était la condition pour pouvoir permettre aux travailleurs, dans plein d'autres secteurs, de pouvoir souffler quand même. Je m'étais attendu, dans l'accord de gouvernement, à voir au moins un engagement, mais il n'y en a pas. Et vous avez menti sur la marchandise, en 2014, ce que je ne comprends pas, et que je ne reproche aux partis qui n'en étaient pas à l'époque. Mais aujourd'hui, ces métiers pénibles, c'est quelque chose d'important qu'il faut avoir dans cet accord et je ne le vois pas.

Troisième élément: la pension à 1 500 euros. Premier point positif: vous en avez longtemps débattu, ça a été un point important de discussion. Je vous rappelle qu'en septembre 2017, notre président, Peter Mertens, a lancé notre fameuse campagne pour les 1 500 euros net lors de notre fête 'ManiFiesta'. Il n'était pas évident qu'on aurait déjà, trois ans plus tard, ce point à l'ordre du jour. Et ce sont donc 180 000 signatures qui ont été récoltées pour notre droit d'initiative citoyenne, et je suis content que vous en ayez débattu.

Mais il ne faut pouvoir dire la vérité aux gens.

Je moet de waarheid kunnen zeggen. Is het netto of bruto? Laten we samen even rekenen. 1.580 euro, mijnheer Vandenbroucke, ik neem u ook als getuige, u kent het thema: 1.580 euro bruto. Dat is wat de heer Bouchez gezegd heeft. Ik denk dat iedereen ermee akkoord gaat dat er een akkoord is over 1.580 euro tegen 2024. Hoeveel is dat netto?

1.450 euros net, c'est l'accord que vous avez signé. Premier chiffre. Deuxième chiffre: c'est pour dans cinq ans. Permettez-moi d'y intégrer l'inflation – par respect pour les gens, car vous savez, on ne mange pas avec l'inflation. Prenons ensemble un petit chiffre: 1,5 %. Je veux être prudent, je prends le chiffre du Bureau du Plan et non celui de la Banque centrale européenne, qui dit 2 %. Elle veut aller vers 2 %, mais franchement, n'exagérons pas, soyons concrets: 1,5 % d'inflation sur cinq ans.

À combien arrive-t-on? À 1 365 euros net, exactement, en équivalence pouvoir d'achat. 1 365 euros net. Aujourd'hui, le minimum sur lequel on ne paye pas d'impôts est de 1 291 euros, comme vous le savez, la limite est à 1 305 euros. 1 291 euros, donc, c'est 75 euros en plus. Voilà la vérité. Nous avons mené la campagne pour les

bat agite la gauche et il porte sur des points de rupture. La différence d'espérance de vie en bonne santé varie entre 15 et 18 ans. Voilà un exemple de contradictions. À l'époque, l'ancien ministre Bacquelaine avait promis qu'il faudrait travailler jusqu'à l'âge de 67 ans, mais qu'un accord serait négocié sur les métiers pénibles. L'expression "métiers pénibles" apparaît-elle à un quelconque endroit dans le texte de l'accord de gouvernement?

Men rept met geen woord van de zware beroepen, wat nochtans een essentiële kwestie is. Daardoor zouden heel wat werknemers inderdaad op adem kunnen komen. Ik had verwacht dat er daarover in het regeerakkoord op zijn minst een verbintenis zou staan, maar dat is helemaal niet het geval!

Het is een goede zaak dat u langdurig hebt gediscussieerd over het optrekken van het pensioen tot 1.500 euro. In september 2017 heeft onze voorzitter, Peter Mertens, de campagne voor een nettopensoen van 1.500 euro op gang getrokken. Het was niet evident dat die kwestie drie jaar later al op de agenda zou staan.

S'agit-il d'un montant net ou brut? M. Bouchez a évoqué 1 580 euros brut. À quel montant cela correspond-il en net?

In het akkoord dat u gesloten hebt is er sprake van een nettopensoen van 1.450 euro over vijf jaar. Als men rekening houdt met het door het Planbureau gehanteerde inflatiepeil van 1,5 % en, voorzichtigheidshalve, niet met het door de Europese Centrale Bank vooropgestelde inflatiepercentage van 2 %, dan komt men slechts uit op een bedrag van 1.365 euro netto vanuit het oogpunt van de koopkracht! Bovendien bedraagt het belastingvrije maximumbedrag

1 500 euros net, mais aujourd’hui et maintenant, ce sera en fait 1 365.

Je ne vous ai même pas parlé de la durée des carrières. Comme vous le savez, c'est après 45 ans de carrière... 90 % des femmes n'ont pas une carrière de 45 ans. J'ai dit tout à l'heure que je trouvais très positif le fait que sept des ministres étaient des femmes, et c'est vraiment un signal positif, mais je voudrais aussi que la politique menée soit favorable aux femmes.

Deux tiers des travailleurs n'ont pas cette carrière de 45 ans. Donc, oui! La revendication de la gauche, la revendication des organisations syndicales n'est pas tombée de n'importe où. Pour les 40 ans de carrière, c'est évidemment aussi pour tenir compte de cela.

Dernier élément...

Geld. Onbetaalbaar. Hoeveel van ons bbp betalen wij vandaag voor pensioenen, professor? 10,8 %. Hoeveel betaalt Oostenrijk vandaag voor zijn pensioenen? 14,9 % van het bruto binnenlands product. Precies wat de commissie Vergrijzing voorspelt voor de top van de vergrijzing, wat het bij ons gaat kosten. Waarom kan Oostenrijk vandaag iets doen wat wij over een paar jaar in België niet gaan kunnen doen? Dat is het debat. En dus is het een debat – en ik kom daar straks op terug – om fiscaliteit natuurlijk. Haal het geld waar het is, maar niet bij de gepensioneerden, niet bij de gepensioneerden alsjeblieft!

momenteel 1.291 euro. Daarbij komt nog dat dit bedrag zal worden toegekend na een loopbaan van 45 jaar, terwijl 90 % van de vrouwen en twee derde van de werknemers nooit aan die voorwaarde kunnen voldoen. Daarom vragen de linkerzijde en de vakbonden dat dit bedrag zou worden toegekend na een loopbaan van 40 jaar.

Une telle politique est-elle impossible à financer? Actuellement, nous affectons 10,8 % de notre PIB aux pensions. En Autriche, ce taux atteint 14,9 %. Pourquoi l'Autriche peut-elle atteindre aujourd'hui un objectif que nous ne pourrions pas approcher dans quelques années en Belgique? Tel est le débat que nous devons mener. Il s'agit d'un débat fiscal. Allons chercher l'argent là où il se trouve, mais de grâce, pas chez les pensionnés!

On a donc compris que c'était du brut et non pas du net. On peut passer au point suivant: les salaires. Je suis déçu. Je suis déçu de l'accord aujourd'hui, parce que pendant la crise du coronavirus, nous avions dit: "le monde va changer". Les héros du coronavirus, tous ceux qui ont continué à travailler, tous ceux qu'on a applaudi à 20 h – nous les applaudissons d'ailleurs toujours. Nous allons revaloriser leur salaire parce qu'ils sont dans les secteurs les plus difficiles. Je parle des éboueurs. Je parle des femmes qui travaillent dans la distribution. Je parle du personnel soignant. Je parle de tous ces métiers qui ne sont pas assez valorisés au niveau financier. Petite question dans la salle: avez-vous une idée de combien gagne une travailleuse de service par heure? Non? 11,50 euros de l'heure. C'est pour cela que nous, la gauche, nous sommes battus pour une revendication importante: celle d'avoir 14 euros de l'heure, parce que c'est cela la dignité, 14 euros de l'heure parce qu'elle le mérite, 14 euros de l'heure parce que les combats internationaux se jouent là-dessus. Beaucoup de travailleurs américains ont obtenu le salaire minimum à 15 dollars et on peut les féliciter. C'est un combat important, je ne comprends pas qu'un point aussi important ne soit même pas mentionné, ne serait-ce qu'en tant que but à atteindre (le fameux 'aller vers'). Pire en matière de salaires, on maintient la loi de blocage salarial. La loi de 1996, la loi de la compétitivité. Cette loi de 1996 qui fait très concrètement, chers collègues, que les marges de négociation – avez-vous une idée de ce qu'elles ont été les dernières années avec cette loi? Je parle au parti de gauche, *de linkse partij*.

Het is dus duidelijk geworden dat het over een bruto- en niet over een nettobedrag gaat. Tijdens de coronacrisis klonk het dat men werk zou maken van een opwaardering van de lonen van de helden van de coronacrisis en van degenen die in moeilijke sectoren tewerkgesteld zijn: de vuilnismannen, de vrouwen die in de supermarkten werken, het zorgpersoneel. Hebt u enig idee hoeveel een werkneemster in de dienstencentralesector verdient? 11,50 euro per uur. Dat verklaart waarom wij er ter linkerzijde voor hebben gestreden dat dit bedrag tot 14 euro per uur opgetrokken zou worden, want dat is wat wij onder een waardig loon verstaan.

Vele Amerikaanse werknemers hebben het minimumloon van 15 dollar per uur verkregen. Ik begrijp niet dat zo een belangrijk punt in dit akkoord niet vermeld wordt, al was het maar als een na te

streven doelstelling. Erger nog, wat de lonen betreft, houdt men vast aan de wet van 1996 tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen. Door die wet waren de onderhandelingsmarges de voorbije jaren ontzettend klein. Ik richt mij tot de linkse partijen.

Weet u wat de normen waren om met zo'n wet toe te stemmen? 1,1 % in 2019, 1,1 in 2017, 0,5 en 0,3 in 2015. *Peanuts, peanuts!*

Door die wet van 96 in het regeerakkoord over te nemen, geeft u geen enkele manoeuvreerruimte meer aan de vakbonden om iets te onderhandelen. Dat is toch wel de grote ironie van de liberalen. De liberalen, voor gans de economie, dat is vraag en aanbod. *La main invisible du marché*. Adam Smith. Vraag en aanbod. Je zou kunnen denken: liberaal denken is dat elke arbeider, elke bediende een vraag-en-aanbodrelatie in zijn bedrijf kan hebben, in zijn sector, en dat die discussie tussen het patronaat en de werknemersorganisatie kan worden aangegaan.

Er is één domein waarin de politiek tussenkomt, autoritair, in de marktregeling, om te zeggen dat iets niet kan: hier mogen de lonen niet stijgen – en dat wil ook zeggen, in bepaalde sectoren, dat het niet mag, met sancties. Daar speelt het liberalisme helemaal niet meer. Daar gaat de politiek doorhakken, want het mag niet. Zelf als een patroon dat in zijn bedrijf zou willen, omdat hij goede winsten heeft geboekt. Pak nu een voorbeeld. Colruyt, want het is niet crisis voor iedereen met COVID. Er zijn bedrijven die heel veel geld hebben verdiened. Waarom mogen de werknemers van Colruyt geen loonsverhoging vragen? Waarom gaat die wet er alles aan doen, zodat ze dat niet eens mogen vragen, zelfs geen 0,5 of 0,6 %?

Als het dan gaat over competitiviteit, hebben we een berekening gemaakt onder Charles Michel. Op vijf jaar Charles Michel is er 9 miljard euro van het binnenlands product van de werknemers vertrokken naar de werkgevers. 9 miljard euro, dat is keiveel gewoon. Het gaat natuurlijk om de vraag: waar gaat de rijkdom naartoe? Competitiviteit, wat gebeurt hier met de Belgen? We gaan vergelijken met Duitsland. Ze verminderen de lonen in Duitsland. U weet het: grote dumping in Duitsland en dumping in Frankrijk. Wat doen wij? Wij gaan ook naar beneden. Wat doen ze daar in Frankrijk? Ah, in België gaan ze ook naar beneden. Wat doen ze in Duitsland... Zo krijgt men een spiraal naar beneden!

Les normes permises avec cette loi se sont élevées à 1,1 % en 2019, 1,1 % en 2017, 0,5 % en 2016 et 0,3 % en 2015. Des cacahuètes.

En incluant cette loi de 1996 dans l'accord de gouvernement, l'exécutif ne laisse plus aucune marge de négociation aux syndicats. C'est le comble de l'ironie pour les libéraux: on pourrait s'imaginer que la pensée libérale consiste à dire que chaque ouvrier ou employé bénéficie d'une relation basée sur l'offre et la demande dans son entreprise, alors que le libéralisme ne s'exprime plus du tout dans ce cadre, même lorsqu'un patron désire faire appel à cette possibilité dans son entreprise parce qu'il a engrangé des bénéfices plantureux. Des sociétés telles que Colruyt ont gagné beaucoup d'argent durant la crise du coronavirus. Pourquoi les travailleurs ne pourraient-ils pas dès lors demander une augmentation?

Durant les cinq ans du gouvernement Michel, 9 milliards d'euros de PIB ont atterri dans l'escarcelle des employeurs. La question la plus importante consiste à se demander où s'en va cette richesse. La compétitivité entre États crée une spirale négative.

De **voorzitter**: De premier zou u daarover willen onderbreken.

01.120 Raoul Hederouw (PVDA-PTB): Met groot plezier, mijnheer de voorzitter.

01.121 Eerste minister Alexander De Croo: U weet hoe die wet van 1996 heet, dat gaat over het evenwicht tussen concurrentievermogen en koopkracht. U weet waarom die wet er is. Die wet is er om te vermijden dat we in plaats van producten jobs zouden exporteren. Dat is de reden waarom die wet er is en die houdt dat mooi in evenwicht.

01.121 Alexander De Croo, premier ministre: La loi de 1996 concerne l'équilibre entre compétitivité et pouvoir d'achat, et a pour finalité d'éviter de devoir exporter

Daarmee hebben we wat problemen gehad de voorbije jaren, want er was een kloof ten opzichte van andere landen. Die kloof is nu weg. Voor de COVID-crisis was het activiteitsniveau in ons land hoger dan het ooit geweest is. De werkloosheid bevond zich op het laagste niveau van de voorbije 30 jaar. Wil dat zeggen dat we ons daarmee op de borst moeten kloppen en moeten zeggen: er is niks meer te doen? Nee, maar die wet, die heeft wel gewerkt.

Dat is – denk ik – het verschil tussen uw partij en de mijne. Wij realiseren ons dat de competitiviteit van ons land ervoor zorgt dat men jobs hier kan houden. En weet u waarom het zo belangrijk is om jobs te hebben? Dat is omdat jobs onze sociale zekerheid spijken. Die jobs zorgen ervoor dat er solidariteit kan zijn.

U weet dat men geen economisch paradijs kan bouwen op een sociaal kerkhof. Daarover zijn we het waarschijnlijk eens. Maar men gaat ook geen sociaal paradijs kunnen bouwen op een economisch kerkhof. En dat is eigenlijk wat die wet van 1996 doet. Die wet van 1996 zorgt voor een mooi evenwicht tussen het voeren van een sociaal beleid en het stimuleren van een economie die dat beleid ondersteunt. Dat is het verschil. Dat is het evenwicht waar wij voor staan en bij u is dat evenwicht totaal zoek.

01.122 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Ik denk dat het probleem toch dat evenwicht is, mijnheer de eerste minister. Toen ik zei dat er 9 miljard vertrokken was uit de zakken van de werknemers, had u mij ook de vraag kunnen stellen: waar gaat het geld naartoe? Ik had u direct het antwoord gegeven: 12 miljard euro naar de aandeelhouders. Dat is het bilan van de regering van Charles Michel.

Dat is een beetje mijn probleem. U zegt: prijzen, prijzen, prijzen, maar waarom heeft u het niet over de winsten die gemaakt worden? Waarom heeft u het niet over de aandeelhouders die zelfs in de COVID-crisis nog hun geld vragen? Daar is nooit een marge. De enige variabele die in aanmerking genomen wordt, dat is het geld dat de werknemers krijgen. Dat vind ik echt wel onrechtvaardig, mijnheer de eerste minister. Echt waar. U moet daar een beetje over nadenken, want uw collega's in Frankrijk en Duitsland en Ierland volgen exact dezelfde redenering. Ze nemen het als voorbeeld. Kijk maar naar de Belgen, het zijn dezelfde voorbeelden.

Dus die spiraal naar beneden? Geef koopkracht aan de mensen. Geef goede, deftige lonen aan de mensen. Zij gaan dan ook de economie laten produceren. U moet stoppen met het fabeltje dat het verminderen van de lonen de oplossing is. Ik vind dat u nu – met die wet, na de COVID-crisis – gewoon voortgaat met die spiraal naar beneden voor de koopkracht van de mensen en voor hun lonen. Mijnheer de eerste minister, als u voor vrijheid zou zijn in de economie, zou u gewoon die vrijheid kunnen geven aan de sectoren. Ik heb voorbeelden van Colruyt. Waarom mogen de werknemers in Colruyt niet gaan voor meer loon? Waarom? Leg het uit! Waarom wordt die democratie uitgehouden?

01.123 Eerste minister Alexander De Croo: Ik zit hier niet om het beleid van een voorgaande regering te verdedigen. Maar wat is er gebeurd met de koopkracht de voorbije drie jaar? Is die naar omhoog gegaan of naar beneden gegaan?

des emplois plutôt que des produits. Au cours des dernières années, le fossé s'était creusé avec les autres pays, mais nous l'avons à présent comblé. Avant la crise du coronavirus, le niveau d'activité était plus élevé que jamais dans notre pays, avec un taux de chômage extrêmement faible. Cette loi a donc atteint son but. Il est impossible de bâtir un paradis économique sur un cimetière social, mais tout autant d'édifier un paradis social sur un cimetière économique. L'équilibre entre une politique sociale et un dynamisme économique qui soutient cette politique sociale est totalement absent chez M. Hedebouw.

01.122 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Il pose problème, cet équilibre. Lorsque j'ai déclaré que 9 milliards avaient été prélevés dans les poches des travailleurs, le premier ministre ne m'a pas demandé où cet argent était passé. Douze milliards sont tombés dans l'escarcelle des actionnaires, grâce au gouvernement Michel. Quant aux bénéfices, ils ne sont jamais évoqués – ce n'est jamais là qu'il y a des fonds à trouver, mais toujours dans le porte-monnaie des travailleurs. Je trouve cela injuste. Et nos voisins nous prennent en exemple. Si l'on accorde des salaires décents, et donc du pouvoir d'achat, aux travailleurs, l'économie sera prospère. Cette loi, elle, alimentera durablement la spirale négative pour les travailleurs, même après la crise du COVID. Pourquoi les travailleurs ne peuvent-ils pas militer pour une hausse de salaire?

01.123 Alexander De Croo, premier ministre: Le pouvoir d'achat a-t-il augmenté ou diminué ces trois dernières années?

01.124 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Dat is een goede vraag. Ik vind het een fantastische vraag die u gesteld heeft en ik denk dat de mensen die video zullen bekijken: hoezo, is de eerste minister aan het zeggen dat we allemaal koopkracht verloren zijn? En waarom? Omdat ze het allemaal meegeemaakt hebben in hun echte leven. Denkt u echt dat iedereen ervan overtuigd is dat ze meer koopkracht hebben in de laatste vier jaar? Mijnheer de minister, u leeft gewoon in een andere wereld! Dat is niet de realiteit die op het terrein beleefd wordt. Maar goed, we zullen volgens mij niet akkoord gaan daarover.

Ik heb nog een vraag gesteld: waarom mogen de werknemers van Colruyt geen verhoging vragen? En u komt daarop tussen.

Des efforts sont faits mais ce dont je suis un peu étonné quand même, c'est que, dans l'ensemble des programmes des partis de la gauche, était reprise la revendication de remettre les allocations sociales au-dessus du seuil de pauvreté. Et, pour la petite histoire, ce point était même repris dans la déclaration du gouvernement Michel.

Et, ici, on est même en dessous de l'intention du gouvernement Michel parce qu'on ne reprend même plus, dans la déclaration gouvernementale, la revendication de dépasser les allocations sociales. Et de Charles Michel, je n'avais pas beaucoup confiance qu'il allait le faire, je veux dire, je vous entendez bien. Et c'est clair, ils ne l'ont pas fait. Zuhal Demir a fiché la revendication à la poubelle comme rien du tout. Mais quand même pas avec des partis de gauche, car il y a quand même des partis de gauche dans la coalition. Il s'agit uniquement d'arriver au niveau du seuil de pauvreté. Le débat ne va pas plus loin que ça. Pourquoi la déclaration gouvernementale de la Vivaldi va-t-elle dans les mots, en tout cas, moins loin que la déclaration gouvernementale de Charles Michel? Franchement, pour moi, c'est inexplicable au niveau des organisations qui luttent contre la pauvreté.

Ik denk dat dit hier wel een belangrijk punt is, namelijk de tekst die u ons vandaag voorlegt – ik wil het even voorlezen.

Le texte reprend, en matière de flexibilité du travail, je cite: "Il faudra [donc] un meilleur équilibre entre leur travail et leur occupation. L'accord annonce vouloir – je cite – faire une priorité d'augmenter le télétravail, la flexibilité et l'autonomie pour les travailleurs." La flexibilité!

Mais enfin chers camarades. On n'a pas besoin de plus de flexibilité. Il y a déjà tellement de flexibilité. Qu'on arrête de dépeindre la flexibilité comme quelque chose de positif pour les travailleurs! Savez-vous comment se passe la flexibilité dans la vraie vie? Pas dans la vie des bisounours des libéraux, où chacun dit: "aujourd'hui, j'ai envie de travailler trois heures le matin, là, je vais prendre deux heures l'après-midi!". Ce n'est pas la vraie vie ça!

Savez-vous comment ça se passe, vous les libéraux, la flexibilité? C'est plutôt:

"Hallo, Robert?

Oui, dis, j'ai besoin de toi demain deux heures de plus, tu peux venir?"

Et il répond quoi, le travailleur? Qu'est-ce que vous croyez qu'il répond le travailleur?

01.124 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Les concitoyens ont bien perçu qu'ils perdaient du pouvoir d'achat au cours des quatre dernières années. Le premier ministre vit dans une tour d'ivoire à cet égard. Pourquoi les travailleurs de Colruyt ne peuvent-ils pas demander d'augmentation?

Alle linkse partijen claimden dat ze de sociale uitkeringen zouden verhogen tot boven de armoedegrens. Terloops wil ik even stellen dat dat punt zelfs opgenomen was in de regeringsverklaring van de regering-Michel! Nu staat die eis daar zelfs niet meer in: men beperkt zich ertoe ze op te trekken tot op het niveau van de armoedegrens. Waarom gaat de Vivaldi-regering in haar verklaring minder ver dan de regeringsverklaring van Charles Michel? De organisaties die actief zijn op het vlak van armoedebestrijding begrijpen er niets van!

In de tekst staat dat men het telewerk voor en de flexibiliteit en autonomie van de werknemers wil bevorderen. Er is echter geen behoefte aan meer flexibiliteit! Men moet ermee ophouden om flexibiliteit als iets positiefs voor de werknemers voor te stellen. Weet u hoe dat in het echte leven verloopt? Niet in de perfecte, gedroomde wereld van de liberalen! Wanneer een werkgever de werknemer in het echte leven bij zich roept om hem te vragen 's anderendaags twee uur langer te werken, denkt u dan echt hij een keuze heeft? Of dat er rekening gehouden wordt met de activiteiten die hij dan gepland had? Op dit punt is er geen sprake van democratie in ons land. De werknemer

"Oh non, j'ai pas le temps, j'ai autre chose à faire, j'ai mon fils qui fait du football, j'ai ma fille qui fait du football aussi, j'ai envie de voir ma femme, ma grand-mère....".

Vous croyez qu'il dit ça au téléphone? Non, ça, c'est dans une démocratie. Mais il n'y a pas démocratie sur ce point en Belgique.

Depuis quand est-ce que le travailleur est l'égal de son patron?

"Robert, tu viens?

- Oui Monsieur, je vais venir! (J'ai pas envie de perdre mon boulot!)"

"Ik wil mijn job niet kwijtspelen." Dat is wat er gebeurt in heel veel bedrijven. Ik kan u duizenden van zulke verhalen vertellen. En wat kunnen de mensen tegen die situatie doen? Dat is de wet. Dat is de wet en de krachtsverhoudingen van de vakbonden. De wet die kan zeggen: nee, hier mag je niet zo ver gaan in overuren.

01.125 Pierre-Yves Dermagne, ministre: Merci, monsieur le président.

Simplement pour mettre M. Hedeboe face à ses contradictions: il y a quelques instants, il nous parlait de la loi de 1996 et du fait qu'on interdisait, finalement, en la maintenant, aux délégations syndicales, aux patrons et aux employeurs de négocier.

Or, ici, si vous reprenez bien l'accord, si vous le lisez intégralement, mot par mot, page par page, sans en extraire certains éléments à votre guise, vous verrez ce que le chapitre consacré au télétravail – celui que vous évoquez, où l'on parle effectivement de flexibilité, mais dans le cadre du télétravail –, ce que dit ce chapitre, ce que dit ce paragraphe: "Dans cette optique, le gouvernement élaborera, avec les partenaires sociaux, un cadre interprofessionnel permettant plus de flexibilité, tout en garantissant la protection des travailleurs". Ce sera donc avec les partenaires sociaux, monsieur Hedeboe, et non pas directement imposé, par la loi, au monde du travail.

01.126 Raoul Hedeboe (PVDA-PTB): Si j'entends bien, il y a ici un engagement du gouvernement, à savoir que, s'il n'y a pas d'accord des partenaires sociaux, il n'y a aucune loi qui passera en matière de flexibilité. J'entends bien l'accord, ici, je crois qu'on peut s'en féliciter.

01.127 Pierre-Yves Dermagne, ministre: Monsieur le président, aujourd'hui, M. Hedeboe, le télétravail, qui a été généralisé dans le contexte de crise que l'on connaît et que l'on a connu, s'est fait quasiment sans balises. Il s'agit de faire en sorte que, demain, le télétravail, qui continuera à être fortement utilisé, parce qu'il y a des demandes, et notamment certaines demandes de travailleurs qui ont estimé trouver un meilleur équilibre dans leur vie quotidienne, ce télétravail qui aujourd'hui n'est quasiment pas réglementé ni encadré, le soit demain, en collaboration avec des partenaires sociaux.

zal alles slikken omdat hij bang is om zijn baan te verliezen.

"Je ne veux pas perdre mon emploi." Voilà ce qui prime.

01.125 Minister Pierre-Yves Dermagne: De heer Hedeboe spreekt zichzelf tegen. Hij verwijst naar de wet van 1996 en beweert dat men door die wet te handhaven de vakbonden en de werkgevers zou verbieden om onderhandelingen te voeren.

Als u echter het regeerakkoord goed leest, wordt er in het hoofdstuk over het telewerk duidelijk bepaald dat de regering in samenwerking met de sociale partners een interprofessioneel kader zal uitwerken dat meer flexibiliteit mogelijk maakt, maar tegelijkertijd de bescherming van de werknemers waarborgt. Dat zal dus niet door de wet aan de arbeidswereld opgelegd worden.

01.126 Raoul Hedeboe (PVDA-PTB): Als ik het goed begrijp, belooft de regering dat er zonder instemming van de sociale partners geen enkele wet inzake flexibiliteit goedgekeurd zal worden. Dat mag tot vreugde stemmen!

01.127 Minister Pierre-Yves Dermagne: Het telewerk, dat in de context van de huidige crisis algemeen ingang heeft gevonden en waar talrijke werknemers vragende partij voor zijn, werd haast zonder regels ingevoerd. In de toekomst zal dat in samenwerking met de sociale partners gereglementeerd en in een kader

ingebed moeten worden.

01.128 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Monsieur le président, la ficelle est un tout petit peu grosse. Je parlais de la flexibilité des heures de travail, etc. On parle du télétravail et je suis le premier à être ouvert à un débat sur le travail en période de COVID. Moi je vous parle ici de l'annualisation des heures supplémentaires, je vous parle de tous ces débats-là, pas de télétravail. Tout ce qui a été mis en place par le gouvernement de Charles Michel, les flexi-jobs, etc. C'est bien de ça dont je parle ici actuellement, pas de télétravail!

01.129 Pierre-Yves Dermagne, ministre: Non, mais vous extrayez un morceau du texte et vous lui faites dire quelque chose qu'il ne dit pas. Ce n'est pas la lettre de l'accord, ce n'est pas l'esprit de l'accord non plus.

01.130 Alexander De Croo, premier ministre: Monsieur Hedebouw, vous venez de prouver ce que j'ai dit tout à l'heure: que vous réduisez chaque débat à de la caricature pure. Prouvez que ce n'est pas vrai. Utilisez un argument qui est dans l'accord, au lieu d'utiliser des caricatures qui sont totalement fausses.

01.131 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Voilà, le monde du travail est content d'apprendre qu'il n'y aura aucune flexibilisation supplémentaire sans l'accord des organisations syndicales. J'entends bien, ici. J'ai tenté de prendre vos phrases pour ce qu'elles sont, vu que vous dites augmenter le télétravail et la flexibilité. Si vous dites que si les organisations syndicales ne sont pas d'accord, cela ne se fera pas, alors tant mieux, c'est bon, c'est un accord ici, on l'a entendu. Cela s'est fait devant le peuple et il n'y aura pas d'augmentation de la flexibilité. Je ne parlais pas du télétravail, je parlais de la flexibilité, je l'entends bien.

Autre point important du marché du travail: les malades de longue durée. C'est quand même un problème très important parce que, avec l'augmentation de la pression pour la fin des prépensions, notamment liées aux métiers pénibles, la fin des prépensions conventionnelles, beaucoup de gens se sont retrouvés en maladie de longue durée parce qu'ils n'en pouvaient plus. Les chiffres sont vraiment impressionnantes: on est passé en 2010 de 280 000 malades longue durée à 450 000 aujourd'hui.

Echt waar, van 280.000 langdurige zieken in 2010 naar 450.000 vandaag. Daar zitten we toch met een maatschappelijk probleem. Bijna 200.000 mensen zijn verder langdurig ziek. En wat lees ik in jullie budgettaire tabellen? Er zat niet veel in, moet ik zeggen, mijnheer de minister. Echt waar, een A4'tje, dat is toch niet veel? Maar daar kon ik toch in lezen dat u 200 miljoen euro wil besparen op langdurig zieken. Dat is tenminste juist, mijnheer de minister?

Monsieur le président, le chiffre de 200 millions, vous confirmez? On n'avait pas beaucoup de chiffres mais ça c'en était un: 200 millions d'économies sur les malades longue durée, vous confirmez le chiffre?

01.128 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Die truc is wel erg doorzichtig. Ik sprak over de flexibele werkuren en de berekening van de overuren op jaarbasis, en niet over het telewerk. Ik sprak over de maatregelen van de regering van Charles Michel, over flexi-jobs, enz.!

01.129 Minister Pierre-Yves Dermagne: U licht een passage uit de tekst en doet uitschijnen dat die passage zegt wat ze niet zegt. Dat is noch de letter, noch de geest van het regeerakkoord.

01.130 Eerste minister Alexander De Croo: Mijnheer Hedebouw, u moet argumenten gebruiken die in het regeerakkoord staan; u maakt er een karikatuur van, die ook nog eens volledig fout is.

01.131 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): De arbeidswereld is blij te horen dat er geen bijkomende flexibilisering zal worden doorvoerd zonder het akkoord van de vakbonden.

De langdurig zieken vormen een heel groot probleem. Hun aantal is sterk gestegen – van 280.000 in 2010 tot 450.000 vandaag – doordat het conventionele brugpensioen werd afgebouwd, en dat terwijl veel werknemers aan het einde van hun Latijn waren.

Une évolution aussi spectaculaire ne peut qu'être le signe d'un problème social. Or il ressort des tableaux budgétaires que le gouvernement projette d'économiser 200 millions d'euros sur le poste des malades de longue durée.

Mijnheer de eerste minister, bevestigt u dat er 200 miljoen bespaard zal worden op de kap

van de langdurig zieken?

01.132 Eerste minister **Alexander De Croo**: Natuurlijk, dat is de manier waarop u daarnaar kijkt. De enige oplossing die u ziet voor iemand die arbeidsongeschikt is, is om die persoon zo ver mogelijk van de arbeidsmarkt weg te houden. Omdat dat uw ideologische bril is. Terwijl wij dat zien als een persoon die talent heeft. Wij zien dat als een gemiste kans. En natuurlijk gaat het niet over mensen die langdurig ziek zijn, die kanker hebben of die zwaar ziek zijn, maar wij zien mensen als een kans. Wij willen mensen kansen geven, werkgevers en artsen responsabiliseren om daarmee iets te doen. Dat is het verschil. U ziet dat als een manier om mensen inactief te houden en wij zien dat als een gemiste kans, als talenten die men weggooit. Dat is het verschil. En dat is de manier waarop wij daarnaar kijken. U gaat altijd geprobeerd om mensen in de inactiviteit te duwen en wij gaan proberen om mensen kansen te geven.

01.133 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Ik heb een simpele vraag gesteld. Waarschijnlijk is het antwoord dus: ja, u gaat 200 miljoen euro besparen.

Heeft u al een beetje concreet die ervaring gedeeld? Mensen die je vertellen hoe dat parcours gaat? Hoe gebeurt dat in het echte leven en niet in het bubbeltje van de Wetstraat, mijnheer de minister? Wat gebeurt er? Er wordt druk uitgeoefend op kankerpatiënten. Ik heb voorbeelden van de laatste vijf jaar, natuurlijk! Mutualiteiten komen met cijfers. Er is duidelijk aangetoond dat mensen druk opgelegd wordt om terug aan de slag te gaan. Er zijn dokters die ons verhalen sturen... Natuurlijk is die druk er. In welk leventje zit u, mijnheer de minister?

Kom mee, kom naar die mensen luisteren. Natuurlijk bestaat die druk, in de zin van: u moet terug gaan werken. En natuurlijk wil ik dat mensen terug werk vinden, maar in goede omstandigheden en in een situatie waarin ze het aankunnen. Die 450.000 mensen die vandaag langdurig ziek zijn, staat u er soms bij stil dat er daar een maatschappelijk probleem is? Staat u er soms bij stil dat er een link is tussen alle maatregelen die u genomen heeft om de eindeloopbanen af te schaffen en die 200 000, beste collega's? Wat een cijfer! Mensen die gewoon ziek gewerkt zijn. Dat is *the real life*, mijnheer de minister.

Ça c'est la vraie vie, monsieur le premier ministre, et vous voulez encore économiser 200 millions d'euros sur le dos des malades de longue durée? Ce n'est pas sérieux! Ce n'est pas une politique de centre, ça...

Dernier point concernant le marché du travail: les travailleurs sans emploi. Je sais que pour certains, c'est le retour du cœur. À l'époque, quelqu'un a parlé du retour du cœur qui saigne. Cette dégressivité, ces allocations d'insertion retirées chez tous ces jeunes, ça devait tout de même être un point de rupture. On n'a même pas entendu des *clashes* dans les négociations sur ce sujet. Ce devait quand même être un point important.

Mes collègues de la droite, quand on met sous pression un travailleur sans emploi, quand on retire le pain de la bouche de quelqu'un -

01.132 Alexander De Croo, premier ministre: Voilà une illustration typique du modèle idéologique de M. Hedebouw. Il considère qu'une personne en incapacité de travail doit être tenue le plus loin possible à l'écart du marché du travail, alors que, de notre côté, nous persistons à penser qu'elle a encore des talents à exploiter et qu'il importe de responsabiliser les différentes parties concernées afin de lui offrir la possibilité de les capitaliser. M. Hedebouw préfère la condamner à l'inactivité.

01.133 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Je conclus de l'absence de réponse à ma question que 200 millions d'euros d'économies seront effectivement réalisées. Sur le terrain, il apparaît clairement que des pressions sont exercées sur ces travailleurs pour qu'ils reprennent le travail. Je me demande dans quel monde vit le ministre et je l'invite à prêter l'oreille aux témoignages de ces travailleurs. Moi aussi, je ne demande pas mieux que de les voir reprendre le travail, mais dans de bonnes conditions et dans un contexte qui le leur permet. Le ministre réfléchit-il parfois au lien qui existe entre les différentes mesures visant à supprimer les fins de carrière et la hausse du nombre de malades de longue durée?

200 miljoen besparen op de kap van de langdurig zieken is niet ernstig.

Wat de werklozen betreft is er tijdens de onderhandelingen zelfs geen clash geweest over de degressiviteit van de uitkeringen, of over het afpakken van de inschakelingsuitkering voor jongeren.

Sinds wanneer vinden werklozen sneller een baan omdat men hun uitkering kort met 200 à 300 euro?

parce qu'ici on parle de retirer 200 à 300 euros de la bouche des gens, pas des 5 000, 6 000, 8 000, 10 000, 11 000 euros que certains politiciens gagnent, je vous parle des chômeurs - depuis quand est-ce que retirer ça à des chômeurs leur permet de trouver du boulot? Vous savez ce qui se passe avec quelqu'un dont on retire le pain de la bouche? Il ne cherche plus du boulot, il cherche à survivre.

Tous ceux qui croient à ces fables...

Die fabeltjes... dat het brood weghalen van uw mond u werk doet zoeken, dat zijn gewoon fabeltjes die op helemaal niks in het echte leven gebaseerd zijn. En in die zin had dit akkoord moeten terugkomen op de verschillende maatregelen die genomen waren tegen de werklozen.

Fiscaliteit.

Ah, pendant la campagne électorale, je me suis dit c'est parti, c'est bon, là on va l'avoir, l'impôt sur la fortune. Ça fait 30 ans qu'on en parle en Belgique, à chaque campagne électorale on en parle. Je me souviens encore...

Ik kan hem ook citeren, mijnheer Verherstraeten: bij Jean-Luc Dehaene – dat is een referentiepunt vandaag blijkbaar – was toen al discussie rond zijn globaal plan. Dat was toen al: oké, het globaal plan gaat door, maar we gaan wel de grote fortuin doen betalen. Dat was toen al een discussie, in 93. Maar hoe graag doen die centrumrechtse partijen er in de onderhandelingen alles voor opdat het in de vuilbak gegooied wordt? Hoe onderhandelen die dat? Want het is altijd hetzelfde. Dat wordt altijd naar voren geschoven, en dan hop ... in de vuilbak.

Il n'y a pas d'impôt sur la fortune. Pourtant, c'est la réponse à la question: "D'où doit venir l'argent?" On me dit qu'on n'a pas de propositions d'argent. J'ai entendu ici plein de partis traditionnels me parler de l'effet retour: tu mets un euro, tu en as deux en retour, tu mets dans la tirelire, ça revient... Les économistes n'y croient pas du tout, mais ce n'est pas grave, on peut balancer tout.

Nous, au moins, au PTB, nous avons une proposition concrète: un impôt sur la fortune. Plus d'un million d'euros, 1 %, plus de deux millions d'euros, 2 %, plus de trois millions d'euros, 3 %... Il y a une proposition de loi de plus de quarante pages, tout est prêt! Mais rien, on ne fait rien... De nouveau, ce ne sera pas le grand capital qui va payer.

Ik heb vandaag gelezen in *De Tijd* – wat was het ook weer – over een transactiebelasting van 150 tot 300 miljoen euro. Voor transacties van meer dan één miljoen euro. Maar het is geen meerwaardebelasting. Aan wie moet ik de vraag stellen in de regering? Het is een transactiebelasting, maar geen meerwaardebelasting. Waarover gaat dat dan, die transacties? Dat is dan gewoon zoets als een huis kopen? Wat zit daar juist in? 300 miljoen euro maximum. Maar zelfs de regering-Michel met de *compte-titres* had 500 miljoen euro staan. 300 miljoen euro, maar dat is peanuts! En we zijn zelfs niet zeker dat

Wanneer men hun het brood uit de mond stoot, zullen ze geen werk meer zoeken, maar trachten te overleven.

Ce n'est pas en ôtant le pain de la bouche d'une personne que vous l'incitez à chercher du travail, il s'agit là tout simplement d'un mythe, et c'est la raison pour laquelle cet accord aurait dû revenir sur les mesures anti-chômeurs.

Tijdens de verkiezingscampagne dacht ik dat er een vermogensbelasting zou worden ingevoerd. Daar is al 30 jaar sprake van.

À l'époque de Jean-Luc Dehaene déjà, en 1993, il avait été annoncé que le plan global serait maintenu, mais que les grandes fortunes seraient invitées à payer. Les partis de centre-droit ont ensuite manifesté beaucoup d'empressement à torpiller l'accord.

Er komt geen vermogensbelasting. Nochtans is dat een antwoord op de vraag waar het geld vandaan moet komen. De traditionele partijen gewagen van terugverdieneffecten, maar de economen geloven daar niet in!

De PVDA stelt een vermogensbelasting voor. Eén procent brengt meer dan een miljoen euro op, 2 % meer dan 2 miljoen, 3 % meer dan 3 miljoen. Men legt ons voorstel gewoon naast zich neer... Eens te meer ontspringt het grootkapitaal de dans.

J'ai lu aujourd'hui dans le quotidien *De Tijd* un article consacré à une taxe sur les transactions de plus de 1 million d'euros, qui rapporterait 150 à 300 millions d'euros. Toutefois, il ne s'agit manifestement pas d'une taxe sur les plus-values. Un membre du gouvernement pourrait-il m'expliquer en

dat er is! Komaan, er is een oplossing om een paar miljard...

quoi consistent précisément ces transactions? Si elles rapportent 300 millions au maximum, ce ne sont que des cacahuètes!

Il y a la proposition du PS à 2,4 milliards qui a été évaluée par la Cour des comptes au niveau d'un impôt sur la fortune. Si on a besoin de l'argent pour la politique sociale, si on a besoin d'argent pour résoudre la crise du COVID, mais qu'on introduise ce type de proposition-là! Je ne vous demandais pas d'adopter tout de suite celle du PTB!

De PS heeft een voorstel voor een vermogensbelasting, die volgens het Rekenhof 2,4 miljard euro zou opleveren. Indien men op zoek is naar geld om een sociaal beleid te voeren en om de coronacrisis op te lossen, dat men het dan in dit soort wetsvoorstellingen zoekt!

Il y a la proposition du PS à 2,4 milliards qui a été évaluée par la Cour des comptes au niveau d'un impôt sur la fortune. Si on a besoin d'argent pour les politiques sociales, si on a besoin d'argent pour résoudre la crise du COVID, allez introduire ce type de propositions-là! Je ne vous demandais pas tout de suite celle du PTB.

Ik dacht dat u de onaanvaardbare maatregelen van de regering-Michel, zoals de verhoging van de btw op gas en elektriciteit van 6 % naar 21 %, zou terugdraaien. De liberalen gaan er toch prat op tegen belastingen te zijn. Mijnheer De Croo, u maakte al deel uit van de regering en was voorstander van die btw-verhoging. Voor mijnheer Piedboeuf geldt de mantra 'geen nieuwe belastingen' trouwens enkel voor de personenbelasting! Denkt u dat u de mensen met dergelijke holle slogans zand in de ogen kunt strooien? Indien u het vertrouwen van de burgers wilt herwinnen, spreek dan de waarheid!

Fiscalité, fiscalité... Je croyais qu'on allait quand même revenir sur des mesures qu'a prises le gouvernement Charles Michel qui sont inacceptables: la TVA de 6 à 21 % sur le gaz et l'électricité. C'est toujours la même chose avec les libéraux: "Nous on est anti-taxes, on est anti-taxes, on est anti-taxes!" Attendez, vous savez ce que c'est de payer 15 % en plus de TVA sur le gaz et l'électricité? Vous croyez que ce n'est pas payer des taxes en plus, ça? C'est vous qui avez décidé ça, monsieur De Croo, vous étiez déjà dans le gouvernement. Vous étiez enthousiaste pour augmenter la TVA.

D'ailleurs, on a appris tout à l'heure que "pas de taxes", chez M. Piedboeuf, c'est juste l'IPP, parce que tout le reste, on peut rajouter! Vous croyez vraiment que vous allez pouvoir berner les gens comme ça avec des phrases aussi générales? Allez, il faut arrêter! Les gens sont devenus critiques, vous savez. Vraiment, il y a une évolution dans la société aujourd'hui. Les gens ne font plus confiance au monde politique traditionnel. Si vous voulez regagner cette confiance, venez avec des vrais mots. Arrêtez de faire des entourloupes. De toute façon, nous, on passe derrière pour expliquer la vérité, donc n'essayez pas.

J'arrive, monsieur le président, j'ai encore sept minutes. Ah voilà, on a changé de président, j'ai le temps.

Mobiliteit. Ik wil als positief onderlijnen de beslissing om de NMBS geld toe te stoppen. Echt waar. Ik vind het belangrijk dat in deze ecologische crisis zoveel, 500 miljoen euro, naar de NMBS gaat, zonder discussie. Ik vind dit heel positief. Er moet geïnvesteerd worden in de NMBS. Er moet geïnvesteerd worden in het openbaar vervoer. Dat is de oplossing voor de toekomst.

En matière de mobilité, je me félicite, en ces temps de crise écologique, qu'une enveloppe de 500 millions soit affectée à la SNCB. Il est en effet essentiel d'investir dans les transports en commun. Ces derniers constituent la solution pour l'avenir.

Hier matin, j'écoutais le ministre sur Bel RTL en buvant ma tasse de café et je me disais: voilà un ministre qui a des convictions, qui veut défendre le service public. Et puis ne vient-il pas dire à la radio qu'il va lancer une expérience pilote de privatisation des chemins de fer, à l'image des Pays-Bas? Si vous n'êtes jamais allé aux Pays-Bas en train, je vous invite à essayer. Avec la privatisation, les prix y ont augmenté de 25 à 40 %. Pourquoi allons-nous importer des expériences pilotes qui nous viennent des Pays-Bas?

Gisterenochtend kondigde de minister op de radio aan dat hij een proefproject zou opstarten in verband met de privatisering van de spoorwegen, naar het voorbeeld van Nederland, waar de prijzen met 25 à 40 % gestegen zijn. Beste collega's van Ecolo, ik

Chers collègues d'Ecolo, je regrette, mais je ne comprends pas comment vous avez pu, en 2003, avaliser la libéralisation du secteur. Vous savez que la concurrence dans les chemins de fer ne mènera qu'à la conservation des seules lignes rentables. Une ligne rentable, c'est une ligne qui est bourrée de monde. C'est ça, rentabiliser. Et encore, quand je dis rentabiliser, vous allez donner la liberté aux chemins de fer de faire fluctuer les prix des tickets.

L'offre et la demande: un ticket, plus on en a besoin, moins ça doit être cher. Pourquoi augmenter le prix du ticket au moment où les gens ont le plus besoin du train, aux heures de pointe?

01.134 Georges Gilkinet, ministre: Vous êtes très bon pour raconter des blagues, monsieur Hedebouw, mais vous avez des lectures sélectives. Je vais vous lire cet accord de gouvernement – vous l'avez lu comme moi. Il dit ceci en matière de libéralisation: "Le gouvernement attribuera directement à la SNCB, pour une durée de dix ans, la mission de service public d'opérateurs du transport de personnes par chemin de fer dans notre pays, pour l'ensemble du réseau ferroviaire".

Vous êtes en train de défendre ici la thèse exactement inverse, selon laquelle nous allons libéraliser le chemin de fer, mais vous vous trompez. L'accord affirme, noir sur blanc, que cette possibilité de libéraliser le chemin de fer, accordée par une directive européenne, ne sera pas utilisée, et que la SNCB sera l'opérateur de chemin de fer pour les dix prochaines années, terme maximal permis par la directive.

Que vous faut-il de plus, Monsieur Hedebouw? Que vous faut-il de plus? Vous êtes en train d'inventer des histoires et de prêter des intentions, mais les faits sont là. Il y a une affirmation très précise, que je mettrai en œuvre: la SNCB sera l'opérateur unique de chemin de fer pour les dix prochaines années.

Président: André Flahaut, vice-président.

Voorzitter: André Flahaut, ondervoorzitter.

01.135 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Est-ce que je peux déduire de votre réponse que l'expérience pilote dont j'ai parlé tout à l'heure ne se tiendra pas?

01.136 Georges Gilkinet, ministre: Vous devez déduire de ma réponse, monsieur Hedebouw, que la SNCB sera l'opérateur unique de chemin de fer pour les dix prochaines années et ça, c'est une affirmation. Vous pourrez, d'ici 2024, nous réinterroger à plusieurs reprises, mais c'est exactement ça qui va se passer. Je vous l'affirme, les yeux dans les yeux et sur base de ce qu'il y a dans cet accord de gouvernement.

01.137 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Pardonnez-moi, monsieur le ministre, j'ai comme une impression de langue de bois (du chêne, du hêtre, du bouleau, nous pouvons débattre du type de bois, etc.).

Je vous ai posé la question, ce n'est tout de même pas un détail. Mener une expérience pilote de privatisation a un but: il s'agit tout de

snap niet hoe jullie in 2003 met de liberalisering van de sector hebben kunnen instemmen. Dat betekent immers dat enkel de rendabele lijnen, waar veel reizigers gebruik van maken, behouden blijven en dat de ticketprijzen aan schommelingen onderhevig zijn. Waarom zou men de ticketprijs verhogen op de momenten dat de mensen de trein het meest nodig hebben, namelijk tijdens de piekuren?

01.134 Minister Georges Gilkinet: Mijnheer Hedebouw, u leest de tekst selectief. Het regeerakkoord bepaalt dat de taak van openbare dienstverlening van operator voor het personenvervoer per spoor in België voor tien jaar aan de NMBS wordt toegekend. U vergist zich als u beweert dat we de spoorwegen gaan liberaliseren. We zullen niet gebruikmaken van de mogelijkheid die bij een Europese richtlijn geboden wordt om de spoorwegen te liberaliseren. Wat wilt u nog meer? U verzint verhalen maar de feiten zijn er!

01.135 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Mag ik daaruit afleiden dat het proefproject niet zal plaatsvinden?

01.136 Minister Georges Gilkinet: De NMBS zal de enige spoorwegoperator zijn tijdens de komende tien jaar. U kunt ons hierover tot 2024 herhaaldelijk bevragen.

01.137 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Ik heb de indruk dat men om de hete brij heen draait. Als men een proefproject rond privatisering opzet is dat om te zien of het economisch zinvol is om te

même de voir si, économiquement, il y a une utilité à privatiser le secteur. Vous venez de me dire que oui. Non? Dites-nous simplement qu'il n'y aura pas d'expérience pilote et nous serons contents!

privatiseren. U hebt dat juist bevestigd. Niet?

01.138 Georges Gilkinet, ministre: Monsieur Hedebouw, pourquoi avez-vous peur que le ciel nous tombe sur la tête?

L'affirmation que contient cet accord de gouvernement est la suivante: pour la SNCB, nous allons utiliser au maximum ce qui est possible en fonction des directives européennes. Nous allons donner le délai le plus long. La SNCB sera le seul opérateur de transport public par chemin de fer pour les dix prochaines années. Dans quelle langue dois-je vous le dire? Je veux bien vous le dire en néerlandais si vous voulez.

01.138 Minister Georges Gilkinet:

Waarom vreest u dat hemel en aarde zullen vergaan? Het regeerakkoord bepaalt dat we de NMBS de langste periode zullen toe-kennen waarin de richtlijn voorziet. De NMBS zal de komende tien jaar de enige operator van het openbaar vervoer per spoor blijven. In welke taal moet ik het u nog vertellen?

01.139 Alexander De Croo, première ministre: Monsieur Hedebouw, M. Gilkinet vient de l'expliquer: la SNCB est le transporteur unique, et on fait une expérience pilote limitée sur le plan territorial, pour constater quels seraient les effets, si ça fonctionne, et aussi pour regarder à quel niveau la SNCB d'aujourd'hui serait prête pour une situation, à un moment donné, où nous serions peut-être obligés de libéraliser.

Quel serait votre problème de tout simplement tester si, dans une zone limitée, ça pourrait fonctionner ou de tester si la SNCB s'est en fait améliorée dans les services qu'elle propose, si elle est plus innovante, plus performante? Pourquoi serait-ce un problème que de tester ça, monsieur Hedebouw?

01.139 Eerste minister Alexander De Croo: De NMBS is de enige vervoersmaatschappij. Er wordt een beperkte pilotstudie uitgevoerd om na te gaan wat de gevolgen van dergelijke maatregelen en zijn en of de NMBS klaar is voor een eventuele liberalisering van het spoorvervoer.

Waarom zou men geen ander systeem op beperkte schaal mogen uittesten? Waarom zou men niet willen weten of de NMBS de kwaliteit van haar dienstverlening verbeterd heeft en of ze innovatiever en efficiënter is?

01.140 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Je vous sens content, monsieur De Croo. Je le vois bien, parce que je connais votre position de fond, vous l'avez déjà développée plusieurs fois dans la presse: vous voulez la privatisation du chemin de fer...

Ah bon? Vous n'avez pas fait cette déclaration dans la presse? C'était peut-être à une autre époque, où vous n'étiez pas Premier ministre, c'est juste. Je suis d'accord. Mais je vous vois quelque part heureux de dire: "Voilà, j'ai réussi à faire entrer dans l'accord une petite expérience pilote, pour comparer le service public et son monopole avec une concurrence privée."

01.140 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Ik begrijp uw vreugde. U bent immers voorstander van de privatisering van de spoorwegen. Dat was misschien zo voordat u eerste minister werd, maar ik zie dat u tevreden bent dat er in het regeerakkoord een pilotproject opgenomen werd om de openbare dienstverlening en haar monopolie met een private concurrent te vergelijken.

Je vais vous dire pourquoi je crois que c'est une mauvaise chose. Vous allez comparer des pommes et des poires. Si vous ne comparez que le privé avec le privé, en prenant par exemple le cas de la Grande-Bretagne ou celui de nombreuses lignes aux Pays-Bas, vous n'allez prendre que les lignes qui 'rapportent des tunes'. Que va-t-il rester pour le chemin de fer et la SNCB?

U zult appelen met peren vergelijken. Als u enkel de privésector met de privésector vergelijkt, door bijvoorbeeld te kijken naar het spoornet in Groot-Brittannië of talrijke lijnen in Nederland, zult u enkel de winstgevende lijnen in beschouwing nemen. Wat zal er voor de spoorwegen en voor de NMBS overblijven? Kleinere spoorlijnen die niet winstgevend

La question de cette concurrence, c'est qu'évidemment les petites lignes ne vont pas être rentables. Je peux déjà vous le dire, elles ne vont pas être rentables. Vous allez avoir les lignes Liège-Bruxelles, Anvers-Bruxelles, toutes ces lignes hyper-rentables, c'est ces parties-là que le privé va prendre. Vous allez voir.

Aux Pays-Bas, ils ont d'abord fermé beaucoup de petites lignes. Si l'on compare le *business* entre les Pays-Bas et la Belgique, on constate que les Pays-Bas ont fermé la majorité de leurs petites lignes. Heureusement, ce n'est pas encore le cas chez nous – c'est déjà en partie le cas en Belgique, mais ce n'est pas encore la majorité. Là-bas, ils ont tout nettoyé, et hop! Les gens prennent la route.

Vous avez donc compris, monsieur le premier ministre, et je suis content que M. Gilkinet m'ait tout de même répondu clairement pour dire qu'il y avait cette expérience pilote de privatisation. Je sentais que c'était difficile à sortir pour vous, monsieur Gilkinet. Mais c'est normal, vous vous répartissez un peu les rôles de communication...

01.141 Alexander De Croo, premier ministre: Vous essayez de trouver une contradiction là où il n'y en a pas...

01.142 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, je viens de dire qu'il n'y avait aucune contradiction entre vous deux. J'entends très bien, vous êtes d'accord là-dessus! Même si M. Gilkinet avait un peu plus de mal à le dire que vous, mais il y a aucune contradiction, je suis d'accord, vous êtes d'accord sur le fond. Il n'y a pas de problème!

Gezondheid, ik heb het gezegd in de intro: goed nieuws dat die 1,2 miljard euro erbij komt.

En goed nieuws dat die groeinormen van 2,5 % erin zitten. Ik wil het hier onderlijnen: het is goed nieuws. Dat nieuws komt er door de strijd. Er is een hevige strijd geweest. Mijn kameraad Marco heeft er daarnet over gesproken: toen ze met het eerste amendement afkwamen, was iedereen enthousiast. Dat amendement werd ondersteund door de linkse partijen sp.a, Groen, PS en Ecolo. Dat was toen een ondersteuning die we samen zijn gaan halen. Ook met de strijd met de wittevoedesector. Het was een beetje minder enthousiast op de rechterflank, maar soit. Daar zijn we 400 miljoen euro gaan halen. Na de COVID-crisis, met de strijd van de wittevoedesector, 600 miljoen euro erbij. En nog 200 miljoen euro komt erbij voor gezondheid, welzijn... Dat is heel positief. Echt waar.

Ik ben wel een beetje bang waar het geld naartoe zal gaan. Maar dat is een debat voor de weken en de maanden die gaan komen. Hoeveel van dat budget gaat naar de farmasector? Dat blijft een discussie. Dat staat nog altijd open. Maar als men ziet wat de projecties van het Monitoringcomité zijn: 6,4 miljard euro naar de medicamenten. Dat verhoogt meer en meer, niet alleen door consumptie maar ook omdat *big pharma* bijna een monopolie heeft op veel van die medicamenten. We hebben een concreet voorstel in het Parlement: ons Kiwimodel. Laat de concurrentie spelen. Gebruik onze collectieve koopkracht van de sociale zekerheid om die monopolievorming te doorbreken door die concurrentie te laten spelen.

Als u in Nederland paracetamol gaat kopen bij Kruidvat of elders, waarom is dat daar vier keer goedkoper dan in Belgïe? Waarom, beste collega's? Ik zal het zeggen. Gewoon omdat daar die concurrentie speelt met een half Kiwimodel. Dat is natuurlijk alleen maar

zijn. De privésector zal de grote lijnen binnenrijven en de andere zullen sluiten, zoals in Nederland.

01.142 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Ik ben tevreden dat de heer Gilkinet me bevestigd heeft dat die pilootstudie over een privatisering uitgevoerd zal worden, ook al leek hij moeite te hebben om dat toe te geven.

Le supplément de 1,2 milliard et une norme de croissance de 2,5 % pour les soins de santé représentent de bonnes nouvelles. C'est la conséquence de la lutte que nous avons menée. Notre premier amendement au sujet des douzièmes provisoires qui visait à donner aux soins de santé 400 millions d'euros supplémentaires a reçu l'appui des partis de gauche. La lutte avec les blouses blanches ensuite et la crise du coronavirus ont abouti à la promesse de plusieurs millions d'euros supplémentaires.

La discussion doit encore être menée, mais je me demande tout de même déjà où ira l'argent. Quelle part affluerait-elle au secteur pharmaceutique? Selon les projections du Comité de monitoring, 6,4 milliards d'euros seront destinés aux médicaments. Ce chiffre ne s'explique pas seulement par une hausse de la consommation, mais aussi par les monopoles des grandes firmes pharmaceutiques. Nous disposons d'une solution très concrète face à cette situation: le modèle kiwi. Il

voor paracetamol, dat is niet voor alle medicamenten. Laat ons dat model hier invoeren. Dat is een model dat 600 miljoen euro kan opbrengen. Dat is een concreet voorstel van de Partij van de Arbeid, van de PVDA. Dat is geen copyright, dat is 'copy-left'. Neem dat allemaal mee. Dat is een concreet voorstel. Daar gaan we voor.

En ten tweede, rond gezondheidszorg is het duidelijk – ik zal niet lang terugkomen op het debat – dat jullie akkoord eigenlijk is om in deze legislatuur nog verder te regionaliseren.

Je ne comprends pas quand on me dit que la régionalisation des soins de santé va rapprocher la politique des gens. Le siège du gouvernement, où est-il? Rue de la Loi. Et le gouvernement flamand? Martelarenplein. À 600 mètres! Ça, c'est plus près! En quoi la régionalisation des compétences de santé va-t-elle rapprocher la politique des gens? Il y a des différences partout. En Wallonie comme en Flandre, il y a des différences entre les milieux ruraux et les milieux urbains. Il n'y a pas de raison d'aborder cela d'une manière régionale. Bruxelles a certainement ses spécificités. Je ne nie pas qu'il peut y avoir des différences, mais ces différences, elles sont nationales, elles ne sont pas régionales.

Je peux concevoir que la politique des soins de santé et des hôpitaux soit différente dans le Luxembourg et à Liège. Ça me paraît logique. La densité n'est pas la même, les pathologies ne sont pas les mêmes, etc. Mais pourquoi aborder cela d'une manière régionale, si ce n'est pour entrer dans une concurrence politique, une concurrence budgétaire, une concurrence qui a finalement mené au chaos, comme on l'a vu avec la crise du COVID?

En Belgique, c'est toujours la même chose: on prend un ministre, on divise en trois, et dans les cinq minutes qui suivent la décision, que décide-t-on? De refaire une réunion interfédérale, parce qu'il faut quand même parler les uns avec les autres! C'est le cas avec les soins de santé, avec le climat, avec les voies hydrauliques... Chaque fois, on divise, puis on refait des réunions! Pourquoi? Parce que l'Escaut ne s'arrête pas en Wallonie. Il n'y a que nous qui croyons ça, le poisson, lui, il continue son chemin, il ne s'occupe pas des limites administratives...

Donc, plutôt que de subdiviser, remettons les choses essentielles au niveau fédéral, notamment les soins de santé.

Je vais terminer en beauté, avec le nucléaire.

On va fermer le nucléaire, sauf - et là c'est écrit en petites lettres - s'il n'y a pas assez d'énergie disponible. Amis écologistes, j'espère que vous avez bien compris dans quel piège 'ils' vous enferment... Rassurez-moi... Parce qu'on le sait depuis 2002, déjà, qu'on ferme le nucléaire, sauf s'il n'y a pas assez d'énergie.

Mais le problème, c'est quoi?

Wat is het probleem? Doordat die kwestie van de kerncentrales nog altijd onbeslist is, kunnen er geen investeringen komen in hernieuw-

faut laisser jouer la concurrence. Qu'est-ce qui explique qu'une boîte de Paracétamol coûte tellement moins cher aux Pays-Bas? C'est parce que le modèle kiwi y est déjà en partie en vigueur. Lançons ce modèle ici également.

Il semble clair par ailleurs que ce gouvernement souhaite poursuivre la régionalisation des soins de santé.

Ik begrijp het niet wanneer men zegt dat een regionalisering van de gezondheidszorg het beleid dichter bij de mensen zal brengen. De verschillen situeren zich op nationaal en niet op gewestelijk vlak. Waarom zou men kiezen voor een gewestelijke aanpak, tenzij om een politieke en budgettaire concurrentie in het leven te roepen die in het verleden tot chaos heeft geleid, zoals onlangs nog gebleken is met de coronacrisis?

In België stelt men een minister aan, plots zijn het er drie geworden en vijf minuten na het nemen van de beslissing belegt men opnieuw een interfedrale vergadering, omdat het toch nodig is om te overleggen!

Men zal uit de kernenergie stappen, behalve – maar dat staat in de kleine lettertjes – als er niet genoeg energie beschikbaar zal zijn. Groene vrienden, ik hoop dat jullie goed begrepen hebben in welke val "men" jullie doen trappen heeft.

Comme la question des centrales nucléaires reste en suspens, au-

bare energie. De patroon van Eneco is daarover duidelijk. Waarom zou hij investeren in windmolens als hij niet weet of die kerncentrales al dan niet verder zullen blijven functioneren?

Dat is trouwens geen fictie. Tijdens de COVID-crisis was er op een bepaald moment een grote daling van de elektriciteitsvraag omdat de bedrijfswereld geïmmobiliseerd was.

Wat is er gebeurd toen die vraag daalde?

On a fermé quoi à votre avis? Les centrales nucléaires ou les 140 éoliennes d'Eneco en mer du Nord? Je vais vous le dire! Les éoliennes bien sûr! Electrabel a dit qu'il fallait continuer à produire. Le problème du nucléaire est qu'il empêche de lancer de nouveaux investissements.

On est donc dans la spirale... Ils sont en train de négocier tranquillement avec Electrabel, etc. pour qu'on n'ait pas la capacité quand il faudra. Et alors on dira qu'on maintient le nucléaire. La solution, ce sont des investissements publics! Je ne comprends pas qu'on continue à croire que l'économie de marché va continuer à résoudre nos problèmes écologiques. Ce n'est pas possible. La rentabilité de ces nouvelles énergies n'est pas au rendez-vous. Il y a eu une telle accumulation capitaliste du nucléaire que ce n'est pas possible de faire confiance au marché.

Si vous avez retenu quelque chose de la mobilisation des jeunes il y a deux ans, c'est qu'il faut une volonté politique pour casser cette économie de marché qui ne pense qu'au profit. Il faut aller vers une économie neutre en carbone qui sera au service des gens. Le marché ne résoudra pas ça; il faut un investissement public massif.

Je vais clôturer en vous exposant le type d'opposition que vous aurez en face de vous pour les trois années à venir.

Want er zijn verschillende types oppositie hier in het Parlement.

Je hebt dus de regering Vivaldi en je hebt die rechtse vleugel. Een rechtse, separatistische vleugel waar het de bedoeling is om de mens te verdelen. Om te zeggen dat alles de schuld is van de Walen, van de migranten, van de doppers, van de werklozen, van iedereen eigenlijk. Bij de N-VA is dat nu bijna iedereen geworden.

Wij zijn niet zo'n type oppositie. Wij zijn een positieve oppositie, een sociale oppositie, een bindende oppositie om terug hoop te geven aan de mensen. Wij moeten die hoop geven. Wij zullen in de jaren die nu komen natuurlijk met fundamentele kritieken afkomen. Dat is ook onze rol en u moet dat ook begrijpen. Het wantrouwen bij de bevolking is zo diep dat er duidelijk nood is aan een alternatief. Wij hopen dat de strijd die we zullen voeren met veel verschillende componenten in de maatschappij de regering zal dwingen om betere oplossingen te vinden. We hebben het voorbeeld gehad van de witteoedesesector en het Fonds blouses blanches. Wij zullen

cun investissement n'est réalisé dans les énergies renouvelables. Le patron d'Eneco l'a dit très clairement: pourquoi investir dans les énergies renouvelables dès lors qu'on ignore si les centrales nucléaires resteront opérationnelles ou non? La consommation énergétique a baissé considérablement pendant la crise du COVID-19, l'activité économique tournant au ralenti. Que s'est-il passé dès lors que la demande a chuté?

Wat hebben we gesloten, denkt u? De windmolenparken natuurlijk!

Kernenergie houdt nieuwe investeringen tegen, en we zullen niet over de capaciteit beschikken wanneer die nodig zal zijn. Met hun marsen en manifestaties willen de jongeren twee jaar geleden de politiek ertoe oproepen om deze markteconomie, die enkel aan winst denkt, af te breken. We moeten omschakelen naar een koolstofneutrale economie, die ten dienste van de mensen staat. Daarvoor zijn enorme overheids-investeringen nodig.

Ce Parlement compte plusieurs types d'opposition. L'aile droite et séparatiste a pour objectif la division. À son estime, les Wallons, les immigrés, les chômeurs – bref, à peu près tout le monde, en réalité –, sont responsables de tous les maux.

Nous représentons une opposition différente, sociale et fédératrice. Nous voulons donner de l'espoir aux gens. Nous allons évidemment formuler des critiques, la méfiance est grande au sein de la population. Des alternatives sont nécessaires. Nous voulons mener notre lutte et contraindre le gou-

mobiliseren. Wij zullen kritisch zijn. Wij zullen met voorstellen komen. We hopen dat de strijd in andere landen ons ook zal helpen.

vernemment à adopter de meilleures solutions.

We zijn hier vandaag in het Europees Parlement. On est au Parlement européen, pour une fois. C'est peut-être aussi l'occasion de lancer un appel à tous les peuples du monde. Vous aurez compris, chers camarades de France, d'Espagne, d'Allemagne et de Grande-Bretagne, que nos politiques utilisent vos victoires ou vos défaites contre nous en matière de salaires. Que vos victoires, nous pouvons nous en servir pour les convaincre d'avoir des avancées sociales.

Il y a une Union européenne qui est en train de se construire aujourd'hui, c'est celle du fric. Une Union européenne qui, quand elle se construit aujourd'hui, est au-dessus des gens et qui ne pense qu'au marché libre et à ces grandes multinationales, les 'Volvo' et compagnie.

Président: Patrick Dewael, président.

Voorzitter: Patrick Dewael, voorzitter.

Mais il y a une autre Union européenne, celle des peuples qui luttent. Je parle de ces femmes espagnoles qui se battent pour le droit à l'IVG.

Aangezien we in het Europees Parlement zijn, doe ik een oproep aan alle volkeren in de wereld! Kameraden, onze politici gebruiken uw overwinningen en uw nederlagen tegen ons. De Europese Unie die men vandaag aan het opbouwen is, is er een van de poen, een Uniedie zich plaatst boven de mensen en enkel denkt aan de grote multinationals. Maar er is een andere Europese Unie, die van de volkeren die strijden. Ik heb het dan over de Spaanse vrouwen die vechten voor het recht op vrijwillige zwangerschapsafbreking.

01.143 Sander Loones (N-VA): Dank u wel, mijnheer de voorzitter,

Mijnheer Hedebouw, het is eigenlijk altijd boeiend om u te beluisteren. Waarom dat boeiend is? Omdat u overtuigd bent van uw verhaal. U bent een fier communist en dat is altijd wel interessant om eens te beluisteren.

Maar wat ik in dit land zo bijzonder vind, is dat de kracht en de waarheid van fierheid niet door iedereen wordt onderkend. Waar zit die Waalse fierheid? Heeft u echt zitten wachten om opnieuw een minister van Binnenlandse Zaken te hebben die komt uit Vlaanderen om de veiligheid te garanderen in Wallonië? Hebt u echt zitten wachten op een Vlaamse minister van – opnieuw – Justitie om de rechtsstaat te gaan controleren in Wallonië? Hebt u echt een minister van Financiën nodig uit Vlaanderen om zelf een Waals fiscaal beleid te voeren? Sociale zaken, gezondheidszorg: een Vlaamse minister die zal zeggen wat er in Wallonië gebeurt.

Waar is die fierheid? Waar is die kracht? U kan dat zelf! Wallonië is een volwaardige democratie met 3,6 miljoen mensen die perfect in staat zijn om die eigen toekomst in handen te nemen en vooruit te gaan. Vooruit te gaan! Geef hen die fierheid. U bent een fier communist, wel, vind ook die Waalse fierheid. U zal er allemaal bij groeien, en dat is ons verhaal. Dat is geen verhaal van verdelen. Dat is een verhaal van kansen grijpen, van weten wat je kan, van trots zijn op je identiteit, van openstaan in de wereld. Ik roep u op: breid uw verhaal uit. Blijf gerust een overtuigde communist – dat is altijd plezant in het Parlement, dat brengt wat ambiance – maar voeg er een diepere laag aan toe. Besef wat uw identiteit is en haal daar uw

01.143 Sander Loones (N-VA): Il est toujours intéressant d'écouter un fier communiste comme M. Hedebouw. Mais où est passée la fierté wallonne? Attend-on vraiment un ministre flamand de la Justice pour contrôler l'État de droit en Wallonie? A-t-on besoin d'un ministre flamand des Finances pour mener une politique fiscale wallonne? Et un ministre flamand des Affaires sociales et de la Santé publique doit-il décider de ce qui doit se passer en Wallonie? Où sont la fierté, le pouvoir de la Wallonie de prendre son propre avenir en mains? Nous ne prônons pas la division, nous parlons de saisir des chances et d'être fier de son identité.

kracht uit. Dit land zal er beter bij varen.

01.144 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Over identiteit gesproken, mijnheer Loones.

Toen u zei, jullie in Wallonië, toen dacht ik: heeft hij het over mij? Maar ik ben geen Waal, ik ben gewoon Belg! Ik ben gewoon een linkse man van de wereld. Maar ik ben geen Waal! Waarom komt u daarop tussen? Ik ben verkozen door het Belgische volk. Ik voel me even goed in Luik. Jullie hebben daarmee een probleem, maar ik niet. Ik voel me even goed in Luik, in Antwerpen, in Gent, in Brussel, overal, overal voel ik me goed. Als ik in Antwerpen ben bij de dokwerkers, als ik in Antwerpen ben bij de mensen die in de spoed werken, als ik in Antwerpen ben bij alle mensen, bij het werkvolk, dan ben ik daar thuis. Ik ben een van hen. Ik ben geen Waal die van Vlaanderen komt. Ik ben een van hen.

Monsieur le président, nous sommes fiers d'être des travailleurs de Belgique, nous sommes fiers des travailleurs d'Europe, nous sommes fiers d'être des travailleurs du monde et on ne s'enferme pas dans des petites identités comme ça.

Comment mieux finir un discours que par cette identité de classe, qui est importante. Et elle sera importante dans les années à venir parce que vous ...

Jullie van de N-VA en het Vlaams Belang proberen de mensen te verdelen. Jullie willen hen laten denken dat hun problemen beneden zitten en dat ze daarom naar beneden moeten meppen. Naar beneden meppen in de richting van de migranten, de werklozen en de werknemers.

Maar de oplossing zit boven. Boven moeten wij gaan kijken. Ik zal u niet overtuigen. Maar degenen die ik zal overtuigen, dat zijn de werknemers in Vlaanderen, in Brussel en in Wallonië. Boven zit het probleem.

Nog nooit is er zoveel rijkdom geweest in België als vandaag. Elk jaar zijn er 12.000 nieuwe miljonairs in euro. Wel, ik zeg u, als we dergelijke problemen willen oplossen, dan zullen we onze maatschappij moeten veranderen en zullen we het geld moeten gaan halen waar het zit.

Ik dank u. Wij gaan door met de strijd!

De voorzitter: Collega's, ik heb nog een aantal sprekers in het algemene gedeelte, maar ik moet dertig minuten schorsen, ook voor het personeel. Ik kan niet anders. Het is nu tien voor acht. Ik stel voor dat we om twintig over acht opnieuw starten. Met veel zin voor synthese.

La séance est levée. Prochaine séance le vendredi 2 octobre 2020 à 20 h 20.

De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering vrijdag 2 oktober 2020 om 20.20 uur.

La séance est levée à 19 h 48.

De vergadering wordt gesloten om 19.48 uur.

01.144 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Je ne suis pas wallon, je suis belge. Je suis un homme de gauche et un citoyen du monde. Je me sens bien à Liège comme à Anvers, à Gand ou à Bruxelles. Je me sens chez moi avec les dockers anversois. Je ne suis pas un Wallon venu de Flandre. Je suis l'un d'eux.

Mijnheer de voorzitter, wij zijn er trots op dat we werklieden zijn die thuis zijn in België, in Europa en in de hele wereld. Wij hebben geen hokjesmentaliteit. Is er een betere manier om een betoog te besluiten dan deze verwijzing naar een klassenidentiteit, die essentieel zal zijn in de komende jaren?

La N-VA et le Vlaams Belang essaient de diviser les citoyens en les incitant à s'en prendre au bas de l'échelle, à savoir aux migrants, aux chômeurs et aux travailleurs. Pourtant, la solution se trouve au sommet de la pyramide. Il n'y a jamais eu autant d'argent qu'aujourd'hui en Belgique. Chaque année, 12 000 personnes viennent rejoindre le club des millionnaires. Si nous voulons résoudre les problèmes, nous devons transformer notre société et aller chercher l'argent là où il se trouve. Nous n'abandonnerons pas le combat!

Ce compte rendu n'a pas d'annexe.

Dit verslag heeft geen bijlage.